

RM.0150-8/04

**UCHWAŁA Nr XXIII/221/04
RADY MIEJSKIEJ W STRONIU ŚLĄSKIM**

z dnia 08 listopada 2004 r.

w sprawie przyjęcia "Strategii rozwoju Gminy Stronie Śląskie"

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2001r. Nr 142, poz. 1591 ze zm.) Rada Miejska w Stroniu Śląskim uchwala, co następuje:

§ 1.

Uchwala się "Strategię rozwoju Gminy Stronie Śląskie" w brzmieniu określonym w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Stronia Śląskiego.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY
Rady Miejskiej w Stroniu Śląskim
Ryszard Sulimski

STRATEGIA ROZWOJU GMINY STRONIE ŚLĄSKIE

Załącznik do uchwały nr XXIII/221/04
Rady Miejskiej w Stroniu Śląskim
z dnia 8 listopada 2004 roku

Wrocław · Mannheim · Drezno · Salzburg

STRATEGIA ROZWOJU

GMINY STRONIE ŚLĄSKIE

Zleceniodawca: Urząd Miejski w Stroniu Śląskim

Zespół autorski:

mgr Robert Boryczka
mgr Tomasz Achremowicz

Współpraca:

mgr Izabela Boczar

REGIOPLAN sp. z o.o.

ul. Wolbromska 7
53-148 Wrocław
tel. / fax +48 71 33 80 253
www.regioplan.com
e-mail: wroc@regioplan.com

Dokument sporządzono przy pomocy Zespołu Roboczego ds. Strategii Rozwoju Gminy Stronie Śląskie w składzie (w kolejności alfabetycznej):

1. **Birówka Bogdan** – pracownik Urzędu Miejskiego w Stroniu Śląskim ds. Promocji i Rozwoju Gminy oraz Działalności Gospodarczej;
2. **Bulka Maria** – Radna Rady Miejskiej w Stroniu Śląskim – Przewodnicząca Komisji Przemysłu, Handlu, Usług, Gospodarki Rolnej i Leśnictwa;
3. **Chromiec Dariusz** – Sekretarz Gminy Stronie Śląskie;
4. **Chromiec Joanna** – pracownik Wojewódzkiego Szpitala dla Nerwowo i Psychicznie Chorych w Stroniu Śląskim;
5. **Foremnik Irena** – pracownik Śnieżnickiego Parku Krajobrazowego;
6. **Frodyma Zbigniew** – Radny Rady Miejskiej w Stroniu Śląskim – Przewodniczący Komisji Planowania Przestrzennego, Budownictwa, Ochrony Środowiska, Porządku Publicznego i Ochrony PPOŻ;
7. **Kaliński Ryszard** – Sołtys wsi Nowy Gierałtów, Bielice;
8. **Kawecki Lech** – pracownik Urzędu Miejskiego w Stroniu Śląskim ds. Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska;
9. **Krywienko Mieczysław** – Nadleśniczy Nadleśnictwa Łądek Zdrój;
10. **Kujawiak Tadeusz** – pracownik HSK „Violetta” S.A. Stronie Śląskie;
11. **Łopusiewicz Zbigniew** – Burmistrz Stronia Śląskiego;
12. **Łupiński Bogusław** – pracownik HSK „Violetta” S.A. Stronie Śląskie;
13. **Mazur Leszek** – z-ca dyrektora Dolnośląskiego Zespołu Parków Krajobrazowych Oddział Wałbrzych;
14. **Mączyński Kazimierz** – Samoobrona RP;
15. **Musiał Ryszard** – pracownik HSK „Violetta” S.A. Stronie Śląskie;
16. **Olszewska Czesława** – Przewodnicząca Komisji Planowania Budżetu, Finansów i Mienia Gminnego;
17. **Rosińska – Różańska Violetta** – Przewodnicząca Gminnego Stowarzyszenia Osób Poszukujących Pracy;
18. **Sadowska Zofia** – Radna Rady Miejskiej w Stroniu Śląskim;
19. **Sadowski Lech** – pracownik Urzędu Miejskiego w Stroniu Śląskim ds. Gospodarki Przestrzennej, Infrastruktury Technicznej i Ochrony Środowiska;
20. **Suliński Ryszard** – Przewodniczący Rady Miejskiej w Stroniu Śląskim;
21. **Szczepanek Małgorzata** – Przedsiębiorca;
22. **Szkudlarek Edyta** – pracownik Urzędu Miejskiego w Stroniu Śląskim ds. Promocji i Rozwoju Gminy oraz Działalności Gospodarczej;
23. **Wiktor Ryszard** – Radny Rady Miejskiej w Stroniu Śląskim – Przewodniczący Komisji Rewizyjnej.

Strategia Rozwoju Gminy Stronie Śląskie opiniowana została przez Stronickie Forum Obywatelskie reprezentowane przez: **Janusza Lignarskiego, Romana Łambuckiego, Wojciecha Paszkowskiego i Grażynę Rojek.**

SPIS TREŚCI

Część I. Diagnoza społeczno – gospodarcza.

1	UWARUNKOWANIA GEOGRAFICZNE I KULTUROWE	7
1. 1.	Położenie geograficzne	7
1. 2.	Położenie administracyjne	8
1. 3.	Walory przyrodnicze	8
1. 4.	Walory kulturowe	32
2	SFERA SPOŁECZNA	41
2. 1.	Demografia	41
2. 2.	Rynek pracy	47
2. 3.	Bezrobocie	52
2. 4.	Ochrona zdrowia i opieka społeczna	58
2. 5.	Oświata i wychowanie	59
2. 6.	Kultura i sport	63
2. 7.	Gospodarka mieszkaniowa	66
2. 8.	Bezpieczeństwo publiczne	72
2. 9.	Administracja samorządowa	74
2.10.	Organizacje społeczne i polityczne	78
3	GOSPODARKA	79
3. 1.	Rolnictwo i leśnictwo	79
3. 2.	Działalności produkcyjne	90
3. 3.	Usługi	92
3. 4.	Turystyka	95
4	INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	105
4. 1.	Komunikacja	105
4. 2.	Sieć wodociągowa i kanalizacyjna	107
4. 3.	Sieć gazowa	110
4. 4.	Elektroenergetyka	112
4. 5.	Ciepłownictwo	112
4. 6.	Telekomunikacja i łączność	114
4. 7.	Gospodarka odpadami	115
4. 8.	Cmentarze	116
4. 9.	Obiekty obrony cywilnej	117

5 FINANSE	118
5. 1. Budżet	118
5. 2. Analiza pionowa budżetu	120
5. 3. Analiza pozioma budżetu	124
5. 4. Bilans	127

SPIS TREŚCI

Cześć II. Kierunki rozwoju.

1 WNIOSKI Z DIAGNOZY SPOŁECZNO – GOSPODARCZEJ 131

1. 1. Uwarunkowania geograficzne, przyrodnicze i kulturowe	131
1. 2. Sfera społeczna	131
1. 3. Gospodarka	132
1. 4. Infrastruktura techniczna	132

2 DOKUMENTACJA PLANISTYCZNA 133

2. 1. Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta i Gminy Stronie Śląskie	133
2. 2. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego	135
2. 3. Strategia Rozwoju Powiatu Kłodzkiego	137
2. 4. Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego	140
2. 5. Strategia Rozwoju Pogranicza Polsko – Czeskiego	140

3 ANALIZA SWOT 143

3. 1. Założenia metodologiczne	143
3. 2. Środowisko przyrodnicze i infrastruktura techniczna	144
3. 3. Społeczeństwo	145
3. 4. Gospodarka	146

4 WIZJA 147

5 CELE STRATEGICZNE 148

5. 1. Cele nadrzędne	148
5. 2. Cele pośrednie	149

6 ZADANIA STRATEGICZNE 151

6. 1. Gospodarka	151
6. 2. Turystyka i rekreacja	152
6. 3. Społeczeństwo	153
6. 4. Infrastruktura techniczna i ochrona środowiska	154

7 DOKUMENTACJA ZADAŃ STRATEGICZNYCH	155
7. 1. Gospodarka	155
7. 2. Turystyka i rekreacja	162
7. 3. Społeczeństwo	171
7. 4. Infrastruktura techniczna i ochrona środowiska	176
8 ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	184
8. 1. Potencjalne źródła finansowania	184
8. 2. Ogólne zasady doboru środków finansowych	186
8. 3. Rozmiary i uwarunkowania źródeł finansowych	188
8. 4. Sposoby finansowania zadań strategicznych w ramach Strategii Rozwoju Gminy Stronie Śląskie	195
9 WIELOLETNI PLAN INWESTYCYJNY	199
9. 1. Gospodarka	199
9. 2. Turystyka i rekreacja	200
9. 3. Sfera społeczna	201
9. 4. Infrastruktura techniczna i ochrona środowiska	202
10 REALIZACJA ZAŁOŻEŃ STRATEGII	203
10. 1. Reorganizacja pracy Urzędu Miejskiego	203
10. 2. Monitoring	203
LITERATURA	206

STRATEGIA ROZWOJU

GMINY STRONIE ŚLĄSKIE

CZĘŚĆ I – DIAGNOZA SPOŁECZNO – GOSPODARCZA

1. Uwarunkowania geograficzne i kulturowe.

1. 1. Położenie geograficzne.

Gmina miejsko – wiejska Stronie Śląskie położona jest w południowo – wschodniej części województwa dolnośląskiego, na wysokości od 461 do 1425 m npm. Najwyższym położonym punktem w gminie jest zlokalizowany w jej południowo – zachodniej części szczyt Śnieżnik Kłodzki, zaś najniższym usytuowany jest obszar położony wzdłuż koryta rzeki Białej Łądeckiej na północy gminy. Współrzędne geograficzne wynoszą 50° szerokości geograficznej północnej oraz 17° długości geograficznej wschodniej. Powierzchnia rozpatrywanego obszaru wynosi 14542 ha (w tym miasta Stronia Śląskiego – 249 ha), to jest 146 km², co stanowi 8,85 % powierzchni powiatu Kłodzkiego oraz 0,73 % powierzchni województwa dolnośląskiego.

Według fizyczno – geograficznej regionalizacji Polski J. Kondrackiego gmina Stronie Śląskie umiejscowiona jest w następujących jednostkach:

- megaregion – Europa Środkowa (3);
- prowincja – Masyw Czeski (33);
- podprowincja – Sudety z Przedgórzem Sudeckim (332);
- makroregion – Sudety Wschodnie (332.6);
- mezoregion – Góry Złote (332.61) oraz Masyw Śnieżnika (332.62).

Mezoregion Gór Złotych oraz Masywu Śnieżnika graniczy bezpośrednio z:

- Przedgórzem Paczkowskim – od północnego – wschodu;
- Górami Opawskimi – od południowego – wschodu;
- Hrubym Jesenikiem – od południa;
- Hanuszovicką Vrchoviną – od południa;
- Kotliną Kłodzką – od zachodu;
- Górami Bardzkimi – od północnego – zachodu.

Należy nadmienić, że mezoregion Gór Złotych (część czeska: Rychlebske hory) obejmuje wschodnią część gminy, natomiast mezoregion Masywu Śnieżnika (część czeska: Kralicky Sneznik) obejmuje część zachodnią. Granica pomiędzy mezoregionami przebiega wzdłuż rzeki Morawki, a następnie Białej Łądeckiej, której to Morawka jest dopływem.

Odległość ze Stronia Śląskiego do stolicy województwa Wrocławia wynosi 118 km.

Ponadto do:

- Poznania – 288 km;
- Krakowa – 388 km;
- Warszawy – 463 km;
- Świnoujścia – 588 km.

Odległość ze Stronia Śląskiego do najbliższych, większych drogowych przejść granicznych wynosi:

- Czechy (Boboszów) – 42 km;
- Niemcy (Jędrzychowice) – 176 km;
- Słowacja (Chyżne) – 391 km;

- Ukraina (Medyka) – 586 km;
- Białoruś (Terespol) – 663 km;
- Rosja (Bezledy) – 683 km;
- Litwa (Ogrodniki) – 858 km.

Należy nadmienić, że na terenie gminy Stronie Śląskie funkcjonują 2 turystyczne przejścia graniczne pomiędzy Rzeczpospolitą Polską a Republiką Czeską: Śnieżnik Kłodzki / Kralický Snežnik, zlokalizowane na szczycie Śnieżnika oraz Nowa Morawa / Stare Mesto, zlokalizowane na Przełęczy Płoszczyna (Kladske Sedlo).

1. 2. Położenie administracyjne.

Po wdrożeniu reformy administracyjnej, od 1 stycznia 1999 roku gmina miejsko – wiejska Stronie Śląskie wchodzi w skład województwa dolnośląskiego oraz powiatu kłodzkiego. Graniczy z gminami:

- Łądek Zdrój – od północy;
- Bystrzyca Kłodzka – od zachodu.

Wschodnią oraz południową granicą gminy jest jednocześnie granica pomiędzy Rzeczpospolitą Polską a Republiką Czeską.

Siedzibą urzędu jest położone w północno – zachodniej części gminy miasto Stronie Śląskie. W skład gminy wchodzi 16 miejscowości (9 sołectw). Należą do nich: Stronie Śląskie, Strachocin, Goszów, Stary Gierałtów, Nowy Gierałtów, Bielice, Młynowiec, Bolesławów, Nowa Morawa, Stara Morawa, Kamienica, Kletno, Sienna, Stronie Śląskie – Wieś, Rogóżka i Janowa Góra. Gęstość sieci osadniczej mierzona liczbą miejscowości na 100 km² powierzchni wynosi 10,96. Jest to wartość mniejsza od wskaźnika charakteryzującego powiat Kłodzki, wynoszącego 14,42 i województwa dolnośląskiego, który wynosi 15,00.

Położenie gminy w regionie jest korzystne. Wpływ na to mają szczególnie walory naturalne, zwłaszcza Śnieżnicki Park Krajobrazowy oraz usytuowanie w bezpośrednim sąsiedztwie granicy z Czechami.

1. 3. Walory przyrodnicze.

1.3.1. Klimat.

Klimat rozpatrywanego terenu podobnie jak całej Polski jest przejściowy, kontynentalno – morski, kształtowany na przemian przez masy powietrza napływające z Oceanu Atlantyckiego lub wschodniej Europy i Azji. Według podziału rolniczo – klimatycznego Polski według R. Gumińskiego obszar gminy Stronie Śląskie należy do tak zwanej sudeckiej dzielnicy klimatycznej. Przez Wosia (Woś 1999) zaliczany jest do klimatów obszarów górskich z bardzo dużą zmiennością poszczególnych typów pogody.

Gmina Stronie Śląskie znajduje się w zasięgu klimatu typu górskiego, o cechach właściwych dla umiarkowanej strefy klimatycznej odmiany środkowo – europejskiej. Cechuje się on znacznym udziałem napływu wilgotnych mas powietrza z kierunku zachodniego. Do najważniejszych, specyficznych cech klimatu należą: piętrowy układ stref termicznych i opadowych oraz znaczne zróżnicowanie atmosferycznych uwarunkowań lokalnych.

Średnia roczna temperatura powietrza w gminie Stronie Śląskie waha się od 2 – 3 °C w wyższych partiach gór do 6 – 7 °C na terenach najniżej położonych. Obniża się wraz ze wzrostem wysokości nad poziomem morza: od 7 °C (460 m n.p.m.) do 2,8 °C (1425 m n.p.m.), a więc przeciętnie 0,51 °C/100 m. Na obszarze gminy występują dwa piętra klimatyczne:

- umiarkowanie ciepłe (leżące niżej), ze średnią temperaturą roczną 5–8 °C;
- umiarkowanie chłodne (leżące wyżej), średnia temperatura roczna 2–5 °C.

TABELA 1: Gmina Stronie Śląskie – rozkład średnich temperatur.

Temperatura	Wartość (°C)
Średnia roczna	6
Średnia stycznia	- 4
Średnia lipca	14
Izoamplituda roczna	18

Dni gorących z temperaturą maksymalną powyżej 25 °C w wyższych partiach gór się nie rejestruje, a w najniżej położonych terenach jest ich do 20 w roku. Dni z przymrozkiem ($T_{\min} < 0$ °C) występuje od 140 do około 210, mroźnych ($T_{\max} < 0$ °C) od około 40 do ponad 100, a bardzo mroźnych (T_{\max} najwyżej – 10 °C) od 1 – 2 do około 10, w zależności od położenia n.p.m. Ostatnie przymrozki występują zazwyczaj do około 10 maja, a w górach nawet po 20 maja. Pod względem temperatury klimat terenów leżących powyżej 1000 m n.p.m. zbliżony jest do subpolarnych. Charakteryzuje się niską średnią roczną temperaturą, długą zimą i krótkim chłodnym latem. Zazwyczaj w szczytowych partiach Masywu Śnieżnika temperatura jest o 3 – 5 °C niższa niż w Stroniu Śląskim. Jedynie zimą bywa czasem odwrotnie. Przy bezwietrznej pogodzie, gdy zimne, cięższe powietrze spłynie w doliny, zachodzi niekiedy zjawisko inwersji. Wtedy temperatura w Stroniu Śląskim jest niższa od panującej na Śnieżniku (1425 m n.p.m.).

Średnia roczna suma opadów atmosferycznych wynosi 750 – 1300 mm. Rozkład opadów atmosferycznych cechuje się przyrostem sum rocznych i sezonowych, powiązanych z wysokością n.p.m. Obszary położone około 500 m n.p.m. otrzymują rocznie 750 – 800 mm opadów, natomiast kulminacje Masywu Śnieżnika, Gór Białskich i Gór Żółtych ponad 1000 mm. Przeciętny gradient wysokościowy sumy opadów wynosi 47 mm/100 m. Maksymalna suma miesięczna opadów przypada na lipiec i wynosi zwykle 90 – 120 mm. Letnie deszcze charakteryzuje gwałtowność, będąca przyczyną wielkich powodzi. Minimalna ilość opadów przypada zazwyczaj

na styczeń. W półroczu ciepłym suma opadów wynosi przeciętnie 450 – 800 mm, a w półroczu chłodnym 250 – 500 mm. Średnie roczne parowanie terenowe wynosi do 500 mm.

TABELA 2: Gmina Stronie Śląskie – sumy opadów.

Wyszczególnienie	Wartość
Suma roczna	750 – 800 mm
Suma półrocza chłodnego	300 mm
Suma półrocza ciepłego	500 mm
Grubość pokrywy śnieżnej	do 40 cm
Ilość dni z pokrywą śnieżną	50 – 60 dni

Pokrywa śnieżna występuje na niżej leżących obszarach przez 50 – 60 dni, natomiast w strefie powyżej 1000 m n.p.m. trwa nieprzerwanie przez 120 – 150 dni. Zanika przeciętnie w terminie od 20 – 30 kwietnia do 10 – 20 maja, lub nawet później w wyższych partiach gór. Odpowiednio gradient wysokościowy dni z pokrywą śnieżną stanowi 11 dni/100 m. Średnia maksymalna grubość pokrywy śnieżnej wynosi od 20 – 30 cm do ponad 50 cm, a najwyższa z maksymalnych od 80 – 90 cm do 150 – 200 cm. Maksymalne grubości warstwy śnieżnej w mieście Stronie Śląskie rzadko przekraczają 50 cm.

Obszary górskie znane są z silnych wiatrów. Średnia roczna prędkość wiatru wynosi od 3,0 – 3,5 m/s do ponad 10 m/s. Jesienią oraz zimą zdarzają się okresy, kiedy przeciętna szybkość wiatrów przekracza 25 m/s i utrzymuje się nieraz przez kilkanaście dni. Ogółem przez 70 – 90 dni w roku więcej wiatry z prędkością przekraczającą 20 m/s. Frekwencja cisz atmosferycznych wynosi średnio na terenach położonych niżej od 15 – 20% do 5% w górach. W regionie przeważają wiatry z kierunków południowo – zachodnich, stanowiąc około 22 % różny kierunków. Zimą powodują one nagłe topnienie śniegu (zjawiska fenowe). Przewaga wiatrów niosących wilgotne, oceaniczne masy powietrza powoduje duże zamglenia i zachmurzenia a zimą częste zjawisko szadzi. Rocznie na Stronie Śląskie przypada około 120 dni pochmurnych, natomiast w wyższych partiach gór jest ich ponad 160.

Okres wegetacyjny w gminie Stronie Śląskie zależy od wysokości n.p.m. Trwa on od około 140 – 150 dni w wyższych partiach gór do około 200 dni w terenach najniżej położonych.

1.3.2. Geologia.

Budowa geologiczna.

Budowa geologiczna obszaru ma istotne znaczenie dla warunków przyrodniczych panujących na tym terenie i możliwości jego zagospodarowania. Od charakterystyki litologicznej i geologicznej oraz aktywności ruchów tektonicznych zależy jest

rozwój rzeźby powierzchni terenu, regionalnej specyfiki klimatu, a co za tym idzie również charakter przyrody żywej oraz sposób zasiedlenia i zagospodarowania terenu przez człowieka.

Gmina Stronie Śląskie położona jest w całości w obrębie jednostki geologicznej zwanej metamorfikiem łądecko – śnieżnickim, stanowiącym północno – wschodni brzeg Masywu Czeskiego. Jest to region o skomplikowanej budowie geologicznej i długotrwałym rozwoju tektonicznym, co dziś odzwierciedla się w różnorodnej rzeźbie terenu. Na całym obszarze gminy na powierzchni występują stare skały krystaliczne podłoża oraz kilka wychodni skał karbońskich. Młodsze osady, plejstoceny i holoceny, znajdują się jedynie w dolinach cieków wodnych i zajmują stosunkowo bardzo niewielką powierzchnię. Na nielicznych wychodniach wapieni krystalicznych rozwinęły się formy krasu podziemnego i powierzchniowego, unikatowe w skali całych Sudetów.

Już w erze archaicznej (3,5 – 2,7 mld lat) powstały silnie zmetamorfizowane (przeobrażone) gnejsy śnieżnickie, jedne z najstarszych skał w Polsce. Z zalewu morskiego w erze proterozoicznej (2,7 mld – 570 mln lat) pozostały wapień sławniwickie, łupki i gnejsy bloku bystrzycko – orlickiego, śnieżnickiego i rejonu Paczkowa. Sfałdowanie Masywu Śnieżnika w sylurze (440 – 410 mln lat) dało początek pra – Sudetom. Od wschodu zostały przemieszczone do Masywu Śnieżnika potężne masy skalne wzdłuż nasunięcia ramzowskiego (geologiczna granica Sudetów Wschodnich). W permie (285 – 240 mln lat) wyspowa pra – Sudety zostały zniszczone i zrównane. W erze kenozoicznej rozpoczęła kształtować się sieć rzeczna, a także pojawiły się lokalne wybita bazaltów. Orogeniza alpejska podniosła nieregularne Sudety do obecnych wysokości, nadając im charakter gór zrębowych i oddzielając je uskokiem brzeżnym od Przedgórze. W neogenie (26 – 1,5 mln lat) powstały rowy i zapadliska kotlinowe oraz najstarsze jaskinie. W plejstocenie (1,5 mln – 10,1 tys. lat) lodowiec skandynawski dwukrotnie wtargnął na Ziemię Kłodzką, pozostawiając pokłady gliny morenowej, kemy na przełęczach oraz mułony (wygłady) w Górach Złotych.

Podstawowe formacje skalne należące do metamorfiku łądecko – śnieżnickiego to seria strońska i seria gierałtowsko – śnieżnicka. Są to jednocześnie najstarsze skały występujące na tym obszarze, choć dokładne oznaczenie ich wieku jest wciąż przedmiotem dyskusji. Formację strońską oznaczano na prekambry (Oberc 1966, 1972, 1978; Kasza, 1964, 1968; Gierwielaniec 1971; Teisseyre 1957, 1964, 1968), kambry (Fischer 1936, Don 1964, 1982) lub dolny dewon (Dumicz 1976, 1979), natomiast młodszą serię gierałtowsko – śnieżnicką na dolny dewon dla gnejsów gierałtowskich (Bakun – Czubarow 1968) i dolny ordowik dla gnejsów śnieżnickich (van Breemenetal 1982).

Formację strońską stanowią:

- najczęściej występujące łupki łyszczykowe i gnejsy plagioklazowe;
- kwarcyty oraz łupki kwarcytowe i łupki kwarcowo – skaleniowe (laminowane bądź smugowane);
- kwarcyty grafitowe oraz łupki kwarcytowo – grafitowe i łupki grafitowe;
- amfibolity i łupki amfibolowe;
- łupki plagioklazowo – mikroklinowe;
- wapienie krystaliczne.

Łupki łyszczykowe i gnejsy plagioklazowe występują często w postaci skałek. Na powierzchni większe odsłonięcia tych skał są widoczne w okolicach Bielicy, Stronią Śląskiego i Młynowca, oraz w szerokim pasie w otoczeniu doliny Kleśnicy. Kwarcyty i łupki kwarcytowe, występują w okolicach Starej Morawy, Goszowa, Siennej i Janowej Góry oraz w zboczach doliny Kleśnicy. Łupki kwarcowo – skaleniowe występują w postaci wydłużonych soczew i wkładek głównie na zboczach Pośredniej, Łupkowej, Kowadła, na Białej Kopie na południe od Bielicy oraz w rejonie Stronią Śląskiego. Kwarcyty grafitowe, łupki kwarcytowo – grafitowe oraz łupki grafitowe pojawiają się w postaci niewielkich wkładek w okolicach Bielicy, Starej Morawy i Stronią Śląskiego. W rejonie tym występują także amfibolity i łupki amfibolowe, które spotykane też w zboczach górnego odcinka doliny Kleśnicy i doliny górnej Białej Łądeckiej. Z okolic Bielicy i Nowego Gierałtowa, Janowej Góry, Kletna, Krzyżnika i Rogóżki znane są wystąpienia rzadkich skał wapienno – krzemianowych, erlanów, tworzących tu nieliczne soczewy i ławice. W okolicy Rogóżki występują również łupki plagioklazowo – mikroklinowe. Wapienie krystaliczne znajdują się w dolinie Kleśnicy oraz w okolicy Kletna. W postaci mniejszych soczew i ławic pojawiają się także w rejonie Bielicy, Nowego Gierałtowa, Stronią Śląskiego, przełęcz pod Chłopkiem, Krzyżnika i Rogóżki. W skałach tych rozwinęły się zjawiska krasu podziemnego i powierzchniowego, najpełniej reprezentowane w jaskiniach: „Niedźwiedziej” i „Na Ścianie”.

Formacja gierałtowska – śnieżnicka obejmuje dwa podstawowe typy gnejsów:

- gnejsy gierałtowskie;
- gnejsy śnieżnickie.

Cechą charakterystyczną gnejsów śnieżnickich jest występowanie oczek oraz słoju kwarcu i skaleni, otoczonych łyszczykami, natomiast w gnejsach gierałtowskich występują naprzemianległe laminy: ciemne, bogate w łyszczyki i jasne, z przewagą kwarcu i skaleni. Oba typy gnejsów występują w kilku odmianach. Z gnejsów śnieżnickich zbudowane są wschodnie zbocza Młyńska oraz północno – zachodnie zbocza Suszycy w okolicach Młynowca. Mniejsze wystąpienia spotyka się w rejonie Stronią Śląskiego i Nowego Gierałtowa. Gnejsy gierałtowskie charakteryzują się dużą zmiennością strukturalno – teksturalną, a ich dominującą formacją skalną na terenie całej gminy jest odmiana cienkowarstwowa (laminowana). Zarówno łupki formacji strońskiej, jak i gnejsy śnieżnicko

– gierałtowskie pocięte są żyłami kwarcowymi, licznie występującymi na tym obszarze. Kwarc tworzy też często formy nieregularnych skupień i gniazd.

Do innych skał paleozoicznych, występujących na terenie gminy, należą gnejsy granulitowe, granulity oraz eklogity. Ich wychodnie znajdują się w okolicach Starego Gierałtowa, a eklogitów jeszcze dodatkowo w okolicy Strachocina. Charakteryzują się znaczną zawartością granatów.

Skały karbonu reprezentowane są na obszarze gminy przez:

- granitoidy, które tworzą wystąpienia w rejonie Bielicy i w zboczach górnego odcinka Białej Łądeckiej;
- ultramafity (peridotyty i serpentynity), występujące na zachodnim stoku Kowadła, gdzie tworzą skałkę w postaci komina wśród amfibolitów i gnejsów.

Osady czwartorzędowe na obszarze gminy odgrywają rolę drugorzędą. Maksymalne ich miąższości dochodzą do kilku metrów. Związane z tym okresem są żwiry i piaski teras rzecznych w dolinie Białej Łądeckiej i Morawki, tworzące 3 plejstoceniowe poziomy terasowe na wysokości 20 – 30 m, 8 – 12 m i 4 – 5 m n. p. rzeki. W warunkach klimatu peryglacjalnego powstały również pokrywy glin deluwialnych z rumoszem skalnym, występujące u podnóży stoków i w nieckowatych obniżeniach w górnych odcinkach dolin potoków. Największe pokrywy, o miąższości kilku metrów, znajdują się w okolicy Starego Gierałtowa, Goszowa i Stronia Śląskiego.

Do najmłodszych osadów na obszarze gminy należą holocenijskie piaski i żwiry rzeczne, tworzące terasę nadzalewową 2 – 2,5 m n.p. rzeki, najniższą terasę zalewową 0,5 – 1 m n. p. rzeki oraz wypełnienia najmłodszych dolin potoków i stożki napływowe u wylotu mniejszych dolin.

Surowce mineralne.

Z kompleksem skał metamorfiku łądecko – śnieżnickiego związane jest występowanie wielu kopalin. Już od XVI wieku w okolicy Bolesławowa i Kletna znane i eksploatowane były rudy żelaza (magnetyty), występujące w strefie mineralizacji magnetytowo – polimetaliczno – fluorytowej, na kontakcie gnejsów śnieżnickich i wapieni krystalicznych. Strefa ta, długości 4 km i szerokości około 600 m, biegnie od Kletna przez Janową Górę do Marcinkowa. Rudzie żelaza towarzyszy fluoryt, kwarc, siarczki metali: miedzi, ołowiu, srebra, bizmutu oraz minerały uranowe.

W okresie powojennym najważniejszą kopalnią tego regionu stały się wapienie krystaliczne (marmury) tworzące soczewy wśród łupków łuszczkowych serii strońskiej. Występują one w postaci pasma soczew ciągnącego się od Rogóżki przez Stronie Śląskie na Krzyżnik oraz w strefie tektonicznej Kletna. Charak-

teryzują się zróżnicowanymi właściwościami zależnymi od składu chemicznego i mineralogicznego.

Na terenie gminy cztery wystąpienia marmurów zostały udokumentowane: „Rogóżka”, „Biała i Zielona Marianna”, „Kletno IV” i „Stronie Śląskie Wieś”. Złoże „Stronie Śląskie Wieś” nie figuruje w bilansie zasobów, natomiast trzy pierwsze złoża figurują w grupie kamieni drogowych i budowlanych. Złoże „Rogóżka” zbudowane jest z marmurów kalcytowych i dolomitycznych, od drobno do gruboziarnistych, o zabarwieniu białym z przejściami do szarego, niekiedy laminowanych drobnym łupkiem, o miąższości od 2 do 93 m. W Stroniu Śląskim, na zboczach Krzyżnika, występują bloczne, wyjątkowo dekoracyjne marmury kalcytowe, które eksploatowane są ze złoża „Biała i Zielona Marianna”. Złoże obejmuje dwie równoległe soczewy, o długości 800 m i szerokości 50 – 80 m o miąższości około 40 m. Pierwsza zbudowana z szarozielonkawych marmurów, a druga z białych. Złoże „Kletno IV” w dolinie Kleśnicy tworzy wydłużona soczewa o średniej miąższości 35,8 m. Złoże charakteryzuje się silnym zaangażowaniem tektonicznym, zmienną jakością kopaliny i wąską strefą występowania. Złoże „Stronie Śląskie Wieś” obejmuje soczewkę marmurów kalcytowych szarych, miejscami białych i różowych, grubokrystalicznych. Miąższość złoża wynosi średnio 35,8 m. Położone jest na południowym stoku góry Chłopek.

Masyw Śnieżnika i Góry Bialskie obfitują w kamienie półszlachetne. W obszarze całych Sudetów występują minerały: kwarcu, chalcedonu, opalu, skał krystalicznych oraz skał osadowych ozdobnych.

1.3.3. Morfologia.

Rzeźba terenu.

Sudety Wschodnie, na terenie których leży obszar gminy Stronie Śląskie, tworzą kopulaste kulminacje, wyrastające ponad szerokimi, płaskimi wierzchowinami grzbietów, pocięte głębokimi dolinami dopływów Nysy Kłodzkiej. Bogatą konfigurację terenu tworzy duża ilość szczytów górskich z najwyższym Śnieżnikiem (1425 m npm.). Krajobraz całego obszaru gminy ma charakter typowo górski, z dużymi wysokościami względnymi, osiągających wartości prawie 1000 m (różnica między szczytem Śnieżnika 1425 m npm., a poziomem doliny Białej Łądeckiej w Stroniu Śląskim 450 m npm.). Strome zbocza nachylone są około 15 – 30 % w kierunku północnym, wschodnim oraz zachodnim. Urozmaicenie rzeźby wynika przede wszystkim z rozcięcia rozległego masywu Gór Bialskich gęstą siecią potoków, których doliny mają charakter głęboko wciętych wciosów. Główną rzeką gminy jest Biała Łądecka, płynąca wzdłuż wschodnich i północnych obrzeży gminy, tworząca poniżej Nowego Gierałtowa szeroką dolinę płaskodenną.

Charakterystycznym rysem rzeźby są powierzchnie zrównań morfologicznych, tworzących wierzchowiny lub łagodnie nachylone spłaszczenia stokowe w kilku poziomach. Jest to najstarszy element rzeźby na terenie gminy. Zrównania morfologiczne są pozostałościami trzeciorzędowej powierzchni erozyjno – denudacyjnej, zróżnicowanej następnie wysokościowo wskutek nierównomiernych ruchów tektonicznych. Występują one w czterech głównych poziomach hipsometrycznych. Poziom 1020 – 1100 m npm. występuje na południowy – wschód od Suszycy i od niższego poziomu 890 – 1000 m npm. oddzielony jest niewyraźnym załamaniem stoku. Poziom 890 – 1000 m npm. dominuje w centralnej części Gór Bialskich. Jest to powierzchnia częściowo silnie zniszczona w czasie eksploracji. Jaskinia „Na Ścianie”, znajdująca się w dawnym kamieniołomie marmuru w Rogóźnie, posiada 230 m korytarzy dotychczas odkrytych, w tym dwie rozległe komory.

Na obszarze gminy znajdują się również liczne formy rzeźby o najmłodszej, antropogenicznej genezie. Przekształcenia antropogeniczne koncentrują się głównie w dolinach rzecznych, w miejscach osadnictwa oraz działalności wydobywczej surowców mineralnych, to jest w dolinie Białej Łądeckiej oraz dolinie Morawki wraz z dopływami. Należy tu wymienić przede wszystkim kamieniołomy, tworzące największe zgrupowanie w dolinie Kleśnicy i na zboczach Krzyżnika. Do form antropogenicznych należy również sztuczny zbiornik wodny, utworzony na rzece Morawce w celach ochrony przeciwpowodziowej.

Główne jednostki morfologiczne.

W obrębie makroregionu wyróżnić można mniejsze jednostki fizycznogeograficzne, wchodzące w skład gminy. Południowo – zachodnia część gminy obejmuje północno – wschodni kraniec Masywu Śnieżnika, największej obszarowo jednostki Sudetów Wschodnich. Od wschodu Masyw Śnieżnika graniczy doliną Morawki z Górami Bialskimi, zajmującymi zasadniczą część powierzchni gminy. Od północy obszar gminy zamyka pasmo górskie, stanowiące południowo – wschodnią część Gór Złotych oraz Dolina Górnej Białej Łądeckiej, będąca granicą między Górami Bialskimi a Górami Złotymi. Obszar wokół Stronia Śląskiego należy do jednostki fizycznogeograficznej określanej mianem Obniżenia Łądka i Stronia Śląskiego (Staffa 1993).

Masyw Śnieżnika:

Masyw Śnieżnika zbudowany jest z gnejsu. Główną kulminację tworzy wzniesienie ponad górną granicę lasu kopała Śnieżnika (1425 m npm.), będąca jednocześnie najwyższym wzniesieniem na terenie całej gminy. Tworzy ona rozróg czyli zwornik, od którego promieniście rozchodzi się 5 grzbietów górskich, poroządzonych głębokimi dolinami potoków. Na obszarze gminy leżą 3 z nich: najdłuższe jest północno – zachodnie odgańlenie pomiędzy bezpośrednim dorzeczem Nysy Kłodzkiej i jej dopływem Białej Łądeckiej z kulminacjami

Średniaka (1210 m n.p.m.) oraz Czarnej Góry (1205 m n.p.m.), które za Przełęczą Puchaczówka (864 m n.p.m.) przechodzi w płaskie, rozczłonkowane pasmo Krowiarek (Suchoń 964 m. n.p.m.). Dolina Kleśnicy oddziela to ramię od krótkiego grzbietu ze szczytami Stromej (1166 m n.p.m.) oraz Młyńska (991 m n.p.m.). Odgałęzienie wschodnie tworzy grzbiet łączący grupę Śnieżnika z Górami Złotymi, przy czym granicę stanowi Przełęcz Płoszczyna (817 m n.p.m.).

Na północno – wschodnich zboczach Śnieżnika występują formy uznawane za inicjalne nisze zlodowacenia górskiego – cztery nisze niwalne (Lej Wielki, Lej Mały, Lej Średni, Głęboka Jama). Obecnie ich niwalne pochodzenie jest jednak kwestionowane (Staffa 1993). Z klimatem peryglacialnym i intensywnym wietrzeniem mrozowym związane są gołoborza w podszczytowych partiach Śnieżnika, z których najrozleglejsze znajduje się na zboczach północno – zachodnich i zwieńczone jest Jaskółczymi Skałami. Mniejsze, gnejsowe gołoborza występują także powyżej wszystkich Lejów. W dolinie Kleśnicy, w okolicach Kletna powstała w wapieniach jaskinia „Niedźwiedzia”, będąca rezerwatem o powierzchni 89 ha (Kondracki 2000).

Góry Białskie:

Góry Białskie ograniczone są od zachodu Przełęczą Płoszczyna i doliną Morawki, która oddziela je od Masywu Śnieżnika. Od północy i wschodu granicę stanowi rzeka Biała Łądecka wraz z dopływem Morawki, oddzielająca je od Gór Złotych. Góry te cechuje duża zwartość. Ich wierzchowina wyrównana jest w poziomie około 1000 m n.p.m. i urozmaicona jedynie niewysokimi, przysadzistymi kopami szczytów, z których najwyższy to Postawna (1114 m n.p.m.). Dzielą się one na kilka członów: grzbiet północny (Czernica 1083 m n.p.m.), zachodni (Suszyca 1047 m n.p.m.) oraz wschodni na granicy państwa, oddzielony Przełęczą Suchą od poprzedniego. Góry Białskie są jedną z najbardziej dzikich części Sudetów (Kondracki 2000).

Góry Złote:

Góry Złote ciągną się łukiem od Przełęczy Kłodzkiej po obniżenie pomiędzy Pasiczną, a Smrekiem. Do obszaru gminy należą jedynie południowe stoki wąskiego grzbietu Gór Złotych z najwyższym w tej części szczytem Kowadło (989 m n.p.m.). W części, która przypada na obszar gminy góry są najwyższe i zbudowane są z gnejsów oraz łupków krystalicznych. Grzbietem gór przebiega granica polsko – czeska do szczytu Smrek, gdzie skręca na południowy – zachód wzdłuż europejskiego działu wodnego.

1.3.4. Gleby.

Wytworzenie się określonych profilów glebowych oraz ich przydatność rolnicza pozostaje w ścisłym związku z budową geologiczną i morfologią danego obszaru. Natomiast skład mineralny i właściwości gleb są uzależnione przede wszystkim od rodzaju skały macierzystej, panującego klimatu i występującej szaty roślinnej. Wymienione czynniki są szczególnie ważne dla procesu kształtowania się gleb na terenach górskich.

Na obszarze gminy Stronie Śląskie występują gleby typowe dla obszarów górskich i są zaliczane do następujących działów:

- litogeniczne, wytworzone na terenach skalistych i stokach górskich, gdzie skała macierzysta jest w bezpośrednim kontakcie z powierzchnią, należą tu gleby inicjalne skaliste (litosole) i luźne (regosole);
- autogeniczne, utworzone pod wpływem czynników glebotwórczych skały macierzystej, roślinności i rzeźby terenu, reprezentowane przez gleby brunatne kwaśne i właściwe, gleby bielicowe i bielice;
- semihydrogeniczne, w których wpływ wód gruntowych lub silne oglejenie opadowe zaznacza się na dolnych oraz częściowo środkowych częściach profilu glebowego. Uwilgocenie górnych poziomów uwarunkowane jest głównie wodami opadowymi, są to gleby zabagnione i zaglejone;
- hydrogeniczne – gleby bagienne i pobagienne, do których należą torfowe i murszowate;
- napływowe reprezentowane przez gleby aluwialne i mady.

Gleby napływowe i semihydrogeniczne są najslabiej reprezentowane.

W rejonie górskim występują gleby skaliste oraz szkieletowe, wytworzone ze skał pochodzenia metamorficznego. Gleby skaliste, typologicznie niewykształcone, są przeważnie pokryte lasami i zajmują tereny o spadkach większych niż 20°. Na pozostałych ziemiach górskich znajdują się lasy oraz łąki. Częściowo są one wykorzystane pod uprawy rolne. Wartość użytkowa gleb górskich nie jest wysoka ze względu na niekorzystne warunki klimatyczne i dużą erozję wodną. Na wysokości 500 m n.p.m. pola uprawne przechodzą w łąki oraz pastwiska, a powyżej 600 m n.p.m. całkowicie zanikają.

W dolinach rzek przeważają gleby bielicowe terenów górzystych. Występują one łącznie z glebami brunatnymi podtypu górskiego, często jako gleby bielicowo – brunatne. W dolinach rzecznych, wzdłuż koryt rzek, występują wąskie pasy gleb o charakterze aluwii piaszczysto – żwirowych, a rzadziej także mad rzecznych z dużym udziałem żwirów i głazów, naniesionych przez wody dopływających potoków.

Na dzień dzisiejszy grunty orne stanowią jedynie około 5 % powierzchni gminy. Dominują kompleksy leśne oraz łąki górskie. Użytki rolne III klasy bonitacyjnej stanowią mniej niż 1 %, IV klasy około 40 %, V klasy około 44 % i VI klasy

około 15%. Większość stanowią gleby zwietrzelinowe górskie o niskiej przydatności rolniczej.

Bardzo mały odsetek gruntów ornych jest wynikiem silnych wyludnień wsi sudeckiej w latach powojennych oraz nieopłacalnością produkcji rolnej na kiepskich glebach górskich, w trudnych warunkach terenowych i klimatycznych. Skutkiem tych procesów jest systematyczne przemieszczanie się granicy rolnoleśnej ku terenom niżej położonym. Silne procesy erozyjno – denudacyjne dodatkowo zubożyły walory glebowe.

Pod względem przydatności rolniczej gleby gminy Stronie Śląskie należą do trwałych użytków zielonych od bardzo dobrych do średnich, a na mniejszych obszarach do kompleksów gleb ornych: zbożowego górskiego i owsiano – ziemniaczanego górskiego. W podgórskich częściach gminy erozja gleb jest na ogół słaba, w wyżej położonych – średnia do silnej. Wartość bonitacyjna gleb to na ogół klasy: IV b, V i niższe. Gleby gminy cechuje odczyn bardzo kwaśny i kwaśny. Na terenie gminy ponad 80 % gleb wymaga wapniowania.

TABELA 3: Gmina Stronie Śląskie – powierzchnia gruntów ornych według klas bonitacyjnych.

Klasa bonitacyjna	Powierzchnia w ha	Struktura w (%)
I	-	-
II	-	-
III a	-	-
III b	1.1900	0,16
IV a	56.2306	7,57
IV b	263.2168	35,42
V	313.2381	42,16
VI	108.4385	14,59
VI z	0.7200	0,10

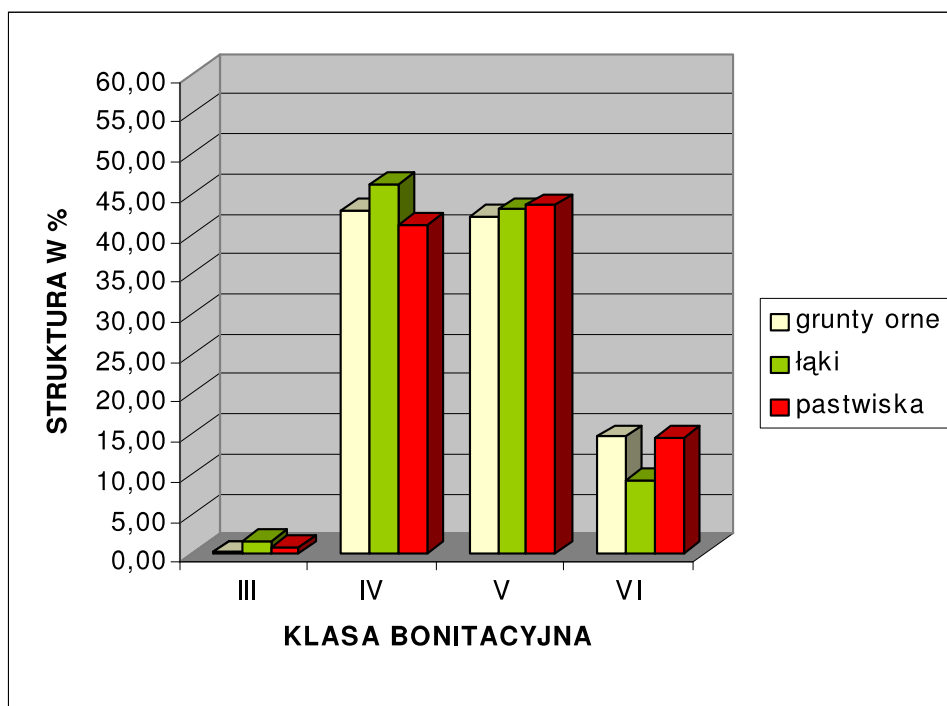
TABELA 4: Gmina Stronie Śląskie – powierzchnia łąk według klas bonitacyjnych.

Klasa bonitacyjna	Powierzchnia w ha	Struktura w (%)
I	-	-
II	-	-
III	6.9700	1,65
IV	195.2668	46,16
V	181.9828	43,02
VI	38.8021	9,17

TABELA 5: Gmina Stronie Śląskie – powierzchnia pastwisk według klas bonitacyjnych.

Klasa bonitacyjna	Powierzchnia w ha	Struktura w (%)
I	-	-
II	-	-
III	12.7406	0,81
IV	653.3374	41,11
V	692.5270	43,58
VI	230.4569	14,50

RYCINA 1: Gmina Stronie Śląskie – struktura powierzchni gruntów ornych, łąk i pastwisk według klas bonitacyjnych.

1.3.5. Hydrologia.

Wody podziemne.

Do wód podziemnych zalicza się wody występujące pod powierzchnią ziemi w wolnych przestrzeniach skał skorupy ziemskiej. Gromadząc się w poszczególnych utworach wodonośnych tworzą poszczególne poziomy wód.

W zależności od takich czynników jak: mineralizacja, zasięg i udział poziomów wodonośnych w zasobach eksploatacyjnych, warunki hydrodynamiczne, a także

budowa geologiczna oraz geomorfologia i hydrografia, cały teren gminy należy do hydrogeologicznego regionu sudeckiego (XXVI).

Zbiornikami wód podziemnych na obszarze gminy są:

- aluwia rzeczne czwartorzędu;
- pokrywy zwietrzelinowe skał podłoża oraz szczeliny i próżnie krasowe skał krystalicznych paleozoiku, jak również prekambriu.

Rozprzestrzenienie czwartorzędowych utworów wodonośnych ograniczone jest do doliny Białej Łądeckiej oraz odcinków ujściowych jej większych dopływów. Zwierciadło wody w piaszczysto – żwirowych warstwach występuje bardzo płytko, bo od 0 do 3 m i uzależnione jest od poziomu wody w ciekach. To piętro, zasilane z bezpośredniej infiltracji opadów atmosferycznych, eksploatowane jest studniami kopanymi we wsiach: Stary i Nowy Gierałtów, Kletno, Bielice, Bolesławów i Kamienica.

Wodonośne pokrywy zwietrzelinowe stanowią na tym terenie główne i dość wydajne źródło zaopatrzenia w wodę. Świadczą o tym licznie ujęte źródła oraz indywidualne i grupowe ujęcia typu drenażowego, z których woda do odbiorców rozprowadzana jest grawitacyjnie. Z takich ujęć korzystają między innymi mieszkańcy: Stronia Śląskiego, Bolesławowa, Starej i Nowej Morawy, Młynowca i Siennej.

W skałach krystalicznych wody gromadzą się w strefach zaburzonych tektonicznie w szczelinach i pęknięciach oraz pustkach krasowych. Stwierdzono tu dwie strefy szczelin wietrzeniowych:

- występujące do głębokości 30 – 40 m;
- związane z głębokimi dyslokacjami uskokuowymi.

Łączą się z nimi dwa systemy krążenia wód: płytki oraz głęboki. Ten ostatni towarzyszy głównym dyslokacją przecinającym górotwór. Zasilanie tego zbiornika odbywa się na wychodniach serii skalnych bezpośrednio z opadów atmosferycznych i wodami pochodzącymi z pokrywy zwietrzelinowych.

Z opisywanych powyżej zbiorników wód podziemnych, ze względu na wartości użytkowe, na uwagę zasługują wodonośne pokrywy zwietrzelinowe oraz będące najczęściej z nimi w kontakcie hydraulicznym wody skał krystalicznych tzw. „płytkiego krążenia”. Na terenie gminy brak jest ujęć głębinowych. Pod względem jakości, wody te zaliczyć należy do bardzo dobrych. Gorsze jakościowo i mało wydajne są wody piętra czwartorzędowego. Wody występujące w skałach krystalicznych są pod względem słabo rozpoznane.

Na obszarze gminy Stronie Śląskie występuje główny zbiornik wód podziemnych nr 339 „Zbiornik Góry Białskie – Śnieżnik”. Jest to zbiornik w utworach starszych od dewonu w ośrodkach szczelinowo – porowych, o powierzchni 143,0 km².

Wody powierzchniowe.

Wody powierzchniowe dzieli się na:

- płynące – w rzekach, potokach górskich, kanałach oraz w innych ciekach stałych lub okresowych, jak również w źródłach, z których cieki biorą początek;
- stojące – znajdujące się w jeziorach i innych zbiornikach.

Gmina Stronie Śląskie, poprzez dorzecze Nysy Kłodzkiej, lewobrzeżnego dopływu Odry, należy do zlewiska Morza Bałtyckiego. Grzbietem górskim Masywu Śnieżnika oraz Gór Bialskich przebiega główny wododział Europy: zlewiska Morza Bałtyckiego (Biała Łądecka) i Morza Czarnego (Morawa).

Główną rzeką gminy Stronie Śląskie jest Biała Łądecka przepływająca przez: Bielice, Nowy Gierałtów, Stary Gierałtów, Goszów, Stronie Śląskie i Strachocin. Jest ona największym prawobrzeżnym dopływem sudeckim, o całkowitej długości 52,7 km. Cały obszar gminy należy do dorzecza Białej Łądeckiej (301 km²). Jej źródła znajdują się na zboczach Postawnej w Górach Bialskich. Biała Łądecka na terenie gminy przyjmuje głównie lewobrzeżne dopływy. Są to kolejno: Długi Spław, Krótki Spław, Działowy Spław, Jedlnik, Czarny Potok, Morawski Potok, Bielawka, Kresowy (Kopcowy) Potok, Lipodolski Spław, Kobylica, Młynówka, Sienna Woda. Z lewych dopływów największa jest Morawka, przyjmująca dopływy cieków niższego rzędu, w tym dwa najdłuższe: Kamienicę i Kleśnicę. Prawobrzeżne dopływy Białej Łądeckiej stanowią krótkie potoki, odwadniające południowe stoki Gór Złotych, w tym większe potoki Wądróż i Jesionowy Spław. Jakość wody w rzece Białej Łądeckiej kontrolowana jest pod względem fizykochemicznym. Przeprowadzone, na odcinku od Goszowa – powyżej Stronia Śląskiego – do granic gminy, badania wykazały, że od roku 1992 uległa poprawie czystość wód Białej Łądeckiej i można ją zakwalifikować do I klasy czystości.

Masyw Śnieżnika, Góry Złote i Bialskie gęstą sieć potoków zawdzięczają nieprzepuszczalnym łupkom i gnejsom, z których są zbudowane ich górne warstwy. Przebieg koryt większości rzek jest uwarunkowany tektoniką, to jest licznymi uskokami. Wszystkie cieki mają charakter potoków górskich o wąskich korytach, z licznymi szypotami i progami, o nie wyrównanym biegu. U podnóży wzniesień potoki nabierają cech rzek podgórskich o szerszych dolinach, sypiących stożki napływowe u wylotów dolin. Doliny cieków układają się w znacznej mierze promieniście, rozchodząc się od obszaru centralnego masywu Gór Bialskich (masyw Czernicy – Suszycy).

Na terenie gminy występują liczne strefy źródłiskowe. Większe źródła to Rajskie Źródło na zboczach Iwinki w rezerwacie "Puszcza Śnieżnej Białki" i Kresowe Źródło na północno – wschodnich zboczach Płoski. Liczne są także inne wycieki i wysięki wód, koncentrujące się głównie w górnych partiach dolin w strefach kontaktów wychodni skał metamorficznych z pokrywą utworów deluwialnych, a także

na kontaktach utworów o różnej litologii i w strefach nasunięć i uskoków tektonicznych (rejon Młynowca, uskok Łądek – Bielice). Źródła w rejonie Bolesławowa i Stronią Śląskiego zostały ujęte do zasilania wodociągów grawitacyjnych.

Do wód stojących na terenie gminy należą stawy hodowlane PZW. Wody przyjąć może również wybudowany w celach przeciwpowodziowych na rzece Morawce koło Stronia Śląskiego suchy zbiornik „Stronie Śląskie” o pojemności 1,3 mln m³.

Wody powierzchniowe wykorzystywane są do celów pitnych oraz gospodarczych (hodowle owiec i pstrągów, podlewanie ogródków), a także przemysłowych np.: HSK „Violetta” (Huta Szkła Kryształowego „Violetta”). Pomimo dobrze rozwiniętej sieci rzecznej oraz wyższej od wielkości średniej na obszarze kraju przeciętnej rocznej sumy opadów atmosferycznych, zasoby dyspozycyjne wód rzecznych są niewielkie. Jest to spowodowane niekorzystną lokalizacją gminy w układzie hydrograficznym, która obejmuje głównie górne, źródłowe partie dorzeczy rzek z dużymi prędkościami przepływu wody w rzekach i potokach, będącymi wynikiem ich znacznych spadków podłużnych, brakiem dostatecznej ilości zbiorników wodnych, co przyczynia się do odpływu wód.

1.3.6. *Roślinność.*

Zgodnie z geobotanicznym podziałem Śląska omawiany obszar należy do prowincji Górskiej, podprowincja Hercyńsko – Sudecka, dział Sudecki, okręg Sudety Wschodnie, podokręg Masyw Śnieżnika oraz Góry Złote.

Szata roślinna pozostaje w ścisłym związku z warunkami geologicznymi i klimatycznymi. Gmina Stronie Śląskie obejmuje w większości obszar północnych stoków masywu górskiego oraz stosunkowo głębokie doliny również eksponowane ku północy. To sprawia, że na przeważającej części gminy panują warunki klimatyczne, które skutecznie wykluczają występowanie zbiorowisk, a nawet pojedynczych gatunków roślin o charakterze kserotermicznym. Oprócz odpowiednich warunków klimatycznych występowanie roślinności ciepłolubnej jest na ogół związane z obecnością siedlisk węglanowych. Takich siedlisk na omawianym terenie praktycznie nie ma. Wychodnie skał węglanowych usytuowane w górnym odcinku doliny Kleśnicy są, co prawda, miejscem występowania roślin wapieniolubnych, lecz są to wyłącznie gatunki górski.

W gminie Stronie Śląskie dominują lasy i grunty leśne. Zajmują one łącznie 11152 ha, to jest 76,69 % powierzchni gminy. Zwarte kompleksy leśne porastają zbocza Masywu Śnieżnika, Gór Biańskich oraz Gór Złotych. Omawiane obszary leśne położone są według rejonizacji przyrodniczo – leśnej, uwzględniającej warunki siedliskowe w aspekcie geograficzno – klimatycznym, w VII Krainie Sudeckiej. Jednym z najważniejszych czynników, który wywiera duży wpływ na szatę roślinną, szczególnie w Sudetach, jest surowy, górski klimat z dużą ilością opadów (od 700 mm do 1400 mm rocznie) i ze średnią temperaturą roczną + 6 °C (na wysokości około

700 m n.p.m.). Dominującym gatunkiem drzew na omawianym terenie jest świerk. Tworzy on rozległe monokultury, które zostały wprowadzone na ten teren przez człowieka na przełomie XIX i XX stulecia, na miejsce pierwotnych lasów mieszanych. Świerkom towarzyszą, znacznie słabiej reprezentowane, inne gatunki drzew przede wszystkim: buk, modrzew, brzoza, jawor, sosna, jesion i olsza.

Tereny leśne znajdujące się w zarządzie Nadleśnictw: Łądek Zdrój i częściowo Międzyzlesie, pozostające w całości w strefie zagrożeń przemysłowych (I i II strefa). Większość z nich stanowią monokultury świerka wprowadzone na siedliska lasów bukowych lub rzadziej bukowo – jodłowych. Jedynie niewielkie fragmenty powierzchni leśnych mają charakter naturalny, lub przynajmniej zbliżony do naturalnego. Zbiorowiska leśne o charakterze pierwotnym w ogóle trudno wymienić. Być może fragmenty górnoregłowego boru świerkowego *Plagothecio – Piceetum hercynicum*, jakie zachowały się na wschodnich i północno – wschodnich zboczach Śnieżnika Kłodzkiego, można zaliczyć do lasów o charakterze pierwotnym. Z zachowanych lasów mieszanych należy wymienić szczególnie ciekawy rezerwat „Puszcze Śnieżnej Białki” w Górach Białskich.

TABELA 6: Gmina Stronie Śląskie – gatunki drzew występujące na terenie Nadleśnictwa Łądek Zdrój. Stan na 2004 rok.

Gatunek drzewa	Symbol	Powierzchnia w ha	Struktura w (%)
Świerk	Św	9399,42	89,85
Buk	Bk	696,06	6,65
Brzoza	Brz	129,47	1,24
Modrzew	Md	127,51	1,22
Jawor	Jw	41,70	0,40
Olsza	Ol	39,05	0,37
Sosna	So	8,95	0,09
Jesion	Js	5,18	0,05
Daglezja	Dg	3,19	0,03
Jodła	Jd	2,46	0,02
Sosna Kosodrzewina	So.K	2,22	0,02
Sosna Limba	So.L	1,87	0,01
Lipa	Lp	1,29	0,01
Dąb	Db	0,64	0,01

Znaczny jest również udział powierzchni nieleśnych o użytkowym przeznaczeniu. Ze względu na warunki glebowe i wspomniane warunki klimatyczne na obszarach bezleśnych dominują użytki zielone w postaci ubogich łąk i pastwisk (15 %). W ostatnich latach część łąk została wyłączana spod uprawy. To spowodowało zanikanie występujących wcześniej na łąkach roślin, w tym kilku gatunków storczyków takich jak: podkolan zielony, gółka długoostrogowa, storczyk męski i listera jajowata. Zaprzestanie lub zmiana sposobu użytkowania w

szybkim tempie prowadzi do zmniejszenia różnorodności gatunkowej łąk, a tym samym do obniżenia ich wartość florystycznej i przyrodniczej w ogóle.

Działalność człowieka doprowadziła na przestrzeni ubiegłych wieków do ogromnych przeobrażeń szaty roślinnej na tym obszarze. W pierwotnym stanie występowały tu charakterystyczne piętra z odpowiednimi drzewostanami, dziś zachowane z reguły szczątkowo:

- obszar do 400 m npm. (piętro pogórza) to piętro pól uprawnych, łąk i pastwisk. Gatunki charakterystyczne dla tego piętra to: firlotka poszarpana, goździk kartuzek, bniec czerwony, jasioniec piaskowy, zerwa kłosaowa, dziewięciśń, zimowit, rdest wężownik, oraz symbol Ziemi Kłodzkiej – pełnik europejski w odmianie siedmiogrodzkiej, który tu przez swą wielką liczebność zyskał nazwę „róży kłodzkiej”;
- obszar od 400 do 1000 m npm. zajmuje piętro regla dolnego. Właściwy dla niego drzewostan to las mieszany, składający się przeważnie z buka, jawora i grabu, z licznymi okazami jodły i sosny. W bogatym runie buczyn z liczną leszczyną rosną gęsto zespoły ziół i traw. Przykładem mogą być zbocza Iwinki i Postawnej;
- obszar od 1000 do 1250 m npm. to piętro regla górnego. Świerk jest niemal jedynym drzewem. W miarę, zbliżania się do górnej granicy lasu karłowacieje, a jego konary układają się w charakterystyczne chorągiewki. Górną granicę lasu można zaobserwować na zboczach Śnieżnika. Las zaczyna się przeredzać;
- obszar powyżej 1250 m npm. to piętro subalpejskie, pozbawione drzew. Tworzą je wyłącznie trawy, zioła oraz mech irlandzki. Rośnie tu też kilka okazów kosodrzewiny (sosny górskiej) sztucznie sprowadzonej z Karkonoszy. Atrakcją dla turystów jest jedyna w regionie hala nad górną granicą lasu na Śnieżniku.

Na obszarze gminy Stronie Śląskie stwierdzono występowanie 26 gatunków objętych całkowitą ochroną gatunkową oraz 3 gatunków podlegających ochronie częściowej. Występują tu także 4 gatunki uwzględnione w „Liście roślin ginących i zagrożonych” (Zarzycki & Szelaąg 1992) „Polskiej Czerwonej Księdze Roślin” (Kaźmierczakowa & Zarzycki 2001), które nie są objęte ochroną gatunkową. Analizując skład gatunków prawnie chronionych występujących na terenie gminy należy stwierdzić, że prawie wszystkie z nich to rośliny częste i bardzo częste w skali Polski. Jedynie listera sercowata *Listera cordata*, występująca w gminie na jednym stanowisku, jest gatunkiem mocno zagrożonym lub wręcz ginącym w skali kraju.

Na terenie gminy występuje także 7 gatunków, które należą do najcenniejszych elementów flory omawianego obszaru. W pierwszej kolejności należy tu wymienić: dzwonka brodatego *Campanula barbata*, który na Śnieżniku Kłodzkim ma jedyne stanowiska w Polsce; seslerię tatrzańską *Sesleria tatrae*, której stanowisko w dolinie Kleśnicy jest jedynym w całych Sudetach; przytulię nierównolistną

Galium anisophyllum i drakiew lśniącą *Scabiosa lucida*, obie rosnące razem z seslerią, mają tu jedyne stanowiska w polskiej części Sudetów. Na szczycie Śnieżnika Kłodzkiego rosną dwa endemiczne gatunki Sudetów Wschodnich tzn. nie występujący nigdzie więcej poza tym obszarem. Są to wysokogórskie Jastrzębce *hieracium chrysostyloides* i *hieracium nivimontis*, które poza Śnieżnikiem rosną na najwyższych szczytach sąsiednich Jeseníków. Morfologicznie przypominają Jastrzębca alpejskiego *hieracium alpinum* z najwyższych gór Europy.

Na obszarze gminy stwierdzono występowanie 12 siedlisk przyrodniczych (biotopów) podlegających ochronie. Biotopy są miejscami występowania zdecydowanej większości gatunków rzadkich i zagrożonych oraz gatunków objętych ochroną prawną. W przekształconym środowisku biotopy są często jedynym miejscem schronienia dla wielu gatunków roślin i zwierząt.

Ponadto na terenie Śnieżnickiego Parku Krajobrazowego oraz jego otuliny występują następujące zbiorowiska ekosystemów nieleśnych:

- naskalne – mają związek z bogactwem skał i skalnych wychodni; są ubogie florystycznie;
- źródliskowe – rozpowszechnione w sąsiedztwie potoków oraz wysięków wodnych; charakteryzują się obfitym udziałem mchów i wątrobowców;
- torfowiskowe – reprezentowane są przez niewielkie fragmenty torfowisk niskich, rozwijających się w lokalnych zagłębieniach terenu kompleksów podmokłych łąk, na młakach trwale zasilanych wodami źródłiskowymi oraz wysiękowymi;
- ciepłolubne okrajkowe – rozwijające się w miejscach eksponowanych na stromych skarpach i brzegach lasów; są to bogate, kwieciste zbiorowiska złożone z wysokich bylin.

1.3.7. Zwierzęta.

Rozległe kompleksy leśne oraz górski charakter obszaru powoduje, że na terenie gminy Stronie Śląskie żyje wiele różnorodnych gatunków zwierząt. Przede wszystkim ssaków oraz ptaków.

Inwentaryzacja przyrodnicza gminy Stronie Śląskie przeprowadzona w 2002 roku wykazała występowanie na jej terenie 37 gatunków, należących do pięciu rzędów:

- owadożernych (Insectivora);
- zajęcokształtnych (Lagomorpha);
- gryzoni (Rodentia);
- drapieżnych (Carnivora);
- parzystokopytnych (Artiodactyla).

Spośród drobnych ssaków (owadożerne i gryznie) stwierdzono występowanie 22 gatunków. Na zbadanym terenie występuje 7 gatunków owadożernych (wszystkie chronione), natomiast gryznie reprezentowane są przez 17 gatunków, w tym 5

chronionych. Szczególnie warta podkreślenia jest obecność aż 3 gatunków z rzędu popielicowatych: koszatki, orzesznicy i popielicy. Ciekawym elementem fauny gminy Stronie Śląskie jest pojawiający się co parę lat niedźwiedź oraz dwa górskie gatunki z rzędu parzystokopytnych: muflon i kozica. Ponadto stwierdzono 13 gatunków nietoperzy, w tym 5 zamieszczonych w załączniku do II Dyrektywy Rady EWG.

W trakcie badań stwierdzono występowanie 98 gatunków ptaków. 91 gatunków jest objętych ochroną gatunkową, w tym bocian czarny i puchacz podlegają ochronie strefowej, 4 ochroną częściową jako ptaki łowne, a 3 podlegają ochronie okresowej ograniczonej do sezonu lęgowego. Gatunkami wyróżniającymi awifaunę gminy i to w skali ponadregionalnej jest występujący komplet gatunków kura-ków leśnych: głuszec, cietrzew i jarząbek. Inna grupą gatunków zasługujących na szczególną uwagę jest zestaw sów: puchacz, włochatka, sóweczka i puszczyk. Z kolei cennym składnikiem awifauny jest wspaniale reprezentowany zestaw gatunków borealno – alpejskich, do których należy zaliczyć: orzechówkę, wójcika, czeczotkę, gila, świergotka łąkowego, włochatkę, drozda obroźnego, kwiczola i kilka innych. Są to gatunki północne, zasiedlające początkowo tylko biotopy górskie, ale po pewnym czasie rozprzestrzeniające się także na obszary nizinne. Na terenie gminy wykryto gatunki zagrożone w skali Śląska i Polski. 2 gatunki lęgowe uznawane są za zagrożone w skali Polski i wpisane do „Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt” (Głowaciński 1992). Gatunki zagrożone w skali Śląska reprezentują w gminie 3 gatunki lęgowe. Należy podkreślić, że derkacz, stwierdzony na 2 stanowiskach w gminie, w ostatnich latach został wpisany na międzynarodową listę gatunków zagrożonych wyginięciem w skali świata.

W obrębie miasta i gminy odnotowano występowanie 3 gatunków płazów i 4 gadów. Na terenie gminy występują także 2 gatunki ryb: pstrąg potokowy i chroniony głowacz przęgopłetwy.

Na tle innych grup bezkręgowce są na rozpatrywanego obszaru są bardzo słabo rozpoznane. Teren nie był tematem kompleksowych badań biologicznych w tym zakresie.

1.3.8. Obszary chronione.

Do podstawowych form ochrony przyrody w Polsce należy tworzenie rezerwatów przyrody, parków narodowych, parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu. Coraz większe znaczenie mają także użytki ekologiczne, stanowiska dokumentacyjne oraz zespoły przyrodniczo – krajobrazowe. Formami ochrony indywidualnej są: gatunkowa ochrona roślin i zwierząt oraz pomniki przyrody w rodzaju: pojedynczych drzew, alei, głazów narzutowych, skałek itp., które są akcentami wydatnie wpływającymi na urozmaicenie krajobrazu.

Śnieżnicki Park Krajobrazowy.

Według art. 16 ustawy o ochronie przyrody z 16 kwietnia 2004 roku „**Park Krajobrazowy** obejmuje obszar chroniony ze względu na wartości przyrodnicze, historyczne i kulturowe oraz walory krajobrazowe w celu zachowania, popularyzacji tych wartości w warunkach zrównoważonego rozwoju”. Uchwałą nr 35 / 81 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Wałbrzychu z dnia 28 października 1981 roku (Dz. Urz. WRN w Wałbrzychu Nr 5 z dnia 9 listopada 1981 r., poz. 46) utworzony został Śnieżnicki Park Krajobrazowy na obszarze 28800 ha wraz z otuliną o powierzchni 14900 ha. Na terenie gminy Stronie Śląskie ma on powierzchnię 11278 ha. Grunty rolne i leśne oraz inne nieruchomości znajdujące się w granicach parku krajobrazowego pozostawia się w gospodarczym wykorzystaniu.

Śnieżnicki Park Krajobrazowy zajmuje ważne miejsce w systemie terenów prawnie chronionych Sudetów. Obejmuje trzy grupy górskie Sudetów Wschodnich: Masyw Śnieżnika, Góry Złote i Góry Bialskie o wybitnych walorach przyrodniczych. Obszar parku i jego otuliny znajduje się na terenie gmin: Stronie Śląskie, Lądek Zdrój, Złoty Stok, Międzylesie i Bystrzyca Kłodzka. Obszar parku cechuje występowanie różnych typów krajobrazów: od nizinnych kotlin śródgórskich, poprzez krajobrazy starych gór średnich, starych dolin rzecznych, po erozyjny krajobraz krawędzi tektonicznych oraz strefę szczytową Śnieżnika o subalpejskim charakterze. Dużą atrakcją są skałki, gołoborza i rozległe jaskinie o unikalnej szacie naciekowej. Na terenie Śnieżnickiego Parku Krajobrazowego znajduje się 5 rezerwatów przyrody, w tym 4 na terenie gminy Stronie Śląskie.

Rezerваты przyrody.

Zgodnie z art. 13 ustawy o ochronie przyrody 16 kwietnia 2004 roku „**rezerwat przyrody** obejmuje obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym, ekosystemy, ostoje i siedliska przyrodnicze, a także siedliska roślin, siedliska zwierząt i siedliska grzybów oraz twory i składniki przyrody nieożywionej, wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, kulturowymi lub walorami krajobrazowymi”. Tworzenie rezerwatów ścisłych jest jedną z podstawowych metod ochrony przyrody w ramach tak zwanej strategii zachowawczej, czyli konserwatorskiej. Celem tej strategii jest utrzymanie w stanie możliwie niezmienionym obiektów o wysokich walorach przyrodniczych, krajobrazowych lub kulturowych, przy wykluczeniu jakiegokolwiek ingerencji człowieka. Częściowe rezerваты przyrody są domeną kierunku biocenotycznego w ochronie przyrody. Ich tworzenie uzasadnione jest względami naukowymi, dydaktycznymi i gospodarczymi. Dopuszcza się tutaj stosowanie określonych, w tak zwanych planach ochrony, zabiegów hodowlano – pielęgnacyjnych dla osiągnięcia celu ochrony. Na terenie gminy Stronie Śląskie zlokalizowane są 4 rezerваты przyrody:

- Jaskinia Niedźwiedzia;
- Nowa Morawa;
- Puszcza Śnieżnej Białki;

➤ Śnieżnik Kłodzki.

Jaskinia Niedźwiedzia:

Rezerwat geologiczny „Jaskinia Niedźwiedzia” utworzony został 21 lipca 1977 roku na obszarze 89,95 ha na zachodnich zboczach Stromej (1166 m), obejmujący jaskinię oraz fragment lasu. Jaskinia Niedźwiedzia jest największą jaskinią sudecką, odkrytą w 1966 roku w czasie eksploatacji kamieniołomu marmuru. Komory osiągają znaczne rozmiary, a szata naciekowa jaskini jest bardzo bogata i zalicza się do najpiękniejszych w Polsce. W namuliskach odkryto dużą ilość szczątków kostnych zwierząt jaskiniowych głównie niedźwiedzi, od których jaskinia wzięła nazwę. Fragment lasu wchodzący w skład rezerwatu jest starodrzewem o przewadze: buka, świerka, jodły, modrzewia. W jego runie występują chronione i rzadkie rośliny, jak np.: tojad smukły, ostróżka wyniosła, selseria tatrzańska, driakiew lśniąca i inne.

Nowa Morawa:

Rezerwat leśny „Nowa Morawa” został utworzony w 1971 roku na obszarze 22,16 ha na zboczach Solca, w górnym biegu Morawki. W głębokiej, trudno dostępnej dolinie ochronie podlega fragment pierwotnego dolnoregłowego lasu mieszanego (bukowo – świerkowego) ze stanowiskiem świerka sudeckiego. W poszyciu i runie lasu występuje bardzo bogaty skład gatunkowy obejmujący większość roślin typowych dla Sudetów jak jarzębina czy wawrzynek wilczełyko. W wyższych partiach i w miejscach wilgotnych lasu spotykamy między innymi dzwonek szerokolistny, a jeszcze wyżej szarotkę norweską. Rezerwat ze względu na odosobnienie jest równocześnie ostoją zwierzyny.

Puszcza Śnieżnej Białki:

Rezerwat leśny „Puszcza Śnieżnej Białki” został utworzony w 1963 roku na obszarze 124,68 ha i obejmuje fragment dużego zespołu leśnego, nazywanego Puszcza Jaworową porastającą zbocza lwinki. Obejmuje on zachowany w pierwotnym stanie starodrzew mieszany regla dolnego, bukowo – jaworowy z domieszką jodły, świerka i jarzębiny. W runie leśnym występuje wyjątkowo bogaty zespół roślin typowych dla Sudetów (w tym wiele chronionych) lub nie występujących w innych pasmach Sudetów. Równie bogaty jest skład gatunkowy łąk śródleśnych. W Puszczy Jaworowej żyje większość gatunków zwierząt występujących w Sudetach, w tym tak rzadkie jak: jelenie, borsuki, kuny, głuszce, cietrzewie i jarząbki, a potoki stanowią ostoję dla pstrągów i lipieni. Wynika to ze znacznego oddalenia rezerwatu od miejscowości i stosunkowo małego ruchu turystycznego.

Śnieżnik Kłodzki:

Rezerwat krajobrazowo – florystyczny „Śnieżnik Kłodzki” utworzony został 20 października 1965 roku na obszarze 192,93 ha (na terenie gminy Stronie Śląskie – 181,24 ha) i obejmuje szczytowe partie Śnieżnika porośnięte górnoreglowym skarłowaciałym lasem świerkowym oraz łąki wysokogórskie powyżej granicy lasu, na których rośnie między innymi szczwoli gorz pochwiasty mający tu jedyne stanowisko w Polsce, rzeżucha trójlistna i liczne gatunki storczyków. Interesująca jest fauna Śnieżnika, a zwłaszcza szereg gatunków owadów borealno – górskich mających tu jedyne w Polsce stanowiska.

Elementy systemu ECUNET – PL.

Rozwój gospodarczy w XX wieku przyczynił się do gwałtownego wzrostu ilości zanieczyszczeń emitowanych do środowiska i jego całkowitej lub częściowej degradacji. Presja człowieka na przyrodę doprowadziła do zaniku wielu gatunków flory i fauny, postępującej synantropizacji oraz fragmentacji naturalnych ekosystemów. W celu zjednoczenia wysiłków na rzecz zachowania i ochrony środowiska przyrodniczego ustanowiono szereg porozumień i konwencji międzynarodowych, których sygnatariuszem jest również Polska.

Jedną z ważniejszych inicjatyw krajów Wspólnoty Europejskiej, przyczyniającą się do integracji współpracy w dziedzinie ochrony przyrody jest koncepcja utworzenia Europejskiej Sieci Ekologicznej (**EECONET**). Sieć EECONET mają stanowić obszary powiązane przestrzennie i funkcjonalnie oraz objęte różnymi, wzajemnie się uzupełniającymi formami ochrony przyrody.

Dla ochrony środowiska oraz poprawy jego funkcjonowania biologicznego i zwiększenia bioróżnorodności powstała krajowa sieć ekologiczna **ECUNET - PL**, która jest częścią Europejskiej Sieci Ekologicznej **EECONET**, utworzonej w celu zintegrowania istniejących obszarów chronionych w poszczególnych krajach europejskich oraz potencjalnych obszarów przewidzianych do ochrony w jeden spójny system, zgodnie z przyjętymi międzynarodowymi kryteriami i standardami (koncepcja Europejskiej Sieci Ekologicznej została przyjęta przez Radę Europy w 1992 roku). Zasadniczymi elementami sieci są:

- obszary węzłowe, w których wyróżniono biocentra i strefy buforowe;
- korytarze ekologiczne.

Obszary węzłowe odznaczają się dużą różnorodnością gatunkową oraz różnorodnością form krajobrazowych i siedliskowych. Stanowią ostoję gatunków rodzimych i wędrownych, zwłaszcza rzadkich i zagrożonych wyginięciem. Wyróżnione w obszarach węzłowych biocentra obejmują obszary nagromadzenia największych walorów przyrodniczych. Otoczone są strefami buforowymi, które mają wyróżniające się walory, ale nie tak wysokie jak walory biocentrów. Natomiast korytarze eko-

logiczne to struktury przestrzenne, które umożliwiają rozprzestrzenianie się gatunków pomiędzy obszarami węzłowymi oraz terenami przylegającymi do nich.

Na omawianym obszarze znajduje się fragment obszaru węzłowego (39 M) o znaczeniu międzynarodowym. Obszar węzłowy 39 M po stronie polskiej pokrywa się z powierzchnią Śnieżnickiego Parku Krajobrazowego wraz z jego otuliną.

Pomniki przyrody.

Według art. 40 ustawy o ochronie przyrody z 16 kwietnia 2004 roku „**pomnikami przyrody** są pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupienia o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głązy narzutowe oraz jaskinie”. Pomniki przyrody są ważnym elementem składowym krajobrazu, podnoszą jego piękno, posiadają wysokie walory dydaktyczne i edukacyjne.

Na obszarze gminy Stronie Śląskie ochroną konserwatorską objęte zostały dwa pojedyncze, pomnikowe okazy drzew. Są nimi lipy drobnolistne w Stroniu Śląskim zlokalizowane przy ulicy Kościelnej oraz przy stadionie klubu sportowego KS „Kryształ”. Ponadto ochroną objęto dwa pomniki przyrody nieożywionej. Są nimi: „Góra Krzemień” – wychodnia żył kwarcytowych w obrębie łupków tyczkowy i paragnejsów serii strońskiej, zlokalizowana na południowo – wschodnich zboczach Płoski, około 500 m powyżej zabudowań Bielice, na wysokości około 800 m n.p.m. oraz „Skałka Wapienna” – ostaniec wapienia krystalicznego, w obrębie którego występują kalcytowe szczotki i żyły fluorytu, położona w dolinie Kleśnicy pomiędzy nieczynnymi kamieniołomami wapieni i dolomitów krystalicznych Kletno I i Kletno II, na terenie rezerwatu przyrody „Jaskinia Niedźwiedzia”.

TABELA 7: Gmina Stronie Śląskie – wykaz pomników przyrody.

Lokalizacja	Data zatwierdzenia	Nr decyzji	Rodzaj obiektu
Stronie Śląskie	12.03.1988	3/71	lipa drobnolistna
Stronie Śląskie	12.03.1988	8/70	lipa drobnolistna
Bielice	1982	7140/617/82	wychodnia skalna
Kletno	1982	brak	wychodnia skalna

Reasumując na obszarze gminy ochronie przyrodniczo – rolniczej podlegają:

- Śnieżnicki Park Krajobrazowy;
- rezerwat przyrody „Jaskinia Niedźwiedzia”;
- rezerwat przyrody „Nowa Morawa”;
- rezerwat przyrody „Puszcza Śnieżnej Białki”;
- rezerwat przyrody „Śnieżnik Kłodzki”;
- tereny leśne;

- cały areal gruntów rolnych, łąk i pastwisk zaliczanych do III i IV klasy bonitacyjnej;
- grupy śródpolnej zieleni wysokiej;
- istniejące ciągi zadrzewione;
- ciągi ekosystemów wodno – łąkowych wzdłuż cieków;
- parki podworskie;
- pomniki przyrody;
- gatunki roślin i zwierząt prawnie chronionych;
- złoża surowców mineralnych;
- Główny Zbiornik Wód Podziemnych (GZWP) nr 339 „Śnieżnik – Góry Bialskie”.

Ponadto ze względu na bogate walory przyrodniczo – krajobrazowe opracowanie „Inwentaryzacja przyrodnicza gminy Stronie Śląskie” postuluje dodatkowo o objęcie ochroną najcenniejszych przyrodniczo obszarów gminy w formie:

- Park Krajobrazowy Krowiarki: fragment południowy;
- Rezerwat przyrody – doliny rzek: Morawka, Kamienica i Kleśnica.;
- Rezerwat przyrody Śnieżnik Kłodzki – powiększenie część północna. Obejmuje ono: 1. Wysokogórskie borówczyska i traworośla oraz 2. Dolina potoku z górkami ziołoroślami;
- Rezerwat przyrody Śnieżnik Kłodzki – powiększenie część wschodnia;
- Rezerwat przyrody – Czernica i Płoska;
- Rezerwat przyrody – Dolina Białej Łądeckiej;
- Rezerwat przyrody Puszcza Śnieżnej Białki – powiększenie rezerwatu;
- Użytek ekologiczny – Jaskinia na Ścianie w Rogóźnie;
- Użytek ekologiczny – Sztolnia w Krzyżniku;
- Użytek ekologiczny – Stronie Śląskie kościół cmentarny;
- Użytek ekologiczny – Bielice kościół;
- Użytek ekologiczny – Jaskinia Kontaktowa;
- Użytek ekologiczny – Sztolnia w Górze Rudka;
- Użytek ekologiczny – Sztolnia nr 18 w kopalni Kopaliny w Kletnie.;
- Użytek ekologiczny – Sztolnia nr 27 w kopalni Kopaliny w Kletnie;
- Użytek ekologiczny – Sztolnia nr 17 w kopalni Kopaliny w Kletnie;
- Użytek ekologiczny – Sztolnia nr 7 w kopalni Kopaliny w Kletnie;
- Użytek ekologiczny – Sztolnia nr 12 w kopalni Kopaliny w Kletnie;
- Użytek ekologiczny – Dolina Morawki;
- Użytek ekologiczny – Stawy hodowlane koło Młynowca;
- Otulina rezerwatów przyrody Śnieżnik Kłodzki i Jaskinia Niedźwiedzia.

Prawne zabezpieczenie w zakresie polityki ekologicznej powoduje, że walory naturalne południowo – wschodniej części województwa dolnośląskiego, w tym gminy Stronie Śląskie pozostaną pod ochroną. Jednocześnie istniejące zasoby przyrodnicze mogą być głównym źródłem rozwoju turystyki i rekreacji w gminie.

Rozdział 1.3. niniejszego opracowania, to jest walory przyrodnicze został oparty w głównej mierze na podstawie opracowania „Inwentaryzacja przyrodnicza Gminy Stronie Śląskie”, sporządzonej przez „Fulica” Jankowski Wojciech w 2002 roku.

1. 4. Walory kulturowe.

1.4.1. Historia.

W okresie od VII do VIII wieku Ziemię Kłodzką, w tym tereny dzisiejszej gminy Stronie Śląskie zamieszkiwało słowiańskie plemię Chorwatów, zwanych też Chrobatami, Karpatami lub Karpami. Z danych historycznych wynika też, że najprawdopodobniej oni pierwsi wzniesli też liczne warowne gródki. W okresie kształtowania się państw zachodniosłowiańskich: Polan – Piastów i Czechów – Przemysłidów, teren ten należał do rodu Sławnikowiców, z którego wywodził się św. Wojciech. Po opanowaniu w 990 roku Śląska przez Piastów, kiedy to granice Polski zbliżyły się do Sudetów, Ziemię Kłodzką zawładnęli Przemysłidzi. Natomiast w czasie wyprawy na Czechy i Morawy zajął tą część Sudetów Bolesław Chrobry, późniejszy król Polski. Walka pomiędzy Czechami a Polską o Ziemię Kłodzką ciągnęła się aż do 1137 roku. Wówczas książę Polski Bolesław Krzywousty, zatrzymując Bardo, zgodził się na władanie resztą terytorium przez Sobiesława czeskiego. Odtąd teren ten związany był bezpośrednio z Koroną Czeską.

Pod koniec XII wieku zaczęli przybywać tutaj pierwsi niemieccy zakonnicy, początkując stopniowy napływ obcej ludności. Proces ten nasilił się kilkadziesiąt lat później za panowania króla czeskiego Przemysła II Otakara. Do końca XIV wieku ważniejsze szlaki handlowe omijały południowo – wschodnią część Ziemi Kłodzkiej, przebiegając doliną Nysy Kłodzkiej z Wrocławia przez Kłodzko do Pragi, oraz doliną Białej Łądeckiej z Nysy przez Łądek do Kłodzka. Pod koniec XIV wieku wzmiankowana jest drugorzędna droga handlowa ku Morawom, która wiodła z Łądka przez Strachocin i dalej doliną Morawki na południe. Przy niej to wykształciło się skupisko najstarszych na tym terenie wsi: Strachocina, Stronia Śląskiego i Goszowa. W XIV wieku do dóbr związanych z zamkiem Karpno zlokalizowanym koło Łądka, należały między innymi sędziostwa w: Goszowie, Starym Gierałtowie i w Stroniu. W owym czasie dobra karpieńskie były lennem Głaubosów. Pozostawały też w posiadaniu rodzin von Talewitz oraz von Parchowitz. Na przełomie XIV i XV wieku notuje się również funkcjonowanie pierwszych średniowiecznych hut (kuźnic) żelaza, między innymi w: Stroniu Śląskim, Strachocinie i Starej Morawie. Działalność ta skutkowała niestety trzebieżą miejscowych lasów o szczególnie dużych rozmiarach.

W latach 1425 – 1434 na Ziemi Kłodzkiej trwały krwawe walki związane z wojnami husyckimi, za którymi opowiedzieli się miejscowi chłopcy i plebs. Po zakończeniu wojen husyckich król Czech Jerzy z Podiebradu w 1459 roku podniósł Ziemię Kłodzką do rangi hrabstwa. Wtedy to zaczęła znacznie wzrastać liczba ludności okolicznych terenów. Mieszkańcy nowopowstałych wsi utrzymywali się głównie z

lokalnie rozwijającego się przemysłu, rzemiosła, wyrębu lasów i rolnictwa. Zaczęło rozwijać się górnictwo i hutnictwo. Powstawały licznie nowe miejscowości i osady. Do wzrostu osadnictwa w znacznym stopniu przyczynił się rozwój górnictwa. W okolicy Śnieżnika i w paśmie Krowiarek, znajdowały się najbogatsze w Hrabstwie Kłodzkim złoża rud metali: złota, srebra, magnetytu, limonitu, hetatytu czy syderytu. U stóp Śnieżnika powstało skupisko kopalń rud metali, tworząc ówczesny główny ośrodek przemysłowy kłodczyzny. Rozwój górnictwa spowodował konieczność powołania administracji i tak w Stroniu Śląskim w XVI wieku ustalono siedzibę sędziego górniczego.

Po śmierci Jagiellona Ludwika I w 1526 roku, na mocy wcześniejszych ustaleń pomiędzy królem Polski Zygmuntem I i cesarzem Austrii Maksymilianem I, Czechy wraz z całym Śląskiem, w tym Ziemią Kłodzką, przeszły pod panowanie austriackich Habsburgów. Zwiększył się wtedy napływ na te tereny obcej szlachty i urzędników. Największe nasilenie osiągnął po wojnie 30 – letniej, gdy w bitwie pod Białą Górą w 1620 roku wyginął kwiat rodzimej szlachty Ziemi Kłodzkiej. Doszło też do konfiskaty dóbr tych, którzy przeżyli, a opowiedzieli się przeciwko Habsburgom. Ich majątki otrzymali zaufani cesarscy. Powstały wtedy nowe, rozległe latyfundia: Magnistów, Herbersteinów, Lichtensternów oraz Althannów. W 2 połowie XVI wieku Habsburgowie wprowadzili ujednolicony system administrowania przemysłem. Ostatecznie w dolinach Białej Łądeckiej i Kleśnicy powstał liczący się ośrodek przemysłowy z centrum w Bolesławowie, zarządzany przez komory królewskie. W 1584 roku nadano tej wsi prawa miejskie i herb. Po wyczerpaniu złóż srebra, zlokalizowanych w Masywie Śnieżnika, w XVI wieku zwiększono wydobycie i przerób rud żelaza.

W okresie wojny 30 – letniej (1618 – 1648) miejscowe kopalnie i kuźnice zostały zniszczone, a wydobycie utrzymywano na szczątkowym poziomie jedynie w okolicach Siennej, Janowej Góry i Kletna. Z końcem XVII wieku ośrodek górniczy, zlokalizowany u stóp Masywu Śnieżnika przestał istnieć. Pozostałe pojedyncze kopalnie rud żelaza działały do XIX wieku, a uzyskany surowiec przetwarzano w hutach żelaza czynnych w Stroniu i Strachocinie.

W 1742 roku po pokoju wrocławskim cały Śląsk został włączony do Królestwa Pruskiego. W skład Państwa niemieckiego – od Cesarstwa Niemieckiego, poprzez Republikę Weimarską, po Trzecią Rzeszę – Ziemia Kłodzką, a wraz z nią tereny dzisiejszej gminy Stronie Śląskie, wchodziły do 1945 roku.

Na początku XIX wieku okoliczne dobra przechodziły z rąk do rąk, aż w końcu w 1838 roku dobra te nabyła księżna Marianna Orańska (Nassau – Oranim – Nederland). Dobra znajdowały się w posiadaniu rodu Orańskich do 1906 roku, kiedy to przejął je książę Friedrich Heinrich von Preussen. W XIX wieku stopniowo miejsce górnictwa i przetwórstwa rud zajęły: przemysł młynarski, propinacyjny i drzewny. Działały tutaj także: pstrągarnia, wapienniki, browary, kamieniołomy, tartaki oraz mleczarne. Rozwinięto hodowlę bydła, powstały nowe zajazdy i około 50 zakładów

przeróbki drewna. Na skalę przemysłową rozwinęła się produkcja szkła i kryształu w Strachocinie, a w Stroniu Śląskim do dziś działa jedna z większych hut szkła kryształowego w Polsce. Zmiany gospodarcze spowodowały, że w połowie XIX wieku historyczne miasto Bolesławów utraciło swoje znaczenie i statut miasta.

XIX wiek to również początek rozwoju turystyki na terenie dzisiejszej gminy. Liczne wsie pozostawały w kręgu zainteresowania kuracjuszy z Łądką. Stąd wytyczane były trasy wycieczek ku Góróm Białskim i Masywowi Śnieżnika. Już w latach 60 – tych XIX wieku odwiedzano hutę szkła w Stroniu oraz odbywano wycieczki drogami w dolinie Białej Łądeckiej i drogami do innych miejscowości, położonych w okolicach Stronia oraz w dolinie Morawki. Wycieczki odbywano do miejsc widokowych z terenu Puszczy Jaworowej, czy do punktu widokowego przed leśniczą Gros Wurben koło kolonii Nowe Bielice. Budowa dróg na terenie Gór Białskich w latach 1866 – 1882 umożliwiła ruch turystyczny na ich terenie. Początkowo bowiem, te dość łagodne góry, przemierzano najczęściej wozami i wybierano przy tym drogi przebiegające przez tereny interesujące pod względem botanicznym oraz geologicznym. To wszystko spowodowało, że w 2 połowie XIX wieku Strachocin i Stronie zaczęły wyrastać na liczący się lokalny ośrodek turystyczno – letniskowy. Przyczyniło się do tego również otwarcie w 1897 roku linii kolejowej relacji: Kłodzko – Łądek – Stronie, ze stacją kolejową na terenie Strachocina.

W latach 30 – tych XX wieku w Strachocinie, Stroniu i Goszowie znajdowały się hotele, zajazdy i kwatery prywatne dla letników. Również Bielice, Nowy i Stary Gierałtów, Kamienica i Kletno stały się wsiami letniskowymi. Mniejsze znaczenie jako letniska miały: Bolesławów, Goszów, Morawa, Rogóżka i Sienna, choć np.: starano się w latach 20 – tych XX wieku stworzyć w Bolesławowie ośrodek sportów zimowych.

W ramach Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej od 1945 do 1975 roku Stronie Śląskie wchodziło w skład województwa wrocławskiego, które w zależności od danej reformy administracyjnej przybierało różne rozmiary terytorialne. Zaraz po wojnie wznowiono działalność funkcji uzdrowiskowej i wczasowej. W latach 60 – tych XX wieku zaczęto modernizację i rozbudowę niewielkich obiektów przemysłowych. W wielu wsiach pojawiły się ośrodki zdrowia, pawilony handlowe czy nowe szkoły. W 1967 roku Stronie Śląskie uzyskało prawa miejskie, co było konsekwencją jego rozwoju zapoczątkowanego już w połowie XIX wieku. Jednak niektóre miejscowości jak np.: Sienna, Rogóżka czy Bielice stopniowo zaczęły się wyludniać. Jednym z powodów było to, że polscy osadnicy kontynuowali uprawę gruntów wziętych pod pług w okresie głodu ziemi i przeludnienia wsi. Nie miało więc racjonalnego czy przyrodniczego uzasadnienia takie użytkowanie. Coraz liczniej natomiast pojawiały się na górskich pastwiskach stada owiec i bydła. Począwszy od lat 70 – tych XX wieku na terenach wyludnionych miejscowości rozpoczynał się proces przyrodniczej renaturalizacji. Reforma administracyjna w 1975 roku spowodowała, że gmina Stronie Śląskie w latach 1975 – 1998 wchodziła w skład województwa wałbrzyskiego. Począwszy od lat 90 – tych XX wieku gmina Stronie Śląskie przeżywa re-

nesans funkcji turystyczno – rekreacyjnych. Powstają liczne inwestycje w infrastrukturę techniczną, a zwłaszcza sportowo – rekreacyjną. Sektor usługowy zaczyna pełnić dominującą rolę w strukturze gospodarczej gminy. Wyludniające się wsie ponownie zostają zasiedlane przez nowych osadników. Reforma administracyjna dokonana już w ramach III Rzeczypospolitej 1 stycznia 1999 roku spowodowała, że gmina Stronie Śląskie znajduje się na terytorium zintegrowanego Dolnego Śląska – województwo dolnośląskie, powiat kłodzki.

1.4.2. Osadnictwo.

Pierwsze wzmianki o osadnictwie na ziemi strońskiej datowano na XIII wiek. Maetschke wskazywał na istnienie szlaku handlowego ku Morawom, wiodącego z Łądką przez Strachocin i dolinę Morawki na południe. Wzdłuż szlaku wykształciło się skupisko najstarszych wsi: Strachocin (1264 rok), Stronie Śląskie (1346 rok) i Goszów (1347 rok), zajmujących najlepsze w tej części hrabstwa kłodzkiego tereny dla uprawy roli.

W średniowieczu osadnictwo nad górnym odcinkiem Białej Łądeckiej zakończyło się na wysokości Starego Gierałtowa. Ludność utrzymywała się głównie z rolnictwa. W wyższych partiach gór, gdzie warunki bytowania były znacznie gorsze, zamieszkiwała niewielka liczba ludności. Trudne warunki bytowania powodowały okresowe wyludnianie się miejscowości i tak np.: Rogóżka wzmiankowana w 1346 roku wyludniła się i była ponownie zakładana w 1560 roku.

Po zakończeniu wojen husyckich znacznie wzrosła liczba miejscowej ludności. Powstały także nowe miejscowości: Sienna, Kletno, Młynowiec, Bolesławów, Nowy Gierałtów, Janowa Góra, Stara i Nowa Morawa, Kamienica i Bielice. Wtedy to największym ośrodkiem osadniczym na tym terenie był Bolesławów, który uzyskał w 1584 roku prawa miejskie. W XV wieku osadnictwo sięgnęło aż do wysokości 700 m n.p.m. Tak wykształcona struktura osadnicza zachowała się z niewielkimi zmianami do XX wieku.

Następna większa fala kolonizacji przypadła na lata 1773 – 1806 i związana była z zajęciem tych terenów przez Królestwo Prus. Powstały wtedy liczne osady górskie. Założono wówczas: Nowe Bielice oraz kolonie przy miejscowościach: Kamienica, Nowa Morawa, Kletno i Bolesławów.

W drugiej połowie XIX wieku historyczne miasto Bolesławów utraciło swoje znaczenie i statut miasta. Wzrastała natomiast rola Stronia, Strachocina oraz Goszowa, których granice zatarły się, tworząc jeden zespół administracyjno – przemysłowo – usługowy o charakterze miasta. W 1967 roku Stronie Śląskie uzyskało prawa miejskie.

Inaczej natomiast potoczyły się losy wsi wchodzących w skład obecnej gminy. Po 1945 roku zachowały się, ze znacznie przerezonaną zabudową, wsie położone wzdłuż doliny Białej Łądeckiej: Bielice, Nowy i Stary Gierałtów, Goszów i Strachocin oraz Bolesławów. W znacznie większym stopniu proces zaniku osadnictwa zauważalny jest w przypadku wsi górskich. W stanie szczątkowym, z reliktnymi zabudowy istnieją jeszcze: Kletno, Kamienica, Nowa i Stara Morawa. Natomiast zniknęły prawie całkowicie: Rogóżka, Janowa Góra i Sienna, a także kolonie powstałe w końcu XVIII wieku.

TABELA 8: Gmina Stronie Śląskie – rozwój osadnictwa.

Obecna nazwa miejscowości	Historyczne nazwy miejscowości	Data pierwszej wzmianki
1	2	3
Stronie Śląskie	Zeidenberk, Sindenberg, Seydenderg, Seytenbergkh, Seydinberg, Seythenberg, Seidenberk, Seidenberck, Sietenperg, Seitenberg, Żybocin	1346
Bielice	Pilendorf, Bielendorf, Bielendorf, Billendorf, Biela	1605
Bolesławów	Stadt St Wilhelmsthal, Sankt Wilhelmsthal, Wilhelmstadt, Wilhelmssthal, Wilhelmsthal, Wilhelmsthal	1584
Goszów	Gumprechtsdorf, Gumprichtsorf, Gumpirsdorf, Gumperssdorf, Gomperssdorf, Gompersdorf	1253
Kamienica	Camnitz, Camicz, Kamitz, Camitz, Khamnitz, Kamiz, Kohnitz, Kamnitz	1596
Kletno	Clessengrund, Kilessengrundt, Klessegrund, Alt Klessengrund, Kleschengrund, mKlessengrund	1560
Nowa Morawa	Neu Moraw, Neuen Moraw, Ney Morau, Neumohrau, Neu Mohrau	1631
Stara Morawa	Klessenmohre, Klessemoraw, Moraw, Mora Dorf, Mora, Alt Mohrau	1588
Nowy Gierałtów	Gerhardsdorf, Neu Gersdorf, Klein Gersdorf, Ober Gersdorf, Neu Girssdorf, Newgirsdorff, New Girsdorff, New Gersdorf, Neugarsdorf, Neu Gehrsdorf, Neu Gerchdorf, Neugersdorf, Neu Gersdorf	1581
Stary Gierałtów	Gegendorf, Geraczdorf, Girhardsdorf, Gerhardsdorf, Girschdorf, Gersdorff uffe Grunde, Gersdorf, Gross Gersdorf, Ober Gersdorf, Alt Girssdorf, Alt Girssdorff, Altgirssdorff, Altgaradorf, Alt Gehrsdorf, Alt Gersdorff uffe Grunde, Alt Gersdorf, Alt Gersdorf	1346
Sienna	Haidorf, Haindorf, Hegerei am Heuweg, Haindorff, Heydorf, Hewdorf, Hewdorff, Heydorff, Heidorf, Heudorf	1560

1	2	3
Strachocin	Sreckendorf, Sreckdorf, Srekrdorf, Srekerdorf, Sreksrdorf, Schreckerei villa, Srokkeri, Schreckersdorf, Ssreckersdorff, Schrekerdorf, Schreckirdorf, Schreckirdorff, Scheckirsdorf, Schrockendorf, Shreckendorph, Srekendorph, Srekendorff, Schreckendorff, Schreckendorff, Schreckendorf	1264

1.4.3. Zabytki.

Zabytki architektury i budownictwa występują na terenie całej gminy. Są to: kościoły, plebanie, budynki mieszkalne i gospodarcze, wiejskie aleje i parki. Zachowały one elementy pierwotnych układów urbanistycznych. W okresie powojennym stopień zachowania historycznie ukształtowanych układów zabudowy poszczególnych miejscowości nie uległ zasadniczym zmianom. Obecnie na terenie gminy 355 obiektów objętych jest ewidencją konserwatorską, z czego 11 figuruje w rejestrze zabytków.

TABELA 9: Gmina Stronie Śląskie – wykaz obiektów znajdujących się w rejestrze zabytków.

Miejscowość	Obiekt	Numer rejestru	Data wpisu do rejestru
Bielice	kościół fil. p.w. św. Wincentego	1221/Wł	16.06.1987
Bolesławów	kościół fil. p.w. św. Józefa Oblubieńca	867	05.05.1961
Janowa Góra	kościół nie użytkowany	1971	22.12.1971
Nowy Gierałtów	kościół parafialny p.w. św. Jana Chrzyciela	869	05.05.1961
Sienna	kościół fil.	1340/Wł	14.05.1991
Stara Morawa	wapiennik	775/Wł	15.12.1980
Stary Gierałtów	kościół fil. Michała Archanioła	2042	25.05.1972
Stary Gierałtów	kaplica przydrożna	870	05.05.1961
Stronie Śląskie	kościół parafialny p.w. NMP Królowej Polski i św. Maternusa	1979	22.12.1971
Stronie Śląskie	kościół ewangelicki ob. pomocniczy p.w. Zmartwychwstania Pańskiego	1993/Wł	14.05.1991
Stronie Śląskie	kaplica p.w. św. Onufrego	1980	22.12.1971

Obiekty wpisane do rejestru zabytków podlegają ścisłej ochronie konserwatorskiej, a obiekty znajdujące się w ewidencji – ochronie w zakresie ich architektury zewnętrznej. Gminny zasób wartości kulturowych podlegających ochronie uzupełnia 8 stanowisk archeologicznych.

TABELA 10: Gmina Stronie Śląskie – wykaz stanowisk archeologicznych.

Miejscowość	Rodzaj stanowiska	Chronologia
Stronie Śląskie	śląd osadnictwa	średniowiecze
Stronie Śląskie	śląd osadnictwa	średniowiecze
Stary Gierałtów	osada	średniowiecze
Nowy Gierałtów	śląd osadnictwa	średniowiecze
Rogóżka	jaskinia	paleolit
Stara Morawa	kuźnia	XVIII wiek
Bolesławów	śląd osadnictwa	średniowiecze
Kletno	obozowisko	paleolit

1.4.4. Strefy konserwatorskie.

W 1996 roku Regionalny Ośrodek Studiów i Ochrony Środowiska Kulturowego we Wrocławiu wykonał opracowanie pt.: „Studium Środowiska Kulturowego Gminy Stronie Śląskie. W celu prowadzenia skutecznej ochrony wartości kulturowych wyznaczono strefy ochronne i określono zasady ochrony w tych strefach. Strefy te ujęte zostały również w uchwalonym w 1999 roku Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Gminy Stronie Śląskie.

Strefa „A” – ścisłej ochrony konserwatorskiej:

Obejmuje obszar, na którym elementy dawnego układu przestrzennego zachowały się w stanie nienaruszonym lub jedynie nieznacznie zniekształconym. Jest to obszar uznany za szczególnie ważny jako materialne świadectwo historyczne. W strefie tej zakłada się pierwszeństwo wymagań konserwatorskich nad wszelką prowadzoną współcześnie działalnością inwestycyjną, gospodarczą i usługową. Strefa „A” wyznaczona została w następujących miejscowościach:

- Bielice;
- Bolesławów;
- Janowa Góra;
- Nowy Gierałtów;
- Sienna;
- Stary Gierałtów;
- Stronie Śląskie.

Ponadto strefa ta wymaga opracowania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Strefa „B” – ochrony konserwatorskiej:

Obejmuje obszary, w których elementy dawnego układu zachowały się w stosunkowo dobrym stanie. Strefa „B” wyznaczona została w następujących miejscowościach:

- Goszów;
- Stary Gieraltów;
- Strachocin;
- Stronie Śląskie;
- Stronie Śląskie wieś.

Strefa „K” – ochrony krajobrazu kulturowego:

Obejmuje tereny krajobrazu integralnie związanego z zespołem zabytkowym znajdującym się w jego otoczeniu lub obszary o ukształtowanym, w wyniku działalności ludzkiej, charakterystycznym wyglądzie. Strefa „K” wyznaczona została w następujących miejscowościach:

- Bielice;
- Bolesławów;
- Goszów;
- Kamienica;
- Kletno;
- Młynowiec;
- Nowy Gieraltów;
- Sienna;
- Stara Morawa;
- Stary Gieraltów;
- Strachocin;
- Stronie Śląskie;
- Stronie Śląskie wieś.

Specyfika gminy Stronie Śląskie, położonej na terenach górskich, spowodowała znaczne poszerzenie strefy „K”, którą objęto poszczególne wsie. W wyniku tego strefy te, w przypadku miejscowości położonych w dolinach potoków i ich dopływów lub też na terenach zalesionych, łączą się ze sobą w duży kompleks terenów objętych ochroną krajobrazu. W jego ramach znajdują się wszystkie wsie gminy Stronie Śląskie z wyjątkiem Janowej Góry, dla której strefa „K” ze względu na wydzielenie terenu zalesionymi wzgórzami ma charakter enklawy. W ramach strefy ochrony krajobrazu, najkorzystniejsze byłyby inwestycje związane z turystyką oraz budownictwem mieszkaniowym jednorodzinnym lub też związane z działalnością indywidualnych gospodarstw rolnych.

Strefa „E” – ochrony ekspozycji:

Strefa ochrony ekspozycji układu zabytkowego obejmuje obszar stanowiący zabezpieczenie właściwego eksponowania zespołów lub obiektów zabytkowych o szczególnych walorach krajobrazowych. Strefę „E” wyznaczono z ciągu widokowego w Młynowcu.

Walory kulturowe chronione są także prawem miejscowym, to jest poprzez ustanowienie stref ochrony konserwatorskiej w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Tym samym powyższe strefy ochrony konserwatorskiej winny być wprowadzone do nowo opracowywanego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Stronie Śląskie.

2. Sfera społeczna.

2. 1. Demografia.

2.1.1. Podstawowe dane o ludności.

Podstawowymi miernikami charakteryzującymi zbiorowość ludzką jest jej liczebność i rozmieszczenie. Gmina miejsko – wiejska Stronie Śląskie 31 grudnia 2002 roku liczyła 8130 mieszkańców (w tym miasto Stronie Śląskie – 6419). Zamieszkiwało ją 3886 mężczyzn oraz 4244 kobiety (w mieście odpowiednio: 3042 i 3377). Współczynnik feminizacji, to jest stosunek liczby kobiet do mężczyzn wynosi 1,09 (w mieście 1,11) i jest zbliżony zarówno do średniej dla powiatu kłodzkiego – 1,09 jak i do wartości charakteryzującej województwo dolnośląskie – 1,08.

Na 1 km² powierzchni gminy przypada 55,5 mieszkańców (w mieście – 2577,9). Gęstość zaludnienia jest więc blisko 2 razy niższa od średniej dla powiatu oraz blisko 3 razy niższa od średniej w województwie (odpowiednio 103,6 i 145,6 osób / km²). Współczynnik występujący w gminie Stronie Śląskie jest jednak charakterystyczny dla gmin miejsko – wiejskich.

TABELA 11: Gmina Stronie Śląskie – współczynnik feminizacji i gęstość zaludnienia w 2002 roku.

Wyszczególnienie	Gmina Stronie Śląskie	Powiat Kłodzki	Województwo Dolnośląskie
Współczynnik feminizacji	1,09	1,09	1,08
Gęstość zaludnienia	55,5	103,6	145,6

TABELA 12: Gmina Stronie Śląskie – zaludnienie w latach 1975 – 2002.

Rok	Liczba ludności
1	2
1975	7872
1980	8312
1985	7448
1990	8959
1992	8984
1993	8971
1994	9003
1995	8980
1996	8977
1997	8918
1998	8963
1999	8944

1	2
2000	8974
2001	8951
2002	8130

RYCINA 2: Gmina Stronie Śląskie – zaludnienie w latach 1975 – 2002.

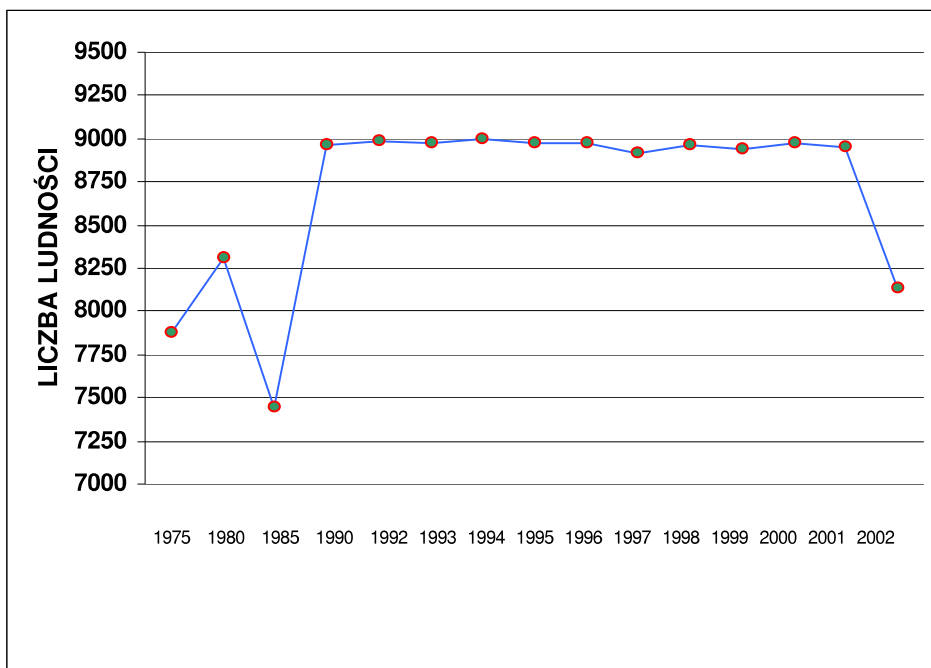

TABELA 13: Gmina Stronie Śląskie – rozkład zaludnienia według miejscowości. Stan na 2004 rok.

Miejscowość	Liczba mieszkańców
1	2
Stronie Śląskie	6500
Bielice	52
Bolesławów	261
Goszów	121
Janowa Góra	3
Kamienica	57
Kletno	52
Młynowiec	27
Nowa Morawa	40
Nowy Gierałtów	109
Sienna	15
Stara Morawa	105
Stary Gierałtów	286

1	2
Strachocin	356
Stronie Śląskie wieś	286

Najludniejszą miejscowością w gminie jest miasto Stronie Śląskie (6500 osób). Drugą co do liczebności (356 osób) jest wieś Strachocin. W przedziale od 200 do 300 mieszkańców są jeszcze 3 miejscowości: Stronie Śląskie wieś (286), Stary Gierałtów (286) oraz Bolesławów (261). Natomiast w granicach od 100 do 200 mieszkańców liczą wsie: Goszów (121), Nowy Gierałtów (109) oraz Stara Morawa (105). Pozostałe miejscowości, to jest: Kamienica (57), Kletno (52), Bielice (52), Nowa Morawa (40), Młynowiec (27) oraz Sienna (15) i Janowa Góra (3), liczą poniżej 100 mieszkańców.

2.1.2. Struktura wieku mieszkańców.

Na liczbę ludności decydujący wpływ mają dwa czynniki: ruch naturalny oraz wędrowną ludności. Te z kolei zdeterminowane są przez strukturę ludności według wieku i płci.

Struktura ludności według wieku określa proces starzenia się ludności, definiowany najogólniej jako zmiany stanu i struktury według wieku ludności, polegające na wzroście w ogólnej liczbie udziału osób starszych. Za granicę starości przyjmuje się umownie wiek 60 lat. Obecnie ludność województwa dolnośląskiego, podobnie jak cała Polska starzeje się. Jednak na wsi i małych miastach udział dzieci i młodzieży jest większy co powoduje, że pod względem struktury wieku mieszkańców gminę Stronie Śląskie obecnie możemy określić jako jednostkę młodą.

TABELA 14: Gmina Stronie Śląskie – ludność według wieku w 2002 roku.

Grupa wieku	Liczba mieszkańców	
	Gmina Stronie Śląskie	W tym miasto
0 – 2	214	171
3 – 6	362	261
7 – 12	621	460
13 – 15	349	265
16 – 17	248	197
18 – 64 mężczyźni oraz 18 – 59 kobiety ¹	5215	4154
65 i więcej mężczyźni oraz 60 i więcej kobiety ²	1121	911

¹ Wiek produkcyjny

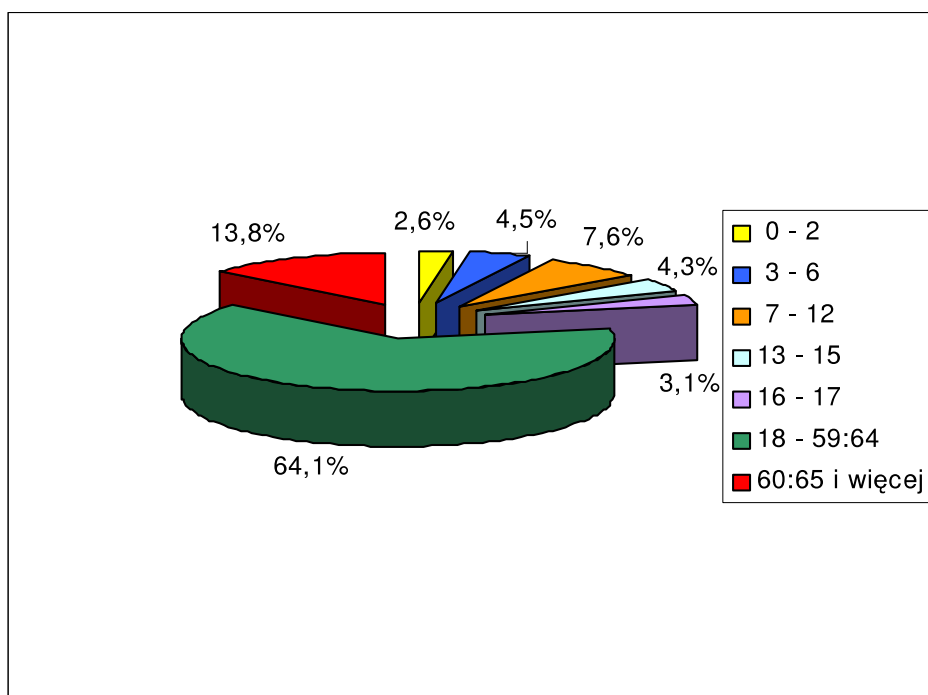
² Wiek poprodukcyjny

TABELA 15: Gmina Stronie Śląskie – struktura ludności według wieku w 2002 roku.

Grupa wieku	Gmina Stronie Śląskie (%)	Powiat Kłodzki (%)	Województwo Dolnośląskie (%)
0 – 2	2,63	2,47	2,59
3 – 6	4,45	3,79	3,83
7 – 12	7,64	7,21	7,15
13 – 15	4,29	4,22	4,20
16 – 17	3,05	3,30	3,23
18 – 64 M 18 – 59 K	64,15	62,64	63,74
65 i więcej M 60 i więcej K	13,79	16,36	15,27

22,07 % mieszkańców zameldowanych w gminie, to jest 1794 osoby liczą poniżej 18 roku życia. Natomiast 14,72 % obywateli – 1197 osób nie ukończyło jeszcze 12 roku życia. Struktura mieszkańców gminy Stronie Śląskie według wieku jest bardzo zbliżona do wartości charakteryzujących zarówno populację powiatu kłodzkiego jak i województwa dolnośląskiego, prezentując się nieco korzystniej w młodszych kategoriach wiekowych.

RYCINA 3: Gmina Stronie Śląskie – struktura ludności według wieku w 2002 roku.

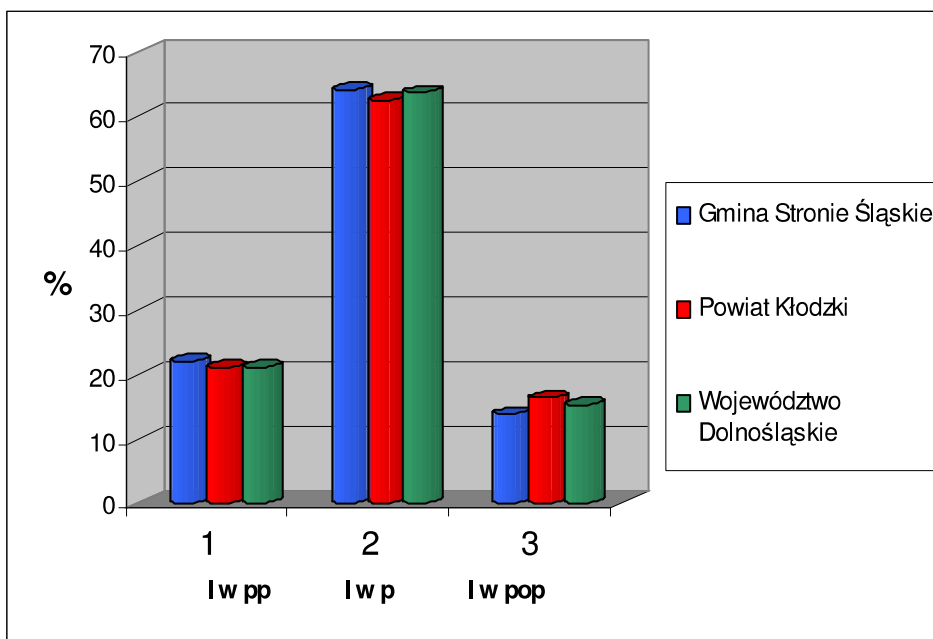
Korzystny rozkład demograficzny ludności potwierdza struktura mieszkańców w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym. Przez ludność w wieku produkcyjnym rozumie się ludność w wieku zdolności do pracy. Dla mężczyzn przyjęto wiek 18 – 64 lata, a dla kobiet 18 – 59 lat.

TABELA 16: Gmina Stronie Śląskie – ludność wieku produkcyjnego i nieprodukcyjnego w 2002 roku.

Ludność w wieku	Gmina Stronie Śląskie	Gmina Stronie Śląskie (%)	Powiat Kłodzki (%)	Województwo Dolnośląskie (%)
Przedprodukcyjnym	1794	22,07	21,00	20,99
Produkcyjnym	5215	64,15	62,64	63,74
Poprodukcyjnym	1121	13,79	16,36	15,27

Obywatele wieku nieprodukcyjnego (przedprodukcyjni i poprodukcyjni) stanowią 35,86 % całej zbiorowości. Od kilku lat rośnie, także w ujęciu relatywnym, zbiorowość mieszkańców zdolnych do pracy. Wpływ na to ma wejście w wiek dorosły osób z wyżu demograficznego, urodzonych w latach 1978 – 1983. Jednocześnie zmniejsza się tak zwane „obciążenie” ludności jej nieprodukcyjną częścią. Struktura wieku produkcyjnego i nieprodukcyjnego mieszkańców gminy Stronie Śląskie nieznacznie odbiega od średnich wartości przyporządkowanych dla powiatu i województwa.

RYCINA 4: Gmina Stronie Śląskie – ludność w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym w 2002 roku.

Współczynnik obciążenia demograficznego, ustalony jako stosunek ludności nieprodukcyjnej do liczebności wieku produkcyjnego dla gminy Stronie Śląskie wynosi 0,56 i jest nieznacznie niższy od średniej w powiecie kłodzkim (0,59) i województwie dolnośląskim (0,57). Jego wartość rozkłada się korzystnie, ponieważ wśród obywateli „nieprodukcyjnych” jest 1,6 razy więcej osób „przedprodukcyjnych” niż „poprodukcyjnych”. Odnotowując jednak zmiany struktury mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym oraz rosnącą liczebność roczników poprodukcyjnych, za kilkanaście lat można przewidywać odwrócenie dotychczasowych tendencji wskaźników „obciążenia”.

2.1.3. Ruch naturalny i wędrówkowy ludności.

Na przyrost naturalny ludności składają się zmiany w jej liczbie, powodowane przez urodzenia i zgony. Charakteryzujące go wartości określają nie tylko strukturę populacji według płci i wieku, ale także liczbę zawartych małżeństw, osób w wieku rozrodczym oraz zgonów. Wartości charakteryzujące ruch naturalny gminy Stronie Śląskie w 2002 roku rozkładają się korzystniej od średniej dla powiatu i województwa mimo ujemnego przyrostu naturalnego. Wpływ na to ma szczególnie wysoki wskaźnik urodzeń oraz niższy wskaźnik zgonów w stosunku do powiatu i województwa. Jednak z drugiej strony należy wziąć pod uwagę fakt stosunkowo niskiej populacji gminy Stronie Śląskie powodującej, że nawet jednostkowe przypadki mogą wpłynąć na końcowy obraz poszczególnych wskaźników statystycznych.

Przeciętna stopa przyrostu naturalnego w gminach wiejskich i miejsko – wiejskich jest wyższa niż w dużych aglomeracjach. Ta tendencja utrzymuje się również w województwie dolnośląskim i gminie Stronie Śląskie. Współczynnik przyrostu naturalnego w 2002 roku był ujemny, lecz wyniósł tylko (-0,2) ‰ i był wyższy od średniej dla powiatu kłodzkiego (-2,9 ‰) oraz całego województwa (-1,1 ‰).

TABELA 17: Gmina Stronie Śląskie – ruch naturalny ludności w 2002 roku.

Ruch naturalny ludności	Wartości bezwzględne dla:	
	Gmina Stronie Śląskie	W tym miasto
Małżeństwa	36	28
Urodzenia żywe	75	63
Zgony	77	68
Przyrost naturalny	-2	-5
Saldo migracji	-17	-9

Współczynnik małżeństw, to jest liczba zawartych małżeństw na 1000 ludności ogółem, w 2002 roku w gminie Stronie Śląskie wyniósł 4,4 i był równy wartości dla powiatu oraz niższy od województwa (4,7). Współczynnik rodności, określający liczbę urodzeń żywych badanego okresu na 1000 ludności ogółem, wyniósł w 2002 roku 9,1 i był wyższy od średniej dla powiatu (8,0) oraz województwa (8,4). Natomiast umieralność społeczeństwa, mierzona współczynnikiem zgonów (liczba zgo-

nów na 1000 ludności), wyniosła 9,4 i była niższa od wartości charakteryzującej powiat kłodzki (11,0) i województwo dolnośląskie (9,5).

TABELA 18: Gmina Stronie Śląskie – podstawowe współczynniki (na 1000 ludności) określające ruch naturalny ludności w 2002 roku.

Współczynnik	Gmina Stronie Śląskie	Powiat Kłodzki	Województwo Dolnośląskie
Małżeństwa	4,4	4,4	4,7
Urodzenia żywe	9,1	8,0	8,4
Zgony	9,4	11,0	9,5
Przyrost naturalny	-0,2	-2,9	-1,1
Saldo migracji	-2,1	-2,6	-0,7

Migracje są drugim, obok przyrostu naturalnego, czynnikiem wpływającym bezpośrednio na liczbę ludności oraz jej rozmieszczenie. Obecna tendencja przemieszczania się, szczególnie młodych mieszkańców, z mniejszych do większych ośrodków osiedleńczych powoduje, że saldo migracji gminy Stronie Śląskie jest ujemne i wynosi w wartościach bezwzględnych (-17).

TABELA 19: Gmina Stronie Śląskie – ruch wędrowny ludności w 2002 roku.

razem	Napływ			razem	Odpływ			Saldo migracji stałej ogółem
	w tym:				w tym:			
	z miast	ze wsi	z zagranicy		do miast	na wieś	za granicę	
93 ³	58	31	4	110	71	35	4	-17
63 ⁴	32	28	3	72	42	27	3	-9

Saldo migracji stałej liczone na 1000 ludności wyniosło w 2002 roku (-2,1) i było niższe od średniej dla powiatu kłodzkiego (-2,6) i wyższe od średniej dla województwa dolnośląskiego (-0,7). Przyrost rzeczywisty dla gminy Stronie Śląskie, liczony jako suma wartości przyrostu naturalnego oraz salda migracji, był ujemny i wyniósł w 2002 roku w liczbach rzeczywistych (-19).

2. 2. Rynek pracy.

2.2.1. Podmioty gospodarcze zarejestrowane w rejestrze KRUPGN REGON.

Charakter gminnego rynku pracy jest bardzo zróżnicowany. Część mieszkańców pracuje we własnych gospodarstwach rolnych, których jest 449. Część znajduje zatrudnienie w kilkunastu miejscowych zakładach pracy, które rozwijają się sto-

³ Gmina Stronie Śląskie.

⁴ W tym miasto.

sownie do nowych realiów gospodarki rynkowej. Są to firmy zajmujące się głównie usługami turystycznymi, handlem, budownictwem oraz zakłady rzemieślnicze. Na koniec 2002 roku urząd zarejestrował 819 podmiotów gospodarczych w rejestrze KRUPGN REGON.

TABELA 20: Gmina Stronie Śląskie – formy własności podmiotów gospodarczych będących w rejestrze KRUPGN REGON w 2002 roku.

Formy własności	Ilość podmiotów			
	Gmina Stronie Śląskie		W tym miasto	
	Sektor publiczny	Sektor prywatny	Sektor publiczny	Sektor prywatny
Jednostki budżetowe	15	-	14	-
Przedsiębiorstwa państwowe	0	-	0	-
Inne formy własności państwowej	15	-	9	-
Spółki prawa handlowego	0	12	0	8
Spółki z udziałem kapitału zagranicznego	0	2	0	1
Zakłady osób fizycznych	-	652	-	474
Inne formy własności prywatnej	-	123	-	104

Własnością publiczną jest 30, natomiast prywatną 789 przedsiębiorstw, to jest 96,34 % ogółu. Spośród firm prywatnych 652 to zakłady należące do osób fizycznych, co stanowi 82,64 % ogółu podmiotów sektora prywatnego.

TABELA 21: Gmina Stronie Śląskie – struktura podmiotów gospodarczych według form własności w 2002 roku.

Forma własności	Gmina Stronie Śląskie (%)	Powiat Kłodzki (%)	Województwo Dolnośląskie (%)
Sektor publiczny ogółem	3,66	4,90	4,51
<i>Jednostki budżetowe</i>	50,00	38,97	32,55
<i>Przedsiębiorstwa państwowe</i>	0,00	0,47	0,77
<i>Inne formy własności publicznej</i>	50,00	60,56	66,67
Sektor prywatny ogółem	96,34	95,10	95,49
<i>Spółki prawa handlowego</i>	1,52	2,83	5,48
<i>Spółki z udziałem kapitału zagranicznego</i>	0,25	0,91	1,59
<i>Zakłady osób fizycznych</i>	82,64	83,50	76,80
<i>Inne formy własności prywatnej</i>	15,59	12,76	16,14

Powyższe uwarunkowania w gminie Stronie Śląskie nieznacznie różnią się od przeciętnej dla powiatu i województwa. Wśród przedsiębiorstw z gminy Stronie Śląskie jest stosunkowo najwięcej osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą oraz innych form własności prywatnej, kosztem spółek z udziałem kapitału zagranicznego oraz spółek prawa handlowego w ogólnej strukturze przedsiębiorstw, w stosunku do porównywanych wartości.

Poniższa tabela przedstawia rozkład podmiotów gospodarczych, będących w rejestrze REGON według wybranych sekcji PKD. Dokonano w niej także dodatkowego pogrupowania, np.: ujmując pod pojęciem przemysł: górnictwo i kopalnictwo, działalności produkcyjne i przetwórstwo przemysłowe. W skład sekcji handel i naprawy wchodzi: handel hurtowy i detaliczny, naprawy pojazdów mechanicznych, motocykli oraz artykułów przeznaczenia osobistego i użytku domowego.

TABELA 22: Gmina Stronie Śląskie – podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w KRUPGN REGON według wybranych sekcji według PKD w 2002 roku.

Wybrane sekcje według PKD	Ilość podmiotów	
	Gmina Stronie Śląskie	W tym miasto
Ogółem	819	610
Przemysł	69	53
Budownictwo	33	26
Handel i naprawy	263	221
Transport, gospodarka magazynowa i łączność	40	34
Obsługa nieruchomości i firm ; nauka	121	101
Ochrona zdrowia i opieka społeczna	22	21
Pozostałe	271	154

Spośród wymienionych sekcji najwięcej firm (263) prowadzi działalność handlową i naprawczą. 121 podmiotów zajmuje się obsługą nieruchomości i firm oraz nauką, natomiast 69 przemysłem. Te trzy grupy stanowią łącznie ponad połowę (55 %) wszystkich zarejestrowanych firm. Znaczną pojedynczą grupę w powyższej statystyce stanowi 271 podmiotów określonych jako „pozostałe nie wymienione”, które reprezentują 33 % ogółu przedsiębiorstw w gminie. Uwarunkowania te prezentuje poniższa rycina oraz tabela.

RYCINA 5: Gmina Stronie Śląskie – struktura podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w KRUPGN REGON według wybranych sekcji w 2002 roku.

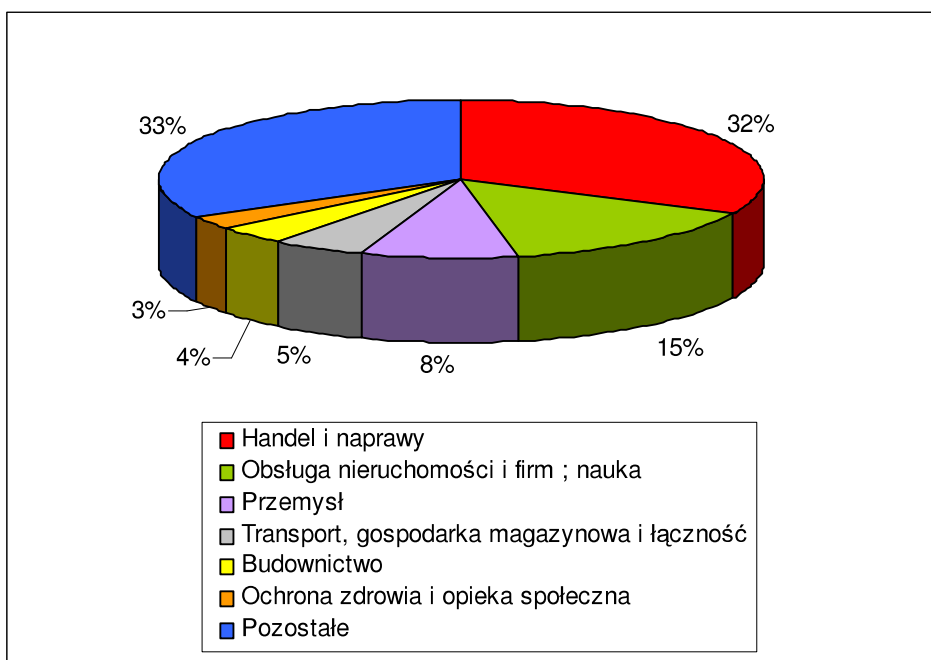

TABELA 23: Gmina Stronie Śląskie – struktura podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w KRUPGN REGON według wybranych sekcji w 2002 roku.

Wybrane sekcje według PKD	Gmina Stronie Śląskie (%)	Powiat Kłodzki (%)	Województwo Dolnośląskie (%)
Przemysł	8,42	8,15	9,55
Budownictwo	4,03	7,80	10,14
Handel i naprawy	32,11	39,44	33,41
Transport, gospodarka magazynowa i łączność	4,88	6,82	7,62
Obsługa nieruchomości i firm; nauka	14,77	13,62	18,11
Ochrona zdrowia i opieka społeczna	2,69	3,79	4,06
Pozostałe	33,09	20,38	17,11

Udział sekcji: przemysł oraz ochrona zdrowia i opieka społeczna jest zbliżony do przeciętnych uwarunkowań charakteryzujących powiat kłodzki oraz województwo dolnośląskie. Zdecydowanie mniejszy odsetek przedsiębiorstw z sekcji: handel i naprawy czy budownictwo w gminie Stronie Śląskie w stosunku do powiatu i województwa jest zjawiskiem naturalnym, bowiem statystyka dla powiatu i województwa obejmuje również duże jednostki miejskie, w których te firmy mają przeważnie swoje siedziby. Natomiast w skład sekcji „pozostałe” wchodzi między innymi: rol-

nictwo i leśnictwo oraz działalności związane z turystyką stąd zdecydowana przewaga w tym zakresie, miejsko – wiejskiej, bogatej w walory turystyczno – krajoznawcze, gminy Stronie Śląskie w stosunku do porównywanych jednostek.

2.2.3. Zatrudnienie.

Według danych z końca 2002 roku liczba pracujących⁵ w gospodarce narodowej na obszarze gminy Stronie Śląskie wyniosła 1878 osób (w mieście – 1596). W sektorze publicznym pracowało 791, zaś w prywatnym 1087 osób, to jest 57,88 % ogółu (w mieście odpowiednio: 682 i 914).

TABELA 24: Gmina Stronie Śląskie – pracujący w 2002 roku.

Pracujący	Liczba pracujących	
	Gmina Stronie Śląskie	W tym miasto
Ogółem	1878	1596
Sektor rolniczy	88	16
Przemysł i budownictwo	990	873
Usługi rynkowe	170	98
Usługi nierynkowe	630	609
Na 1000 ludności	231	249

TABELA 25: Gmina Stronie Śląskie – struktura pracujących w 2002 roku.

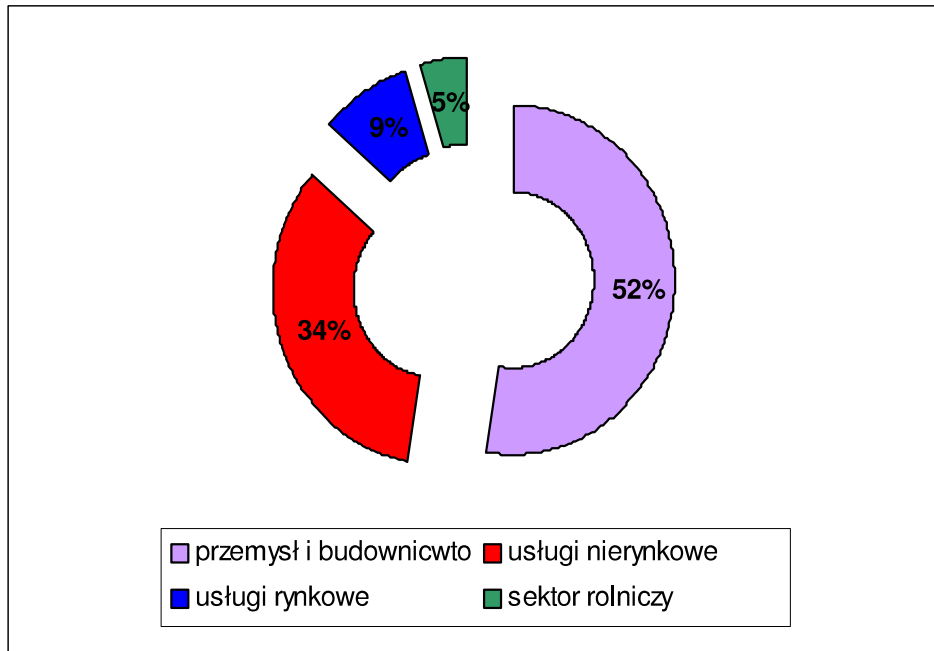
Pracujący	Gmina Stronie Śląskie (%)	Powiat Kłodzki (%)	Województwo Dolnośląskie (%)
Sektor publiczny	42,12	56,44	44,74
Sektor prywatny	57,88	43,56	55,26
W tym:			
Sektor rolniczy	4,69	2,10	1,87
Przemysł i budownictwo	52,72	33,29	38,70
Usługi rynkowe	9,05	25,66	30,82
Usługi nierynkowe	33,55	38,95	28,62
Na 1000 ludności	231	164	205

Niniejsze statystyki nie odzwierciedlają faktycznej struktury zatrudnienia na terenie gminy, powiatu i województwa. Odnoszą się bowiem do liczby pracujących, zgodnie z przedstawioną powyżej definicją, odzwierciedlającą strukturę pracujących w większych podmiotach gospodarczych. Jednakże na podstawie powyższej tabeli obserwujemy naturalną prawidłowość. Liczba pracujących w sektorze publicznym jest zbliżona do liczby pracujących w sektorze prywatnym, ze względu na fakt, że

⁵ Według faktycznego miejsca pracy; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób; bez pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie.

znaczną ilość gminnych firm zatrudniających powyżej 9 osób stanowią podmioty państwowe. Potwierdza to między innymi wysoki odsetek pracujących w sektorze usług nierynkowych. Bardzo odległy od średniej dla powiatu i województwa wskaźnik pracujących w grupie usług rynkowych na terenie gminy Stronie Śląskie sugeruje, że większość firm usługowych na terenie gminy to małe podmioty zatrudniające do 9 osób.

RYCINA 6: Gmina Stronie Śląskie – struktura pracujących w 2002 roku.

2. 3. Bezrobocie.

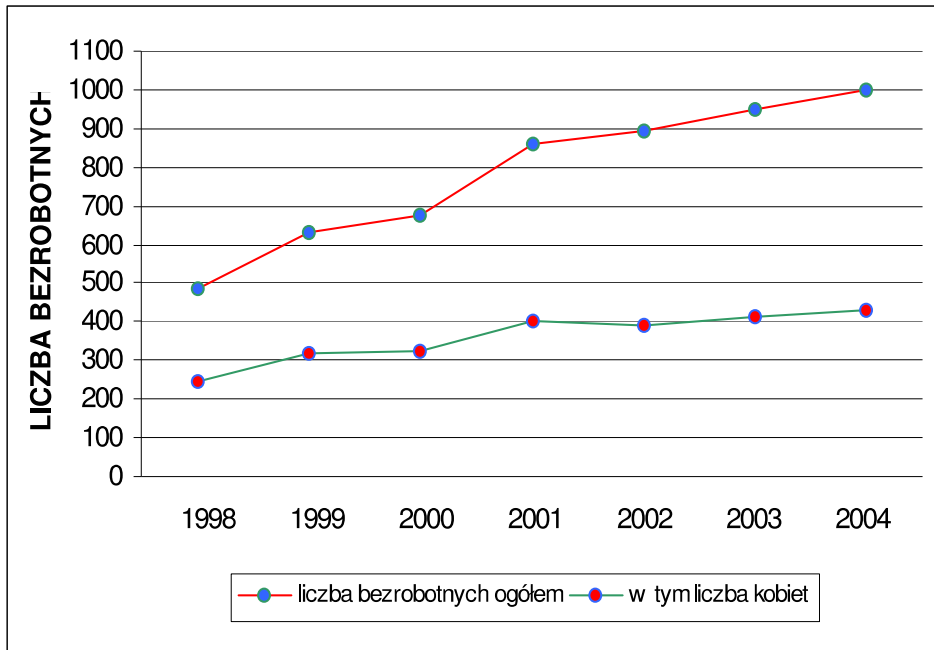
2.3.1. Bezrobocie w latach 1998 – 2004.

Jednym z ważniejszych kryteriów oceny warunków bytu mieszkańców jest możliwość uzyskania zatrudnienia. Zjawiskiem, które nieustannie wywiera istotny wpływ na poziom życia ludności jest bezrobocie. 29 lutego 2004 roku Powiatowy Urząd Pracy w Kłodzku zarejestrował 997 bezrobotnych z gminy Stronie Śląskie. Oznacza to, że na 100 osób w wieku produkcyjnym 19,12 zarejestrowano jako bezrobotne. Współczynnik obliczany w stosunku do 100 osób czynnych zawodowo jest o wiele wyższy, jednakże kształtuje się na zbliżonym poziomie w stosunku do innych gmin miejsko – wiejskich województwa dolnośląskiego.

TABELA 26: Stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie kłodzkim i województwie dolnośląskim w miesiącu lutym 2004 roku.

Wyszczególnienie	Powiat Kłodzki	Województwo Dolnośląskie
Stopa bezrobocia w %	34,1	24,4

RYCINA 7: Gmina Stronie Śląskie – dynamika kształtowania się bezrobocia w latach 1998 – 2004.

Na przestrzeni ubiegłych 15 lat (lata 1989 – 2004) największe bezrobocie w Polsce i gminie Stronie Śląskie występowało w latach 1993 – 1996 oraz w ciągu ostatnich 5 lat. Wyraźnie zarysował się spadek liczby bezrobotnych na 1997 rok w stosunku do lat 1993 – 1996. Spowodowane to było między innymi zmianą klasyfikacji statystycznej bezrobotnych, wprowadzonej na początku 1997 roku. Wpływ na to miała także koniunktura gospodarcza obserwowana w latach 1995 – 1997. Zaznaczający się wyraźnie od 5 lat wzrost bezrobocia należy przypisać między innymi dekonunkturze oraz innym niekorzystnym wynikom makroekonomicznym, notowanym w latach 1999 – 2003.

TABELA 27: Gmina Stronie Śląskie – bezrobocie w latach 1998 – 2004.

Rok	Liczba bezrobotnych ogółem	W tym kobiety	Udział kobiet w %
1998	487	248	50,92
1999	633	319	50,39
2000	673	322	47,85
2001	858	400	46,62
2002	891	390	43,77
2003	952	412	43,28
29 lutego 2004	997	431	43,23

Przez cały powyższy okres (poza latami 1998 – 1999) udział kobiet w ogólnej liczbie bezrobotnych wynosił poniżej 50 %. 29 lutego 2004 współczynnik ten wyniósł 43,23 %. Obecnie 813 osób, to jest 81,54 % ogółu zarejestrowanych bezrobotnych nie posiadało prawa do zasiłku. Jest to jeden z najwyższych wskaźników od początku występowania zjawiska bezrobocia w gminie Stronie Śląskie.

TABELA 28: Gmina Stronie Śląskie – bezrobotni bez prawa do zasiłku w latach 1998 – 2004.

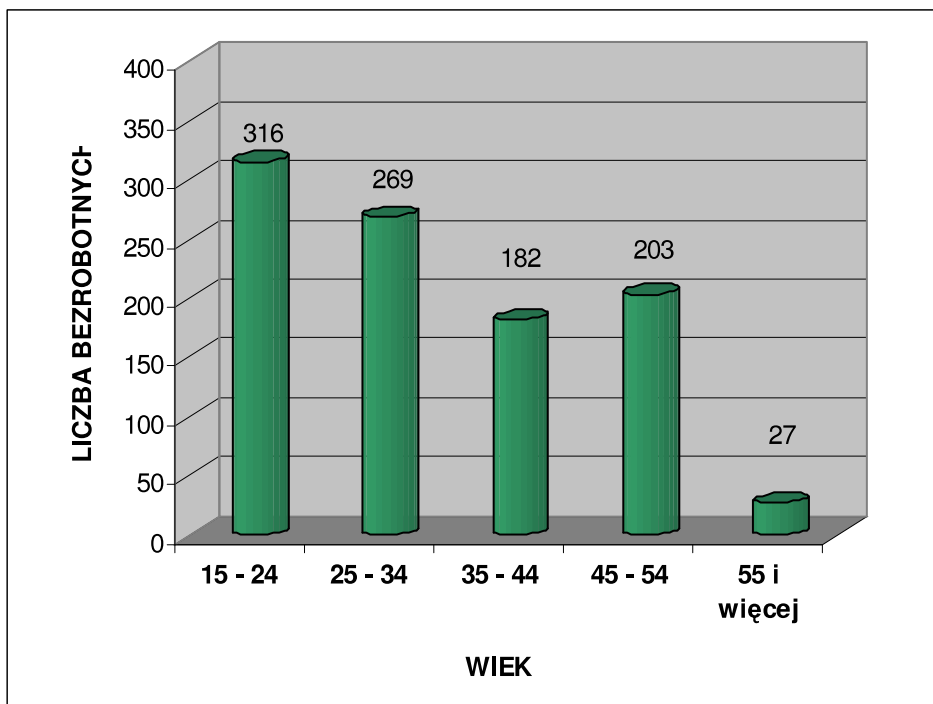
Rok	Liczba bezrobotnych bez prawa do zasiłku	Udział w % ogółu bezrobotnych
2001	689	80,30
2002	716	80,36
2003	782	82,14
29 lutego 2004	813	81,54

2.3.2. Struktura bezrobotnych według wieku, wykształcenia i stażu pracy.

TABELA 29: Gmina Stronie Śląskie – bezrobotni zarejestrowani według wieku. Stan na 29 lutego 2004 roku.

Grupa wieku	Liczba bezrobotnych ogółem	Struktura (%)	W tym liczba kobiet
15 – 17	0	0,00	0
18 – 24	316	31,70	150
25 – 34	269	26,98	126
35 – 44	182	18,25	79
45 – 54	203	20,36	73
55 – 59	25	2,51	3
60 – 64	2	0,20	0

RYCINA 8: Gmina Stronie Śląskie – bezrobotni zarejestrowani według wieku. Stan na 29 lutego 2004 roku.

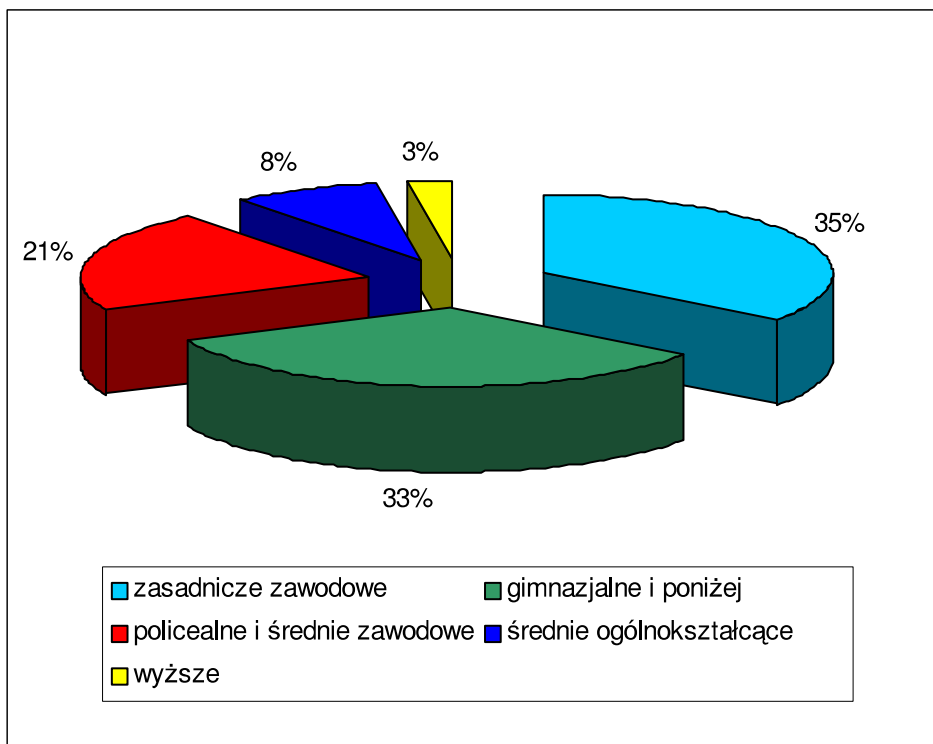

Struktura bezrobotnych według wieku jest zróżnicowana. Niepokojące jest zjawisko, że najliczniejsza rzesza bezrobotnych, blisko 32 %, to osoby najmłodsze w wieku 15 – 24 lata. Natomiast aż 58,68 % ogółu zarejestrowanych bezrobotnych stanowią osoby do 34 roku życia. Jedynie grupa bezrobotnych powyżej 55 roku życia jest nieliczna, między innymi ze względu wcześniejszego przejścia na emeryturę lub systemu zasiłków i świadczeń przedemerytalnych.

TABELA 30: Gmina Stronie Śląskie – bezrobotni zarejestrowani według poziomu wykształcenia. Stan na 29 lutego 2004 roku.

Wykształcenie	Liczba bezrobotnych ogółem	Struktura (%)	W tym liczba kobiet
Wyższe	26	2,61	14
Policealne i średnie zawodowe	208	20,86	119
Średnie ogólnokształcące	83	8,32	54
Zasadnicze zawodowe	350	35,11	123
Gimnazjalne i poniżej	330	33,10	121

RYCINA 9: Gmina Stronie Śląskie – bezrobotni zarejestrowani według poziomu wykształcenia. Stan na 29 lutego 2004 roku.

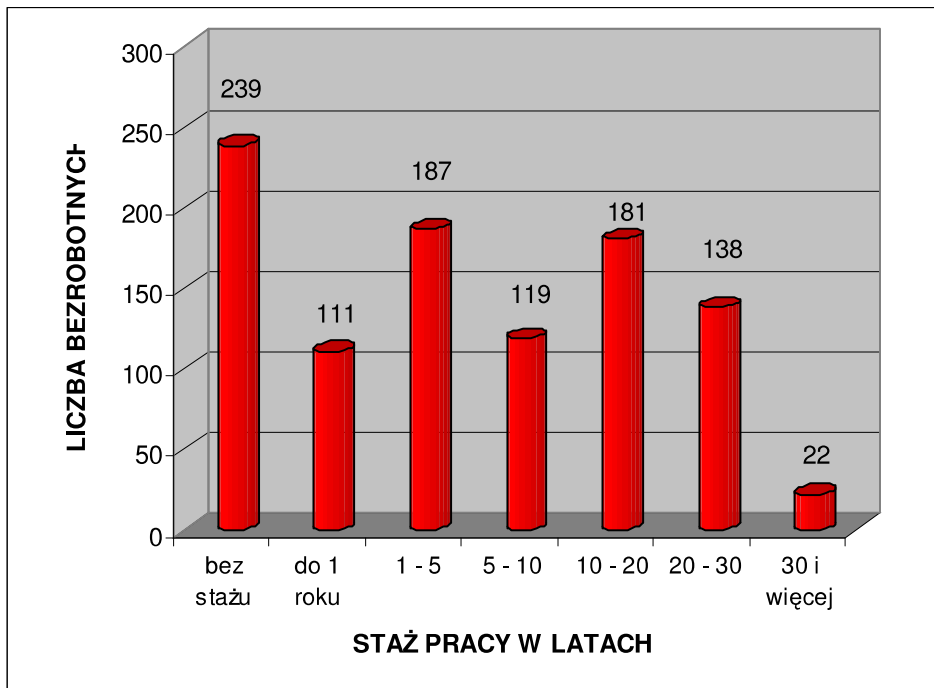

Bezrobotni z wykształceniem zasadniczym zawodowym oraz gimnazjalnym i niższym stanowią 68,20 % ogółu zarejestrowanych. Natomiast osoby pozostające bez pracy i legitymujące się wykształceniem wyższym stanowią niewiele poniżej 3 % ogółu bezrobotnych. Wskaźnik ten, podobnie jak powyższe odpowiadają średnim wartościom charakteryzującym kraj oraz region.

TABELA 31: Gmina Stronie Śląskie – bezrobotni zarejestrowani według stażu pracy. Stan na 29 lutego 2004 roku.

Staż pracy w latach	Liczba bezrobotnych ogółem	Struktura (%)	W tym liczba kobiet
Bez stażu	239	23,97	142
Do 1 roku	111	11,13	49
1 – 5	187	18,76	58
5 – 10	119	11,94	50
10 – 20	181	18,15	76
20 – 30	138	13,84	55
30 lat i więcej	22	2,21	1

RYCINA 10: Gmina Stronie Śląskie – bezrobotni zarejestrowani według stażu pracy. Stan na 29 lutego 2004 roku.

34,20 % zarejestrowanych bezrobotnych ma za sobą staż pracy dłuższy niż 10 lat. Równie liczną grupę stanowią bezrobotni, którzy nie podejmowali jeszcze pracy bądź mają staż do 1 roku. Społeczność ta stanowi łącznie 35,11 % ogółu zarejestrowanych. Niepokojącym zjawiskiem jest fakt, że w tej drugiej grupie są głównie ludzie młodzi, absolwenci średnich szkół technicznych oraz liceów. Powyższe wskaźniki charakteryzujące strukturę bezrobotnych według stażu pracy w gminie Stronie Śląskie przedstawiają się mniej korzystnie od średniej w powiecie oraz województwie, szczególnie ze względu na krótszy staż pracy obecnie bezrobotnych.

Niepokojącym zjawiskiem jest brak ofert pracy. Problematykę tą potęguje wchodzący w wiek produkcyjny i zawodowy wyż demograficzny z lat 1978 – 1983. Natomiast stworzenie kilkuset miejsc pracy, oparte tylko o środki własne samorządu jest praktycznie niemożliwe. Szansę na poprawę sytuacji upatruje się w restrukturyzacji sektora rolniczego i znalezieniu grupy inwestorów strategicznych, mogących zatrudnić kilkuset pracowników. Gmina posiada tereny i warunki infrastrukturalne do przyjęcia niezbędnych zamierzeń. Ważnym atutem są również bogate walory krajoznawczo – przyrodnicze, umożliwiające dalszy rozwój sektora usług turystycznych, jak również bezpośrednie położenie przy granicy z Republiką Czeską.

2. 4. Ochrona zdrowia i opieka społeczna.

2.4.1. Służba zdrowia.

Całość infrastruktury służby zdrowia zlokalizowana jest w Stroniu Śląskim i reprezentowana jest przez 2 niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej: NZOZ „Medicus” i NZOZ im. Marianny Orańskiej. Personel służby zdrowia składa się z:

NZOZ „Medicus”:

- 3 lekarzy;
- 4 pielęgniarki,

NZOZ im. Marianny Orańskiej:

- 2 lekarzy;
- 4 pielęgniarki.

Ośrodki zdrowia świadczą tylko podstawowe usługi medyczne. Mieszkańcy samorządu korzystają ze specjalistycznych usług medycznych w placówkach zlokalizowanych poza granicami gminy, głównie w: Łądku Zdroju, Bystrzycy Kłodzkiej oraz Kłodzku. Na terenie gminy są 2 apteki. Nie ma żłobków.

Z powyższych danych wynika, że w gminie liczba ludności przypadająca na 1:

- lekarza medycyny wynosi 1626 osób;
- pielęgniarkę – 1016 osób.

TABELA 32: Gmina Stronie Śląskie – dostępność do usług służby zdrowia w 2002 roku.

Liczba mieszkańców przypadająca na 1 obiekt:	Gmina Stronie Śląskie	Powiat Kłodzki	Województwo Dolnośląskie
Apteki	4065	4255	3677
Ośrodki zdrowia ⁶	4065	2026	2619

Powyższe parametry występujące w gminie Stronie Śląskie są zbliżone do warunków w innych gminach miejsko – wiejskich oraz nieco mniej korzystne od uwarunkowań charakteryzujących powiat kłodzki oraz województwo dolnośląskie. Jednakże dane dotyczące powiatu oraz województwa obejmują również statystykę dotyczącą gmin miejskich.

Bardzo ważnym obiektem w skali regionu jest Wojewódzki Szpital dla Nerwowo i Psychicznie Chorych zlokalizowany w Stroniu Śląskim przy ulicy Sudeckiej. W placówce pracuje 10 lekarzy oraz 130 pielęgniarek.

⁶ Powyższa statystyka obejmuje: szpitale ogólne, przychodnie, ośrodki zdrowia oraz praktyki lekarskie.

2.4.2. Opieka społeczna.

W 2003 roku 1007 rodzin objęto pomocą społeczną. Łącznie udzielono 2062 świadczenia. Były to:

- zasiłki stałe – 96;
- zasiłki stałe wyrównawcze – 784;
- zasiłki okresowe gwarantowane – 22;
- zasiłki okresowe – 1160.

2. 5. Oświata i wychowanie.

W roku szkolnym 2003 / 2004 sieć oświatowa na terenie miasta i gminy składa się z:

- Przedszkola Miejskiego w Stroniu Śląskim;
- Szkoły Podstawowej w Stroniu Śląskim;
- Gimnazjum w Stroniu Śląskim;
- Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych w Stroniu Śląskim.

TABELA 33: Gmina Stronie Śląskie – charakterystyka wychowania przedszkolnego, podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego w roku szkolnym 2003 / 2004⁷.

Placówka	Liczba uczniów	Liczba nauczycieli ⁸	Liczba uczniów na 1 nauczyciela
Przedszkole Miejskie	109	11	9,9
Szkoła Podstawowa	578	45	12,8
Gimnazjum	351	29	12,1
Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych	350	25	14,0

Ogółem w roku szkolnym 2003 / 2004 z gminnej sieci oświatowej korzysta:

- 109 dzieci w przedszkolu;
- 578 uczniów w szkole podstawowej;
- 351 uczniów w gimnazjum;
- 350 uczniów w zespole szkół ponadgimnazjalnych.

Pozostają oni pod opieką 110 nauczycieli. Średnio w gminie na 1 nauczyciela przypada:

- 10 uczniów w przedszkolu;
- 13 uczniów w szkołach podstawowych;
- 12 uczniów w gimnazjum;
- 14 uczniów w zespole szkół ponadgimnazjalnych.

⁷ Dane z początku roku szkolnego 2003 / 2004, to jest z września 2003.

⁸ Wartość podawana jest niezależnie od formy zatrudnienia.

TABELA 34: Gmina Stronie Śląskie – charakterystyka wychowania przedszkolnego w roku szkolnym 2003 / 2004.

Wyszczególnienie	Przedszkole Stronie Śląskie
Liczba uczniów	115
Liczba oddziałów	5
Liczba uczniów na 1 oddział	23
Liczba nauczycieli	9
Liczba uczniów na 1 nauczyciela	12,8
Liczba nauczycieli w przeliczeniu na etaty	8,14
Korzystanie z posiłków w placówce	TAK

TABELA 35: Gmina Stronie Śląskie – charakterystyka szkolnictwa podstawowego w roku szkolnym 2003 / 2004.

Wyszczególnienie	SP Stronie Śląskie
Liczba uczniów	557
Liczba oddziałów	24
Liczba uczniów na 1 oddział	23,2
Liczba nauczycieli	47
Liczba uczniów na 1 nauczyciela	11,9
Liczba nauczycieli w przeliczeniu na etaty	38
Języki obce	TAK
Zajęcia z informatyki	TAK
Dostęp do internetu	TAK
Pedagog szkolny	TAK
Zajęcia dodatkowe	TAK
Biblioteka szkolna	TAK
Zajęcia w świetlicy szkolnej	TAK
Korzystanie z posiłków w szkole	TAK
Sala gimnastyczna	TAK

Z niniejszych danych wynika, że przeciętnie na 1 oddział szkolny przypada 23 uczniów. Szkoła Podstawowa w Stroniu Śląskim oferuje wychowankom między innymi: naukę języków obcych, zajęcia z informatyki, zajęcia dodatkowe oraz zajęcia w świetlicy szkolnej.

TABELA 36: Gmina Stronie Śląskie – charakterystyka szkolnictwa gimnazjalnego w roku szkolnym 2003 / 2004.

Wyszczególnienie	Gimnazjum Stronie Śląskie
1	2
Liczba uczniów	350
Liczba oddziałów	15

1	2
Liczba uczniów na 1 oddział	23,3
Liczba nauczycieli	30
Liczba uczniów na 1 nauczyciela	11,7
Liczba nauczycieli w przeliczeniu na etaty	27,6
Języki obce w programie nauczania	TAK
Zajęcia z informatyki	TAK
Dostęp do internetu	TAK
Pedagog szkolny	TAK
Zajęcia dodatkowe	TAK
Biblioteka szkolna	TAK
Zajęcia w świetlicy szkolnej	TAK
Korzystanie z posiłków w szkole	NIE
Sala gimnastyczna	TAK

Z niniejszych danych wynika, że przeciętnie na 1 oddział szkolny przypada 23 uczniów. Podobnie jak w przypadku Szkoły Podstawowej również Gimnazjum w Stroniu Śląskim oferuje uczniom pełen dostęp do usług, poza możliwością korzystania z posiłków na terenie placówki.

TABELA 37: Gmina Stronie Śląskie – charakterystyka szkolnictwa ponadgimnazjalnego w roku szkolnym 2003 / 2004.

Wyszczególnienie	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych Stronie Śląskie
Liczba uczniów	341
Liczba oddziałów	15
Liczba uczniów na 1 oddział	22,7
Liczba nauczycieli	25
Liczba uczniów na 1 nauczyciela	13,6
Liczba nauczycieli w przeliczeniu na etaty	27
Języki obce w programie nauczania	TAK
Zajęcia z informatyki	TAK
Dostęp do internetu	TAK
Pedagog szkolny	TAK
Zajęcia dodatkowe	TAK
Biblioteka szkolna	TAK
Zajęcia w świetlicy szkolnej	TAK
Korzystanie z posiłków w szkole	NIE
Sala gimnastyczna	TAK

Na Zespól Szkół Ponadgimnazjalnych w Stroniu Śląskim składają się następujące profile:

- Technikum Ponadgimnazjalne (hotelarskie);
- Technikum Ponadpodstawowe (hotelarskie);
- Liceum Profilowane (profil usługowo – gospodarczy);
- Liceum Ogólnokształcące;
- Liceum Zawodowe;
- Zasadnicza Szkoła Zawodowa;
- Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych;
- Szkoła Policealna.

TABELA 38: Gmina Stronie Śląskie – wybrane wskaźniki charakteryzujące sieć szkolno – oświatową w roku 2002 / 2003.

Wyszczególnienie	Gmina Stronie Śląskie	Powiat Kłodzki	Województwo Dolnośląskie
Liczba nauczycieli na 1 przedszkole ⁹	5,50	3,40	4,15
Liczba uczniów na 1 przedszkole	77,50	49,60	58,63
Liczba uczniów na 1 nauczyciela w przedszkolach	14,09	14,57	14,11
Liczba nauczycieli na 1 szkołę podstawową	12,33	13,47	16,25
Liczba uczniów na 1 szkołę podstawową	204,67	195,65	242,96
Liczba uczniów na 1 nauczyciela w szkole podstawowej	16,59	14,53	14,95
Liczba nauczycieli na 1 gimnazjum	26,00	13,66	19,93
Liczba uczniów na 1 gimnazjum	348,00	245,93	329,47
Liczba uczniów na 1 nauczyciela w gimnazjum	13,38	18,01	16,53

Wszystkie powyższe wskaźniki, charakteryzujące sieć szkolno – oświatową gminy Stronie Śląskie w roku szkolnym 2002 / 2003 kształtują się na podobnym poziomie w stosunku do przeciętnych uwarunkowań charakteryzujących powiat kłodzki i województwo dolnośląskie. Wpływ na to ma głównie scentralizowana w jednym mieście sieć szkolno – oświatowa. Z drugiej jednak strony wyposażenie w sprzęt do nauczania odbiega poziomem od większości szkół miejskich w regionie. Obecnie gminna sieć oświatowa jest wystarczająca z punktu widzenia potrzeb i nie przewiduje się w najbliższych latach likwidacji żadnej z placówek. Jednakże w dłuższej perspektywie, w związku z występującym niżem demograficznym, należy rozważyć możliwość likwidacji placówki przedszkolnej.

⁹ Placówki wychowania przedszkolnego ogółem.

Młodzież z gminy Stronie Śląskie korzysta również z bogatej sieci placówek zlokalizowanych poza granicami samorządu, głównie w Kłodzku, Wałbrzychu i Wrocławiu. Dotyczy to pobierania nauki w szkołach zawodowych, technikach o określonych specjalizacjach, liceach oraz na wyższych uczelniach.

2. 6. Kultura i sport.

2.6.1. Kultura.

Rozpowszechnianiem kultury na terenie gminy zajmuje się Urząd Miejski w Stroniu Śląskim. Gminne instytucje kultury prowadzą działalność kulturalno – oświatowo – sportową. Zorganizowane są w liczne kluby i sekcje zainteresowań. Infrastrukturę kulturalną tworzą następujące placówki:

- Biblioteka Miejska w Stroniu Śląskim;
- Świetlica „Trzy Siostry” w Starym Gierałtowie;
- Remiza w Stroniu Śląskim.

Należy nadmienić, że przy Kole Gospodyń Wiejskich w Starym Gierałtowie funkcjonuje zespół folklorystyczny „Siekiereczki” oraz teatr „Trzy Siostry”.

Ponadto na terenie gminy organizowane są liczne imprezy kulturalno – sportowe o randze lokalnej i regionalnej. Organizatorem większości imprez odbywających się na terenie Gminy Stronie Śląskie jest zakład budżetowy Gminy – Centrum Sportu i Rekreacji. Kalendarz imprez kulturalnych przedstawia poniższa tabela:

TABELA 39: Gmina Stronie Śląskie – kalendarz cyklicznych imprez kulturalno – sportowych.

Termin imprezy	Wydarzenie
1	2
Styczeń	Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy
Marzec	Mistrzostwa Seniorów Województwa Dolnośląskiego w Tenisie Stołowym
	Mistrzostwa LZS Województwa Dolnośląskiego w Tenisie Stołowym
Kwiecień	Zawody Narciarskie w Slalomie o Puchar Śnieżnika
	Mistrzostwa Młodzików Województwa Dolnośląskiego w Tenisie Stołowym
Maj	Pochód i piknik 1 – majowy „Idziemy do Europy”
	Mistrzostwa Polski Młodzików w Tenisie Stołowym
	Mistrzostwa Polski w Maratonie MTB, Ritchey Cup MTB
Czerwiec	Dni Stronia Śląskiego
	Przeгляд Kapel Podwórkowych
	Dzień Szklarza
Sierpień	Śnieżnickie Lato Jaskiniowców

1	2
Listopad	Schreckendorf Delikatessen III
Grudzień	Zabawa Mikołajkowa
	Powitanie Nowego Roku w Parku Miejskim

Integralną częścią Gminnego Ośrodka Kultury jest Biblioteka Miejska w Stroniu Śląskim. Działalność biblioteki służy zaspokajaniu potrzeb czytelniczych społeczeństwa, jego wychowaniu i upowszechnianiu oraz rozwojowi kultury i wiedzy. Biblioteka Miejska posiada księgozbiór liczony na około 32 tysięcy woluminów. Korzysta z niej rocznie blisko 1000 osób. W 2002 roku wypożyczenia na 1 czytelnika wyniosły 33,2 woluminy.

TABELA 40: Gmina Stronie Śląskie – uwarunkowania charakteryzujące usługi kultury w 2002 roku.

Wyszczególnienie	Gmina Stronie Śląskie	Powiat Kłodzki	Województwo Dolnośląskie
Ilość mieszkańców na 1 bibliotekę	8130	3095	4247
Księgozbiór w woluminach na 1000 mieszkańców	3949,7	5801,1	3731,5
Wypożyczenia w woluminach na 1 czytelnika	33,2	23,1	21,3

Powyższe wskaźniki statystyczne sugerują, że pomimo skromniejszego dostępu do infrastruktury kulturalnej, jej upowszechnienie w dziedzinie czytelnictwa jest bardziej rozwinięte w gminie Stronie Śląskie na tle powiatu i województwa. Z usług kultury wyższego rzędu (np.: kina, teatry, galerie, muzea, wystawy, itp.) mieszkańcy gminy Stronie Śląskie korzystają poza jej granicami, głównie w Kłodzku, Wałbrzychu i Wrocławiu.

Władze samorządowe widzą potrzebę utrzymania istniejących placówek kulturalnych. Jednakże należy stwierdzić, że obecna sieć i zakres usług kultury jest niewystarczająca z punktu widzenia potrzeb. Należy rozważyć możliwość utworzenia ośrodka o randze Gminnego lub Miejskiego Domu Kultury oraz sieci świetlic wiejskich. Ponadto przyszłe działania powinny prowadzić do zachęcenia uczestnictwem w życiu kulturalnym miasta i gminy coraz większej liczby mieszkańców. Osiągnąć to można między innymi poprzez szersze dostosowanie oferty w kierunku potrzeb różnych grup wiekowych, między innymi wzbogacając obecną ofertę oraz łącząc działalność instytucji kulturalnych z innymi rodzajami aktywności, szczególnie w dziedzinach: sportu, rekreacji, gastronomii czy rozrywki.

2.6.2. Sport.

Działania klubów i licznych sekcji sportowych (np.: piłka nożna czy tenis stołowy) oraz urozmaicona infrastruktura sportowa to podstawowa możliwość rozwoju kultury fizycznej wśród mieszkańców miasta i gminy, a szczególnie dzieci i młodzieży. Organizacją aktywności związanych ze sportem zajmuje się Urząd Miejski poprzez Centrum Sportu i Rekreacji w Stroniu Śląskim. Infrastrukturę Centrum tworzą między innymi:

- kryta pływalnia;
- sauna;
- siłownia;
- hala sportowa.

Ponadto do gminnych obiektów sportowych należy zaliczyć przede wszystkim:

- stadion sportowy KS „Kryształ” w Stroniu Śląskim;
- boisko sportowe w Starym Gierałtowie;
- boisko pomocnicze na Osiedlu Morawka;
- infrastrukturę sportową przy obiektach szkolnych.

Sekcje sportowe reprezentują następujące kluby:

- KS „Kryształ” Stronie Śląskie – piłka nożna (seniorzy, juniorzy, młodzicy);
- „Maltańczyk” – piłka nożna dzieci;
- Klub Sportowy „Dwójka” – przy Szkole Podstawowej;
- MKLS „Śnieżnik” – sekcja młodzieżowa tenisa stołowego.

Infrastrukturę sportowo – rekreacyjną w gminie wzbogacają liczne wyciągi i trasy narciarskie opisane w rozdziale 3.4 pt. „Turystyka”.

Działania samorządu powinny nadal koncentrować się wokół rozwoju oraz upowszechniania na terenie gminy różnych form rekreacji. Analogicznie do pożądanых przedsięwzięć związanych z kulturą, należy tworzyć dla miejscowej młodzieży możliwość zrzeszania się w klubach i sekcjach sportowych.

Ponadto planowane realizacje w zakresie sportu i rekreacji to również rozbudowa, modernizacja i aktywizacja bazy sportowo – rekreacyjnej. Zlokalizowane w gminie obiekty, takie jak: kryta pływalnia, hala sportowa, stadion, place sportowe, boiska, itp. spełniają funkcję centrów kultury fizycznej. Aby uatrakcyjnić korzystanie z tych miejsc należy przeprowadzić ich remonty oraz modernizacje. I tak planuje się:

- rozbudowę i modernizację krytej pływalni w Stroniu Śląskim, między innymi poprzez budowę zjeżdżalni;
- budowę kortu tenisowego na Osiedlu Morawka;
- generalny remont stadionu: montaż siedzisk na trybunach, odwodnienie, remont budynku i ogrodzenia;
- budowę budynku zaplecza na terenie boiska pomocniczego.

2. 7. Gospodarka mieszkaniowa.

2.7.1. Zasoby mieszkaniowe.

Przeciętne wskaźniki dotyczące mieszkalnictwa w gminie Stronie Śląskie są zbliżone do poziomu występującego w skali kraju i województwa dolnośląskiego. Podobnie kształtuje się problematyka związana z gospodarką mieszkaniową, to jest:

- wysoki odsetek mieszkań o niskim standardzie;
- ograniczone fundusze na remonty bieżące;
- niezaspokojone potrzeby kwaterunkowe ludności;
- wysoka przeciętna liczba osób na 1 mieszkanie;
- mała powierzchnia użytkowa w m² na 1 osobę;
- wysoka przeciętna liczba osób na 1 izbę.

Na terenie gminy występują zróżnicowane typy zabudowy. Zabudowa zagrodowa oraz jednorodzinna i jednorodzinna – usługowa występuje głównie na terenach wiejskich, natomiast zabudowa wielorodzinna na terenie miasta. Powierzchnie działek w zależności od typu zabudowy wahają się od 400 do 2000 m². Przeciętna wysokość zabudowy na wsi wynosi 2, a maksymalnie 3 kondygnacje, natomiast w mieście do 5 kondygnacji. Blisko 64 % budynków w gminie powstało przed 1945 rokiem, z czego ponad połowa została wybudowana przez 1918 rokiem. Większość z nich wymaga kapitalnych remontów, nierzadko nadają się już tylko do wyburzenia.

TABELA 41: Gmina Stronie Śląskie – zasoby mieszkaniowe w 2002 roku.

Wyszczególnienie	Gmina Stronie Śląskie
Liczba mieszkań	2598
Liczba izb	8759

Całkowita powierzchnia użytkowa mieszkań wyniosła w 2002 roku 153,7 tys. m².

TABELA 42: Gmina Stronie Śląskie – budynki mieszkalne według miejscowości w 2002 roku.

Miejscowość	Ilość budynków mieszkalnych	Liczba mieszkańców na 1 budynek mieszkalny
1	2	3
Stronie Śląskie	300	21,67
Bielice	15	3,47
Bolesławów	42	6,21
Goszów	31	3,90
Janowa Góra	4	1,00
Kamienica	17	3,35

1	2	3
Kletno	18	2,89
Młynowiec	11	2,45
Nowa Morawa	16	2,50
Nowy Gierałtów	27	4,04
Sienna	5	3,00
Stara Morawa	30	3,50
Stary Gierałtów	94	3,04
Strachocin	55	6,47
Stronie Śląskie wieś	62	4,61

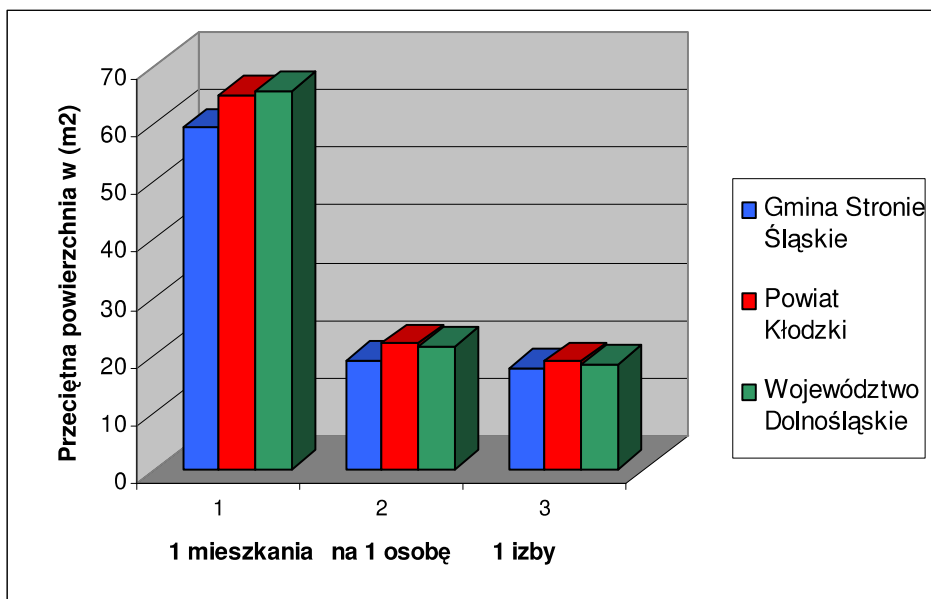
Łącznie na terenie gminy Stronie Śląskie w 2002 roku było 727 budynków mieszkalnych. Statystycznie więc na 1 budynek przypadało 11,38 osób, w tym 4,15 osób na 1 budynek na terenach wiejskich.

TABELA 43: Gmina Stronie Śląskie – wskaźniki charakteryzujące warunki zamieszkania w 2002 roku.

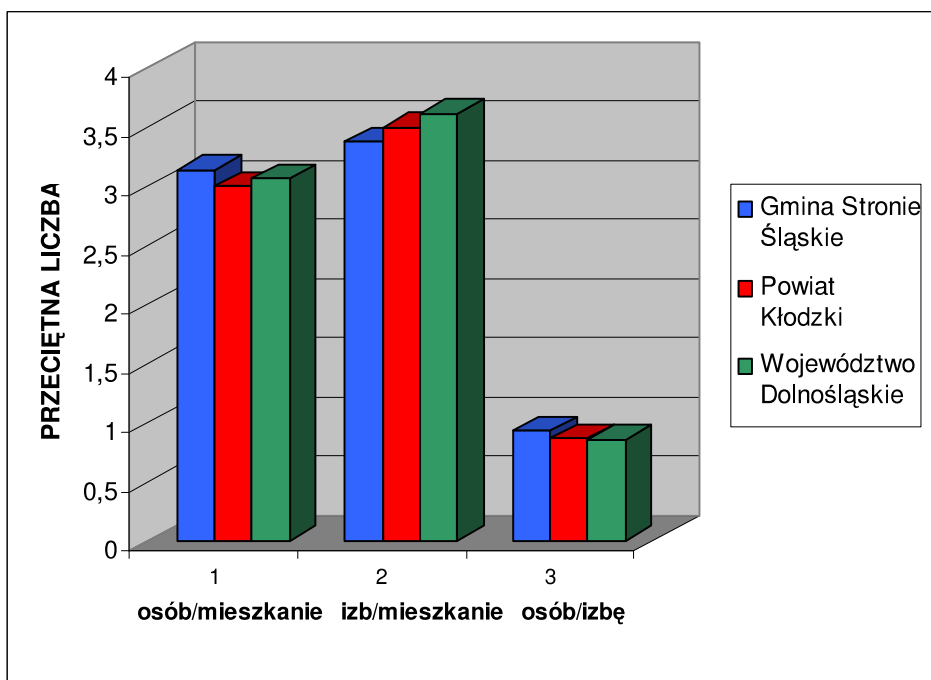
Przeciętna:	Gmina Stronie Śl.	Powiat Kłodzki	Województwo Dolnośląskie
Powierzchnia użytkowa w m ² 1 mieszkania	59,16	64,95	65,45
Powierzchnia użytkowa w m ² 1 izby	17,55	18,64	18,14
Liczba izb w 1 mieszkaniu	3,37	3,49	3,61
Powierzchnia użytkowa w m ² na 1 osobę	18,91	21,74	21,37
Liczba osób w 1 mieszkaniu	3,13	2,99	3,06
Liczba osób w 1 izbie	0,93	0,86	0,85

Wszystkie powyższe wskaźniki statystyczne dotyczące warunków zamieszkania w gminie Stronie Śląskie przedstawiają się nieznacznie mniej korzystniej od średniej w powiecie i województwie. Powodem tego stanu jest uśrednienie wartości zarówno z terenów wiejskich jak i z miasta, w którym zamieszkuje większość mieszkańców gminy. Gdyby przytoczyć tylko dane z terenów wiejskich to okazałoby się, że odznaczają się korzystniejszymi uwarunkowaniami na tle powiatu i województwa w zakresie powierzchni użytkowej oraz liczbie izb, zaś mniej korzystniejszymi w kontekście przeciętnej liczby osób na 1 mieszkanie oraz 1 izbę. Powodem tego stanu jest z jednej strony znacznie większa kubatura przeciętnego zabudowania na wsi niż w mieście, zaś z drugiej większa liczba osób składających się na 1 gospodarstwo domowe na terenach wiejskich od gospodarstwa charakteryzującego miasto.

RYCINA 11: Gmina Stronie Śląskie – wybrane wartości charakteryzujące warunki zamieszkania w 2002 roku (I).

RYCINA 12: Gmina Stronie Śląskie – wybrane wartości charakteryzujące warunki zamieszkania w 2002 roku (II).

2.7.2. Własność komunalna.

Własnością komunalną objętych jest 147 mieszkań, składających się z 374 izb, o łącznej powierzchni użytkowej wynoszącej 1923 m². Zarządza nimi Urząd Miejski w Stroniu Śląskim. Nie przewiduje się wyłączenia z użytkowania żadnego komunalnego budynku mieszkalnego ze względu na zły stan techniczny. Cena 1 m² powierzchni użytkowej mieszkań komunalnych wynosi 2,02 złotych.

TABELA 44: Gmina Stronie Śląskie – komunalne zasoby mieszkaniowe w 2004 roku.

Wyszczególnienie	Własność Gminy Stronie Śląskie	% ogółu zasobów
Mieszkania	147	5,66
Izby	374	4,27
Powierzchnia użytkowa w m ²	1923	1,25

Własność komunalna stanowi zaledwie 1,25 % ogółu zasobów mieszkaniowych gminy Stronie Śląskie. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania komunalnego wynosi 13,08 m² i składa się średnio z 2,54 izb. Obecnie na przydział mieszkania komunalnego oczekuje 118 rodzin.

2.7.3. Budownictwo mieszkaniowe.

Na terenie gminy Stronie Śląskie w 2002 roku oddano do użytku 18 mieszkań, składające się z 71 izb (w tym w mieście 16 mieszkań, składających się z 58 izb). Łączna powierzchnia użytkowa nowo oddanych mieszkań wyniosła 1881 m² (w tym w mieście 1147 m²). Obecnie cena 1 m² terenu przeznaczonego pod budownictwo mieszkaniowe waha się w granicach od 15 do 45 złotych. Jej poziom jest uzależniony od lokalizacji i stopnia uzbrojenia.

TABELA 45: Gmina Stronie Śląskie – mieszkania oddane do użytku w 2002 roku.

Wyszczególnienie	Gmina Stronie Śląskie	Powiat Kłodzki	Województwo Dolnośląskie
1	2	3	4
Mieszkania oddane do użytku na 1000 ludności	2,21	1,16	2,45
Mieszkania oddane do użytku w budownictwie indywidualnym na 1000 ludności	0,62	0,96	0,99
Nowe izby mieszkalne na 1000 ludności	8,73	5,63	9,14
1	2	3	4

Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 nowego mieszkania w m ²	104,50	126,94	85,81
Przeciętna powierzchnia użytkowa w budownictwie indywidualnym w m ²	248,8	143,2	133,3
Przeciętna ilość izb w nowym mieszkaniu	3,94	4,86	3,74

W 2002 roku wskaźnik ilości nowych mieszkań oddanych do użytku na 1000 mieszkańców był zbliżony do wartości charakteryzującej województwo dolnośląskie oraz wyższy od średniej w powiecie kłodzkim. Natomiast w porównaniu z powiatem i województwem oddano stosunkowo najmniej mieszkań w systemie budownictwa indywidualnego. Jednakże w tej kategorii przeciętna powierzchnia użytkowa nowego budynku była blisko dwukrotnie większa od porównywanych wartości. Należy nadmienić, że prezentowane dane nie są wizerunkiem stałych tendencji lecz tylko obrazem sytuacji w danym roku i mogą z roku na rok ulegać znacznym zmianom. Bez względu na to gmina Stronie Śląskie jest atrakcyjnym miejscem pod względem budownictwa mieszkaniowego. Wpływ na to mają głównie walory krajobrazowe i przyrodnicze. Należy więc kontynuować wyważoną politykę, mającą na celu przyciąganie nowych osadników, zwłaszcza w zakresie wyznaczania miejsc pod budownictwo mieszkaniowe. Zbytne nasycenie zabudową mieszkaniową, szczególnie na terenach wiejskich może spowodować odwrócenie obecnych korzystnych tendencji.

2.7.4. Kierunki rozwoju budownictwa mieszkaniowego.

Zgodnie z uchwalonym przez Radę Miejską w Stroniu Śląskim w 1999 roku Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta i Gminy Stronie Śląskie charakter nowej zabudowy musi nawiązywać do uwarunkowań kulturowych zawartych w Studium Środowiska Kulturowego gminy Stronie Śląskie i szanować środowisko naturalne. Zagospodarowanie przestrzenne oraz forma i charakter zabudowy nie może stwarzać dysonansu z otoczeniem ale je wzbogacać, tym bardziej, że obszar gminy winien spełniać przede wszystkim funkcje rekreacyjne i wypoczynkowe. Z racji wymogów ochronnych najkorzystniejsze byłyby inwestycje związane z turystyką i wypoczynkiem, budownictwem mieszkaniowym jednorodzinnym i budownictwem zagrodowym. Unikać należy zabudowy letniskowej, która z racji sezonowego użytkowania z reguły charakteryzuje się niskim standardem, co wyraża się w formie zabudowy oraz ograniczonym programem użytkowym.

Istotnym zagadnieniem jest intensywność zabudowy, dotycząca miasta Stronie Śląskie oraz terenu gminy. Nie należy wyznaczać zbyt małych działek pod zabudowę. Jako wielkość minimalną dla terenów miejskich należy przyjąć wielkość działki w granicach około 1000 m², natomiast dla terenów wiejskich minimalna wielkość działek nie powinna być mniejsza niż 2000 m². Ponadto wypełniające je budynki winny być wyraźnie od siebie oddalone. Nie zaleca się budownictwa sze-

regowego. Jednocześnie należy odrzucić możliwość wznoszenia wielopiętrowych budynków z wielkiej płyty. Dla zabudowy wielorodzinnej preferowane powinny być małe domy mieszkalne. Nowa zabudowa nie może przekraczać wysokości 2 kondygnacji, ani też stosować dachów płaskich lub niesymetrycznych. Może to być architektura inspirowana charakterem zabudowy regionalnej lub też dobrej klasy architektura współczesna, komponowana w nawiązaniu do otaczającego ją krajobrazu.

Obecnie gmina jest na etapie opracowywania nowego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Projekt planu zakłada w każdej miejscowości gminy przeznaczenie terenów pod zabudowę mieszkaniową i usługową. Poniższa tabela przedstawia wnioskowane powierzchnie przeznaczone pod zabudowę mieszkaniową.

TABELA 46: Gmina Stronie Śląskie – wnioskowane powierzchnie terenów do przeznaczenia pod zabudowę mieszkaniową w 2004 roku.

Miejscowość	Powierzchnia terenów w ha
Stronie Śląskie	18,82
Bielice	25,10
Bolesławów	19,61
Goszów	85,31
Janowa Góra	28,13
Kamienica	57,64
Kletno	35,38
Młynowiec	28,13
Nowa Morawa	20,16
Nowy Gierałtów	32,73
Sienna	54,45
Stara Morawa	115,43
Stary Gierałtów	104,22
Strachocin	49,54
Stronie Śląskie wieś	74,97

Zatwierdzenie powyższych wniosków na łączną powierzchnię 749,62 ha w nowych miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oznaczałoby, że w zależności od intensywności zabudowy powstałaby lokalizacja dla wybudowania około 3000 budynków w systemie budownictwa jednorodzinnego i jednorodzinno – usługowego. Zaspokoiłoby to realne potrzeby obecnych mieszkańców jak i potencjalnych osadników oraz inwestorów (zabudowa pensjonatowa) w perspektywie kilkudziesięciu lat. Przyszłe inwestycje na wszystkich wyżej wymienionych terenach wymagają uprzedniego opracowania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Powinien on przede wszystkim rozwiązać problematykę: powiązań

komunikacyjnych, zaopatrzenia w energię elektryczną, wodę, gaz oraz usuwania i unieszkodliwiania odpadów.

2. 8. Bezpieczeństwo publiczne.

2.8.1. Policja.

Stan bezpieczeństwa w gminie w znacznym stopniu jest zdeterminowany przez funkcjonowanie stosownych jednostek powołanych w tym celu. W Stroniu Śląskim zlokalizowany jest posterunek Policji Państwowej, który podlega Komisariatowi Policji w Łądku Zdroju oraz Komendzie Powiatowej Policji w Kłodzku. W Komisarzacie Policji w Łądku Zdroju służy 27 policjantów, dysponujących 4 radiowozami.

TABELA 47: Gmina Stronie Śląskie – przestępczość w latach 2000 – 2003.

Działania	Rok 2000	Rok 2001	Rok 2002	Rok 2003
Wszczęto postępowań	238	235	258	227
Zakończono postępowań	259	260	273	254
Czyny stwierdzone	277	275	284	253
Wykrywalność	61,1 %	70,5 %	69,8 %	68,7 %

Statystyki obejmujące lata 2000 – 2003 wskazują na to, że liczba wszczętych postępowań, zakończonych postępowań oraz czynów stwierdzonych pozostaje na zbliżonym poziomie. Natomiast wykrywalność w ciągu 4 lat wzrosła z 61,1 % do 68,7 %.

2.8.2. Ochrona przeciwpożarowa.

Na terenie samorządu funkcjonuje 5 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych (OSP). Wszystkie oddziały są ze sobą w stałej łączności. Jednostka Państwowej Straży Pożarnej, obsługująca rejon gminy usytuowana jest w Kłodzku oraz Bystrzycy Kłodzkiej. System gminnej ochrony przeciwpożarowej wzbogaca 5 strażnic OSP zlokalizowanych w następujących miejscowościach:

- Stronie Śląskie – 3 (w tym przy HSK „Violetta” oraz przy Szpitalu Wojewódzkim);
- Stary Gieraltów;
- Bolesławów.

Wyposażenie techniczne miejscowych jednostek OSP obejmuje :

- OSP Stronie Śląskie:
 - pojazd ratowniczo – gaśniczy STAR wyposażony w: oddymiacz, pompę pływającą, autopompę oraz maszt oświetleniowy;
 - pojazd ratowniczy FORD (samochód ratownictwa drogowego);

- OSP Stronie Śląskie HSK „Violetta”:
 - pojazd ratowniczo – gaśniczy STAR;
 - motopompa PO5;
 - autopompa;
 - pojazd ratowniczy POLONEZ (samochód ratownictwa drogowego);
- OSP Stronie Śląskie Szpital Wojewódzki:
 - samochód gaśniczy ŻUK;
 - motopompa PO5;
- OSP Stary Gieraltów:
 - samochód gaśniczy ŻUK;
 - motopompa PO5;
 - pompa pływająca;
 - agregat prądotwórczy;
 - pilarka spalinowa do drzewa;
- OSP Bolesławów:
 - samochód gaśniczy ŻUK;
 - motopompa PO5;
 - pompa pływająca;
 - pilarka spalinowa do drzewa;

W 2003 roku przeprowadzono 94 akcje: 20 zdarzeń drogowych, 70 pożarów i innych zdarzeń oraz 4 fałszywe wezwania.

2.8.3. Ochrona przeciwpowodziowa.

Ze względu na specyficzne położenie wielu miejscowości gminy w wąskich dolinach górskich rzek, są one narażone na występowanie nagłych i gwałtownych powodzi. Obecnie nie ma możliwości całkowitej ochrony przed wystąpieniem nadmiaru wód z brzegów rzek i innych mniejszych cieków. W celu częściowego ograniczenia skutków potencjalnych kataklizmów prowadzi się prace hydrotechniczne zmierzające między innymi do: rozbudowy systemu małej retencji czy udrożnienia i obudowania brzegów mniejszych cieków. Ponadto obszar Polski i Czech został pokryty siecią radarów meteorologicznych. Wspecjalizowane stacje prowadzą stały monitoring atmosfery. W przypadku prawdopodobieństwa wystąpienia gwałtownych opadów, odpowiednie służby powiatowe i gminne zostaną powiadomione z kilkugodzinnym uprzedzeniem.

Zgodnie z ustawą Prawo wodne, na obszarach narażonych na niebezpieczeństwo powodzi zabrania się wznoszenia obiektów budowlanych, składanie materiałów, zmienianie ukształtowania powierzchni gruntu, sadzenie drzew i krzewów oraz wykonywanie robót, które mogą utrudnić ochronę tych terenów przed powodzią. Jako bezpieczne granice zabudowy należy przyjąć zasięg zalewu katastrofalnej powodzi z lipca 1997 roku. Ponadto aktualne pozostają ustalenia zawarte w uchwale nr XXIII/141/96 Rady Miejskiej w Stroniu Śląskim z dnia 21 czerwca 1996

roku w sprawie lokalnego programu małej retencji wód na terenie gminy Stronie Śląskie, a w szczególności:

- zwiększenie lesistości obszaru gminy oraz poprawę stanu sanitarnego lasów;
- utrzymanie zadrzewień wzdłuż cieków wodnych oraz ochrona roślinności łąkowej;
- tworzenie lokalnego systemu zbiorników wodnych, służących zwiększeniu retencji dolinowej i ochronie przeciwpowodziowej, w tym budowę zbiornika retencyjnego „Stara Morawa”, kontynuowanie prac nad przystąpieniem do stałego piętrzenia suchego zbiornika w Stroniu Śląskim, przygotowanie koncepcji budowy zbiornika retencyjnego w Starym Gierałtowie, zakończenie prac związanych ze zbiornikiem wodnym w górnej części doliny Kleśnicy, kontynuowanie prac nad lokalizacją suchych zbiorników przeciwpowodziowych w górnych częściach dolin.

Według Studium Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wałbrzyskiego, przewidziana jest do ujęcia w rządowych programach resortowych realizacja zbiorników retencyjnych i przeciwpowodziowych: Goszów, Bolesławów, Nowa Morawa, Bielice. Kontrowersyjną lokalizacją jest wnioskowany zbiornik Goszów z uwagi na duże zainwestowanie terenu oraz uwarunkowania komunikacyjne.

2. 9. Administracja samorządowa.

2.9.1. Urząd Gminy.

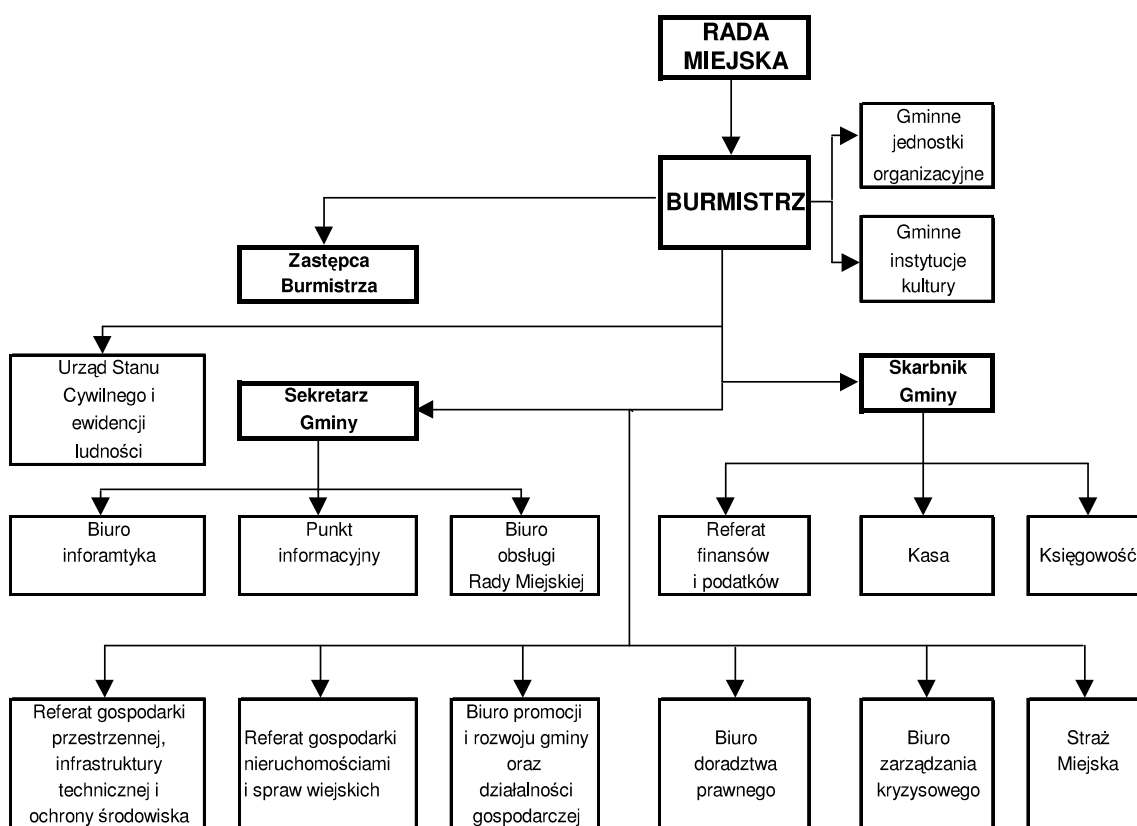
Urząd Miasta i Gminy, zlokalizowany w miejscowości Stronie Śląskie, nadzoruje aktywności społeczno – gospodarcze w gminie. Zgodnie z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej na czele urzędu gminy miejsko – wiejskiej stoi Burmistrz. Jest on kierownikiem Urzędu i zwierzchnikiem służbowym pracowników Urzędu oraz kierowników gminnych jednostek organizacyjnych. Struktura organizacyjna Urzędu Miasta i Gminy Stronie Śląskie składa się z następujących referatów i stanowisk:

- Burmistrz;
- gminne jednostki organizacyjne;
- gminne instytucje kultury;
- Zastępca Burmistrza;
- Sekretarz Gminy;
- biuro informatyka;
- punkt informacyjny;
- biuro obsługi Rady Miejskiej;
- Skarbnik Gminy;
- referat finansów i podatków;
- kasa;
- księgowość;
- Referat gospodarki przestrzennej, infrastruktury technicznej i ochrony środowiska;

- Referat gospodarki nieruchomościami i spraw wiejskich;
- Biuro promocji i rozwoju gminy oraz działalności gospodarczej;
- Biuro doradztwa prawnego;
- Biuro zarządzania kryzysowego;
- Straż Miejska;
- Urząd Stanu Cywilnego i ewidencji ludności;
- Gminny ośrodek informacji europejskiej.

Ogółem w Urzędzie Miejskim pracuje 27 osób. Strukturę organizacyjną Urzędu Miejskiego w formie graficznej prezentuje poniższa rycina.

RYCINA 13: Gmina Stronie Śląskie – schemat organizacyjny Urzędu Miejskiego.

Ponadto Urzędowi Miejskiemu w Stroniu Śląskim podlegają następujące budżetowe jednostki organizacyjne:

- Ośrodek Pomocy Społecznej w Stroniu Śląskim;
- Przedszkole Miejskie w Stroniu Śląskim;
- Szkoła Podstawowa w Stroniu Śląskim;
- Gimnazjum Publiczne w Stroniu Śląskim;
- Centrum Sportu i Rekreacji w Stroniu Śląskim;

- Zakład Wodociągów i Kanalizacji w Stroniu Śląskim z siedzibą w Ładku Zdroju;
- Zakład Usług Turystycznych „Jaskinia Niedźwiedzia” w Kletnie z siedzibą w Stroniu Śląskim;
- Straż Miejska w Stroniu Śląskim.

2.9.2. Współpraca międzygminna.

Gmina Stronie Śląskie podpisała umowy o partnerskiej współpracy z 5 zaprzyjaźnionymi samorządami. Należą do nich:

- La Machine – FRANCJA;
- Stare Mesto – CZECHY;
- Szikszó – WĘGRY;
- Dippoldiswalde – NIEMCY;
- Chodzież – POLSKA.

Zakres współpracy pomiędzy Stroniem Śląskim a samorządami partnerskimi obejmuje przede wszystkim następujące dziedziny:

- wymiana młodzieży;
- szkolnictwo;
- kultura;
- sport;
- rozwój gospodarki;
- ochrona środowiska naturalnego;
- administracja.

Ponadto gmina Stronie Śląskie wchodzi w skład następujących stowarzyszeń i związków:

- Stowarzyszenie Gmin Polskich Euroregionu Glacensis;
- Związek Gmin Śnieżnickich;
- Stowarzyszenie Gmin Ziemi Kłodzkiej.

Stowarzyszenie Gmin Polskich Euroregionu Glacensis powołane zostało 26.09.2000 roku i reprezentuje polską część Euroregionu Glacensis. Stowarzyszenie przyjęło następujące cele działalności:

- wszechstronną działalność na rzecz pomyślności regionu, sanacji ekologicznej, rozkwitu gospodarczego, rozwoju turystyki, kultury i sportu i stałej poprawy warunków życia mieszkańców;
- współdziałanie z czeskimi podmiotami komunalnymi w ramach Euroregionu Glacensis, harmonizowanie działalności komunalnej w zakresie programowania rozwoju gmin poprzez koordynację prac właściwych jednostek i służb obu krajów;
- dążenie do usuwania przeszkód wynikających z faktu istnienia granicy państwowej, działania na rzecz przyspieszonego rozwoju i wzajemnego dostosowania.

- wania systemów infrastruktury technicznej i społeczno – usługowej o ponad granicznym zasięgu oddziaływania;
- dążenie do zwiększenia potencjału gospodarczego regionu przy zachowaniu szczególnej dbałości o środowisko naturalne, w tym zasad i rygorów ekologicznych, tworzenie warunków i sprzyjanie rozwojowi bezpośrednich kontaktów pomiędzy mieszkańcami obu sąsiadujących krajów.

Działalność Związku Gmin Śnieżnickich ma głównie za zadanie:

- opracowanie koncepcji turystycznej zagospodarowania Masywu Śnieżnika;
- tworzenie i utrzymanie infrastruktury komunalnej, turystycznej i usługowej;
- promocje i rozwój turystyki, szkolenia, organizacje imprez turystycznych i sportowych.

Stowarzyszenie Gmin Ziemi Kłodzkiej obejmuje swoim zasięgiem 17 gmin, które:

- koordynują politykę społeczno – gospodarczą;
- dbają o interesy zrzeszonych gmin;
- promują zrzeszone gminy;
- występują i zajmują stanowisko w sprawach dotyczących samorządów terytorialnych.

2.9.3. Gremia samorządowe.

Zgodnie z Konstytucją RP władzę wykonawczą w mieście i gminie Stronie Śląskie sprawuje Burmistrz, wyłoniony na podstawie bezpośrednich wyborów. Władzę uchwałodawczą, odpowiednik władzy ustawodawczej Sejmu RP, pełni Rada Miejska, składająca się z 15 osób. W wyniku wyborów samorządowych, które odbyły się jesienią 2002 roku, Rada Miejska w Stroniu Śląskim składa się z 11 mężczyzn i 4 kobiet. Udział kobiet w ogólnej liczbie radnych wynosi 26,67 % i jest to współczynnik zbliżony do przeciętnej występującej w samorządach wchodzących w skład powiatu kłodzkiego oraz województwa dolnośląskiego.

TABELA 48: Gmina Stronie Śląskie – Radni Miejscy według wieku w 2002 roku.

Wiek	Liczba radnych	Struktura w %
29 i mniej	0	0,00
30 – 39	1	6,67
40 – 59	11	73,33
60 i więcej	3	20,00

W porównaniu ze średnią charakteryzującą strukturę wieku radnych samorządów powiatu i województwa oraz kraju, w skład Rady Miejskiej w Stroniu Śląskim nie wchodzi osoby młode w wieku do 29 lat. Dominującą grupę reprezentującą Radę Miejską stanowią osoby w wieku 40 – 59 lat.

2. 10. Organizacje społeczne i polityczne.

Na terenie gminy działają liczne koła oraz stowarzyszenia społeczne. Należą do nich:

Koła:

- Koło Gospodyń Wiejskich w Kletnie;
- Koło Gospodyń Wiejskich w Starym Gierałtowie;

Stowarzyszenia:

- Stowarzyszenie Chorych na Schizofrenię Ich Rodzin i Przyjaciół – Stronie Śląskie;
- Stowarzyszenie Poszukujących Pracy – Stronie Śląskie;
- Stowarzyszenie Pro Publico Bono – Nowy Gierałtów;
- Stowarzyszenie Agroturystyczne Masywu Śnieżnika – Bielice;
- Towarzystwo Przyjaciół Doliny Białej Łądeckiej „Kruszynka” – Nowy Gierałtów;
- Stowarzyszenie Przyjaciół Środowiska – Bolesławów;
- Stowarzyszenie Muzeum Wapiennik – Stara Morawa;
- Sudeckie Centrum Młodzieży „Astra” – Stronie Śląskie.

Ponadto na terenie gminy funkcjonują organizacje partyjne. Znaczącymi siłami politycznymi są: Sojusz Lewicy Demokratycznej, Polskie Stronnictwo Ludowe, Unia Polityki Realnej, Platforma Obywatelska oraz Samoobrona RP.

3. Gospodarka.

3. 1. Rolnictwo i leśnictwo.

Struktura gospodarcza gminy Stronie Śląskie jest bardzo zróżnicowana. Począwszy od lat 90 – tych prężnie rozwija się sektor usług kosztem przemysłu i rolnictwa. Jednakże I sektor gospodarki narodowej czyli rolnictwo stanowi nadal ważną funkcję w gminnej gospodarce. Przeważają małe gospodarstwa rolne o areale około 6 ha, zajmujące się głównie hodowlą oraz uprawą ziemi. Współpracują na terenie gminy z licznymi podmiotami gospodarczymi.

3.1.1. Struktura użytkowania i własnościowa gruntów.

TABELA 49: Gmina Stronie Śląskie – użytkowanie gruntów w 2002 roku (w ha).

Powierzchnia ogólna	Użytki rolne					Lasy i grunty leśne	Pozostałe grunty i nieużytki
	Razem	W tym					
		grunty orne	sady	łąki	pastwi- ska		
(gmina) 14542	2756	902	5	428	1421	11152	634
(miasto) 249	72	36	2	11	23	7	170

Użytki rolne stanowią 18,95 % ogólnej powierzchni gminy, lasy i grunty leśne 76,69 %, a pozostałe grunty i nieużytki 4,36 %. Natomiast w strukturze użytków rolnych największy obszar zajmują pastwiska – 51,56 % oraz grunty orne – 32,73 %.

RYCINA 14: Gmina Stronie Śląskie – struktura użytkowania gruntów w 2002 roku.

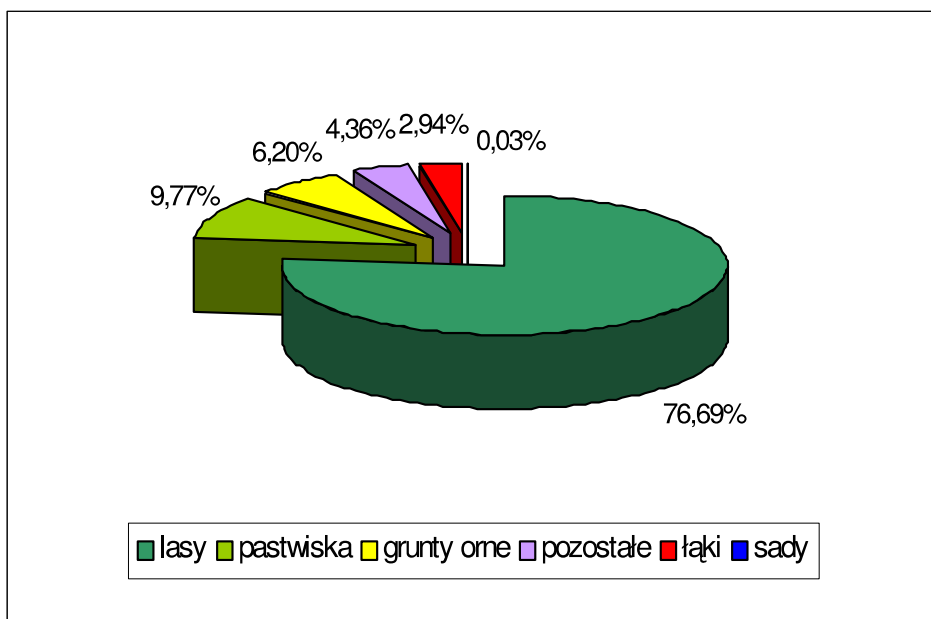
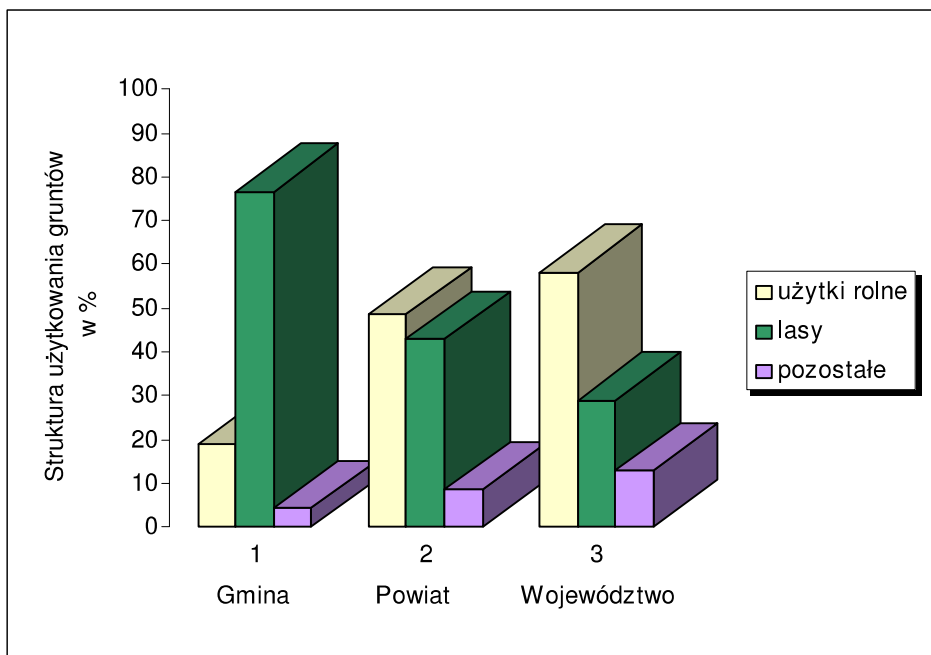

TABELA 50: Gmina Stronie Śląskie – struktura użytkowania gruntów w 2002 roku (w %).

Jednostka administracyjna	Użytki rolne					Lasy i grunty leśne	Pozostałe grunty i nieużytki
	Razem	W tym					
		grunty orne	sady	łąki	pastwiska		
Gmina Stronie Śl.	18,95	32,73	0,18	15,53	51,56	76,69	4,36
Powiat Kłodzki	48,59	56,26	0,36	17,44	25,94	42,78	8,63
Województwo Dolnośląskie	58,21	77,31	0,74	12,46	9,49	28,93	12,86

RYCINA 15: Gmina Stronie Śląskie – struktura użytkowania gruntów w 2002 roku w (%).

Z powyższej ryciny oraz tabeli wynika, że w gminie Stronie Śląskie zdecydowanie dominują lasy. Gmina Stronie Śląskie zajmuje 2 miejsce pod względem wartości wskaźnika lesistości wśród wszystkich gmin miejsko – wiejskich w województwie dolnośląskim. Natomiast gminnych użytków rolnych jest przeciętnie 3 razy mniej niż średnia w województwie i powiecie. Tereny określone kategorią „pozostałe”, w skład których wchodzi między innymi: obszary zabudowy mieszkaniowej, tereny przemysłowe, place, ulice, skwery, parki, tereny wodne, nieużytki itp., w gminie Stronie Śląskie stanowią również mniejszy niż w powiecie oraz województwie udział w strukturze użytkowania gruntów.

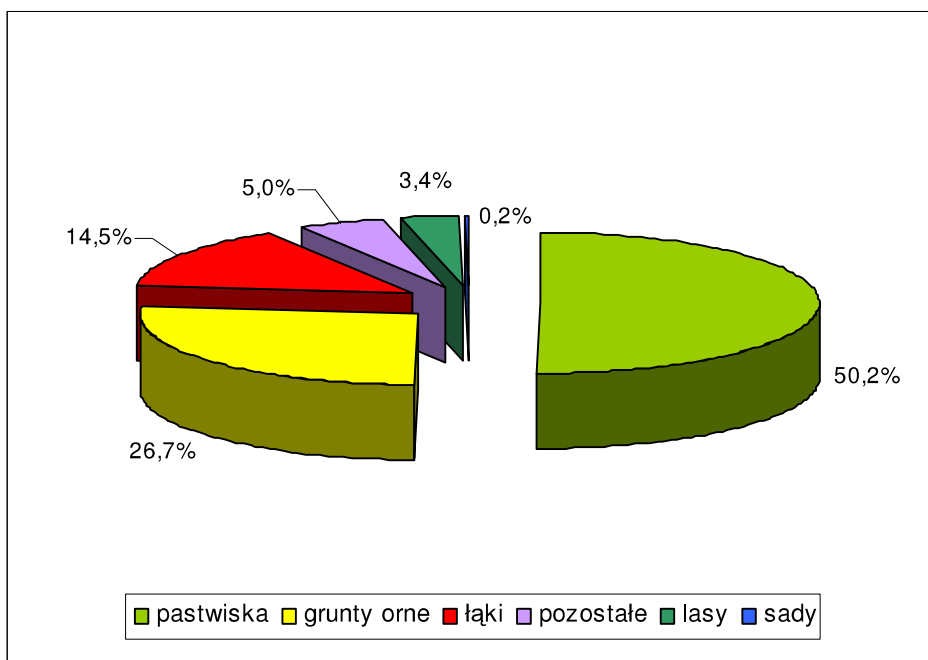
TABELA 51: Gmina Stronie Śląskie – użytkowanie gruntów w gospodarstwach indywidualnych w 2002 roku (w hektarach).

Powierzchnia ogólna	Użytki rolne					Lasy i grunty leśne	Pozostałe grunty i nieużytki
	Razem	W tym					
		grunty orne	sady	łąki	pastwi- ska		
2228	2042	595	4	324	1119	75	111

Gospodarstwa indywidualne stanowią 15,32 % powierzchni ogólnej gminy. Użytki rolne stanowią 91,65 % ogólnej powierzchni gruntów gospodarstw indywidualnych, lasy i grunty leśne 3,37 %, a pozostałe ziemie oraz nieużytki 4,98 %. Natomiast struktura użytków rolnych będących we władaniu gospodarstw indywidualnych kształtuje się w następujący sposób:

- grunty orne – 29,14 %;
- sady – 0,20 %;
- łąki – 15,87 %;
- pastwiska – 54,80 %.

RYCINA 16: Gmina Stronie Śląskie – struktura użytkowania gruntów w gospodarstwach indywidualnych w 2002 roku.

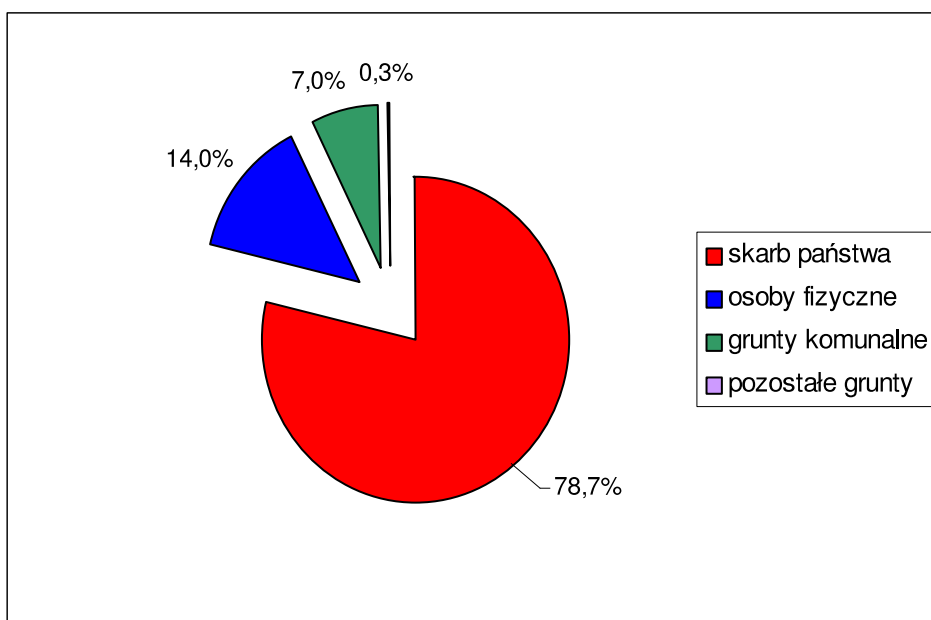
Udział gospodarstw indywidualnych w stosunku do ogólnej powierzchni poszczególnych elementów kształtujących przestrzeń gminy Stronie Śląskie przedstawia się w następujący sposób:

- użytki rolne razem – 74,09 %;
- grunty orne – 65,96 %;
- sady – 80,00 %;
- łąki – 75,70 %;
- pastwiska – 78,75 %;
- lasy – 0,67 %;
- pozostałe grunty – 17,51 %.

TABELA 52: Gmina Stronie Śląskie – struktura własności gruntów w 2004 roku.

Własność	Powierzchnia w ha	Struktura (%)
Grunty Państwowe ogółem	11447	78,72
Grunty komunalne	1011	6,95
Grunty osób fizycznych	2036	14,00
Grunty spółek prawa handlowego	33	0,23
Grunty kościołów	4	0,03
Grunty województw	9	0,06
Grunty spółdzielni	1	0,01

RYCINA 17: Gmina Stronie Śląskie – struktura własności gruntów w 2004 roku.

Najwięcej użytków rolnych w powierzchni ogólnej mają miejscowości: Goszów – 71,6 %, Kletno – 69,9 %, Stronie Śląskie – 66,6 %, Stara Morawa – 63 % oraz Bolesławów – 60,8 %. Najmniej: Nowy Gierałtów – 22,8 %, Janowa Góra – 27,8 % oraz Bielice – 29,9 %. W pozostałych miejscowościach użytki rolne stanowią pomiędzy 30,7 % a 49,6 % powierzchni ogólnej, co prezentuje poniższa tabela.

TABELA 53: Gmina Stronie Śląskie – struktura użytkowania gruntów według miejscowości w 2001 roku (%).

Miejscowość	Użytki rolne	Lasy	Pozostałe grunty
Stronie Śląskie	66,6	3,4	30,0
Bielice	29,9	70,1	0,0
Bolesławów	60,8	34,2	5,0
Goszów	71,6	28,4	0,0
Janowa Góra	27,8	72,0	0,2
Kamienica	41,8	58,1	0,1
Kletno	69,9	30,1	0,0
Młynowiec	30,7	69,3	0,0
Nowa Morawa	40,9	59,1	0,0
Nowy Gierałtów	22,8	77,2	0,0
Rogózka	42,4	56,2	1,4
Sienna	38,9	61,1	0,0
Stara Morawa	63,0	36,8	0,2
Stary Gierałtów	42,6	57,4	0,0
Strachocin	49,2	49,9	0,9
Stronie Śląskie wieś	49,6	49,1	1,3

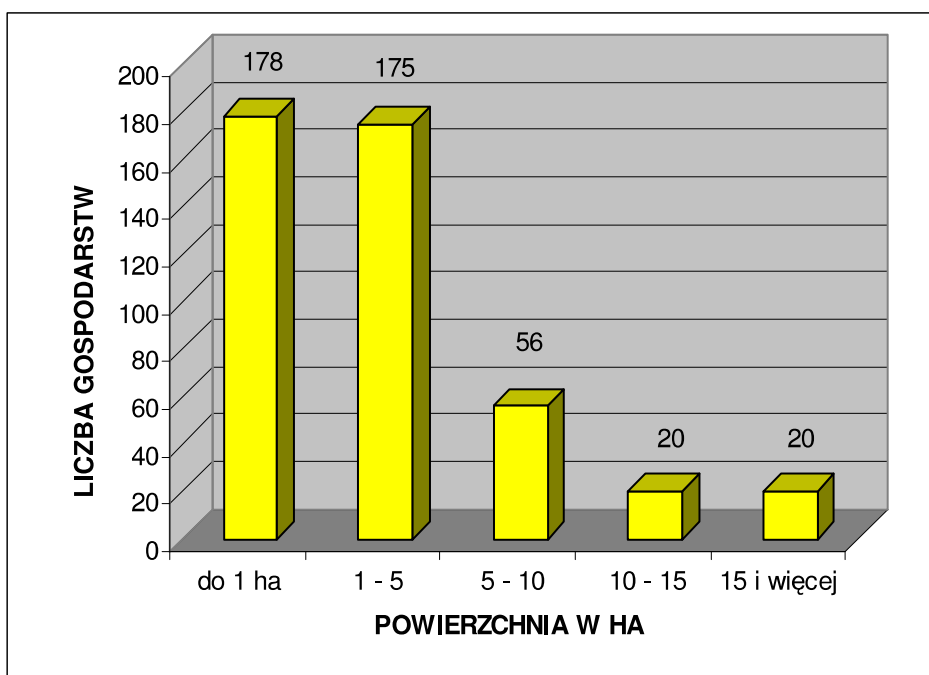
3.1.2. Charakterystyka gospodarstw rolnych.

Na terenie gminy Stronie Śląskie funkcjonuje 449 gospodarstwa rolnych. Średnia wielkość gospodarstwa prywatnego zajmuje areał około 6 ha i jest zbliżona do przeciętnej wartości występującej w powiecie kłodzkim oraz województwie dolnośląskim.

TABELA 54: Gmina Stronie Śląskie – struktura powierzchni gospodarstw rolnych w 2004 roku.

Powierzchnia gospodarstwa w ha	Ilość gospodarstw	Struktura (%)
do 1 ha	178	39,64
1 – 5	175	38,98
5 – 10	56	12,47
10 – 15	20	4,45
15 i więcej	20	4,45

RYCINA 18: Gmina Stronie Śląskie – charakterystyka struktury agrarnej w 2004 roku.

Gospodarstwa bardzo małe, to jest o areale do 1 ha, stanowią aż 39,64 % ogólnej liczby gospodarstw w gminie. Gospodarstwa małe, to jest o areale od 1 do 10 ha stanowią 51,45 %, natomiast gospodarstwa średnie jak na polskie warunki, czyli powyżej 10 ha, to zaledwie 8,91 % ogółu. Należy więc przyjąć, że struktura obszarowa gospodarstw rolnych jest bardzo rozdrobniona. Większość małych gospodarstw poszukuje i będzie poszukiwać dodatkowych, pozarolniczych źródeł dochodu. Aby sprostać realiom współczesnej gospodarki rynkowej należy przyspieszyć tempo restrukturyzacji sektora rolniczego, celem poprawy struktury agrarnej gospodarstw.

Według danych z Powszechnego Spisu Rolnego (2002 rok) gospodarstwa rolne z terenu gminy Stronie Śląskie dysponowały: 75 ciągnikami, 7 samochodami ciężarowymi oraz 13 dojarkami bańkowymi i 10 schładzarkami do mleka. Ponadto:

- 99 gospodarstw dysponowało – oborami;
- 13 gospodarstw – chlewniami;
- 50 gospodarstw – kurnikami;
- 61 gospodarstw – budynkami wielofunkcyjnymi;
- 134 gospodarstwa – stodołami;
- 5 gospodarstw – przechowalnią owoców, warzyw i ziemniaków;
- 62 gospodarstwa – osłoniętymi zbiornikami do przechowywania nawozów naturalnych pochodzenia zwierzęcego.

3.1.3. Jakość gleb, uprawy, hodowla i ceny gruntów.

Gmina Stronie Śląskie posiada ogólnie bardzo słabe warunki do produkcji rolniczej. Areal gruntów dobrych należących do III klasy bonitacyjnej wynosi zaledwie 0,16 %. Natomiast areal gruntów średnich należących do IV klasy bonitacyjnej wynosi 42,99 % ogólnej powierzchni gruntów ornych. Zaś ziemie słabe i bardzo słabe V i VI klasy bonitacyjnej stanowią łącznie 56,85 % ogólnej powierzchni gruntów ornych.

Powyższe uwarunkowania decydują, że głównym kierunkiem w produkcji rolniczej jest hodowla zwierząt oraz uprawa roślinna dostosowana do potrzeb produkcji zwierzęcej, na potrzeby ludności i przemysłu przetwórczego. Największe znaczenie w gminie mają następujące uprawy:

- zboża – 70 ha (72,3 % ogólnej powierzchni zasiewów);
- ziemniaki – 21 ha (22,3 %);
- pastewne – 2 ha (2,1 %);
- pozostałe – 3 ha (3,4 %) – w tym warzywa 2 ha (2,1 %).

Natomiast wśród upraw zbożowych dominują:

- owies – 25 ha (25,7 % ogólnej powierzchni zasiewów zbóż);
- pszenica – 11 ha (11,6 %);
- żyto – 7 ha (7,6 %);
- przenziyto – 5 ha (4,8 %);
- mieszanki zbożowe – 1 ha (1,1 %);
- pozostałe – 21 ha (51,2 %).

Ogólnie można przyjąć, że na terenie gminy Stronie Śląskie nie uprawia się roślin wymagających dużej chemizacji, to jest: rzepaku czy buraka cukrowego. To zjawisko należy uznać za objaw pozytywny w stosunku do obecności bogatych walorów środowiska przyrodniczego. Warunki glebowe gminy, zdecydowanie słabsze od średniej występującej w województwie dolnośląskim powodują, że plony głównych ziemiopłodów są niższe od wartości osiąganych w regionie i kształtują się na następującym poziomie (w dt z 1 ha):

TABELA 55: Gmina Stronie Śląskie – plony głównych ziemiopłodów w 2003 roku.

Wyszczególnienie	Szacunek wynikowy w dt z 1 ha
1	2
Zboża ogółem	19,8
Pszenica ozima	23,0
Pszenia jara	21,0
Żyto	27,0
Jęczmień jary	22,0
Owies	21,0
Pszenżyto ozime	27,3

1	2
Pszonżyto jare	23,0
Mieszanki zbożowe ozime	21,0
Gryka	14,0
Ziemniaki	130,0

Produkcja zwierzęca dostosowana jest do bieżących potrzeb na rynku. Na terenie gminy Stronie Śląskie główne kierunki hodowli w 2002 roku to:

- drób ogółem – 3009 sztuk;
- bydło – 210 sztuk;
- owce – 136 sztuk;
- kozy – 116 sztuk;
- trzoda chlewna – 105 sztuk;
- konie – 66 sztuk.

Ponadto ważnym elementem gminnego rolnictwa jest gospodarka rybacka. Praktycznie w każdej miejscowości (głównie w Goszowie i Młynowcu) zlokalizowane są stawy hodowlane z pstrągami.

TABELA 56: Gmina Stronie Śląskie – typy użytkowania ziemi oraz kierunki produkcji rolniczej.

Miejscowość	Typ użytkowania ziemi	Kierunek produkcji rolniczej
Stronie Śląskie	rolniczy	paszowiskowo – polowy
Bielice	leśny	paszowiskowy
Bolesławów	leśno – rolniczy	polowo – paszowiskowy
Goszów	rolniczy	polowo – paszowiskowy
Janowa Góra	leśny	paszowiskowy
Kamienica	rolniczo – leśny	paszowiskowy
Kletno	leśno – rolniczy	paszowiskowy
Młynowiec	leśny	paszowiskowy
Nowa Morawa	rolniczo – leśny	paszowiskowy
Nowy Gierałtów	leśny	paszowiskowy
Rogóżka	rolniczo – leśny	paszowiskowy
Sienna	rolniczo – leśny	paszowiskowy
Stara Morawa	leśno – rolniczy	polowo – paszowiskowy
Stary Gierałtów	rolniczo – leśny	polowo – paszowiskowy
Strachocin	rolniczo – leśny	polowo – paszowiskowy
Stronie Śląskie wieś	rolniczo – leśny	polowo – paszowiskowy

Według obecnych danych ceny gruntów ornych i użytków zielonych kształtują się w przedziale od 1,20 do 2,00 złotych za m² w zależności od klasy bonitacyjnej.

3.1.4. Melioracje i urządzenia wodne.

Specyfika dotycząca rolnictwa na terenach górskich powoduje, że na obszarze gminy Stronie Śląskie nie występują typowe dla gmin nizinnych systemy melioracyjne.

W poniższej tabeli znajduje się wykaz cieków znajdujących się w zarządzie Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej (RZGW) we Wrocławiu, Inspektorat w Kłodzku.

TABELA 57: Gmina Stronie Śląskie – wykaz cieków będących w zarządzie RZGW Wrocław.

Nazwa cieku	Długość cieku na terenie gminy w m
Biała Łądecka	23100
Morawa	12500
Kleśnica	9000
Kamienica	8600
Janówka	7200
Młynówka	6900
Kobylica	3900
Bielawka	4000

Ponadto na potoku Morawa zlokalizowana jest zapora czołowa suchego zbiornika przeciwpowodziowego o powierzchni 24,7 ha i pojemności maksymalnej 1,38 mln m³.

3.1.5. Leśnictwo.

Gmina charakteryzuje się bardzo dużym zalesieniem. Lasy i grunty leśne stanowią 76,69 % powierzchni gminy, to jest 11152 ha. Jest to wskaźnik zdecydowanie wyższy od średniej dla województwa dolnośląskiego – 28,93 % i powiatu kłodzkiego – 42,78 %.

TABELA 58: Gmina Stronie Śląskie – wskaźnik lesistości w 2002 roku.

	Gmina Stronie Śląskie	Powiat Kłodzki	Województwo Dolnośląskie
Lesistość (%)	76,69	42,78	28,93

Zwarte kompleksy leśne porastają tereny całej gminy. Bez lasów pozostaje jedynie obszar miasta i zasiedlone doliny rzek. Największą lesistością charakteryzują się miejscowości: Nowy Gieraltów – 77,2 %, Janowa Góra – 72,0 % oraz Bielice – 70,1 %. Najmniejszą zaś: miasto Stronie Śląskie – 3,4 %, Goszów – 28,4 % oraz

Kletno – 30,1 %. W pozostałych miejscowościach wskaźnik lesistości waha się w granicach od 34,2 % do 69,3 %. We władaniu gospodarstw indywidualnych jest zaledwie 75 ha lasów i gruntów leśnych, to jest 0,67 % ich ogólnej powierzchni.

TABELA 59: Gmina Stronie Śląskie – wskaźniki lesistości według miejscowości w 2001 roku.

Miejscowość	Wskaźnik lesistości w %
Stronie Śląskie	3,4
Bielice	70,1
Bolesławów	34,2
Goszów	28,4
Janowa Góra	72,0
Kamienica	58,1
Kletno	30,1
Młynowiec	69,3
Nowa Morawa	59,1
Nowy Gierałtów	77,2
Rogóżka	56,2
Sienna	61,1
Stara Morawa	36,8
Stary Gierałtów	57,4
Strachocin	49,9
Stronie Śląskie wieś	49,1

Lasami znajdującymi się na terenie gminy Stronie Śląskie zarządzają: Nadleśnictwo Łądek Zdrój z siedzibą w Strachocinie oraz częściowo Nadleśnictwo Międzyzylesie, należące do Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych we Wrocławiu. Nadleśnictwo Łądek Zdrój składa się z 2 obrębów: Strachocin oraz Stronie Śląskie i 18 leśnictw, w tym 12 na terenie gminy Stronie Śląskie.

TABELA 60: Gmina Stronie Śląskie – struktura organizacyjna Nadleśnictwa Stronie Śląskie.

Leśnictwo	Powierzchnia w ha
Obręb Strachocin	
1	2
Stary Gierałtów	743,56
Młynowiec	871,71
Nowy Gierałtów	813,13
Bielice Górne	785,80
Strachocin	901,41
Czernica	816,25
Bielice Dolne	775,64

Obręb Stronie Śląskie	
1	2
Stronie Śląskie	1165,20
Kletno	1083,49
Bolesławów	908,40
Nowa Morawa	845,41
Kamienica	1128,68

Wszystkie lasy na terenie gminy zaliczane są do lasów ochronnych I grupy, podlegających zasadom leśnictwa ekologicznego, z zachowaniem istniejących typów siedliskowych, przy utrzymaniu zalesienia, w szczególności: wierzchowin, wododziałów i obszarów źródłowych rzek. Na terenie Nadleśnictwa Łądek Zdrój występują następujące kategorie ochronne lasu:

- lasy uzdrowiskowo – klimatyczne;
- lasy glebochronne;
- lasy wodochronne;
- lasy masowego wypoczynku;
- rezerваты przyrody;
- lasy górnej granicy lasu.

Dominującym typem siedliskowym lasu na terenie gminy Stronie Śląskie jest Las Mieszany Górski oraz Bór Mieszany Górski, które stanowią łącznie 84,1 % ogólnej powierzchni lasów. Natomiast dominującym gatunkiem drzew jest świerk, stanowiący 89,95 % ogólnej powierzchni drzewostanów.

TABELA 61: Gmina Stronie Śląskie – typy siedliskowe lasu.

Typ siedliskowy lasu	Oznaczenie	Powierzchnia w ha	Struktura w %
Bór wysokogórski	BWG	180,66	1,7
Bór górski	BG	1361,58	13,0
Bór mieszany górski	BMG	3152,05	30,0
Las górski	LG	128,63	1,2
Las mieszany górski	LMG	5693,46	54,1

Nadrzędnym celem ochrony ekosystemów leśnych jest utrzymanie i odtwarzanie ich charakteru, zbliżonego do pierwotnego oraz naturalnego, a także prowadzenie racjonalnej gospodarki leśnej związanej z pozyskiwaniem drewna.

Zgodnie z tendencją zwiększania lesistości kraju wskazane byłoby przeznaczenie pod zalesienie miejscowych gruntów rolnych V i VI klasy bonitacyjnej. Ich areal to ponad 400 ha. Przeznaczenie tych terenów pod zalesienie spowodowałoby wzrost lesistości gminy z obecnych 77 % do blisko 80 %. Obecnie Nadleśnictwo Łądek Zdrój planuje zalesienie 16,61 ha gruntów rolnych.

3. 2. Działalności produkcyjne.

Dzięki walorom przyrodniczo – krajobrazowym oraz dużej powierzchni terenów leśnych gospodarka gminy związana jest głównie z usługami oraz leśnictwem. Wśród zakładów produkcyjnych dominują firmy związane z przetwórstwem przemysłowym oraz budownictwem. Zakłady przemysłowe, bazy i składy zlokalizowane są głównie w Stroniu Śląskim i Strachocinie. Największym zakładem przemysłowym na terenie gminy jest Huta Szkła Kryształowego „Violetta” SA.

TABELA 62: Gmina Stronie Śląskie – wykaz większych zakładów pracy (pracodawców) w 2004 roku.

Nazwa zakładu	Lokalizacja	Opis klasy działalności według EKD	Zatrudnienie
1	2	3	4
HSK „Violetta” SA	Stronie Śląskie	Produkcja szkła dmuchanego	690
Wojewódzki Szpital dla Nerwowo i Psychiczenie Chorych	Stronie Śląskie	Szpitalnictwo	418
Nadleśnictwo Łądek Zdrój	Strachocin	Leśnictwo i pozyskiwanie drewna	104
Szkoła Podstawowa	Stronie Śląskie	Szkolnictwo podstawowe	55
Gimnazjum	Stronie Śląskie	Szkolnictwo podstawowe	36
Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych	Stronie Śląskie	Szkolnictwo średnie	30
Urząd Miejski	Stronie Śląskie	Kierowanie podstawowymi rodzajami działalności publicznej	27
Czarna Góra SA	Stronie Śląskie	Pozostała działalność rekreacyjna gdzie indziej nie sklasyfikowana	20
Centrum Sportu i Rekreacji	Stronie Śląskie	Działalność stadionów i innych obiektów sportowych	17
Przedszkole Miejskie	Stronie Śląskie	Wychowanie przedszkolne	16
Urząd Pocztowy	Stronie Śląskie	Działalność poczty państwowej	15

1	2	3	4
Zakład Gospodarki Komunalnej	Stronie Śląskie	Odprowadzanie ścieków, wywóz śmieci, usługi sanitarne i pokrewne	14
Zakład Usług Turystycznych „Jaskinia Niedźwiedzia”	Stronie Śląskie	Działalność agencji turystycznych, pilotów i przewodników wycieczek; pozostała działalność związana z turystyką gdzie indziej nie sklasyfikowana	12
NZOZ im. Marianny Orańskiej	Stronie Śląskie	Działalność w zakresie ochrony zdrowia ludzkiego	6
NZOZ „Medicus”	Stronie Śląskie	Działalność w zakresie ochrony zdrowia ludzkiego	5
Ośrodek Pomocy Społecznej	Stronie Śląskie	Opieka socjalna bez zakwaterowania	5
Straż Miejska	Stronie Śląskie	Działalność dotycząca porządku i bezpieczeństwa publicznego	3
Straż Graniczna	Stronie Śląskie	Działalność dotycząca porządku i bezpieczeństwa publicznego	brak danych

Powyższa tabela obejmuje również zakłady pracy z I i III sektora gospodarki narodowej, zarówno publiczne jak i prywatne, ponieważ głównym kryterium doboru była tutaj liczba zatrudnionych. Wyżej wymienione zakłady pracy generują zatrudnienie na poziomie 1473 osób. Zakładając na podstawie rozmów z pracodawcami, że zatrudnienie osób w wyżej wymienionych podmiotach z terenu gminy Stronie Śląskie wynosi przeciętnie około 70 %, możemy przyjąć, że jest to około 1030 osób. Tym samym liczba ta stanowi około 20 % wszystkich obywateli gminy w wieku produkcyjnym.

Opracowane w 1999 roku Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta i Gminy Stronie Śląskie w zakresie zagadnień gospodarczych wskazuje, że należy rozszerzyć tradycyjne zainteresowanie urbanistyki użytkowaniem terenów i strukturę przestrzenną o problematykę gospodarczą i społeczną, łączyć zagadnienia przestrzenne z aspektami społecznymi i ożywieniem gospodarczym. Wiodącymi zagadnieniami mają być: zatrudnienie, zapewnienie wszystkim mieszkańcom dostępu do urządzeń i usług. Ponadto planowanie przestrzenne musi zapewnić środowisku przedsiębiorców warunki pomyślnego rozwoju. Musi również stymulować i popierać działania, które tworzą miejsca pracy i małe firmy oraz podnoszenia umiejętności zawodowych dla zapewnienia mieszkańcom lokalnych miejsc pracy i umocnienia bazy gospodarczej gminy. Studium tereny preferowane do rozwoju funkcji produkcyjnych wskazuje przede wszystkim w północno – wschodniej części miasta oraz w Strachocinie wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 392.

Wszystkie planowane tereny wymagają opracowania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które przede wszystkim powinny rozwiązać problemy: powiązań komunikacyjnych, zaopatrzenia w energię elektryczną, wodę, gaz oraz usuwania i unieszkodliwiania odpadów, jak również skutków oddziaływania planu na środowisko naturalne.

Obecnie cena 1 m² terenu przeznaczonego pod działalności gospodarcze waha się w granicach od 15 do 25 złotych.

3. 3. Usługi.

Gmina Stronie Śląskie ma wielofunkcyjny charakter. Część mieszkańców, zwłaszcza terenów wiejskich, pracuje we własnych gospodarstwach rolnych. Pozostała grupa pracuje w sektorze przemysłowym bądź usługowym. Pod względem struktury funkcjonalno – przestrzennej wiodącą rolą miejscowości Stronie Śląskie jest funkcja usługowo – przemysłowa. Jest to ośrodek, w którym koncentrują się usługi o znaczeniu gminnym dla obsługi ludności, budownictwo mieszkaniowe oraz funkcja turystyczna. Ponadto Stronie Śląskie jest gminnym ośrodkiem administracyjnym. Pozostałe miejscowości utrzymują się z rolnictwa, leśnictwa, drobnego przetwórstwa oraz usług, zwłaszcza w zakresie obsługi funkcji rekreacyjno – wypoczynkowej.

Charakterystyczny w ostatnich 30 latach XX wieku dla krajów rozwiniętych proces serwicyzacji gospodarki postępuje w Polsce od 15 lat. Rośnie odsetek zatrudnionych w III sektorze gospodarki narodowej. Dogodne położenie geograficzne gminy Stronie Śląskie, zasób walorów krajobrazowo – przyrodniczych oraz obecna struktura gospodarcza powoduje, że pożądany staje się dalszy rozwój sektora usług: handlowych, gastronomicznych, sportowych i rekreacyjnych.

3.3.1. Handel.

Ogółem w 2002 roku na terenie gminy Stronie Śląskie funkcjonowały 124 sklepy, w których pracowało 201 osób (w mieście odpowiednio 114 i 184). Na 1 obiekt handlowy przypadało 66 mieszkańców (w mieście 56). Większość sklepów to placówki małe i średnie, o powierzchni sprzedaży nie przekraczającej 100 m². Głównymi ośrodkami handlowymi w gminie są miejscowości: Stronie Śląskie, Stary Gieraltów oraz Bolesławów. Większość miejscowości nie posiada nawet jednego obiektu handlowego zaopatrującego miejscową ludność oraz turystów w podstawowe produkty spożywcze. Jednakże są to miejscowości niewielkie i kwestie te regulują rynkowe prawa popytu i podaży.

TABELA 63: Gmina Stronie Śląskie – placówki handlowe według miejscowości w 2004 roku.

Miejscowość	Ilość placówek handlowych
Stronie Śląskie	114
Bielice	1
Bolesławów	2
Goszów	0
Janowa Góra	0
Kamienica	0
Kletno	0
Młynowiec	0
Nowa Morawa	0
Nowy Gierałtów	0
Sienna	0
Stara Morawa	0
Stary Gierałtów	1
Strachocin	0
Stronie Śląskie wieś	1

TABELA 64: Gmina Stronie Śląskie – dostępność oraz nasycenie placówkami handlowymi w 2002 roku.

Wyszczególnienie	Gmina Stronie Śląskie	Powiat Kłodzki	Województwo Dolnośląskie
Liczba mieszkańców na 1 sklep	65,56	62,23	90,14
Liczba sklepów na 10 km ²	8,49	16,65	16,15
Liczba pracujących na 1 sklep	1,62	1,97	2,47

Dostępność placówek handlowych dla mieszkańców gminy Stronie Śląskie jest zbliżona do wartości występującej w powiecie oraz korzystniejsza od przeciętnej w województwie, za czym przemawia mniejsza liczba mieszkańców przypadająca na 1 obiekt handlowy. Znaczna powierzchnia gminy oraz rozproszenie jednostek osadniczych powoduje, że nasycenie siecią handlową wyrażoną w ilości sklepów na 10 km² jest mniej korzystne od porównywanych uwarunkowań. Natomiast niska liczba pracujących na 1 sklep świadczy o tym, że miejscowy handel to głównie zakłady osób fizycznych oraz firmy rodzinne. Ponadto na terenie gminy funkcjonuje 1 targowisko stałe o powierzchni 1928 m² oraz 1 stacja paliw.

3.3.2. Gastronomia.

Niezbędnym elementem współtworzącym prestiż danego rejonu, szczególnie ośrodka turystyczno – rekreacyjnego, jest świadcząca wysoki poziom gastronomia. Należy rozwijać sieć tego typu placówek. W tym celu należy wykorzystać obecne

rezerwy lokalizacyjne oraz budynki typu: świetlice wiejskie czy dawne folwarki. Obecnie obiekty gastronomiczne i gastronomiczno – rozrywkowe reprezentują następujące placówki:

Restauracje:

- „Incognito” – Kletno;
- Willa „Pod Jaskinią” – Kletno.
- „Storczyk” – Stronie Śląskie;
- „Turystyczna” – Stronie Śląskie;

Kawiarnie:

- „W Jaskini Niedźwiedziej” – Kletno;
- „Marago” – Stronie Śląskie.

Bary, bistra:

- „Bar – rozeń” – Stronie Śląskie;
- „Łowiecka” – Stronie Śląskie;
- Hodowla i smażalnia pstrągów – Goszów;
- Hodowla i smażalnia pstrągów – Nowa Morawa.

Ponadto w turystycznym sezonie zimowym (XII – III) i letnim (VII – VIII) funkcjonują liczne gastronomiczne punkty sezonowe w: Bielicach, Nowym i Starym Gierałtowie, Nowej Morawie, Kamienicy i Siennej. Posilić się można również w licznych hotelach i pensjonatach zlokalizowanych na terenie całej gminy.

3.3.3. Pozostałe placówki usługowe i rzemiosło.

Oferta zakładów rzemieślniczych jest bogata i zróżnicowana. W szczególności świadczą one usługi: transportowe i obsługi ruchu turystycznego, budowlane, gastronomiczne, mechaniki pojazdowej, pośrednictwo oraz inne czynności związane z budownictwem czy obsługą rolnictwa. W Stroniu Śląskim zlokalizowany jest Urząd Pocztowy. Łącznie na terenie gminy Stronie Śląskie funkcjonuje kilkaset punktów usługowych.

3.3.4. Pośrednictwo finansowe.

W miejscowości Stronie Śląskie działalność gospodarczą prowadzi agencja banku PKO BP SA. Obecność agencji banku pozytywnie wpływa na prestiż gminy. Zarówno klienci detaliczni jak i przedsiębiorcy mogą korzystać z pełnego wachlarza nowoczesnych usług finansowych. Na miejscu można zapoznać się z ofertą bardzo ważnych w nowoczesnej gospodarce rynkowej kredytów konsumpcyjnych lub inwestycyjnych. W mieście funkcjonują również 2 bankomaty należące do: PKO BP SA oraz BZ WBK SA.

Z większości usług ponadpodstawowych, związanych między innymi z: handlem, kulturą, szkolnictwem, służbą zdrowia, pośrednictwem finansowym, itd., mieszkańcy gminy korzystają w pobliskim Łądku Zdroju, Kłodzku oraz w stolicy województwa – Wrocławiu.

3. 4. Turystyka.

3.4.1. Główne atrakcje turystyczne.

Przedstawione w rozdziałach nr 1.3 oraz 1.4 walory przyrodnicze i kulturowe gminy Stronie Śląskie determinują jej atrakcyjność turystyczną. Większość z nich, to jest: Śnieżnicki Park Krajobrazowy, rezerваты przyrody, zabytki budownictwa i architektury, sztolnie górnicze, itp. udostępnione są szerokiemu gronu odwiedzających. Obecna infrastruktura turystyczna gminy składa się z: obiektów noclegowych, pieszych i rowerowych znakowanych szlaków, kolei linowej, wyciągów narciarskich oraz szeregu usług towarzyszących, do których zaliczyć można między innymi: punkty informacji turystycznej czy sieć lokali gastronomicznych.

Na szczególną uwagę zwraca rezerwat przyrody Jaskinia Niedźwiedzia. Zakład Usług Turystycznych „Jaskinia Niedźwiedzia” oferuje zwiedzanie jaskini i ekspozycji muzealnej, spacer ścieżkami dydaktyczno – przyrodniczymi oraz projekcję przezroczy z niedostępnych dla turystów partii jaskini.

Na uwagę zasługuje również możliwość zwiedzania Huty Szkła Kryształowego „Violetta” SA. Jest to największy tego typu zakład w kraju produkujący szkło kryształowe najwyższej jakości znane na całym świecie.

W 2002 roku udostępniona została do zwiedzania część wyrobisk byłej kopalni uranu w Kletnie. Dostępna turystom sztolnia nr 18 znajduje się 800 m od centralnego parkingu w Kletnie przy drodze Kletno – Sienna. Stanowi ją wyodrębniony system wyrobisk znajdujący się w NE, najwyższej części kopalni. Chodnikami zwiedzający przechodzą trasę o długości około 200 m.

3.4.2. Baza noclegowa.

Na koniec 2002 roku baza noclegowa turystyki składała się z 8 turystycznych obiektów zbiorowego zakwaterowania¹⁰. Posiadały one łącznie 247 całorocznych miejsc noclegowych. W 2002 roku z noclegów skorzystało 4231 osób, w tym 370 turystów zagranicznych. Łącznie udzielono im 19215 noclegów, w tym 1566 dla gości z zagranicy. W ostatnich latach obserwuje się dynamiczny przyrost obiektów

¹⁰ Główny Urząd Statystyczny (GUS) pod tym pojęciem obejmuje tylko wybrane obiekty, spełniające określone normy, między innymi: zarejestrowana działalność gospodarcza lub osobowość prawna w sektorze usług turystycznych, odpowiednia liczba miejsc noclegowych, standard, a przede wszystkim na bieżąco prowadzona statystyka dotycząca udzielanych noclegów.

noclegowych oraz zwiększenie oferowanego standardu obsługi. Poniższa tabela prezentuje wykaz bazy noclegowej turystyki niezależnie od formy organizacyjnej, typu i standardu obiektów:

TABELA 65: Gmina Stronie Śląskie – baza noclegowa turystyki według miejscowości w 2003 roku.

Nazwa	Ilość miejsc noclegowych	Rodzaj obiektu
Stronie Śląskie		
1	2	3
Centrum Sportu i Rekreacji	37	Pokoje gościnne
„Menos”	70	Pokoje gościnne
Fredyk Jerzy	10	Pokoje gościnne
Jamróz Roman	11	Pokoje gościnne
Owczarek Sylwia	20	Pokoje gościnne
„Dworek Galosa”	24	Agroturystyka
„Pod Kasztanem”	12	Agroturystyka
Kropiewnicka Renata	4	Pokoje gościnne
Rapacz Jerzy „An – Mar”	9	Pokoje gościnne
„Pod kolumnami”	6	Pokoje gościnne
„Górska Dolina” Sadowski Wiesław	28	Apartamenty
Bielice		
„Chata Cyborga”	30	Agroturystyka
„Chatka Trapera”	10	Agroturystyka
Dom Gościnny „U Majów”	20	Agroturystyka
Bolesławów		
Bolko	90	Ośrodek wczasowy
Pensjonat „Emilia”	60	Pensjonat
„Violetta”	45	Ośrodek wczasowy
„Twój Sukces”	120	Ośrodek wczasowy
Willa „Sandra”	12	Pokoje gościnne
Kletno		
Schronisko PTSM	35	Schronisko młodzieżowe
Villa „Pod Jaskinią”	15	Pokoje gościnne
„Pod Lipą”	12	Agroturystyka
Lica Maria	30	Pokoje gościnne
Agrojan „Zajacówka”	43	Agroturystyka
„U Jaśka”	20	Pokoje gościnne
Młynowiec		
„Chata Jana”	19	Pokoje gościnne
Nowa Morawa		
„Domek Morawa”	12	Agroturystyka
„Ewa”	35	Pensjonat

Nowy Gierałtów		
1	2	3
„Helena”	30	Agroturystyka
„Gościinna Zagroda”	29	Agroturystyka
„Dom na górce”	6	Agroturystyka
„Ranczo”	12	Agroturystyka
„Oberek”	12	Pokoje gościnne
„Dworek”	75	Ośrodek wczasowy
„Energomontażowiec”	20	Pokoje gościnne
Sienna i Stronie Śląskie wieś		
Paszkowski Wojciech	13	Agroturystyka
„Pod Czarną Górą”	28	Pokoje gościnne
„Balbinka”	9	Pokoje gościnne
„Agroturystka”	6	Pokoje gościnne
„Monte Negro”	15	Pokoje gościnne
M & M	10	Agroturystyka
Zajazd „Oleńka”	14	Pokoje gościnne
„Wędrowniczek”	9	Agroturystyka
Stara Morawa		
Stercel Maria	10	Pokoje gościnne
Wanat Henryk	50	Pokoje gościnne
Stary Gierałtów		
„Bialska Jarmilka”	35	Pokoje gościnne
„Pod piramidą”	20	Agroturystyka

Z powyższej tabeli wynika, że łączna pojemność bazy noclegowej, niezależnie od standardu obiektów, wynosi 1242 miejsca.

TABELA 66: Gmina Stronie Śląskie – baza noclegowa turystyki w 2002 roku.

Wyszczególnienie	Gmina Stronie Śląskie	Powiat Kłodzki	Województwo Dolnośląskie
1	2	3	4
Obiekty noclegowe na 100 km ²	5,48	10,59	4,60
Liczba miejsc noclegowych na 100 km ²	169,18	750,33	271,89
Liczba miejsc noclegowych na 1000 mieszkańców	30,38	72,43	18,67
Liczba korzystających z noclegów na 1 miejsce noclegowe	17,13	20,49	29,26
Liczba korzystających z noclegów turystów zagranicznych na 1 miejsce noclegowe	1,50	1,48	5,93

1	2	3	4
Liczba udzielonych noclegów na 1 miejsce noclegowe	77,79	123,82	96,48
Liczba udzielonych noclegów turystom zagranicznym na 1 miejsce noclegowe	6,34	6,03	14,67
Średnia ilość udzielonych noclegów na 1 gościa	4,54	6,04	3,30

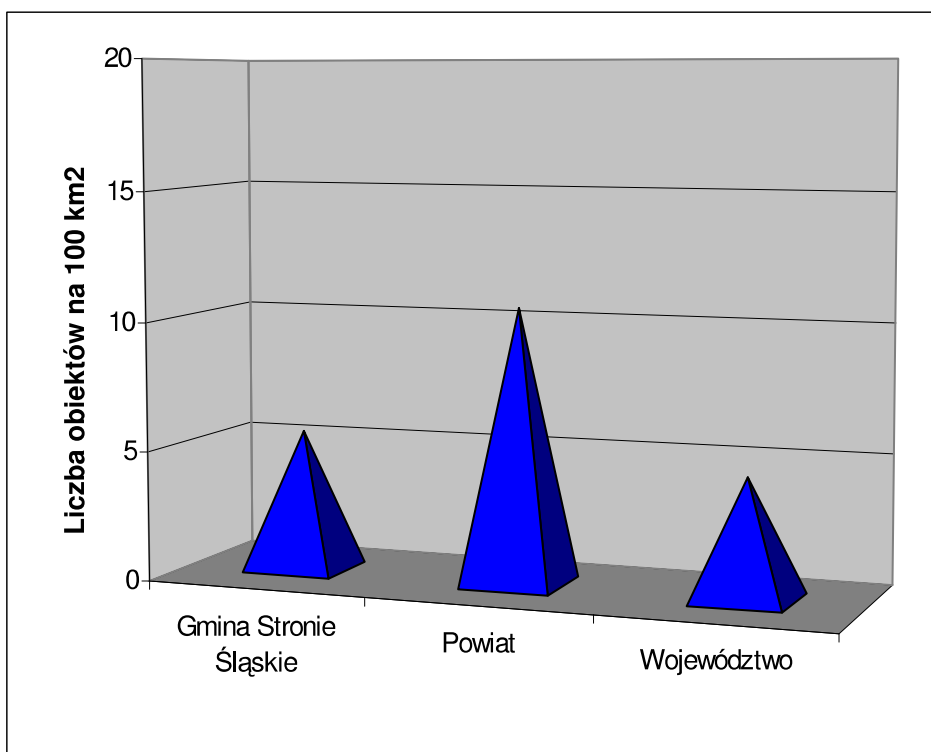
Gęstość obiektów turystycznych zbiorowego zakwaterowania oraz miejsc noclegowych liczonych na 100 km² jest w Stroniu Śląskim zbliżona do średniej charakteryzującej województwo dolnośląskie. Jednocześnie jest także dwukrotnie (liczba obiektów na 100 km²) oraz pięciokrotnie (liczba miejsc noclegowych na 100 km²) niższa od przeciętnej występującej w powiecie kłodzkim. Ten drugi współczynnik jest wyrazem „odległości” jakiej brakuje gminie Stronie Śląskie, aby uznać ją za miejscowość turystyczną dobrze wyposażoną w bazę noclegową. Potwierdzeniem tego niedoboru jest ponad dwukrotna różnica na niekorzyść, jaka dzieli gminę Stronie Śląskie od średniej w powiecie pod względem liczby miejsc noclegowych na 1000 mieszkańców. Wskaźnik wykorzystania turystycznych miejsc noclegowych, czyli liczba korzystających gości na 1 miejsce noclegowe, nie odbiega już tak wyraźnie od porównywanych wartości. Niemniej jego niższa wartość, szczególnie w porównaniu z województwem, pogłębia negatywny wizerunek. Potwierdzeniem powyższego jest fakt, że spośród wszystkich osób, które skorzystały z noclegów w 2002 roku w powiecie kłodzkim zaledwie 1,68 % zrobiło to w gminie Stronie Śląskie. Natomiast udział gminy w liczbie wszystkich udzielonych noclegów na terenie powiatu wyniósł zaledwie 1,26 %. Analogiczne statystyki dotyczące turystów zagranicznych wynoszą odpowiednio: 2,02 % oraz 2,11 %.

Powiat Kłodzki, a wraz z nim gmina Stronie Śląskie, aspirują do roli regionu kojarzonego głównie z usługami turystycznymi. W skali województwa dolnośląskiego podobną rolę pełni powiat jeleniogórski ziemski. Oba regiony są do siebie podobne pod względem walorów przyrodniczych i krajobrazowych oraz oferty turystycznej. Można nawet użyć stwierdzenia, że regiony te ze sobą konkurują w dziedzinie usług turystycznych. W tym miejscu należy pokreślić, że pomimo rozwoju infrastruktury turystycznej na terenie powiatu kłodzkiego, w tym gminy Stronie Śląskie, region ten na dzień dzisiejszy dalece odbiega od oferty noclegowej powiatu jeleniogórskiego, co przedstawia poniższa tabela.

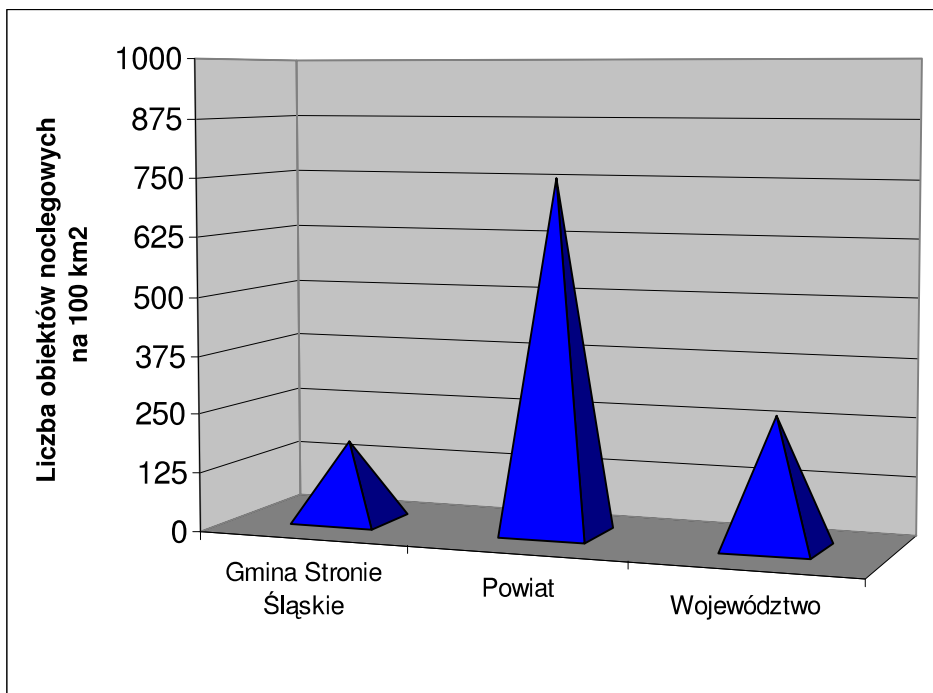
TABELA 67: Baza noclegowa turystyki na terenie gminy Stronie Śląskie, powiatu kłodzkiego i powiatu jeleniogórskiego w 2002 roku.

Wyszczególnienie	Gmina Stronie Śląskie	Powiat Kłodzki	Powiat Jeleniogórski
Obiekty noclegowe na 100 km ²	5	11	57
Liczba miejsc noclegowych na 100 km ²	169	750	2624
Liczba miejsc noclegowych na 1000 mieszkańców	30	72	257

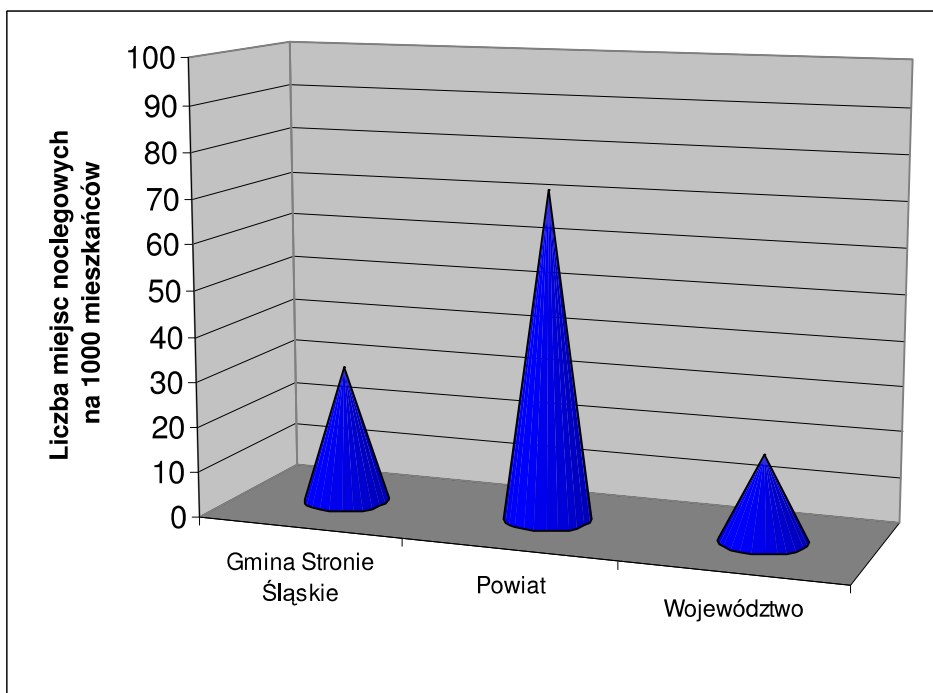
RYCINA 19: Gmina Stronie Śląskie – obiekty noclegowe na 100 km² w 2002 roku.

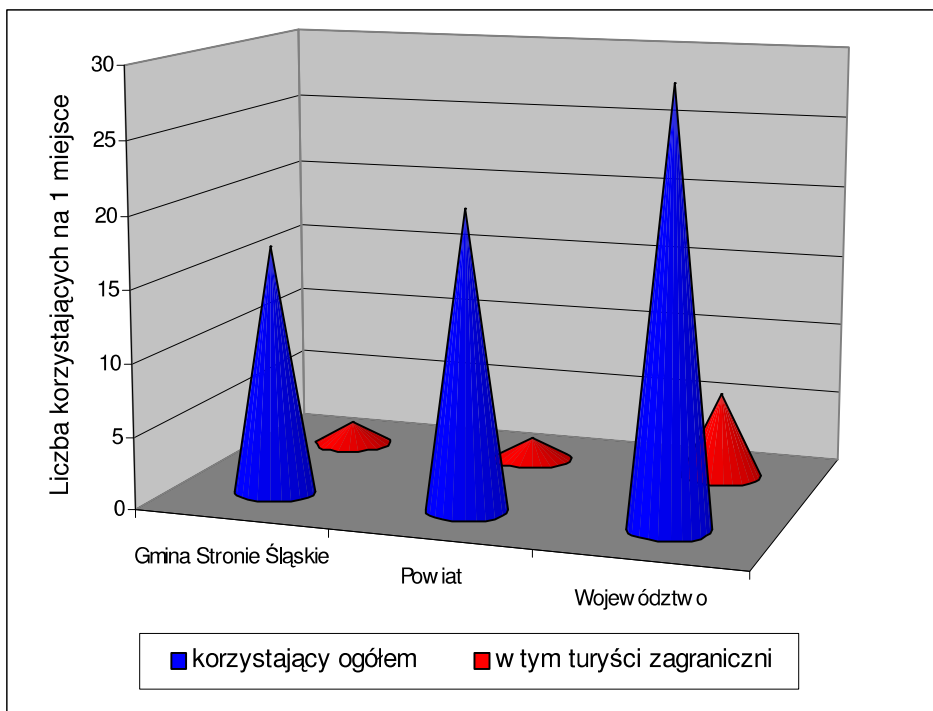
RYCINA 20: Gmina Stronie Śląskie – liczba miejsc noclegowych na 100 km² w 2002 roku.

RYCINA 21: Gmina Stronie Śląskie – liczba miejsc noclegowych na 1000 mieszkańców w 2002 roku.

RYCINA 22: Gmina Stronie Śląskie – liczba korzystających z noclegów na 1 miejsce noclegowe w 2002 roku.

3.4.3. Znakowane trasy turystyczne.

Po obszarze gminy prowadzą znakowane piesze trasy turystyczne Polskiego Towarzystwa Turystyczno – Krajoznawczego (PTTK). Są to szlaki¹¹:

- **zielony**: Przełęcz Gierałtowska – Kowadło – Bielice – Puszcza Śnieżnej Białki – Rudawiec – Przełęcz Płuszczyna – Głęboka Jama – Śnieżnik – Hala Pod Śnieżnikiem (długość na terenie gminy – około 30 km);
- **czerwony**: Przełęcz Gierałtowska – Nowy Gierałtów – Czernica – Przełęcz Sucha (długość na terenie gminy – około 9 km);
- **niebieski**: Stary Gierałtów – Przełęcz Dział – Przełęcz Sucha – Nowa Morawa – Przełęcz Staromorawska – Kamienica – Hala Pod Śnieżnikiem (długość na terenie gminy – około 23 km);
- **żółty**: Hala Pod Śnieżnikiem – Jaskinia Niedźwiedzia – Kletno – Stronie Śląskie – Goszów – Przełęcz Dział – Czernica – Bielice (długość na terenie gminy – około 22 km);
- **żółty**: Głęboka Jama – Kamienica – Bolesławów – Przełęcz Staromorawska – Przełęcz Płuszczyna (długość na terenie gminy – około 12 km);
- **zielony**: Stronie Śląskie – Przełęcz Pod Chłopkiem – Przełęcz Puchaczówka – Czarna Góra (długość na terenie gminy – około 10 km);

¹¹ Podany jest tylko orientacyjny przebieg szlaków na terenie gminy Stronie Śląskie.

- **czzerwony:** Kąty Bystrzyckie – Przełęcz Pod Chłopkiem – Przełęcz Puchaczówka – Czarna Góra – Żmijowiec – Hala Pod Śnieżnikiem (długość na terenie gminy – około 14 km). Szlak jest częścią Głównego Szlaku Sudeckiego im. dr Mieczysława Orłowicza relacji: Świeradów Zdrój – Paczków.

Przez teren gminy prowadzą również znakowane ścieżki przyrodniczo – dydaktyczne. Ich przebieg pokrywa się częściowo z przebiegiem znakowanych pieszych szlaków turystycznych PTTK. Są to:

- ścieżka Kletno – Śnieżnik;
- ścieżka Przełęcz Puchaczówka – Hala Pod Śnieżnikiem;
- ścieżka krasowa wokół Jaskini Niedźwiedziej;
- ścieżka Sienna – Kletno – Kamienica – Przełęcz Płuszczyna.

Ponadto w gminie Stronie Śląskie występuje sieć znakowanych tras rowerowych. Cykliści korzystają również z odcinków pieszych szlaków PTTK oraz licznych utwardzonych duktów leśnych, zwłaszcza w Górach Białskich, na których istnieje techniczna możliwość przejazdu.

Przedstawiona powyżej sieć tras pieszych oraz rowerowych jest wystarczająca z punktu widzenia potrzeb. Praktycznie każdy obiekt godny zwiedzenia znajduje się na szlaku lub w jego bezpośrednim sąsiedztwie. Zasadnicze znaczenie dla podniesienia rangi Stronia Śląskiego jako ośrodka turystycznego ma integracja systemu polskich szlaków z trasami w Republice Czeskiej, czemu służyć będzie dalsze uruchamianie systemu granicznych przejść drogowych, pieszych i rowerowych. Gmina Stronie Śląskie posiada opracowanie dotyczące rozwoju sieci znakowanych tras pieszych i rowerowych.

3.4.4. Wyciągi narciarskie.

Bezspornie jednym z najistotniejszych elementów kształtujących ofertę i jakość infrastruktury turystycznej na terenie gminy Stronie Śląskie jest infrastruktura narciarska. W drugiej połowie lat 90 – tych XX wieku w rejonie wsi Sienna, na stokach Czarnej Góry, powstał nowoczesny ośrodek sportów zimowych. Ponadto w wielu miejscowościach występują pojedyncze wyciągi urozmaicające infrastrukturę narciarską w gminie. Dane techniczne dotyczące wyciągów narciarskich prezentują poniższe tabele.

TABELA 68: Gmina Stronie Śląskie – wyciągi narciarskie.

Lokalizacja wyciągu	Nowa Morawa	Nowy Gieraltów	Bielice	Kamienica
1	2	3	4	5
Długość stoku	410 m	435 m	360 m	od 100 do 550 m
Długość wyciągu	400 m	320 m	650 m	od 100 do 550 m
Różnica wzniesień	92 m	100 m	83 m	od 7 do 104 m

1	2	3	4	5
Nachylenie stoku	15°	15°	24°	13 – 15°
Stopień trudności	średni	średni	średni	średni
Rodzaj wyciągu	orczykowy	talerzykowy	orczykowy	orczykowy
Godziny otwarcia	9 – 21	9 – 21	9 – 21	9 – 21
Inne świadczenia	stok oświetlony	stok oświetlony	stok oświetlony, sztuczne naśnieżanie	stok oświetlony, sztuczne naśnieżanie
Gastronomia	TAK	TAK	TAK	TAK

Kompleks urządzeń sportowych ośrodka narciarskiego Czarna Góra SA stanowi kolej linowa o długości 1367 m, osiem wyciągów narciarskich o łącznej długości prawie 8 km oraz karuzela narciarska dla dzieci. W ciągu godziny może skorzystać z tych urządzeń ponad 5 tysięcy osób. Sześć głównych tras narciarskich jest utrzymywanych przez 2 ratraki i skuter śnieżny. Czarna Góra SA oferuje 4 km sztucznie naśnieżanych tras narciarskich. Ponadto cały rejon ośrodka pocięty jest systemem przedwojennych dróg gruntowych, będących idealnymi trasami dla turystyki narciarskiej, pieszej i rowerowej.

TABELA 69: Gmina Stronie Śląskie – parametry techniczne ośrodka Czarna Góra SA.

Wyciągi narciarskie			Nartostrady		
symbol	typ	długość w m	symbol	długość w m	skala trudności
KL	kolej linowa	1367	A	1600	trudna
F1	wyciąg narciarski	370	B	1680	średnia
F2	wyciąg narciarski	371	C	1200	średnia
P1	wyciąg narciarski	213	D	1220	średnia
P2	rynną snowbordowa	250	E	980	trudna
P3	wyciąg narciarski	180	F	950	trudna
S	wyciąg narciarski	157			
H1	wyciąg narciarski	1114			
H2	wyciąg narciarski	868			
K	karuzela narciarska	-			

Ponadto na etapie prac nad nowym miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego planuje się wybudowanie kolejnych wyciągów narciarskich (kolei linyowych) w relacjach: Kletno – Czarna Góra, Kletno – Śnieżnik oraz Kamienica – Śnieżnik.

3.4.5. Kierunki rozwoju turystyki.

Dokumentacja planistyczna gminy Stronie Śląskie w postaci: Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta i Gminy Stronie Śląskie z 1999 roku, Zmiany Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta i Gminy Stronie Śląskie z 2003 roku oraz projektu Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego Miasta i Gminy Stronie Śląskie, jednoznacznie formułuje misję rozwoju przestrzenno – gospodarczego gminy słowami „dynamiczny rozwój wiodącej funkcji turystyczno – wypoczynkowo – sportowej, z uwzględnieniem rozwoju usług, gospodarki leśnej i nieuciążliwego przemysłu”. Na etapie projektu planu miejscowego rozwój funkcji turystycznych oraz sportowo – rekreacyjnych zakłada się praktycznie w każdej miejscowości. W zależności od uwarunkowań charakteryzujących daną jednostkę zakłada się rozwój terenów przeznaczonych pod budownictwo pensjonatowe oraz budowę nowej infrastruktury sportowo – rekreacyjnej.

Atrakcje krajobrazowe gminy oraz istniejący popyt na usługi sportowo – rekreacyjne powinny wpłynąć na rozbudowę oraz unowocześnienie infrastruktury turystycznej, szczególnie bazy noclegowo – gastronomicznej. Równie istotne jest zwiększanie standardu istniejących obiektów. Rozwój turystyki winien być powiązany z szeroką promocją walorów gminy na rynkach krajowych i zagranicznych oraz jednocześnie restrukturyzacją innych działów gospodarki.

4. Infrastruktura techniczna.

4. 1. Komunikacja.

Położenie geograficzne oraz administracyjne gminy Stronie Śląskie powoduje, że jest ona oddalona od głównych szlaków komunikacyjnych przebiegających przez Polskę i Województwo Dolnośląskie. Natomiast z punktu widzenia połączeń lokalnych położenie komunikacyjne gminy jest korzystne, ponieważ posiada ona dogodne połączenie drogowe oraz kolejowe z siedzibą powiatu kłodzkiego – miastem Kłodzko.

Drogi krajowe:

Przez teren gminy Stronie Śląskie nie przebiegają drogi krajowe.

W odległości 20 km od Stronia Śląskiego przebiega droga krajowa nr 33 relacji: Kłodzko – Bystrzyca Kłodzka – Międzyzlesie – Boboszów (granica pomiędzy Rzeczpospolitą Polską a Republiką Czech). Natomiast w odległości 32 km od Stronia Śląskiego biegnie jedna z ważniejszych osi komunikacyjnych w Polsce, to jest droga krajowa nr 8, relacji: Kudowa Zdrój (granica pomiędzy Rzeczpospolitą Polską a Republiką Czech) – Kłodzko – Wrocław – Oleśnica – Wieluń – Bełchatów – Piotrków Trybunalski – Warszawa – Białystok – Suwałki – Budzisko (granica pomiędzy Rzeczpospolitą Polską a Republiką Litwy).

Drogi wojewódzkie:

- nr 392: Żelazno – Łądek Zdrój – Stronie Śląskie – Bystrzyca Kłodzka.

Jest to droga lokalna, mająca znaczenie komunikacyjne głównie dla rejonu Ziemi Kłodzkiej. Długość drogi na terenie gminy wynosi 11,174 km, w tym 2,186 km na terenie miasta Stronie Śląskie.

Droga znajduje się w gestii Zarządu Dróg Wojewódzkich we Wrocławiu.

Drogi powiatowe:

TABELA 70: Gmina Stronie Śląskie – wykaz dróg powiatowych.

Numer drogi	Relacja	Długość drogi w m	Szerokość drogi w m	Nawierzchnia
1	2	3	4	5
3229 D	Stronie Śląskie – Bielice	14055	4,1 – 5,0	Bitumiczna
3230 D	Granica państwa – Bolesławów – Stronie Śląskie	11300	4,5 – 5,0	Bitumiczna

1	2	3	4	5
3254 D	Stronie Śląskie – Młynowiec	3300	3,5	Bitumiczna
3255 D	Bolesławów – Kamienica	4380	3,5	Bitumiczna
3256 D	Stara Morawa – Kletno	4520	5,0 – 5,8	Bitumiczna

Wyszczególnione w powyższej tabeli trasy pełnią rolę dróg obsługujących obszar całej gminy Stronie Śląskie oraz w ramach powiatu łączą miejscowości będące siedzibami poszczególnych samorządów. Łączna długość dróg powiatowych przebiegających przez gminę Stronie Śląskie wynosi 37,555 km. Wszystkie drogi na całym odcinku posiadają nawierzchnię bitumiczną. Wyżej wymienione drogi są pod nadzorem Zarządu Dróg Powiatowych w Kłodzku.

Drogi gminne:

TABELA 71: Gmina Stronie Śląskie – wykaz dróg gminnych.

Nr drogi	Relacja	Długość drogi w m
119901 D	droga przez Strachocin	2050
119902 D	droga przez Stary Gieraltów	2350
119903 D	Goszów (od ul. Mickiewicza do drogi powiatowej nr 3229 D)	1200
119904 D	Goszów (od posesji nr 10 do drogi powiatowej nr 3254 D)	850
119905 D	Goszów (od posesji nr 12 do posesji nr 16)	1800
119906 D	droga przez Stronie Śląskie wieś	2850
119907 D	Stara Morawa – Bolesławów	2800
119908 D	Stara Morawa – Nowa Morawa – Bolesławów	1400

Łączna długość dróg gminnych wynosi 15,300 km. Dzięki gęstej sieci utwardzonych dróg, zwłaszcza powiatowych, do każdego sołectwa można dojechać asfaltową trasą. Relacja łącznej długości dróg: wojewódzkich, powiatowych i gminnych na 100 km² powierzchni wynosi w gminie Stronie Śląskie 43,86 km. Natomiast relacja łącznej długości dróg: powiatowych i gminnych na 100 km² powierzchni wynosi w gminie 36,20 km i jest to wartość niższa od średniej w powiecie kłodzkim i województwie dolnośląskim, wynoszącej odpowiednio 74,38 oraz 73,55 km.

Komunikacja samochodowa:

Dobrze rozwinięta jest sieć komunikacji autobusowej, obsługiwanej głównie przez Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej (PKS) Kłodzko. Dzięki niej można bezpośrednio dotrzeć do każdego sołectwa gminy oraz do miejscowości sąsiednich takich jak między innymi: Łądek Zdrój, Bystrzyca Kłodzka, Kłodzko jak również do Ząbkowic Śląskich, Świdnicy czy Wrocławia.

Linie kolejowe:

- Kłodzko – Krosnowice Kłodzkie – Łądek Zdrój – Stronie Śląskie.

Jest to jednotorowa, niezelektryfikowana linia kolejowa lokalnego znaczenia nr 322 o długości 2 km na terenie gminy Stronie Śląskie. Linia ta kończy swój bieg na terenie miasta Stronie Śląskie. Infrastrukturę kolejową na terenie gminy uzupełnia stacja towarowo – osobowa Stronie Śląskie. Linia ta była i jest używana głównie dla ruchu towarowego (składnica drewna na stacji w Stroniu Śląskim). Ruch pasażerski jest nieznaczny.

Zgodnie z obecnym sieciowym rozkładem jazdy Polskich Kolei Państwowych PKP SA (14.12.2003 – 11.12.2004) do stacji Stronie Śląskie codziennie przybywają 3 pociągi osobowe relacji: Kłodzko – Łądek Zdrój – Stronie Śląskie – Łądek Zdrój – Kłodzko. Począwszy od dnia 15.03.2004 roku PKP SA zawiesiły z powodów ekonomicznych ruch pasażerski pociągami na trasie Kłodzko – Stronie Śląskie i uruchomiły na tej samej trasie autobusową komunikację zastępczą. Modernizacja i ponowne ożywienie linii kolejowej, głównie o charakterze turystycznym jest pożądaną między innymi z ekologicznego i prestiżowego punktu widzenia.

Fakt istnienia różnorodnej i dogodnej sieci komunikacyjnej podnosi prestiż gminy oraz stanowi istotny argument, pozwalający stymulować jej gospodarczy rozwój, zwłaszcza w zakresie funkcji turystyczno – rekreacyjnych.

4. 2. Sieć wodociągowa i kanalizacyjna.

4.2.1. Zaopatrzenie w wodę.

Obecnie gmina Stronie Śląskie jest zaopatrywana w wodę przez sieć wodociągową rozdzielczą o długości około 14 km z ponad 500 połączeniami prowadzącymi do budynków. Siecią objęte są następujące miejscowości w gminie:

- Stronie Śląskie;
- Bolesławów;
- Strachocin – częściowo.

Natomiast bez wodociągów pozostają miejscowości:

- Bielice;
- Goszów;
- Janowa Góra;
- Kamienica;
- Kletno;
- Młynowiec;
- Nowa Morawa;
- Nowy Gierałtów;
- Rogóżka;

- Sienna;
- Stara Morawa;
- Stary Gierałtów;
- Stronie Śląskie wieś.

Do obiektów zaopatrujących gminę w wodę należą 2 Stacje Ujęć Wody (SUW). Zlokalizowane są w miejscowościach:

- Nowa Morawa;
- Stara Morawa.

TABELA 72: Gmina Stronie Śląskie – charakterystyka poszczególnych SUW w 2004 roku.

Lokalizacja SUW	Wydajność SUW w m ³ / dobę
Nowa Morawa	4000
Stara Morawa	4000

Łączna wydajność gminnych SUW wynosi 8000 m³ / dobę i w pełni zaspokajają aktualne zapotrzebowanie. W 2002 roku dostarczono gospodarstwom domowym 361 dam³ wody, co daje 44,40 m³ na 1 mieszkańca gminy.

TABELA 73: Gmina Stronie Śląskie – gęstość sieci wodociągowej w 2002 roku.

Wyszczególnienie	Gmina Stronie Śląskie	Powiat Kłodzki	Województwo Dolnośląskie
Gęstość sieci wodociągowej ¹² w km / 100 km ²	7,81	40,66	61,83
Zużycie wody na 1 mieszkańca w m ³	44,40	34,57	35,73

Nasylenie siecią wodociagową oraz średnie jednostkowe zużycie wody w gospodarstwach domowych korzystających z wodociągu w gminie Stronie Śląskie należy uznać za wysokie, ze względu na dużą powierzchnię gminy oraz na fakt, że wartości dotyczące powiatu i województwa obejmują również dane z gmin miejskich.

Wśród najbliższych zamierzeń inwestycyjnych dotyczących budowy sieci wodociągowej wymienia się wodociągowanie wsi: Stara Morawa oraz Kletno.

¹² Sieć rozdzielcza, bez połączeń prowadzących do budynków i innych obiektów.

4.2.2. Kanalizacja.

Obecnie na terenie gminy Stronie Śląskie sieć kanalizacyjną posiadają następujące miejscowości:

- Stronie Śląskie;
- Bolesławów;
- Stara Morawa – częściowo;
- Strachocin – częściowo;
- Sienna – częściowo;
- Stronie Śląskie wieś – częściowo.

Natomiast bez kanalizacji pozostają miejscowości:

- Bielice;
- Goszów;
- Janowa Góra;
- Kamienica;
- Kletno;
- Młynowiec;
- Nowa Morawa;
- Nowy Gieraltów;
- Rogóżka;
- Stary Gieraltów;

Gminna sieć kanalizacyjna ma długość ponad 20 km oraz ponad 300 przyłączy. Sieć obsługuje mechaniczno – biologiczna oczyszczalnia ścieków zlokalizowana we wsi Strachocin o wydajności 6000 m³ / dobę. Ponadto na terenie huty szkła HSK „Violetta” SA w Stroniu Śląskim zlokalizowana jest mechaniczna oczyszczalnia ścieków przemysłowych wraz z neutralizatorem. W 2002 roku odprowadzono siecią kanalizacyjną 520 dm³ płynnych nieczystości.

TABELA 74: Gmina Stronie Śląskie – gęstość sieci kanalizacyjnej w 2002 roku.

Wyszczególnienie	Gmina Stronie Śląskie	Powiat Kłodzki	Województwo Dolnośląskie
Gęstość sieci kanalizacyjnej w km / 100 km ²	12,40	18,27	27,94
Ścieki odprowadzone siecią kanalizacyjną ¹³ na 1 mieszkańca w m ³	63,96	32,57	38,83

Analiza powyższych wyników jest analogiczna do poprzedniej przedstawiającej uwarunkowania związane z siecią wodociągową. Obecny brak systemowego rozwiązania gospodarki ściekowej na terenie wielu miejscowości powoduje powsta-

¹³ Sieć ogólnospławna i na ścieki gospodarcze.

wanie większej ilości nieodprowadzonych siecią ścieków. Miejscowa społeczność zmuszona jest gromadzić płynne nieczystości w zbiornikach zlokalizowanych na terenie własnych posesji. To z kolei wpływa na zwiększone zanieczyszczenie gleb oraz wód powierzchniowych i podziemnych.

W zamierzeniach inwestycyjnych dotyczących gospodarki wodno – ściekowej zakłada się modernizację oczyszczalni w Strachocinie w zakresie gospodarki osadowej oraz zmianę sposobu napowietrzania ścieków w komorze osadu czynnego.

4. 3. Sieć gazowa.

Na terenie gminy Stronie Śląskie Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo SA – Regionalny Oddział Przesyłu we Wrocławiu (PGNIG SA – ROP Wrocław) posiada sieć gazową podwyższonego średniego ciśnienia w skład której wchodzi:

- gazociąg przesyłowy podwyższonego średniego ciśnienia relacji Wolany – Stronie Śląskie o średnicy nominalnej DN 250 oraz ciśnieniu nominalnym PN 1.6 MPa, o długości $L = 3036$ m;
- odgałęzienie gazociągu przesyłowego o średnicy nominalnej DN 100 oraz ciśnieniu nominalnym PN 1.6 Mpa, zasilające stację redukcyjno – pomiarową I^o Stronie Śląskie, o długości $L = 9$ m;
- odgałęzienie gazociągu przesyłowego o średnicy nominalnej DN 50 oraz ciśnieniu nominalnym PN 1.6 Mpa, zasilające stację redukcyjno – pomiarową I^o Strachocin, o długości $L = 119$ m;
- odgałęzienie gazociągu przesyłowego o średnicy nominalnej DN 100 oraz ciśnieniu nominalnym PN 1.6 Mpa, zasilające stację redukcyjno – pomiarową I^o Stronie Śląskie – rozdzielnia, o długości $L = 25$ m;
- stacja redukcyjno – pomiarowa I^o Stronie Śląskie 2 o przepustowości nominalnej $Q = 600$ m³ / h;
- stacja redukcyjno – pomiarowa I^o Stronie Śląskie – rozdzielnia o przepustowości nominalnej $Q = 1000$ m³ / h.

Ogółem długość sieci gazowej podwyższonego średniego ciśnienia należącej do PGNIG SA – ROP Wrocław na terenie gminy Stronie Śląskie wynosi $L = 3189$ m. Ponadto na terenie opracowania zlokalizowane są:

- stacja redukcyjno – pomiarowa I^o Strachocin, należąca do Nadleśnictwa;
- stacja redukcyjno – pomiarowa I^o Stronie H.S.K. „Violetta”, należąca do Huty Szkła.

Należy nadmienić, że w roku 1995 została opracowana „Koncepcja Programowa Gazyfikacji Miasta Stronie Śląskie do 2020 roku”, w której przewidziano drugostronne zasilanie miasta Stronie Śląskie poprzez przewód gazowy DN 150 relacji Huta Szkła – Morawka zakończony stacją redukcyjno – pomiarową I^o zlokalizowaną w rejonie ulicy Morawka.

W 2002 roku długość sieci rozdzielczej¹⁴ na terenie gminy Stronie Śląskie wyniosła 11,6 km. Zarejestrowano 22 połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych¹⁵, które obsługiwały 1422 odbiorców¹⁶. Natomiast zużycie gazu w gospodarstwach domowych wyniosło w 2002 roku 620 dm³, co daje około 436 m³ na 1 odbiorcę.

TABELA 75: Gmina Stronie Śląskie – sieć gazowa oraz zużycie gazu w gospodarstwach domowych w 2002 roku.

Wyszczególnienie	Gmina Stronie Śląskie	Powiat Kłodzki	Województwo Dolnośląskie
Gęstość sieci gazowej w km / 10 km ²	0,79	2,84	3,52
Liczba odbiorców w stosunku do liczby ludności ogółem w (%)	17,49	16,75	20,24
Zużycie gazu na 1 odbiorcę w m ³	436,01	445,31	522,70

Statystyczne zużycie gazu na 1 odbiorcę oraz liczba odbiorców w stosunku do liczby ludności ogółem na terenie gminy Stronie Śląskie kształtuje się na podobnym poziomie w stosunku do terenu powiatu jak i województwa. Natomiast gęstość sieci gazowej jest kilkakrotnie niższa od porównywanych wartości, ze względu na rozległy obszar gminy oraz fakt, że dostęp do gazu przewodowego posiadają jedynie mieszkańcy miasta.

Na terenach wiejskich gminy Stronie Śląskie nie ma rozdzielczej sieci gazowej, która umożliwia pobór medium odbiorcom indywidualnym. Mieszkańcy wsi zaopatrywani są w gaz bezprzewodowy. Wymiana butli gazowych dokonywana jest w punktach wymiany zlokalizowanych na terenie gminy. W najbliższej perspektywie czasowej nie uwzględnia się budowy sieci gazowej na terenach wiejskich, umożliwiającej dostawę surowca dla odbiorców indywidualnych.

Ewentualna przyszła budowa sieci gazowej powinna być realizowana z uwzględnieniem obowiązującego prawa energetycznego – ustawy z dnia 10.04.1997 roku (Dz. U. Nr 54 poz. 348) oraz rozporządzeń wykonawczych, w szczególności w oparciu o:

- wnioski podmiotów ubiegających się o przyłączenie do sieci gazowej posiadających tytuł prawny do korzystania z przyłączanego obiektu;
- sporządzony przez przedsiębiorstwo energetyczne plan rozwoju w zakresie sieci gazowej, uwzględniający wytyczne miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, ograniczony do zadań, dla których istnieją warunki techniczne oraz ekonomiczne dostarczania paliwa gazowego.

¹⁴ Sieć rozdzielcza – bez połączeń prowadzących do budynków i innych obiektów.

¹⁵ Łącznie z połączeniami prowadzącymi do budynków mieszkalnych.

¹⁶ Bez odbiorców korzystających z gazomierzy zbiorczych.

Opłacalność przedsięwzięcia uzależniona jest między innymi od zawarcia odpowiedniej ilości umów o przyłączenie do sieci gazowej oraz długości projektowanych gazociągów i przyłączy odpowiednich dla umożliwienia zaistnienia warunków technicznych przyłączenia. Stacje redukcyjno – pomiarowe oraz gazociągi stanowią układy hermetycznie zamknięte i wyłączając stany awaryjne nie zagrażają środowisku naturalnemu. Wprowadzenie gazyfikacji sprzyja ochronie środowiska poprzez eliminację lokalnej emisji pyłów i toksycznych składników spalin. Ewentualną inwestycję obsługiwać będzie Dolnośląska Spółka Gazownictwa sp. z o.o. we Wrocławiu, Zakład Gazowniczy Wrocław.

4. 4. Elektroenergetyka.

Na terenie miasta i gminy Stronie Śląskie nie ma i nie przewiduje się budowy nowych obiektów elektroenergetycznych, to jest stacji oraz linii o napięciu 220 kV i 400 kV krajowej sieci przesyłowej, której właścicielem są Polskie Sieci Elektroenergetyczne SA.

Zaopatrzenie w energię elektryczną odbywa się za pomocą Głównego Punktu Zasilania (GPZ) 110/20/15 kV, zlokalizowanego w Łądku Zdroju. Rozprowadzanie energii na terenie gminy odbywa się poprzez sieci średniego napięcia SN 20 kV oraz sieci niskiego napięcia, które w pełni pokrywają obecne zapotrzebowanie. Podstacja elektroenergetyczna dla potrzeb miasta i gminy zlokalizowana jest w południowo – zachodniej części miasta. Energię elektryczną niskiego napięcia pobierają mieszkańcy wszystkich miejscowości.

Energię elektryczną pobiera w mieście 2532 odbiorców. W 2002 roku jej zużycie przez gospodarstwa domowe wyniosło 3241 MWh. Przeciętna dostawa na 1 mieszkańca Stronia Śląskiego wyniosła więc 505 kWh. Za gospodarkę energetyczną na terenie gminy odpowiada Zakład Energetyczny w Kłodzku.

4. 5. Ciepłownictwo.

Gmina Stronie Śląskie posiada opracowany w 2002 roku obligatoryjny dokument „Projekt założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla miasta i gminy Stronie Śląskie”. Sieciowe systemy zaopatrzenia w energię ciepłą występują tylko na terenie miasta Stronie Śląskie. Zgodnie z zapisami „Projektu ...” zaopatrzenie miasta w energię ciepłą charakteryzuje się:

- mieszanym systemem ogrzewania substancji mieszkaniowej;
- nienajlepszym stanem technicznym istniejących kotłowni węglowych;
- dużymi stratami ciepła wynikającymi z braku termorenowacji budynków użyteczności publicznej jak i budynków prywatnych.

Główną kotłownią miejską jest kotłownia Zakładu Usług Technicznych (ZUT) o zainstalowanej mocy 16,3 MW przy czym moc zamówiona wynosi 11,6 MW. Kotłownia dostarcza ciepło głównie do ogrzewania mieszkań Spółdzielni Mieszkani-

wej w ilości około 6,8 MW oraz do huty szkła HSK „Violetta” SA w ilości 4,8 MW. W kotłowni ZUT występuje rezerwa mocy w wysokości około 4,7 MW. Podstawowym paliwem jest miął węglowy oraz olej lekki. Przewiduje się rozbudowę kotłowni o kolejny kocioł odzysknicowy o mocy 0,6 MW. Drugim co do wielkości produkcji ciepła są kotłownie Wojewódzkiego Szpitala o łącznej mocy zainstalowanej około 7,1 MW. Praktycznie wszystkie kotły w obiekcie opalane są koksem. Pozostałe kotłownie o mocy zainstalowanej około 5 MW zanaajdują się w instytucjach lub podmiotach gospodarczych i w większości zasilane są gazem lub drewnem. Łączna moc kotłowni zainstalowanych w podmiotach gospodarczych i budynkach użyteczności publicznej wynosi około 28,3 MW.

Według „Projektu założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla miasta i gminy Stronie Śląskie” obecna struktura zużycia nośników energii cieplnej w mieście kształtuje się w następujący sposób:

- węgiel – 75 %;
- gaz – 9 %;
- drewno – 8 %;
- olej – 8 %.

Łączne potrzeby ciepłe miasta, zarówno w prywatnych zasobach mieszkaniowych jak i w budynkach użyteczności publicznej i podmiotów gospodarczych, oszacowano na około 36 MW.

Na terenach wiejskich gminy Stronie Śląskie nie ma sieciowych systemów centralnego ogrzewania. Potrzeby grzewcze mieszkańców gminy pokrywane są ze źródeł lokalnych, do których należą głównie piece opalane drewnem, węglem kamiennym i jego pochodnymi oraz olejem opałowym lub gazem propan – butan. Zabudowania produkcyjne oraz usługowe ogrzewane są z lokalnych kotłowni na węgiel kamienny lub olej opałowy. W najbliższym okresie nie przewiduje się realizacji centralnych urządzeń ciepłowniczych, umożliwiających dostawę ciepła dla odbiorców indywidualnych na terenach wiejskich.

Według „Projektu założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla miasta i gminy Stronie Śląskie” obecna struktura zużycia nośników energii cieplnej w na terenach wiejskich gminy kształtuje się w następujący sposób:

- węgiel – 87 %;
- drewno – 7 %;
- olej – 5 %;
- gaz płynny – 1 %.

Natomiast łączne potrzeby ciepłe na terenach wiejskich, zarówno w prywatnych zasobach mieszkaniowych jak i w budynkach użyteczności publicznej i podmiotów gospodarczych, oszacowano na około 6,4 MW.

Wymogi ochrony powietrza atmosferycznego wymuszają potrzebę podjęcia inicjatyw związanych ze zmianą obecnego rodzaju paliw używanych do celów grzewczych, w kierunku szerszego wykorzystania paliw uznawanych za ekologiczne. Takim nośnikiem energii może stać się np.: gaz przewodowy. Wstępna koncepcja wypracowana w „Projekcie założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla miasta i gminy Stronie Śląskie” zakłada modernizację i pełne wykorzystanie obecnych mocy istniejących kotłowni oraz zwiększenie wykorzystania gazu ziemnego w mieście, a w pozostałych miejscowościach gminy – gazu płynnego, oleju opałowego i energii elektrycznej.

4. 6. Telekomunikacja i łączność.

Gmina Stronie Śląskie wyposażona jest w nowoczesne systemy telekomunikacyjne. Dzieje się tak dzięki włączeniu do central obsługujących przepływ automatyczny. Zwiększa się liczba numerów telefonicznych. W każdej miejscowości zainstalowani są abonenci telefonii przewodowej. Umożliwia to nawiązanie łączności praktycznie z całym światem.

Operująca na terenie gminy Telekomunikacja Polska SA zapewnia szeroką gamę usług. Są wśród nich usługi powszechne: telefoniczne, telegraficzne, telexowe i telefaksowe oraz specjalistyczne w dziedzinie transmisji danych, radiokomunikacji i dostępu do internetu.

TABELA 76: Gmina Stronie Śląskie – podstawowe dane z zakresu telekomunikacji¹⁷. Stan na 26 marca 2004 roku.

Gmina	Abonenci prywatni	Abonenci biznesowi	Linie ISDN BRA
Stronie Śląskie	2211	166	117

Według danych z 2000 roku w gminie zarejestrowanych było 1724 abonentów prywatnych. Na 1000 ludności przypadło więc 192,75 numerów telefonicznych. Późniejszy rozwój inwestycji telekomunikacyjnych spowodował, że w marcu 2004 roku zarejestrowanych było 2211 abonentów prywatnych. Tym samym wskaźnik nasycenia telefonią na 1000 mieszkańców wzrósł z 192,75 do 271,96. Niemal cały obszar samorządu znajduje się w zasięgu działania telefonii komórkowej systemu GSM: Plus GSM, Era GSM, Idea Centertel. W gminie funkcjonują 2 placówki pocztowa zlokalizowane w Stroniu Śląskim, świadczące również usługi telekomunikacyjne. Daje to 2,46 placówki na 10 tysięcy ludności.

Trudności z pozyskaniem szerokiej gamy najświeższych informacji dotyczących telekomunikacji, związane z zastrzeżeniem danych ze względu na konkurencję, spowodowały, że w poniższej tabeli analizowane są dane z 2000 roku.

¹⁷ Dane dotyczą wyłącznie Telekomunikacji Polskiej SA.

TABELA 77: Gmina Stronie Śląskie – telekomunikacja i łączność w 2000 roku.

Wyszczególnienie	Gmina Stronie Śląskie	Powiat Kłodzki	Województwo Dolnośląskie
Ludność na 1 placówkę pocztową	4472	2868	4444
Liczba placówek pocztowych na 10 tysięcy ludności	2,24	3,49	2,25
Liczba placówek na 10 km ²	0,14	0,38	0,34
Linie telefoniczne ¹⁸ na 1000 ludności	217,24	238,82	273,79
Linie telefoniczne ¹⁹ na 1000 mieszkań	710,05	648,03	729,45

Nasylenie usługami łączności na terenie gminy Stronie Śląskie jest statystycznie mniej korzystniejsze od uwarunkowań charakteryzujących powiat kłodzki oraz jest zbliżone do średniej dotyczącej całego obszaru województwa dolnośląskiego. Natomiast poziom telefonizacji gminy Stronie Śląskie, o którym świadczy liczba linii na 1000 mieszkańców odbiegał w 2000 roku od średniej dla powiatu i województwa. W tym przypadku niewątpliwie wyższą średnią ilość linii w powiecie i regionie zwiększa duża liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w gminach miejskich. Jeszcze bardziej wymiernym jest wskaźnik nasycenia telefonią na 1000 mieszkań. Tutaj liczone są wyłącznie linie telefoniczne zainstalowane w mieszkaniach w stosunku ogólnej liczby mieszkań na danym terenie. W tym przypadku wskaźnik dla gminy Stronie Śląskie zdecydowanie przewyższał wartość dla powiatu oraz był zbliżony do wartości charakteryzującej całe województwo dolnośląskie.

Mając na uwadze zaspokojenie potrzeb mieszkańców oraz instytucji publicznych i prywatnych należy przedsięwziąć inwestycje, które spowodują wzrost liczby łącz do około 300 na 1000 mieszkańców gminy. Jest to proces niezbędny w dzisiejszych realiach gospodarki rynkowej, z uwagi na zwiększone potrzeby telekomunikacyjne oraz teleinformatyczne mieszkańców, obecnych przedsiębiorców i potencjalnych inwestorów.

4. 7. Gospodarka odpadami.

Zorganizowany system gromadzenia i wywozu odpadów obejmuje większość mieszkańców miasta i gminy oraz wszystkie obiekty użyteczności publicznej. Obsługę w zakresie wywozu odpadów prowadzi Zakład Gospodarki Komunalnej sp. z o.o. w Stroniu Śląskim.

¹⁸ Standardowe łącza główne należące do TP SA ogółem, łącznie z aparatami ogólnodostępnymi i liniami w firmach

¹⁹ Standardowe łącza główne należące do TP SA ogółem, łącznie z aparatami ogólnodostępnymi i liniami w firmach.

Odpady komunalne i przemysłowe z terenu gminy Stronie Śląskie deponowane są na wysypisku zlokalizowanym w miejscowości Stronie Śląskie wieś. Obiekt został zbudowany w latach 1992 – 1994 i jest w dalszym ciągu rozbudowywany. Docelowa powierzchnia wyniesie około 7 ha i zaspokoi potrzeby gminy w zakresie gospodarki odpadami przez okres około 20 lat. Rocznie na terenie gminy powstaje około 1800 ton odpadów.

Ponadto należy nadmienić, że w 2003 roku zakończono rekultywację nieczynnego składowiska odpadów we wsi Stara Morawa.

Mając na uwadze dbałość o stan środowiska naturalnego należy dążyć do osiągnięcia 100 % wartości wskaźnika gospodarstw objętych zorganizowanym wywozem odpadów, między innymi poprzez działania w celu podniesienia świadomości ekologicznej. Ponadto należy wdrożyć system segregacji odpadów „u źródła” oraz ich racjonalnego zagospodarowania poprzez wtórne przetwarzanie. Niepokojącym zjawiskiem może być występowanie dzikich wysypisk śmieci. Obecnie gmina Stronie Śląskie nie notuje ognisk dzikich składowisk. Jednakże w przypadku pojawienia się dzikich składowisk działania samorządu powinny skupić się na skutecznej eliminacji tych zjawisk, począwszy od gorliwej stosowanych kar administracyjnych, poprzez likwidację obiektów, a skończywszy na biologicznej rekultywacji zanieczyszczonych przez składowiska terenów.

Obecnie gmina Stronie Śląskie jest w trakcie opracowywania Planu Gospodarki Odpadami.

4. 8. Cmentarze.

Na terenie gminy Stronie Śląskie funkcjonują 2 cmentarze parafialne oraz 1 cmentarz komunalny. Zlokalizowane są w następujących miejscowościach:

- komunalne:
 - Strachocin – o powierzchni około 2,00 ha;
- parafialne:
 - Strachocin – 0,60 ha;
 - Bolesławów – 0,40 ha.

Łączna powierzchnia cmentarzy wynosi około 3 ha. Cmentarz komunalny w Strachocinie posiada rezerwę terenową. Szacuje się, że istniejące miejsca pochówku zaspokoją potrzeby mieszkańców gminy w perspektywie najbliższych kilkunastu lat, w związku z powyższym nie planuje się budowy dodatkowego cmentarza.

Na terenie gminy nie występują grzebowiska dla zwierząt. Gmina Stronie Śląskie podpisała stosowną umowę na utylizację martwych zwierząt z Przedsiębiorstwem Utylizacji Odpadów Zwierzęcych „PROFET” w Osetnicy, gmina Chojnów.

4. 9. Obiekty obrony cywilnej.

Obrona cywilna na terenie gminy Stronie Śląskie nie posiada obiektów typu schrony lub studnie zapasowe, przeznaczonych do wykorzystania w razie potencjalnych zagrożeń.

5. Finanse.

5. 1. Budżet.

TABELA 78: Gmina Stronie Śląskie – dochody budżetu w latach 2003 i 2004 (w złotych).

Pozycja w budżecie	Rok 2003		Rok 2004
	Plan	Wykonanie ²⁰	Plan
Dochody razem	10.933.366	14.634.930	11.535.520
Rolnictwo i łowiectwo	0	1.782.216	433.069
Leśnictwo	1.000	2.109	1.000
Transport i łączność	0	779.792	0
Turystyka	0	3.547	0
Gospodarka mieszkaniowa	1.190.200	1.581.300	1.848.600
Działalność usługowa	1.500	1.880	2.000
Administracja publiczna	93.010	103.750	99.060
Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	1.174	18.246	1.260
Obrona narodowa	500	500	500
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	500	1.351	10.700
Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej	4.031.330	3.591.240	4.491.100
Różne rozliczenia ²¹	4.512.052	4.493.450	3.892.031
Oświata i wychowanie	7.350	31.699	11.700
Opieka społeczna	975.750	1.068.830	554.500
Edukacyjna opieka wychowawcza	0	3.202	0
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	119.000	1.171.818	20.000
Kultura fizyczna i sport	0		170.000

TABELA 79: Gmina Stronie Śląskie – dochody budżetu na 1 mieszkańca w 2002 roku.

Dochody w złotych na 1 mieszkańca:	Gmina Stronie Śl.	Powiat Kłodzki	Województwo Dolnośląskie
Ogółem	1825,92	1460,02	1719,94
W tym z dochodów własnych	795,12	674,42	956,78

²⁰ Plan po zmianach na 30.11.2003.

²¹ Subwencje ogólne z budżetu państwa.

Dochody budżetu gminy Stronie Śląskie w przeliczeniu na 1 mieszkańca samorządu były w 2002 roku, zarówno ogółem jak i z dochodów własnych, wyższe od średniej charakteryzującej powiat kłodzki oraz nieznacznie niższe z tytułu dochodów własnych od średniej w województwie dolnośląskim.

TABELA 80: Gmina Stronie Śląskie – wydatki budżetu w latach 2003 i 2004 (w złotych).

Pozycja w budżecie	Rok 2003		Rok 2004
	Plan	Wykonanie ²²	Plan
Wydatki razem	13.620.699	17.373.522	11.141.518
Rolnictwo i łowiectwo	1.255.289	3.298.762	21.000
Leśnictwo	90.00	9.000	9.000
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	-	-	150.000
Transport i łączność	415.442	1.182.442	920.289
Turystyka	84.000	84.000	80.000
Gospodarka mieszkaniowa	413.000	441.847	380.000
Działalność usługowa	265.000	245.000	200.000
Administracja publiczna	1.699.410	1.649.410	1.583.760
Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	1.174	18.246	1.260
Obrona narodowa	500	500	500
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	90.500	132.000	192.060
Wydatki związane z poborem podatków	-	-	20.000
Obsługa długu publicznego	150.000	175.000	170.000
Różne rozliczenia ²³	100.000	26.400	100.000
Oświata i wychowanie	3.303.519	3.714.718	3.900.439
Ochrona zdrowia	70.000	70.000	100.000
Opieka społeczna	1.448.360	1.542.390	1.137.000
Edukacyjna opieka wychowawcza	436.980	481.282	54.810
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	3.217.525	3.641.525	874.400
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	174.000	174.000	170.000
Kultura fizyczna i sport	487.000	487.000	1.077.000

²² Plan po zmianach na 30.11.2003.

²³ Rezerwy ogólne i celowe.

TABELA 81: Gmina Stronie Śląskie – wydatki budżetu na 1 mieszkańca w 2002 roku.

Wydatki w złotych na 1 mieszkańca:	Gmina Stronie Śląskie	Powiat Kłodzki	Województwo Dolnośląskie
Ogółem	1911,02	1495,37	1817,93
W tym bieżące	786,10	849,61	1182,47
W tym inwestycyjne	766,80	324,31	270,72

Wydatki budżetu gminy Stronie Śląskie ogółem, a zwłaszcza inwestycyjne, w przeliczeniu na 1 mieszkańca samorządu były w 2002 roku wyższe od średniej dla gmin wchodzących w skład powiatu oraz województwa. Natomiast wydatki bieżące jednostek budżetowych były w 2002 roku w gminie Stronie Śląskie niższe od średniej dla powiatu i województwa. Oba wskaźniki należy uznać za pozytywne bowiem oznaczają, że z jednej strony bieżące utrzymanie jednostek budżetowych jest w gminie Stronie Śląskie tańsze od średniej w regionie, a z drugiej, że gros dochodów gminy przeznaczanych jest na inwestycje.

5. 2. Analiza pionowa budżetu.

W niniejszym podrozdziale budżet gminy został poddany zabiegom analitycznym, w celu zobrazowania jego podstawowych elementów struktury. W analizie pionowej budżetu przeanalizowano udział poszczególnych elementów w stosunku do całości dochodów oraz wydatków, przyjmując te wartości jako bazowe 100 %.

5.2.1. Dochody.

TABELA 82: Gmina Stronie Śląskie – struktura dochodów budżetu w latach 2003 i 2004

Pozycja w budżecie	Rok 2003		Rok 2004
	Plan	Wykonanie	Plan
1	2	3	4
Dochody razem	100 %	100 %	100 %
Rolnictwo i łowiectwo	0,00	12,18	3,75
Leśnictwo	0,01	0,01	0,01
Transport i łączność	0,00	5,33	0,00
Turystyka	0,00	0,02	0,00
Gospodarka mieszkaniowa	10,89	10,80	16,03
Działalność usługowa	0,01	0,01	0,02
Administracja publiczna	0,85	0,71	0,86
Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	0,01	0,12	0,01

1	2	3	4
Obrona narodowa	0,005	0,003	0,004
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	0,005	0,01	0,09
Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej	36,87	24,54	38,93
Różne rozliczenia ²⁴	41,27	30,70	33,74
Oświata i wychowanie	0,07	0,22	0,10
Opieka społeczna	8,92	7,30	4,81
Edukacyjna opieka wychowawcza	0,00	0,02	0,00
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	1,09	8,01	0,17
Kultura fizyczna i sport	0,00	0,00	1,47

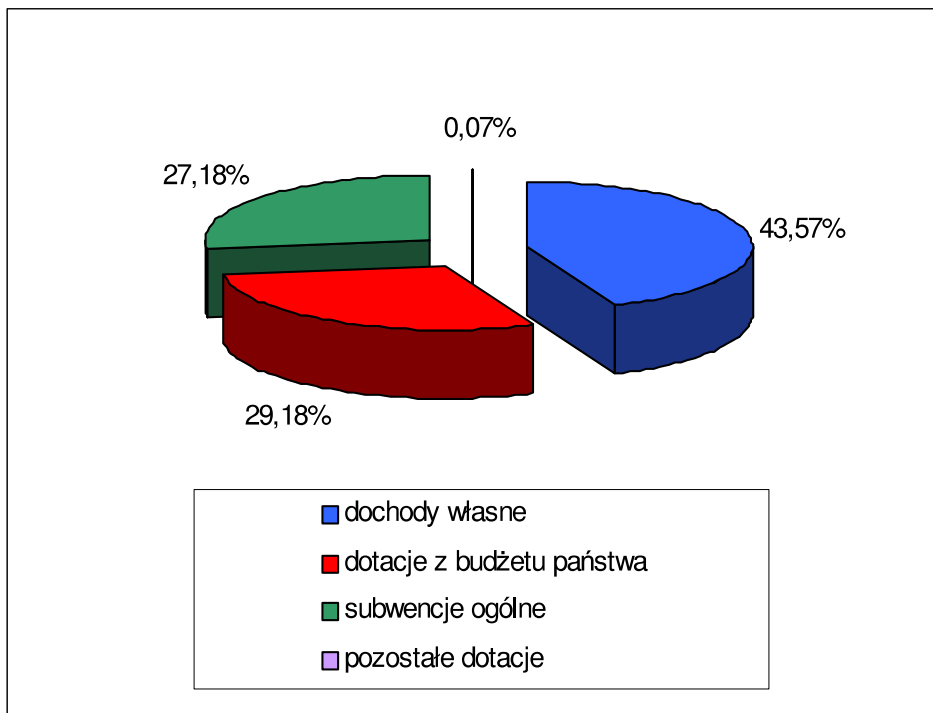
TABELA 83: Gmina Stronie Śląskie – struktura dochodów budżetu w 2002 roku.

Źródło dochodu	Gmina Stronie Śląskie (%)	Powiat Kłodzki (%)	Województwo Dolnośląskie (%)
Dochody własne	43,57	46,09	55,58
<i>W tym podatek od nieruchomości</i>	44,76	33,08	30,94
<i>W tym podatek dochodowy od osób fizycznych</i>	20,81	26,59	23,79
<i>pozostałe</i>	34,43	40,34	45,27
Subwencje ogólne	27,18	31,47	30,08
Dotacje z budżetu państwa	29,18	18,00	12,77
Pozostałe dochody	0,07	4,44	1,57

W stosunku do przeciętnej struktury dochodów gmin wchodzących w skład powiatu kłodzkiego i województwa dolnośląskiego, gmina Stronie Śląskie największe dochody otrzymuje z tytułu dotacji z budżetu państwa. Udział subwencji ogólnych był niższy, jednakże nie odbiega dalece od średniej w regionie. Natomiast dochody własne Stronia Śląskiego kształtują się na zbliżonym poziomie w stosunku do gmin powiatu kłodzkiego. Istotną kwestią jest również struktura dochodów własnych. W tym przypadku największym źródłem dochodów w gminie Stronie Śląskie, w porównaniu z powiatem i województwem, jest podatek od nieruchomości, który stanowił blisko połowę dochodów własnych Stronia Śląskiego.

²⁴ Subwencje ogólne z budżetu państwa.

RYCINA 23: Gmina Stronie Śląskie – struktura dochodów budżetu w 2002 roku.

5.2.2. Wydatki.

TABELA 84: Gmina Stronie Śląskie – struktura wydatków budżetu w latach 2003 i 2004.

Pozycja w budżecie	Rok 2003		Rok 2004
	Plan	Wykonanie	Plan
1	2	3	4
Wydatki razem	100 %	100 %	100 %
Rolnictwo i łowiectwo	9,22	18,99	0,19
Leśnictwo	0,07	0,05	0,08
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	-	-	1,35
Transport i łączność	3,05	6,81	8,26
Turystyka	0,62	0,48	0,72
Gospodarka mieszkaniowa	3,03	2,54	3,41
Działalność usługowa	1,95	1,41	1,80
Administracja publiczna	12,48	9,49	14,21
Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	0,01	0,11	0,01
Obrona narodowa	0,004	0,003	0,004

1	2	3	4
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	0,66	0,76	1,72
Wydatki związane z poborem podatków	-	-	0,18
Obsługa długu publicznego	1,10	1,01	1,53
Różne rozliczenia ²⁵	0,73	0,15	0,90
Oświata i wychowanie	24,25	21,38	35,01
Ochrona zdrowia	0,51	0,40	0,90
Opieka społeczna	10,63	8,88	10,21
Edukacyjna opieka wychowawcza	3,21	2,77	0,49
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	23,62	20,96	7,85
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	1,28	1,00	1,53
Kultura fizyczna i sport	3,58	2,80	9,67

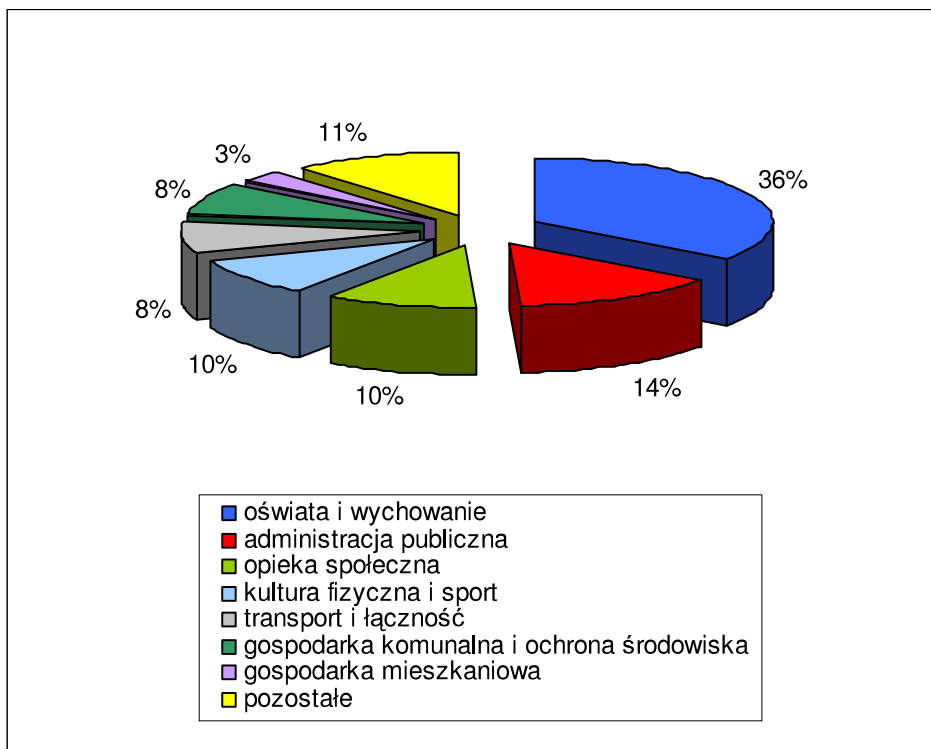
TABELA 85: Gmina Stronie Śląskie – struktura wydatków budżetu w 2002 roku.

Wydatki na:	Gmina Stronie Śląskie (%)	Powiat Kłodzki (%)	Województwo Dolnośląskie (%)
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	6,34	13,63	7,79
Gospodarka mieszkaniowa	2,97	2,80	6,23
Oświata i wychowanie	31,94	29,63	30,71
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	1,84	4,05	3,90
Ochrona zdrowia i opieka społeczna	11,42	15,55	12,56
Pozostałe wydatki	45,49	34,33	38,81

Z powyższej tabeli wynika, że gmina Stronie Śląskie w porównaniu z regionem wydaje stosunkowo najmniej środków na bieżące utrzymanie: gospodarki komunalnej i ochrony środowiska, kultury i ochrony dziedzictwa narodowego oraz ochrony zdrowia i opieki społecznej. Wpływ na to ma niewątpliwie szczupła infrastruktura, którą w tym zakresie utrzymuje gmina. Wydatki na oświatę i wychowanie oraz na gospodarkę mieszkaniową są zbliżone do porównywanych wartości. Jednocześnie budżet Stronia Śląskiego przeznaczają najwięcej środków na pozycję „pozostałe wydatki”. Pod pojęciem tym kryją się między innymi wydatki inwestycyjne, które w 2002 roku stanowiły aż 40,15 % ogólnych wydatków gminy, natomiast wskaźnik ten w gminach powiatu kłodzkiego wyniósł 21,64 %, a na terenie całego województwa dolnośląskiego zaledwie 14,88 %.

²⁵ Rezerwy ogólne i celowe.

RYCINA 24: Gmina Stronie Śląskie – planowana struktura wydatków budżetu w 2004 roku.

Pozycje: oświata i wychowanie, administracja publiczna oraz opieka społeczna, zgodnie z planem na 2004 rok, stanowią łącznie blisko 60 % wydatków gminnego budżetu.

5. 3. Analiza pozioma budżetu.

W celu zlokalizowania możliwie szerokiego spektrum zmian w dochodach oraz wydatkach budżetu, wykonuje się analizę poziomą. Polega ona na odniesieniu danych z roku analizowanego do parametrów roku poprzedniego.

5.3.1. Dochody.

TABELA 86: Gmina Stronie Śląskie – analiza pozioma dochodów budżetu w 2004 roku. (Pozycje w budżecie 2003 roku = 100 %).

Pozycja w budżecie	Plan 2004 / Wykonanie 2003 (%)
1	2
Dochody razem	78,82 %
Rolnictwo i łowiectwo	24,30
Leśnictwo	47,42

1	2
Transport i łączność	0,00
Turystyka	0,00
Gospodarka mieszkaniowa	116,90
Działalność usługowa	106,38
Administracja publiczna	95,48
Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	6,91
Obrona narodowa	100,00
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	792,01
Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej	125,06
Różne rozliczenia ²⁶	86,62
Oświata i wychowanie	36,91
Opieka społeczna	51,88
Edukacyjna opieka wychowawcza	0,00
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	1,71

Według planów dochody budżetowe w 2004 roku mają stanowić 78,82 % dochodów roku poprzedniego. Tym samym zmaleją z 14.634.930 złotych do 11.535.520 złotych. W tym miejscu należy nadmienić, że w 2003 roku gmina Stronie Śląskie otrzymała między innymi dotację z funduszy celowych i budżetu państwa w kwocie 1.782.216 złotych na infrastrukturę wodociągową i sanitarną wsi oraz na usuwanie skutków klęsk żywiołowych. Kwota ta nie była początkowo ujęta w planach dochodów budżetowych na 2003 rok. Tym samym w stosunku do planu budżetowego na 2003 rok, plan budżetowy na rok 2004 zakłada wzrost dochodów z 10.933.366 złotych do 11.535.520 złotych.

W 2004 roku gmina liczy na wzrost dochodów z tytułu: gospodarki mieszkaniowej, działalności usługowej, bezpieczeństwa publicznego i obrony narodowej oraz dochodów z podatków od osób prawnych i fizycznych i innych jednostek nie posiadających osobowości prawnej. Pozostałe pozycje w 2004 roku przyniosą mniejszy dochód niż w roku poprzednim.

²⁶ Subwencje ogólne z budżetu państwa.

5.3.2. Wydatki.

TABELA 87: Gmina Stronie Śląskie – analiza pozioma wydatków budżetu w 2004 roku. (Pozycje w budżecie w 2003 roku = 100 %).

Pozycja w budżecie	Plan 2004 / Wykonanie 2003 (%)
Wydatki razem	64,13 %
Rolnictwo i łowiectwo	0,64
Leśnictwo	100,00
Transport i łączność	77,83
Turystyka	95,24
Gospodarka mieszkaniowa	86,00
Działalność usługowa	81,63
Administracja publiczna	96,02
Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	6,91
Obrona narodowa	100,00
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	145,50
Obsługa długu publicznego	97,14
Różne rozliczenia ²⁷	378,79
Oświata i wychowanie	105,00
Ochrona zdrowia	142,86
Opieka społeczna	73,72
Edukacyjna opieka wychowawcza	11,39
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	24,01
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	97,70
Kultura fizyczna i sport	221,15

Planowane wydatki w budżecie na 2004 rok mają stanowić 64,13 % budżetu z poprzedniego roku. Tym samym zmaleją z 17.373.522 złotych do 11.141.518 złotych. Na taki stan mają wpływ, wspomniane przy okazji analizy dochodów, dotacje otrzymane w 2003 roku, które zwiększyły również wydatki gminy. Gdyby przeanalizować plan wydatków na 2003 rok z planem na rok 2004 okazałoby się, że wydatki budżetu gminy zmaleją tylko z 13.620.699 złotych do 11.141.518 złotych.

Według planu na 2004 rok bieżące wydatki budżetowe wzrosną w stosunku do roku 2003 na: bezpieczeństwo publiczne i ochronę przeciwpożarową, rezerwy ogólne i celowe, oświatę i wychowanie, ochronę zdrowia oraz kulturę fizyczną i sport. Na pozostałe pozycje budżetowe, na etapie planu przewiduje się mniejsze wydatki niż w zeszłym roku.

²⁷ Rezerwy ogólne i celowe.

Przy okazji analizy poziomej budżetu należy nadmienić, że wraz z wejściem Polski do Unii Europejskiej w ciągu roku budżetowego mogą następować dynamiczne zmiany, związane z otrzymywaniem dotacji z funduszy strukturalnych, które spowodują znaczne zmiany w zrealizowanych dochodach i wydatkach gmin w stosunku do planu.

5.4. Bilans.

TABELA 88: Gmina Stronie Śląskie – bilans budżetów w latach 1998 – 2004.

Rok	Dochody w złotych	Wydatki w złotych	Bilans w złotych
1998	13.782.900	13.789.300	- 6.400
2000	11.492.900	11.659.000	- 166.100
2001	13.752.000	14.153.100	- 401.100
2002	14.835.600	15.527.000	- 691.400
2003 (plan)	10.933.366	13.620.699	- 2.687.333
2004 (plan)	11.535.520	11.141.518	+ 394.002

5.4.1. Dochody.

Poniżej jako dodatkową wykonano analizę „rozejścia się planu z wykonaniem” w 2003 roku. W tym celu porównuje się wykonanie dochodów jak i wydatków w danym roku. Efekty obliczeń prezentuje poniższa tabela.

TABELA 89: Gmina Stronie Śląskie – budżet: wykonanie dochodów w stosunku do planu w 2003 roku.

Pozycja w budżecie	Wykonanie w 2003 (%)
1	2
Dochody razem	133,86 %
Rolnictwo i łowiectwo	-
Leśnictwo	210,90
Transport i łączność	-
Turystyka	-
Gospodarka mieszkaniowa	132,86
Działalność usługowa	125,33
Administracja publiczna	111,55
Urzędy naczelnych organów władzy, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	1554,17
Obrona narodowa	100,00
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	270,20
Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek	89,08

1	2
Różne rozliczenia ²⁸	99,59
Oświata i wychowanie	431,28
Opieka społeczna	109,54
Edukacyjna opieka wychowawcza	-
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	984,72

5.4.2. Wydatki.

TABELA 90: Gmina Stronie Śląskie – budżet: wykonanie wydatków w stosunku do planu w 2003 roku.

Pozycja w budżecie	Wykonanie w 2003 (%)
Wydatki razem	127,55 %
Rolnictwo i łowiectwo	262,79
Leśnictwo	100,00
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	-
Transport i łączność	284,62
Turystyka	100,00
Gospodarka mieszkaniowa	106,98
Działalność usługowa	92,45
Administracja publiczna	97,06
Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	1554,17
Obrona narodowa	100,00
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	145,86
Wydatki związane z poborem podatków	-
Obsługa długu publicznego	116,67
Różne rozliczenia ²⁹	26,40
Oświata i wychowanie	112,45
Ochrona zdrowia	100,00
Opieka społeczna	106,49
Edukacyjna opieka wychowawcza	110,14
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	113,18
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	100,00
Kultura fizyczna i sport	100,00

²⁸ Subwencje ogólne z budżetu państwa.

²⁹ Rezerwy ogólne i celowe.

Jak wynika z powyższych danych zamieszczonych w tabelach nr 90 i 91, zmiany w stosunku do planu były znaczne. Większość pozycji, zarówno po stronie dochodów jak i wydatków, była na etapie planu niedoszacowana. Wykonanie zarówno dochodów jak i wydatków okazało się znacznie wyższe. Główny wpływ na to miały opisane wcześniej dotacje.

STRATEGIA ROZWOJU

GMINY STRONIE ŚLĄSKIE

CZĘŚĆ II – KIERUNKI ROZWOJU

1. Wnioski z diagnozy społeczno – gospodarczej.

Na podstawie diagnozy społeczno – gospodarczej gminy Stronie Śląskie, której zadaniem było przedstawienie i zanalizowanie obecnej sytuacji społeczno – ekonomicznej samorządu, opracowano wnioski, z których najważniejsze elementy są wyszczególnione poniżej.

1. 1. Uwarunkowania geograficzne, przyrodnicze i kulturowe.

- korzystne położenie geograficzne w regionie;
- unikalne walory przyrodnicze – Śnieżnicki Park Krajobrazowy i 4 rezerwy przyrody: Puszcza Śnieżnej Białki, Nowa Morawa, Jaskinia Niedźwiedzia, Śnieżnik Kłodzki;
- bardzo duża lesistość gminy;
- duża różnorodność fauny i flory;
- klimat i rzeźba terenu sprzyjająca turystyce, również masowej;
- klimat i rzeźba terenu sprzyjająca osadnictwu;
- gęsta sieć cieków wodnych;
- wzrost jakości wód powierzchniowych;
- zagrożenia powodziowe;
- trudne warunki (klimatyczne, morfologiczne i glebowe) uniemożliwiające rozwój tradycyjnego rolnictwa;
- bogata i interesująca historia gminy;
- zasób interesujących zabytków.

1. 2. Sfera społeczna.

- obecnie młoda demograficznie gmina;
- ujemny przyrost naturalny i ujemne saldo migracji = ujemny przyrost rzeczywisty;
- wysokie bezrobocie, zwłaszcza w wieku 18 – 34 lata;
- odpływ młodych mieszkańców poza teren gminy – migracje zarobkowe;
- wyraźne symptomy sugerujące bezrobocie strukturalne pomimo istniejącego potencjału dalszego rozwoju sektora usług;
- dostęp do podstawowych usług służby zdrowia;
- rozwinięta sieć usług szkolnictwa;
- wysoko rozwinięta sieć usług sportu i rekreacji;
- mała różnorodność usług kulturalnych – brak domu kultury;
- warunki zamieszkania poniżej przeciętnych wskaźników;
- zasób terenów przeznaczonych pod budownictwo mieszkaniowe;
- atrakcyjność krajobrazowa terenów przeznaczonych pod budownictwo mieszkaniowe;
- dobrze zorganizowana administracja samorządowa;
- współpraca z licznymi zagranicznymi gminami partnerskimi;
- nieznaczny spadek przestępczości w ostatnich latach.

1. 3. Gospodarka.

- tereny przydatne dla rozwoju agroturystyki, gospodarstw ekologicznych i hodowli;
- wysoka lesistość i zasobność w drewno;
- wysoki odsetek użytków rolnych w rękach prywatnych;
- problematyka w rolnictwie zbieżna z ogólnokrajową tendencją oraz związana z lokalnymi warunkami naturalnymi;
- wysoka atrakcyjność krajobrazu umożliwiająca rozwój funkcji turystycznych i wypoczynkowych;
- wysoki poziom i ciągły rozwój infrastruktury sportowo – rekreacyjnej i turystycznej – stacje narciarskie, baza noclegowa, sieć znakowanych szlaków;
- mała różnorodność i niskie nasycenie usług towarzyszących turystyce, takich jak: gastronomia, lokale rozrywkowe, wysokiej jakości obiekty noclegowe;
- zróżnicowana struktura branżowa przedsiębiorstw w skali mikro;
- wielofunkcyjny charakter gminnej gospodarki;
- poziom zatrudnienia uzależniony głównie od dwóch pracodawców: HSK „Violetta” SA i Szpitala Wojewódzkiego;
- zasób terenów przeznaczonych pod działalność gospodarczą;
- zasób siły roboczej;
- brak rodzimego kapitału;
- konkurencja ze strony sąsiednich gmin polskich i czeskich.

1. 4. Infrastruktura techniczna.

- mało dogodne połączenia komunikacyjne;
- zawieszenie kursowania pociągów pasażerskich;
- transport drogowy uzależniony tylko od jednej drogi, wymagającej modernizacji;
- problemy z ruchem kołowym w szczycie sezonu turystycznego;
- potencjał w postaci szlaku kolejowego;
- perspektywa otwarcia ruchu kołowego na przejściu granicznym z Czechami w Nowej Morawie;
- konieczność dalszej modernizacji dróg gminnych;
- rozwijająca się sieć wodociągowa i kanalizacyjna;
- ciepłownictwo oparte na tradycyjnych surowcach;
- konieczność proekologicznej podmiany paliw stałych na gazowe w ciepłownictwie;
- usługi telekomunikacyjne i łączności na wysokim poziomie;
- budowa zbiornika retencyjnego w Starej Morawie z możliwością użytkowania rekreacyjnego.

2. Dokumentacja planistyczna.

W niniejszym rozdziale zanalizowano zapisy wybranej dokumentacji planistyczno – strategicznej odnoszącej się bezpośrednio bądź pośrednio do terenu gminy Stronie Śląskie.

2. 1. Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta i Gminy Stronie Śląskie.

Zgodnie z ustawą o zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 7 lipca 1994 roku, z późniejszymi zmianami, Rada Miejska w Stroniu Śląskim 28 lipca 1999 roku podjęła uchwałę nr XI/65/99 w sprawie przyjęcia Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta i Gminy Stronie Śląskie. Studium zostało opracowane przez Biuro Projektów Zagospodarowania Przestrzennego „Agloprojekt”.

Zapisy dotyczące planowanych kierunków rozwoju zostały umieszczone w zależności od tematyki, w stosownych rozdziałach I części Strategii Rozwoju Gminy Stronie Śląskie, to jest w diagnozie społeczno – gospodarczej. Dodatkowo należy nadmienić, że zgodnie z wytycznymi Studium podstawowymi funkcjami rozwojowymi gminy będą:

- *funkcja ochronna*: ochrona krajobrazu, środowiska przyrodniczego, wód powierzchniowych i wglębnych, terenów leśnych i rolnych, surowców naturalnych, a także dziedzictwa kulturowego;
- *funkcja turystyczna – rekreacyjna*: wyrażać się będzie w formie urządzeń obsługi turystycznej (infrastruktura narciarska, zaplecze hotelowo – gastronomiczne) i obsługi ruchu turystycznego (infrastruktura turystyczna);
- *funkcja produkcyjna*: polegająca na eksploatacji zasobów leśnych i surowców mineralnych oraz rozwoju przetwórstwa;
- *funkcja mieszkaniowa*: zabezpieczająca potrzeby mieszkańców gminy, a także mieszkalno – pensjonatowa;
- *funkcja usługowa*: związana z obsługą mieszkańców gminy, skoncentrowana przede wszystkim w mieście Stronie Śląskie;
- *funkcja rolnicza*: ze względu na niekorzystne warunki naturalne posiada nie-duże znaczenie.

W pierwszej połowie 2003 roku opracowano dokument Zmiana Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta i Gminy Stronie Śląskie. Jego celem było prawne uregulowanie zmian w polityce przestrzennej na terenie gminy w związku z dynamicznym rozwojem funkcji sportowo – rekreacyjnej oraz turystycznej. Dokument formułuje między innymi główne cele rozwoju przestrzeni przyrodniczej, kulturowej i społecznej na terenie gminy.

Główne cele rozwoju przestrzeni przyrodniczej:

Głównym celem w przestrzeni przyrodniczej powinny być wszelkie działania związane z ochroną środowiska naturalnego i przywróceniem równowagi ekosystemu. Podejmowane działania wiążą się z turystyką, rolnictwem, drobnym przemysłem oraz usługami. Do najważniejszych celów głównych należy:

- ochrona wód poprzez uregulowanie gospodarki wodno – ściekowej;
- odbudowa ekologiczna cieków i zbiorników;
- ochrona wód podziemnych, prace nad ich monitorowaniem;
- przeciwdziałanie eutrofizacji wód;
- dolesianie obszarów wykarczowanych lasów;
- zmiana struktury zalesień, zróżnicowanie składu gatunkowego drzewostanów w celu poprawy zdrowotności lasów;
- zachowanie i przywracanie zgodności biocenozy leśnej;
- stworzenie ciągów zieleni izolacyjnej wokół cieków, obiektów, uciążliwych dróg oraz pasów zieleni śródpolnej, wyciszających wiatry oraz chroniących glebę przed zwiewaniem;
- wprowadzenie rolnictwa ekologicznego;
- rekultywacja terenów zdegradowanych na skutek działalności przemysłowej;
- racjonalna gospodarka zasobami mineralnymi.

Główne cele rozwoju przestrzeni kulturowej:

Cele te obejmują poprawę stanu komunikacji oraz infrastruktury technicznej. Część dróg przebiegająca przez gminę Stronie Śląskie wymaga modernizacji w celu poprawienia parametrów odpowiednio do obecnego i prognozowanego natężenia ruchu. Celem głównym w tym zakresie problemów jest przede wszystkim ochrona dziedzictwa kulturowego i eksponowanie cech historyczno – kulturowej tożsamości przestrzeni gminy. Do najważniejszych działań należy:

- dalsza poprawa komunikacji drogowej;
- pełniejsze wykorzystanie linii kolejowej Wrocław – Kłodzko – Stronie Śląskie: pociągi turystyczne, retro, itp.;
- regulacja gospodarki wodno – ściekowej;
- dalsze porządkowanie gospodarki odpadami poprzez wdrażanie nowoczesnych technologii utylizacji odpadów;
- poprawa infrastruktury technicznej, modernizacja i rozbudowa;
- ochrona dziedzictwa kulturowego, poprawa estetyki miasta i obszarów wiejskich;
- podniesienie standardu zabudowy mieszkaniowej;
- budowa obiektów infrastruktury turystycznej, np.: baza hotelowa, gastronomiczna, urządzenia sportowe, parkingi, itp.;
- podniesienie standardu oferowanych usług.

Główne cele rozwoju w sferze społecznej:

Jednym z ważniejszych celów odnoszących się do sfery społecznej w gminie Stronie Śląskie jest odpowiednie przygotowanie ludności do nowej wiodącej funkcji turystycznej poprzez stworzenie należytych warunków kształcenia kadry obsługującej turystów. Najważniejsze cele główne w tym zakresie to osiągnięcie:

- wzrostu dochodów i poziomu życia mieszkańców miasta i gminy;
- wzrostu standardu zamieszkiwania mieszkańców gminy i turystów;
- optymalnych warunków dla rozwoju przedsiębiorczości i ograniczenia bezrobocia;
- poprawy jakości i dostępności wysokiej klasy usług medycznych;
- właściwych warunków funkcjonowania w społeczności osób o ograniczonych możliwościach społecznych i fizycznych;
- minimalizacji skutków zagrożeń klęskami żywiołowymi oraz likwidacja przyczyn zagrożeń;
- wysokiego poziomu wykształcenia mieszkańców.

2. 2. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego.

Uchwalony w 2002 roku przez Zarząd Województwa Dolnośląskiego Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego wyróżnia między innymi 6 stref pod względem struktury funkcjonalno – przestrzennej. Gmina Stronie Śląskie znalazła się w strefie górskiej obszarów rolno – leśnych Sudetów. Strefa ta o dominujących funkcjach ochrony walorów środowiska przeznaczona jest do rozwoju funkcji ochronnych, turystyczno – rekreacyjnych i uzdrowiskowych, z wykorzystaniem renty położenia przy granicy polsko – czeskiej. Strefa ta charakteryzuje się występowaniem obszarów o najwyższych walorach przyrodniczo – krajobrazowych objętych ochroną prawną. Rozwój w tej strefie powinien być ukierunkowany na zachowanie i wykorzystanie walorów środowiska przyrodniczego, a także przeciwdziałanie jego zagrożeniom. Przewidziane jest tutaj zwiększenie i poprawa jakości bazy turystycznej, rozwój ośrodków sportów zimowych, podnoszenie standardów uzdrowisk oraz rozwój agroturystyki w połączeniu z gospodarstwami ekologicznymi.

Pod względem systemu osadniczego Plan wyróżnia, poza Wrocławiem jako ośrodkiem metropolitalnym, regionalne ośrodki równoważenia rozwoju, do których należy między innymi Kłodzko, subregionalne ośrodki równoważenia rozwoju oraz ośrodki lokalne do których zalicza się również miasto Stronie Śląskie. Natomiast w celu określenia wyznaczników położenia regionu oraz zaakcentowania powiązań z regionami sąsiednimi wyznaczono miejscowości spełniające funkcje „bram” czyli ośrodków otwarcia. Na obecnym etapie Powiat Kłodzki reprezentują: Kudowa Zdrój oraz Międzyzlesie. Perspektywa otwarcia przejścia granicznego dla ruchu kołowego w Nowej Morawie, może predysponować także Stronie Śląskie do rangi miasta „bramy”.

W dziedzinie ochrony środowiska Plan postuluje podjęcie starań mających na celu podniesienie południowej części Śnieżnickiego Parku Krajobrazowego do rangi Parku Narodowego. Ponadto przystąpienie Polski do Unii Europejskiej będzie wymagało przystosowania polskiego prawa w zakresie ochrony przyrody do norm zachodnioeuropejskich. Polska będzie zobligowana między innymi do wyznaczenia i objęcia ochroną obszarów proponowanych do Europejskiej Sieci Obszarów Chronionych NATURA 2000, w granicach której znaleźć się ma również rejon Masywu Śnieżnika.

W zakresie gospodarki wodnej konieczne jest prowadzenie ochrony zlewni rzeki Nysy Kłodzkiej, a więc również jej dopływu Białej Łądeckiej. Ponadto Plan zakłada, że na terenie Ziemi Kłodzkiej przewidywana jest lokalizacja zbiorników suchych i wielozadaniowych, budowa zapór przeciwrumowiskowych i progów dla spowolnienia spływu wody.

W dziedzinie ochrony dziedzictwa kulturowego Plan zakłada, że podstawowym celem w tym zakresie jest ochrona, rewaloryzacja i udostępnianie ich zasobów, między innymi poprzez:

- kompleksową rewaloryzację obiektów i zespołów zabytkowych;
- rozszerzenie zakresu ochrony konserwatorskiej poprzez tworzenie nowych stref ochrony konserwatorskiej;
- rygorystyczne egzekwowanie zaleceń konserwatorskich i prawidłowości procesu rewaloryzacji oraz użytkowania obiektów zabytkowych;
- wykorzystanie i udostępnianie zasobów dziedzictwa kulturowego poprzez tworzenie atrakcyjnych ofert inwestycyjnych;
- prowadzenie działań organizacyjnych, promocyjnych i badawczych pod kątem podniesienia świadomości społecznej w zakresie znaczenia i wartości obiektów kulturowych oraz zasad i metod ich konserwacji, a także późniejszego ich użytkowania.

W zakresie działalności gospodarczej Plan odnosi się do głównych celów polityki regionalnej państwa czyli:

- realizacji określonej koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju;
- stymulowanie maksymalnego wykorzystania specyficznych cech regionu;
- zapobieganie powstawaniu rażącej dysproporcji międzyregionalnych.

Główne cele gospodarcze to konsekwentna budowa gospodarki rynkowej, konkurencyjnej i innowacyjnej. Zakładane powyżej cele główne można osiągnąć poprzez niżej wyszczególnione cele szczegółowe:

- restrukturyzację gospodarki i dalsze wdrażanie procesów prywatyzacji;
- pobudzenie rozwoju przedsiębiorczości, szczególnie w sektorze MŚP;
- podejmowanie przedsięwzięć obniżających społeczne koszty reform;
- włączenie regionu w tendencje występujące w gospodarce światowej w dziedzinie nauki i techniki;
- działanie na rzecz wzrostu międzynarodowej konkurencyjności i innowacyjności;

- działania na rzecz wprowadzenia nowoczesnego zarządzania przedsiębiorstw;
- przyspieszenie procesów inwestycyjnych i tworzenie warunków do dopływu kapitału zagranicznego.

Polityka strukturalna rozwoju obszarów wiejskich i rolnictwa zakłada, że zmiany strukturalne w rolnictwie wymagają przekształceń na obszarach wiejskich. Służyć ma temu realizacja następujących celów:

- przebudowa struktur sektora rolnego, tworząca przesłanki adaptacji rolnictwa do zmieniającej się sytuacji gospodarczej i społecznej;
- kształtowanie warunków rozwoju zrównoważonego na obszarach wiejskich;
- ochrona zasobów środowiska naturalnego wraz z wiejskim dziedzictwem kulturowym;
- kształtowanie warunków pracy i życia ludności wiejskiej odpowiadających standardom cywilizacyjnym.

Natomiast celem działań gospodarki leśnej jest między innymi:

- stałe powiększanie zasobów leśnych;
- kształtowanie lasu wielofunkcyjnego;
- zachowanie zdrowotności i żywotności ekosystemów leśnych;
- ochrona i powiększanie biologicznej różnorodności lasów;
- utrzymywanie i rozwój funkcji produkcyjnej lasów;
- racjonalne użytkowanie zasobów leśnych.

W dziedzinie turystyki Plan nie wymienia Stronia Śląskiego jako ośrodka o wysokich walorach kulturowych jak również jako ośrodka dobrze wyposażonego w bazę noclegową. Pośrednio poprzez Śnieżnicki Park Krajobrazowy rejon gminy Stronie Śląskie kwalifikowany jest do najważniejszych obszarów turystycznych w województwie dolnośląskim. Plan wskazuje na potrzebę utworzenia zintegrowanego systemu informacji turystycznej o województwie. Ponadto istnieje również potrzeba innowacyjnych rozwiązań w zakresie produktu turystycznego, z zakresu turystyki aktywnej i specjalistycznej, które będą obok bogatego dziedzictwa kulturowego i środowiskowego, bardzo istotnymi elementami nowoczesnej oferty turystycznej regionu.

2. 3. Strategia Rozwoju Powiatu Kłodzkiego.

Strategia Rozwoju Powiatu Kłodzkiego została uchwalona przez Radę Powiatu Kłodzkiego 15 grudnia 1999 roku. We wstępie autorzy dokumentu podkreślają, że „Niniejsza Strategia Rozwoju Powiatu Kłodzkiego jest próbą połączenia interesów i celów strategicznych czternastu gmin z obszaru powiatu kłodzkiego oraz zadań powiatu w odniesieniu do Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego”. Natomiast wybrane hasła współtworzące wizję Strategii brzmią następująco: „**Nastąpi niezbędna poprawa stanu środowiska przyrodniczego, poszanowanie obowiązującego prawa przy wykorzystaniu istniejących zasobów naturalnych**”, „**Wykorzysta się w sposób mądry i efektywny naturalne atrybuty Ziemi Kłodzkiej promując rozwój turystyki przez eksponowanie wielorakości i mnogości**”

zabytków muzealnych i przyrodniczych, „***Wskaże się na potrzebę rozwoju związków międzygminnych i współpracę regionalną akcentując przy tym położenie Ziemi Kłodzkiej***”.

Obszar społeczny – cele strategiczne:

- *Edukacja*: wzrost poziomu i jakości wykształcenia;
- *Kultura i sport*: kultura i sport jako element rozwoju poprawiający życie mieszkańców i turystów oraz rozwój sportu masowego jako element kształtujący zdrowe społeczeństwo;
- *Lecznictwo uzdrowiskowe*: poprawa jakości i dostępności do wysokiej klasy usług medycznych;
- *Inspekcja sanitarna*: eliminacja zagrożeń epidemicznych;
- *Inspekcja weterynaryjna*: eliminacja zagrożeń epizootycznych i epidemiologicznych;
- *Opieka społeczna*: zapewnienie warunków funkcjonowania w społeczności osób o ograniczonych możliwościach społecznych i fizycznych;
- *Bezpieczeństwo publiczne – zarządzanie kryzysowe*: minimalizacja skutków zagrożeń oraz likwidacja przyczyn zagrożeń;
- *Bezpieczeństwo publiczne – straż pożarna*: minimalizacja przyczyn i skutków lokalnych zagrożeń;
- *Bezpieczeństwo publiczne – policja*: zmniejszenia zagrożenia przestępczością;
- *Mieszkalnictwo*: zapewnienie wszystkim mieszkańcom powiatu mieszkania, odpowiadającego ich możliwościom i potrzebom oraz stworzenie warunków do rozwoju branży – firm: budowlanych i obsługujących budownictwo mieszkaniowe; aby stała się jednym z głównych czynników rozwoju powiatu.

Obszar gospodarki – cele strategiczne:

- *Przedsiębiorczość, przemysł, usługi, bezrobocie*: stworzenie optymalnych warunków dla rozwoju przedsiębiorczości i ograniczania bezrobocia;
- *Turystyka i wypoczynek*: rozwój powiatu kłodzkiego jako regionu wypoczynkowego, turystycznego i uzdrowiskowego świadczącego najwyższą jakość usług oraz turystyka i wypoczynek jako podstawowy dział gospodarki powiatu;
- *Rolnictwo*: stabilizacja rynków rolnych, rozwój grup producenckich, zapewnienie godziwych dochodów rolnikom, likwidowanie bezrobocia na wsi, wykorzystanie pomocy przedakcesyjnej, dostosowywanie rolnictwa do integracji z Unią Europejską, tworzenie pozarolniczych miejsc pracy na terenach wiejskich;
- *Leśnictwo*: poprawa jakościowa i ilościowa drzewostanu w powiecie kłodzkim.

Obszar infrastruktury – cele strategiczne:

- *Komunikacja*: dostosowanie sieci i stanu dróg do aktualnych potrzeb wynikających z obciążenia ruchem tranzytowym i lokalnym, rozwój transportu zbiorowego oraz rozbudowa sieci dróg tranzytowych i lokalnych, wzmacniających powiązania regionalne, transgraniczne, udostępniających obszary turystyczne powiatu, włączających powiat w krajowy i dolnośląski system pasm rozwoju;
- *Telekomunikacja*: zapewnienie nieograniczonego dostępu do konkurencyjnych systemów telekomunikacyjnych na obszarze powiatu – likwidacja bariery komunikacyjnej w rozwoju powiatu;
- *Gazownictwo*: pełne pokrycie zapotrzebowania na gaz do celów bytowych we wszystkich miastach, uzdrowiskach oraz we większych wsiach i na terenach koncentracji istniejącej i projektowanej zabudowy obsługującej funkcję turystyczną oraz pełne pokrycie zapotrzebowania na gaz do celów grzewczych we wszystkich miejscowościach powiatu;
- *Zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków*: zapewnienie dostawy i dostępu do wody pitnej o wysokiej jakości dla wszystkich mieszkańców powiatu, w ilościach zabezpieczających bieżące potrzeby oraz rozwój jednostek osadniczych oraz pełne wykorzystanie zasobów najwartościowszych wód podziemnych do produkcji wód pitnych na rynek krajowy i zagraniczny;
- *Elektroenergetyka*: zapewnienie dostawy energii elektrycznej w ilościach zapewniających istniejące zapotrzebowanie i zabezpieczających rozwój powiatu oraz produkcja energii elektrycznej z wykorzystaniem naturalnych, ekologicznych źródeł energii – wody i wiatru;
- *Energetyka ciepła*: zmiana nieekologicznych palenisk i kotłowni na paliwo stałe w miastach, uzdrowiskach, miejscowościach turystycznych i terenach skoncentrowanej zabudowy oraz optymalizacja gospodarki cieplnej, zmniejszenia kosztów ucieplnienia ponoszonych przez mieszkańców.

Obszar ochrony środowiska – cele strategiczne:

- *Gospodarka wodna*: osiągnięcie stanu najwyższej czystości rzek i potoków w powiecie;
- *Ochrona przeciwpowodziowa*: optymalne zabezpieczenie terenów, ludności i infrastruktury technicznej przed zniszczeniem przez powódź;
- *Ochrona powietrza*: doprowadzenie do najwyższej czystości powietrza;
- *Ochrona gleb*: ochrona gleb przed degradacją i ich ubywaniem;
- *Gospodarka odpadami*: racjonalna gospodarka odpadami, minimalizacja ich ilości oraz wykorzystanie surowców wtórnych;
- *Obszary chronione*: zachowanie dziedzictwa przyrodniczego.

2. 4. Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego.

Według autorów dokumentu sformułowanie, uchwalonej przez Sejmik Samorządu Województwa Dolnośląskiego w dniu 15 grudnia 2000 roku, Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego stanowi podstawowe zadanie Samorządu Województwa i jest dla niego głównym instrumentem oddziaływania na ewolucję regionu. Dla Dolnoślązaków zaś, „Strategia” powinna stać się programem współdziałania w sferze dobra wspólnego i miarą poczynionych dokonań. Misję regionu wyrażono słowami „*Dolny Śląsk to region, który łączy Polskę z Europą*”.

„Strategia” wyodrębnia trzy zasadnicze pasma rozwoju, wyraźnie różniące się między sobą ukształtowaniem terenu, środowiskiem przyrodniczym, zagospodarowaniem przestrzennym, dostępnością komunikacyjną i warunkami sprzyjającymi aktywności gospodarczej. Stronie Śląskie usytuowane jest w paśmie południowym, rozciągającym się na obszarze Sudetów. Według „Strategii” głównym atutem rozwojowym pasma południowego jest jego atrakcyjność krajobrazowa i klimatyczna oraz położenie na granicy z Czechami. Szansą gospodarczą jest tu rozwinięcie nowoczesnego kompleksu usług turystycznych i rekreacyjnych w połączeniu z przemyślanymi działaniami na rzecz ochrony oraz rewitalizacji środowiska przyrodniczego.

W kontekście granicy z Czechami „Strategia” wskazuje na występujące tu licznie możliwości rozwinięcia modelowej współpracy regionów przygranicznych. Według „Strategii” powstrzymanie kryzysu miejscowości wypoczynkowych przemawia za wprowadzeniem zintegrowanego modelu turystyki mobilnej opartego na internetowym systemie rezerwacji miejsc. Osnową tego systemu powinny być drogi turystyczne zapewniające dogodny dostęp do atrakcji przyrody i kultury po obu stronach granicy i scalony system szynobusów wykorzystujący lokalne linie kolejowe. Ponadto Stronie Śląskie mogłoby pełnić rolę miasta – „bramy”, naturalną dla miejscowości położonych na granicy województwa. Mogą one łączyć Dolny Śląsk z otoczeniem, ogniskując inicjatywy międzyregionalne i transgraniczne, a jednocześnie stanowić wizytówkę regionu i czerpać korzyści z ruchu turystycznego.

2. 5. Strategia Rozwoju Pogranicza Polsko – Czeskiego.

Strategię Rozwoju Pogranicza Polsko – Czeskiego wykonano w ramach prac polsko – czeskiej komisji międzyrządowej do spraw współpracy transgranicznej przez grupę roboczą do spraw rozwoju pogranicza. Powyższy dokument może znaleźć zastosowanie na wszystkich szczeblach władzy państwowej i samorządowej, celem właściwego wykorzystania dostępnych środków finansowych. Jednocześnie, zgodnie z ustaleniami polsko – czeskiego Wspólnego Komitetu Koordynacyjnego, przyjętymi w Ustroniu w dniu 8 lutego 2000 roku, „Strategia” stanowić będzie podstawę Wspólnego Dokumentu Programowego dla wykorzystania środków PHARE CBC w latach 2000 – 2006.

Współtworząca Strategię Rozwoju Pogranicza Polsko – Czeskiego grupa liderów dokonała oceny silnych i słabych stron obszaru pogranicza oraz występujących lub mogących wystąpić szans i zagrożeń dla realizacji przyjętej strategii rozwoju. Poniższe tezy dotyczą także terenu gminy Stronie Śląskie:

SILNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> ➤ położenie geograficzne; ➤ zasoby naturalne; ➤ walory środowiska przyrodniczego dla turystyki i wypoczynku; ➤ gęsta sieć komunikacyjna; ➤ dobrze rozwinięta, historycznie ukształtowana sieć osadnicza; ➤ potencjał gospodarczy. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ zanieczyszczenie środowiska; ➤ słabe kontakty gospodarcze; ➤ zły stan techniczny układu drogowego i niedostatecznie rozwinięta infrastruktura komunikacyjna; ➤ niedostateczny system ochrony przeciwpowodziowej; brak zorganizowanego monitoringu; ➤ słaby dopływ kapitału; ➤ niedoinwestowanie w zakresie infrastruktury technicznej; ➤ niska opłacalność produkcji rolnej; ➤ niski standard bazy rekreacyjnej.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> ➤ wykorzystanie walorów środowiska przyrodniczego dla rozwoju turystyki i wypoczynku; ➤ wykorzystanie zasobów surowcowych dla rozwoju gospodarczego; ➤ rozbudowa układu komunikacyjnego o znaczeniu międzyregionalnym; ➤ położenie w paśmie międzynarodowych powiązań komunikacyjnych. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ opóźnienie restrukturyzacji przedsiębiorstw; ➤ nieopanowanie problemów bezrobocia; ➤ niepodejmowanie działań proekologicznych; ➤ brak aktywności społecznej w małych miastach; ➤ niepodjęcie kompleksowych działań w zakresie ochrony przeciwpowodziowej.

Analizując wewnętrzne i zewnętrzne uwarunkowania rozwoju pogranicza polsko – czeskiego, a zwłaszcza wizje oraz oczekiwania społeczności zamieszkującej ten obszar, autorzy „Strategii” sformułowali główny cel strategiczny w następującej postaci:

„Wysoki standard cywilizacyjny oraz stopień rozwoju społecznego i gospodarczego oparty o zwornikową funkcję obszaru – na styku rozwijających się struktur społecznych, gospodarczych i przestrzennych sąsiadujących krajów”.

Strategia Rozwoju Pogranicza Polsko – Czeskiego wskazuje na konieczność podjęcia działań w trzech głównych polach rozwoju:

- (1) Strategiczne priorytety rozwoju w sferze społecznej:
 - poczucie bezpieczeństwa i stabilizacji społecznej, zanik peryferyjności i marginalizacji obszaru;
 - wzajemne poznanie społeczności obu stron pogranicza;

- (2) Strategiczne priorytety rozwoju w sferze ekonomicznej:
 - funkcjonowanie silnych wzajemnych powiązań kooperacyjnych w sferze gospodarczej;
 - gospodarcze wykorzystanie funkcji pośredniczących obszaru w przepływie osób, dóbr i informacji pomiędzy obu krajami, jako składowej procesu integracji europejskiej;

- (3) Strategiczne priorytety rozwoju w dziedzinie kształtowania środowiska:
 - przestrzeń o wysokich walorach środowiska i krajobrazu;
 - wspólny system monitoringu i planowania rozwoju.

3. Analiza SWOT.

3. 1. Założenia metodologiczne.

Według definicji Analiza SWOT (**S**trengths, **W**eaknesses, **O**pportunities, **T**hreats) identyfikuje oraz ocenia mocne i słabe strony społeczności oraz przyszłe szanse i zagrożenia wynikające z wpływu otoczenia i zmian w nim zachodzących (Kłosowski S., Adamski J., 1999).

TABELA 91: Czynniki współtworzące analizę SWOT.

MOCNE STRONY: zalety społeczności, zasoby: ludzkie, środowiska, finansowe dostępne w rozwiązywaniu problemów, elementy przewagi nad innymi	SŁABE STRONY: obecnie istniejące problemy i bariery, przeszkody do podjęcia działań, brakujące elementy
SZANSE: zmiany w otoczeniu sprzyjające działaniom, konkretne zyski, możliwi partnerzy	ZAGROŻENIA: Negatywne skutki uboczne działań, próba przewidzenia nieoczekiwanych skutków, zagrożenia i rozwiązania, których należy unikać

Na podstawie wnikliwych studiów i analiz oraz po zapoznaniu się z diagnozą społeczno – gospodarczą gminy Stronie Śląskie jako dokumentem przedstawiającym faktyczne informacje określono:

- **mocne strony** – uwarunkowania, stanowiące mocne strony gminy, elementy przewagi nad innymi, które należy wykorzystać aby osiągnąć zamierzone cele;
- **słabe strony** – obecnie istniejące problemy i bariery, które należy wyeliminować aby nie utrudniały osiągnięcia misji;
- **szanse** – czynniki, które mogą być traktowane jako pomocne i przy odpowiednich działaniach wykorzystane jako uwarunkowania sprzyjające rozwojowi gminy;
- **zagrożenia** – czynniki zagrażające realizacji misji, których wpływ może osłabić podejmowane działania.

Strategiczny plan rozwoju powinien opierać się na mocnych stronach lokalnej społeczności i środowiska, eliminować słabości, wykorzystywać pojawiające się szanse oraz unikać przyszłych zagrożeń. Analizę SWOT dla gminy Stronie Śląskie wykonano w 3 obszarach tematycznych: środowisko przyrodnicze i infrastruktura techniczna, sfera społeczna oraz gospodarka. Poniższy zapis jest w głównej mierze efektem pracy Zespołu Roboczego ds. Strategii Rozwoju Gminy Stronie Śląskie.

3. 2. Środowisko przyrodnicze i infrastruktura techniczna.

TABELA 92: Gmina Stronie Śląskie – analiza SWOT (środowisko przyrodnicze i infrastruktura techniczna).

SILNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> ➤ położenie geograficzne gminy; ➤ zasób cennych przyrodniczo terenów objętych ochroną; ➤ bogate walory krajoznawczo – turystyczne; ➤ urozmaicona rzeźba terenu; ➤ klimat sprzyjający uprawianiu sportów letnich i zimowych; ➤ duża lesistość gminy; ➤ obiekty zabytkowe, np.: Wapiennik. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ słabo rozwinięta infrastruktura wodociągowa – kanalizacyjna; ➤ słabo rozwinięta infrastruktura drogowo – komunikacyjna; ➤ zagrożenia powodziowe; ➤ peryferyjne położenie w stosunku do dużych aglomeracji; ➤ ciepłownictwo oparte na tradycyjnych surowcach; ➤ brak efektywnej promocji walorów krajobrazowo – przyrodniczych; ➤ zawieszenie kursowania pociągów pasażerskich.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> ➤ umiejętny zagospodarowanie terenu pomiędzy obszary chronione oraz intensywną działalność turystyczną – idea zrównoważonego rozwoju; ➤ budowa zbiornika retencyjnego w Starej Morawie; ➤ ujednoczenie systemu znakowanych szlaków pieszych i rowerowych; ➤ modernizacja dróg; ➤ poprawa warunków sanitarnych gminy; ➤ współpraca z sąsiednimi gminami w zakresie ochrony środowiska i infrastruktury technicznej: kanalizacja, odpady, sieć gazowa, komunikacja; ➤ korzystanie z funduszy unijnych na rozbudowę infrastruktury technicznej. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ zanieczyszczenie środowiska; ➤ zanieczyszczenia cieków wodnych do czasu uregulowania gospodarki wodno – ściekowej; ➤ degradacja użytków rolnych – niewłaściwe użytkowanie; ➤ nieodwracalne, niekorzystne zmiany w przyrodzie poprzez niepremyślane inwestycje w infrastrukturę turystyczną; ➤ prawdopodobieństwo występowania katastrofalnych powodzi; ➤ przeinwestowanie w infrastrukturę turystyczną w miejscowościach położonych w dolinach górskich; ➤ niewykorzystanie potencjału turystyczno – rekreacyjnego; ➤ niewykorzystanie środków unijnych na rozbudowę infrastruktury technicznej; ➤ dekapitalizacja linii kolejowej Kłodzko – Stronie Śląskie; ➤ niedoinwestowanie w sieć dróg.

3. 3. Społeczeństwo.

TABELA 93: Gmina Stronie Śląskie – analiza SWOT (społeczeństwo).

SILNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> ➤ młoda demograficznie gmina; ➤ pracowitość mieszkańców; ➤ potencjał ludzki – fachowość; ➤ dostęp do podstawowych usług służby zdrowia; ➤ rozwinięta sieć usług szkolnictwa; ➤ dobrze zorganizowana administracja samorządowa; ➤ zasób atrakcyjnych terenów pod budownictwo mieszkaniowe; ➤ współpraca partnerska z zagranicznymi samorządami; ➤ spadek przestępczości w ostatnich latach. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ ujemny przyrost rzeczywisty; ➤ wysokie bezrobocie, zwłaszcza w wieku 18 – 34 lata; ➤ brak własnej inicjatywy bezrobotnych; ➤ mała aktywizacja społeczeństwa – problemy z dostosowaniem się do realiów gospodarki rynkowej; ➤ zubożenie mieszkańców; ➤ bariery mentalne w społeczeństwie – bierność, roszczeniowość; ➤ brak środków na rozwój kulturalny wsi; ➤ brak możliwości znalezienia zatrudnienia przez ludzi młodych i wykształconych; ➤ problemy z finansowaniem instytucji; ➤ brak instytucji kulturalnych; ➤ bariery architektoniczne dla osób niepełnosprawnych
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> ➤ przeznaczanie większych środków na edukację dzieci i młodzieży; ➤ rozwój kultury; ➤ rozwój inicjatyw społecznych; ➤ wzrost kwalifikacji mieszkańców – samodoszkącanie; ➤ młodzież szansą rozwoju gminy; ➤ wykorzystanie środków unijnych na rozwój infrastruktury społecznej; ➤ włączenie się lokalnych autorytetów do życia społeczno – gospodarczego; ➤ dalszy rozwój i popularyzacja imprez kulturalnych i sportowych; ➤ wykorzystanie doświadczeń mieszkańców, którzy osiągnęli sukces. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ niekorzystne zmiany w strukturze demograficznej gminy; ➤ dalszy wzrost bezrobocia; ➤ obniżanie się kwalifikacji długotrwale bezrobotnych; ➤ konflikty międzyludzkie; ➤ wzrost patologii społecznych; ➤ dalsza migracja zarobkowa ludzi młodych i wykształconych poza teren gminy; ➤ niewykorzystanie środków z Unii Europejskiej na infrastrukturę społeczną; ➤ zanik tradycji regionalnych; ➤ niejasna polityka państwa wobec finansowania zadań własnych gminy.

3. 4. Gospodarka.

TABELA 94: Gmina Stronie Śląskie – analiza SWOT (gospodarka).

SILNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> ➤ istniejąca infrastruktura sportowo – rekreacyjno – turystyczna; ➤ rozwój ośrodków sportów zimowych; ➤ położenie na granicy z Czechami; ➤ dobrze wykształceni pracownicy w zakresie produkcji kryształu; ➤ rezerwy na rynku pracy i stosunkowo niskie koszty pracy; ➤ zasób terenów przeznaczonych pod działalności gospodarcze; ➤ tradycje przemysłowe gminy. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ brak środków na inwestycje; ➤ zbyt mały potencjał bazy hotelowo – gastronomicznej; ➤ malejąca rola działalności produkcyjnych; ➤ brak rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości; ➤ surowy klimat niesprzyjający rolnictwu; ➤ trudne warunki upraw ze względu na rzeźbę terenu; ➤ ograniczony rynek pracy najemnej.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> ➤ wszechstronna promocja gminy; ➤ dalszy rozwój turystyki i rekreacji; ➤ dalszy rozwój agroturystyki; ➤ rozwój rolnictwa specjalistycznego i ekologicznego; ➤ utrzymanie się mody na wypoczynek w górach; ➤ kontynuacja budowy oraz modernizacja istniejących obiektów sportowo – rekreacyjnych; ➤ budowa hoteli i rozwój gastronomii; ➤ podniesienie standardu obecnej bazy noclegowej; ➤ możliwość wypoczynku całorocznego; ➤ zmiana wizerunku Stronia Śląskiego w kierunku miejscowości kojarzonej głównie z górami i turystyką; ➤ zmiana estetyki i charakteru miasta; ➤ wspieranie małych firm prowadzących działalność produkcyjno – usługową; ➤ rozwój (wsparcie) rzemiosła, w tym rzemiosła artystycznego; ➤ wytworzenie i promocja produktów regionalnych; ➤ dopłaty bezpośrednie dla rolników. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ niewykorzystanie środków z Unii Europejskiej na rozwój małej i średniej przedsiębiorczości; ➤ ograniczenie rozwoju gminy poprzez ustanowienie restrykcyjnych, wyższych form ochrony przyrody: Park Narodowy, Natura 2000; ➤ likwidacja zakładów pracy; ➤ konkurencja ze strony sąsiednich gmin; ➤ mała inicjatywa gospodarcza mieszkańców; ➤ spadek dochodów własnych gminy z powodu stagnacji gospodarczej; ➤ brak inwestycji w zakresie infrastruktury towarzyszącej turystyce – niewykorzystanie potencjału turystyczno – rekreacyjnego gminy.

4. Wizja.

Wizja w myśl definicji to wyraz aspiracji społecznych i twórczych wyobrażeń przyszłości określających: rangę, atrakcyjność gminy, jak również efekty wykorzystania jej atutów i szans rozwojowych oraz eliminację problemów i zagrożeń. Wizja powinna określić ton przyszłych celów strategicznych, przedstawić gminę naszych marzeń.

*Stronie Śląskie - zlokalizowana na polsko
- czeskim pograniczu, w granicach Śnież-
nickiego Parku Krajobrazowego, znana i
gościnnie dolnośląska gmina, wyposażona w
pełen zakres nowoczesnej infrastruktury
technicznej, atrakcyjna jako ośrodek o
zrównoważonych funkcjach turystycznych,
usługowych i produkcyjnych, z oryginal-
nymi walorami, wzbogacającymi ofertę
turystycznego hrabstwa Sudetów, pielęgnująca bogactwo tradycji, gmina zadba-
na i przyjazna dla wszystkich pokoleń
zintegrowanej i aktywnej społeczności.*

5. Cele strategiczne.

5. 1. Cele nadrzędne.

Po wyłonieniu najważniejszych problemów nakreślonych przez diagnozę społeczno – gospodarczą oraz analizę SWOT następuje proces opracowywania planów działania. Etap ten rozpoczyna się od sformułowania celów strategicznych, opierając się na przyjętej wcześniej wizji. Cele strategiczne (nadrzędne) w myśl definicji powinny wyrażać idealne zakończenie tego, co chce się osiągnąć lub do czego dążyć. Winny być wskazówkami dla ogółu strategii i działań.

Przed strategią działania na najbliższych 10 lat postawiono 4 podstawowe cele nadrzędne. Zgodnie z wcześniej przyjętą metodologią pracy nad Strategią Rozwoju Gminy Stronie Śląskie, wyodrębniono 4 sfery do których przypisano po 1 celu. Są to: gospodarka, turystyka i rekreacja, społeczeństwo oraz infrastruktura i ochrona środowiska. W porównaniu z podziałem na obszary tematyczne występującym podczas prac nad analizą SWOT, tutaj wyodrębniono jako jedną ze sfer: turystykę i rekreację. Jest to celowe działanie, ze względu na nadzieje z jakimi społeczność Stronia Śląskiego wiąże rozwój funkcji sportowo – rekreacyjnych w gminie. Ponadto zgrupowano w jeden obszar infrastrukturę techniczną oraz ochronę środowiska. W tym przypadku kierowano się ideą, że wynikiem rozwoju infrastruktury technicznej będzie mniejsze obciążenie zanieczyszczeniami środowiska naturalnego gminy. Stopień osiągnięcia powyższych celów będzie zarazem stopniem skutecznego zrealizowania strategii. Cele strategiczne winny podporządkować sobie wszystkie działania rozwojowe w mieście w ciągu najbliższych 10 lat.

GOSPODARKA:

Cel nadrzędny:

Zmniejszenie bezrobocia na terenie gminy poprzez wykorzystanie istniejącego potencjału.

TURYSTYKA I REKREACJA:

Cel nadrzędny:

Stworzenie i utrwalenie pozycji gminy Stronie Śląskie jako czołowego ośrodka turystycznego na Dolnym Śląsku.

SPOŁECZEŃSTWO:

Cel nadrzędny:

Osiągnięcie pozycji bezpiecznej gminy, świadczącej wysokiej jakości usługi swoim mieszkańcom, aktywnie uczestniczącym w jej codziennym życiu.

INFRASTRUKTURA TECHNICZNA I OCHRONA ŚRODOWISKA:

Cel nadrzędny:

Zrównoważony rozwój gminy wyposażonej w pełen zakres infrastruktury technicznej.

5. 2. Cele pośrednie.

Szeroka problematyka kryjąca się pod hasłami formułującymi cele nadrzędne wymaga nakreślenia celów pośrednich. Są one w myśl definicji celami strategicznymi, ale rozbitymi na bardziej wymierne elementy. Z reguły odnoszą się do wybranego, konkretnego obszaru planowanych działań.

Podczas prac sformułowano 8 celów pośrednich, które przyporządkowano do odpowiednich, wcześniej wykreowanych celów nadrzędnych.

GOSPODARKA:

Cel nadrzędny:

Zmniejszenie bezrobocia na terenie gminy poprzez wykorzystanie istniejącego potencjału.

Cele pośrednie:

- **Stworzenie dogodnych warunków dla inwestowania.**
- **Wsparcie lokalnej przedsiębiorczości.**

TURYSTYKA I REKREACJA:

Cel nadrzędny:

Stworzenie i utrwalenie pozycji gminy Stronie Śląskie jako czołowego ośrodka turystycznego na Dolnym Śląsku.

Cele pośrednie:

- **Zrównoważona lokalizacja i funkcjonowanie infrastruktury sportowo – rekreacyjnej.**
- **Wizerunek Stronia Śląskiego jako atrakcyjnego ośrodka turystycznego.**

SPOŁECZEŃSTWO:

Cel nadrzędny:

Osiągnięcie pozycji bezpiecznej gminy, świadczącej wysokiej jakości usługi swoim mieszkańcom, aktywnie uczestniczącym w jej codziennym życiu.

Cele pośrednie:

- Stworzenie bogatej oferty edukacyjnej, kulturalnej i medycznej.
- Wytworzenie się cech społeczeństwa obywatelskiego.

INFRASTRUKTURA TECHNICZNA I OCHRONA ŚRODOWISKA:

Cel nadrzędny:

Zrównoważony rozwój gminy wyposażonej w pełen zakres infrastruktury technicznej.

Cele pośrednie:

- Zachowanie cennych walorów naturalnych.
- Sprawny i przyjazny dla środowiska system komunikacyjny.

6. Zadania strategiczne.

Najbardziej szczegółowym elementem strategii rozwoju są zadania strategiczne. Są to przedsięwzięcia organizacyjne, modernizacyjne, inwestycyjne, prawotwórcze i restrukturyzacyjne, których wdrożenie do praktyki gospodarczej gminy Stronie Śląskie będzie warunkiem realizacji nakreślonej uprzednio wizji oraz celów. Wszystkie zadania winny być realizowane w ramach określonych wcześniej celów pośrednich. Każde z nich musi prowadzić do osiągnięcia jednego z 4 celów nadrzędnych. W wyniku prac nad Strategią Rozwoju uzgodniono, że w ciągu najbliższych 10 lat w gminie Stronie Śląskie realizowane będą 44 zadania strategiczne.

6. 1. Gospodarka.

Cel pośredni:

Stworzenie dogodnych warunków do inwestowania

ZADANIA STRATEGICZNE:

- Przygotowanie oferty gruntów pod inwestycje.
- Stworzenie pionu obsługi inwestorów na poziomie Urzędu Miejskiego.
- Stworzenie systemu wszechstronnej promocji gminy.
- Przygotowanie oferty terenów mieszkaniowych dla wymagających osadników.
- Opracowanie polityki podatkowej gminy.

Cel pośredni:

Wsparcie lokalnej przedsiębiorczości

ZADANIA STRATEGICZNE:

- Nowoczesne doradztwo dla przedsiębiorców i bezrobotnych.
- Popularyzacja i wspieranie alternatywnej wytwórczości oraz usług w gminie.
- Pomoc Urzędu Miejskiego w pozyskiwaniu środków unijnych.
- System informacji rynkowej dla rolników.
- Stymulowanie kooperacji wśród producentów i rolników.
- Pomoc w tworzeniu gospodarstw agroturystycznych, specjalistycznych i ekologicznych.
- Promocja lokalnych produktów i usług.

6. 2. Turystyka i rekreacja.

Cel pośredni:

Zrównoważona lokalizacja i funkcjonowanie infrastruktury sportowo – rekreacyjnej

ZADANIA STRATEGICZNE:

- Opracowanie Strategii Rozwoju Turystyki w gminie Stronie Śląskie.
- Przygotowanie oferty turystycznej poszczególnych miejscowości.
- Zachowanie ładu ekonomicznego, przestrzennego i walorów środowiska naturalnego w procesie decyzyjnym dotyczącym udostępniania nowych terenów pod zainwestowanie turystyczne.
- Rozbudowa infrastruktury towarzyszącej turystyce.
- Zagospodarowanie zbiornika retencyjnego w Starej Morawie.
- Zagospodarowanie góry Śnieżnik.

Cel pośredni:

Wizerunek Stronia Śląskiego jako atrakcyjnego ośrodka turystycznego

ZADANIA STRATEGICZNE:

- Promocja gminy w oparciu o miasta partnerskie.
- Stworzenie systemu wszechstronnej promocji turystycznej gminy.
- Transgraniczne powiązanie infrastruktury turystycznej.
- Poprawa wizerunku i estetyki w gminie.
- Opracowanie koncepcji rozwojowej (architektoniczno – planistyczno – ekonomicznej) dla reprezentacyjnej ulicy miasta – program rewitalizacji miasta.

6. 3. Społeczeństwo.

Cel pośredni:

Stworzenie bogatej oferty edukacyjnej, kulturalnej i medycznej

ZADANIA STRATEGICZNE:

- Utworzenie Ośrodka (Domu) Kultury.
- Upowszechnianie i rozwój cyklicznych imprez kulturalnych.
- Upowszechnianie i rozwój cyklicznych imprez sportowo – rekreacyjnych.
- Utrzymanie obecnego profilu usług opieki medycznej na terenie gminy.
- Reorganizacja usług szkolnictwa w związku ze zmianami demograficznymi i ekonomicznymi.

Cel pośredni:

Wytworzenie się cech społeczeństwa obywatelskiego

ZADANIA STRATEGICZNE:

- Powołanie grupy liderów (autorytetów) lokalnych współrealizujących program rozwojowy gminy.
- Stworzenie systemu konsultacji społecznych dotyczących problematyki rozwoju społeczno – ekonomicznego na poziomie poszczególnych miejscowości.
- Realizacja programu „Rewitalizacji miasta”.
- Realizacja programu „Odnowy wsi”.

6. 4. Infrastruktura techniczna i ochrona środowiska.

Cel pośredni:

Zachowanie cennych walorów naturalnych

ZADANIA STRATEGICZNE:

- Dokończenie budowy sieci wodociągowej.
- Dokończenie budowy sieci kanalizacyjnej.
- Wdrożenie programu zaopatrzenia gminy w nośniki energetyczne (ciepłownictwo).
- Promocja alternatywnych źródeł energii.
- Program podnoszenia świadomości ekologicznej wśród mieszkańców.
- Zachowanie walorów środowiska naturalnego w procesie decyzyjnym dotyczącym udostępniania nowych terenów pod zainwestowanie turystyczne.

Cel pośredni:

Sprawny i przyjazny dla środowiska system komunikacyjny

ZADANIA STRATEGICZNE:

- Reaktywacja linii kolejowej Kłodzko – Stronie Śląskie.
- Modernizacja dróg – dostosowanie przepustowości do natężenia ruchu.
- Utworzenie zorganizowanej ekologicznej komunikacji samochodowej.
- Reorganizacja systemu komunikacji w mieście i gminie.
- Budowa parkingów w mieście i miejscach atrakcyjnych.
- Budowa i modernizacja ciągów pieszo – spacerowo – komunikacyjnych.

7. Dokumentacja zadań strategicznych.

Najbardziej szczegółowym elementem strategii rozwoju są zadania strategiczne. Są to przedsięwzięcia organizacyjne, modernizacyjne, inwestycyjne, prawotwórcze i restrukturyzacyjne, których wdrożenie do praktyki gospodarczej gminy Stronie Śląskie będzie warunkiem realizacji nakreślonej uprzednio wizji oraz celów. Wszystkie zadania winny być realizowane w ramach określonych wcześniej celów pośrednich. Każde z nich musi prowadzić do osiągnięcia jednego z 4 celów strategicznych.

7. 1. Gospodarka.

Cel pośredni: *Stworzenie dogodnych warunków do inwestowania:*

7.1.1. Przygotowanie oferty gruntów pod inwestycje.

Zadanie to jest nierozłącznie związane z opracowaniem miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. W pierwszej kolejności należy wyodrębnić tereny, które nadają się na ofertę dla potencjalnych inwestorów oraz określić profile oczekiwanych inwestycji. W powiązaniu z harmonogramem realizacji inwestycji w zakresie infrastruktury technicznej należy określić ramy czasowe i kolejność przedsięwzięć, mających za zadanie zwiększenie atrakcyjności poszczególnych terenów. W tym celu należy podjąć współpracę z właścicielami gruntów oraz lokalnymi przedsiębiorcami. Ofertę inwestycyjną należy opracować w formie katalogu. Katalog ten powinien odróżniać się od innych materiałów promocyjnych gminy szczegółowością oraz technicznym charakterem opracowania. Jego zawartość można wzbogacić o informacje dotyczące niewykorzystanych obecnie obiektów, nadających się pod działalność gospodarczą. Spośród licznych informacji możliwych do zamieszczenia, minimum stanowią:

- sytuacja prawna gruntu;
- przeznaczenie w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego;
- opis położenia z wyeksponowaniem dostępnych połączeń komunikacyjnych;
- podział geodezyjny;
- wielkość działki oraz opis stanu technicznego budynku;
- sytuacja w zakresie wyposażenia w infrastrukturę techniczną;
- wszelkie ewentualne ograniczenia w przeznaczeniu terenu lub obiektu wynikające z przepisów prawnych itp.

7.1.2. Stworzenie pionu obsługi inwestorów na poziomie Urzędu Miejskiego.

Zadanie ma charakter czysto organizacyjny. Z punktu widzenia mechanizmów nowoczesnej gospodarki rynkowej istotną rolę odgrywa fakt, aby potencjalny inwestor był traktowany nie tylko jako ważny klient lecz jako pożądaný partner Urzędu Miejskiego. Na wszystkich etapach wzajemnych kontaktów i procedur winien znajdować się pod opieką jednej osoby. Osoba ta musi charakteryzować się wysoką

kulturą osobistą, wyższym wykształceniem, gruntowną wiedzą o gminie i regionie oraz znajomością co najmniej jednego języka obcego. Głównym zadaniem takiego urzędnika byłoby między innymi załatwianie wszelkich kłopotliwych formalności w tutejszym urzędzie oraz pomoc i doradztwo w sprawach załatwianych poza urzędem w Stroniu Śląskim. Osoba odpowiedzialna za obsługę inwestora będzie np.: pomagała wypełniać oraz przysyłać wszelkie dokumenty do właściwych urzędów i wydziałów.

7.1.3. Stworzenie systemu wszechstronnej promocji gminy.

To zadanie ma na celu promowanie inwestycyjno – gospodarczych walorów Stronia Śląskiego. Podstawowym elementem każdego działania skierowanego na przyciągnięcie inwestorów jest promocja, a nawet reklama miasta. W tym celu należy wykorzystać wszelkie nowoczesne formy prezentacji, takie jak:

- materiały reklamowe w formie katalogów i folderów;
- prasa lokalna;
- prasa branżowa;
- prasa ogólnopolska;
- internet;
- reklama medialna;
- uczestnictwo na targach, wystawach oraz innych imprezach gromadzących osoby z grup docelowych;
- akcje mailingowe;
- organizowanie własnych, powiatowych lub euroregionalnych imprez promocji gospodarczej.

Gmina powinna posiadać profesjonalnie nagrany kilkunastominutowy film wyodrębniający walory Stronia Śląskiego oraz przedstawiający konkretne oferty. Należałoby także wyasygnować środki w celu umieszczenia artykułu w dużych ogólnopolskich czasopismach. Efekt publikacji w tych wydawnictwach bywa nieporównywalnie większy niż wszelkie anonse w pismach branżowych czy folderach lub katalogach. Funkcjonująca obecnie witryna internetowa Stronia Śląskiego, powinna mieć odnośnik na profesjonalnie przygotowaną stronę o tematyce gospodarczej. W związku z niniejszym zadaniem zaleca się opracowanie planu marketingu i promocji miasta w perspektywie kilku lat.

7.1.4. Przygotowanie oferty terenów mieszkaniowych dla wymagających osadników.

Podczas prac nad miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego należy umiejętnie zaplanować lokalizację atrakcyjnych terenów przeznaczonych pod budownictwo mieszkaniowe dla bardziej wymagających osadników. Korzyści wynikające z faktu osiedlenia się na terenie gminy osób zamożnych nie ograniczają się tylko do większych wpływów z podatków lokalnych. Grupa takich obywateli może zwiększyć pulę rodzimego kapitału, której część zainwestuje na terenie gminy.

Zamożni mieszkańcy stwarzają większy popyt na miejscowe usługi. Mogą oni także rozreklamować walory gminy Stronie Śląskie wśród innych przedsiębiorców. Pierwszy etap tego zadania należy zrealizować podczas prac nad nowym miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego poprzez wskazanie określonych lokalizacji. Zakładając, że tereny te będą charakteryzowały się atrakcyjnym położeniem np.: odpowiednio większy areal działki, słoneczny stok o korzystnej ekspozycji, bliskość terenów leśnych, pełen zestaw infrastruktury technicznej itp., to cena takich działek może kilkakrotnie przekraczać przeciętną wartość występującą w gminie za m² gruntu pod budownictwo mieszkaniowe. Informacje o zasobie tego typu terenów należy włączyć do programu promocji gminy.

7.1.5. Opracowanie polityki podatkowej gminy.

Jednocześnie z realizacją zadania „przygotowanie oferty gruntów pod inwestycje” należy opracować program zindywidualizowanego systemu ułatwień fiskalnych dla inwestorów oraz obecnych przedsiębiorców. Zawierać on powinien możliwie szeroką gamę upustów podatkowych ze strony gminy, które będą dostosowywane indywidualnie do potencjalnych inwestorów i przedsiębiorców. Promując poszczególne grunty przeznaczone pod aktywności gospodarcze można wstępnie przedstawić politykę fiskalną gminy dotyczącą inwestycji i późniejszej działalności gospodarczej na tych obszarach. Również przedsiębiorcom deklarującym rozwój swojej firmy poprzez nowe inwestycje, a zwłaszcza zatrudnienie lokalnej siły roboczej, można oferować czasowe zwolnienie bądź ograniczenie wysokości kwoty podatku od nieruchomości.

Cel pośredni: *Wsparcie lokalnej przedsiębiorczości:*

7.1.6. Nowoczesne doradztwo dla przedsiębiorców i bezrobotnych.

Jednym z największych problemów małych i średnich przedsiębiorstw jest mała możliwość skutecznego promowania się, niska wiedza z zakresu ekonomii, zarządzania, marketingu czy brak dostępu do najnowszych rozwiązań know – how. Małe firmy nie posiadają odpowiednich środków aby skorzystać z profesjonalnego konsultingu. Zadanie to ma na celu utworzenie gminnego ośrodka doradztwa. Należy znaleźć dla niego odpowiednią formę prawną – organizacyjną (np.: na zasadzie partnerstwa publiczno – prywatnego), zapewniającą współdziałanie oparte na Urzędzie Miejskim, miejscowej wykwalifikowanej kadry, Powiatowym Urzędzie Pracy i Dolnośląskim Wojewódzkim Urzędzie Pracy, regionalnym inkubatorze przedsiębiorczości, agencjach oraz organizacjach branżowych i rolniczych czy większych lokalnych zakładach pracy. Doradcy świadczyliby lokalnym przedsiębiorcom usługi związane między innymi z:

- przygotowaniem biznes planów oraz wniosków kredytowych dla banków i innych instytucji finansowych;
- bieżącym doradztwem w zakresie księgowości i rachunkowości;
- dostarczaniem wiedzy o najnowszych trendach rynkowych;

- doradztwem technologicznym;
- wycenami majątku;
- poszukiwaniem kooperantów itp.

Ośrodek doradztwa powinien również wspomagać obecnych i potencjalnych bezrobotnych, organizując kursy podnoszące ich kwalifikacje oraz służące przekwalifikowaniu. Odpowiednio zorganizowany ośrodek z różnorodnym programem doradczym, wspomagający rozwój społeczno – gospodarczy gminy ma szansę otrzymać dofinansowanie unijne na realizację swoich programów z Sektorowego Programu Operacyjnego SPO „Rozwój Zasobów Ludzkich” (SPO RZL). Realizacja tego programu stawia sobie za zadanie „budowę otwartego, opartego na wiedzy społeczeństwa, poprzez zapewnianie warunków do rozwoju zasobów ludzkich w drodze kształcenia, szkolenia i pracy”. Wszystkie działania podejmowane w ramach tego programu są finansowane ze środków krajowych oraz Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS). SPO RZL otwiera dodatkową możliwość przeciwdziałania bezrobociu oraz korzystania z unijnych środków w celu usuwania takich negatywnych zjawisk, jak np.: wykluczenie społeczne, długotrwałe bezrobocie, nierówność szans na rynku pracy wśród różnych grup społecznych. Realizacja SPO RZL ma między innymi doprowadzić do poprawy jakości usług świadczonych przez personel zajmujący się aktywizacją zawodową, ma wzmocnić działania idące w kierunku zwiększania dostępu do edukacji, promować kształcenie przez całe życie, poprawić perspektywy dla młodzieży, a także zapewnić integrację zawodową i społeczną osób niepełnosprawnych.

7.1.7. Popularyzacja i wspieranie alternatywnej wytwórczości oraz usług w gminie.

Niniejsze zadanie jest kontynuacją poprzedniego. Szeroka współpraca z ponadgminnymi organizacjami, instytucjami czy funduszami służącymi promocji regionu i aktywizacji ludności oraz właścicielami gruntów, powinna zaowocować wydzielaniem terenów oraz udostępnieniem nie wykorzystywanych obiektów dla lokalizacji małych firm wytwórczych oraz usługowych. Zadaniem doradców byłoby promowanie tradycyjnych dla gminy dziedzin takich jak np.:

- rzemiosło historycznie związane z rejonem gminy;
- pracownie artystyczne;
- przetwórstwo drewna;
- przetwórstwo szkła;
- przetwórstwo żelaza;
- rolnictwo.

Należałoby także uaktywnić promowanie sektora związanego z turystyką i rekreacją:

- gastronomia;
- noclegi;
- wypożyczalnie sprzętu sportowego;
- organizacja imprez turystycznych;

- punkty usługowe z pamiątkami;
- ziołolecznictwo;
- agroturystyka itp.

7.1.8. Pomoc Urzędu Miejskiego w pozyskiwaniu środków unijnych.

Wejście Polski do Unii Europejskiej otwiera szerokie możliwości korzystania z różnego rodzaju funduszy i dotacji zarówno dla samorządów jak i konkretnych przedsiębiorców. W przypadku rolników będą to dopłaty bezpośrednie, a dla przedsiębiorców z sektora małych i średnich firm innego rodzaju wsparcie finansowe. Realizacją tego przedsięwzięcia zajmować się będzie również gminny ośrodek doradztwa. Pracownicy ośrodka będą służyć pełnym doradztwem w zakresie możliwości korzystania ze wsparcia unijnego. Wykwalifikowana kadra doradcza po zapoznaniu się z konkretnym przypadkiem powinna wskazać możliwości pozyskania środków, udzielić pomocy w przygotowaniu dokumentacji (wniosków) oraz do końca monitorować przebieg procesu przyznania funduszy, włączając się w razie potrzeby w żmudne negocjacje.

7.1.9. System informacji rynkowej dla rolników.

Gospodarka gminy to również rolnictwo i leśnictwo. Z uwagi na ubogie możliwości uzyskiwania informacji rynkowej przez rolników oraz w celu zwiększenia szybkości do nich dostępu konieczne jest zorganizowanie punktu informacji rynkowej dla lokalnego rolnictwa. W ramach utworzenia gminnego ośrodka doradztwa, o którym mowa w poprzednich zadaniach strategicznych oraz w oparciu o współpracę z agencjami i organizacjami rolniczymi, należy stworzyć komórkę zajmującą się tym zagadnieniem, to jest: zbieraniem, przetwarzaniem oraz rozpowszechnianiem niezbędnych informacji dla rolników. Każdy zainteresowany mógłby dowiedzieć się na miejscu przede wszystkim o takich kategoriach rynkowych jak:

- ceny;
- podaż poszczególnych produktów;
- popyt na poszczególne produkty;
- tendencje rynkowe;
- wymogi standardów jakości;
- specyfika dopłat dla rolników z terenów górskich.

Komórka odpowiedzialna za udzielanie powyższych informacji powinna na bieżąco pozyskiwać dane, współpracując z powiatową, wojewódzką i centralną administracją oraz także z organizacjami publicznymi jak i komercyjnymi zajmującymi się problematyką rolnictwa. Niezbędne będzie również monitorowanie trendów na: giełdach towarowych, rynkach hurtowych oraz w jednostkach przetwórstwa rolno – spożywczego.

7.1.10. Stymulowanie kooperacji wśród producentów i rolników.

Ze względu na fakt istnienia dużej rywalizacji o rynek produktów rolnych i przemysłowych, która niewątpliwie jeszcze zwiększyła się po wejściu Polski do Unii Europejskiej, fundamentalną sprawą jest wzmocnienie pozycji lokalnych przedsiębiorców na rynku. Rozproszenie i rozdrobnienie produkcji spowodowane aktualną strukturą agrarną, niskie kwalifikacje zawodowe oraz małe umiejętności marketingowe, przy jednoczesnym słabo rozwiniętym systemie dystrybucji powoduje, że większość przedsiębiorców i producentów rolnych nie jest i nie będzie w stanie sprostać konkurencji. Z uwagi na to konieczne jest utworzenie silnych lokalnych grup producentów. Grupy te są podstawowym elementem nowoczesnego zorganizowanego rynku oraz w przypadku rolnictwa ważnym czynnikiem obszarowej i produkcyjnej restrukturyzacji. Umożliwiają poprawę ekonomicznej efektywności gospodarowania i zapewniają dostarczanie dobrych jakościowo i możliwie tanich produktów. Powstałe zrzeszenia producentów będą miały szersze możliwości uzyskania wsparcia finansowego ze strony państwa oraz Unii Europejskiej. Dzięki powstaniu takich organizacji rolnicy i drobni producenci z gminy Stronie Śląskie uzyskają również korzyści wynikające z:

- wspólnego zaopatrzenia w środki produkcji;
- wspólnego użytkowania specjalistycznych maszyn;
- łatwiejszego dostępu do kredytów preferencyjnych;
- zmniejszenia ryzyka prowadzenia działalności gospodarczej;
- przygotowania dużych, standaryzowanych partii produktów;
- zorganizowania systemu skupu i przechowania produktów rolnych;
- zastosowania nowych technologii, marketingu i zbytu produktów rolnych.

Administracja samorządowa za pomocą gminnego ośrodka doradztwa powinna stymulować rozwój grup i zrzeszeń producenckich poprzez:

- edukację na bazie zorganizowania cyklu szkoleń i spotkań;
- załatwianie procedur formalnych niezbędnych do powstania grup;
- przekazania na zasadzie dzierżawy budynków z zasobów gminy;
- finansowanie grup w pierwszym okresie działalności;
- ciągłe doradztwo.

7.1.11. Pomoc w tworzeniu gospodarstw agroturystycznych, specjalistycznych i ekologicznych.

Agroturystyka jest czynnikiem aktywizującym wieś i zapewnia dodatkowe dochody rolnikom. Turystyką wiejską interesują się głównie mieszkańcy miast i większych aglomeracji, którzy dążą do bliskiego kontaktu z przyrodą, poszukują ciszy i spokoju, chcą aktywnie spędzić wolny czas itp. Agroturystyka jest bardzo opłacalna, jednakże należy liczyć się z dużą konkurencją w tej branży, zwłaszcza na Ziemi Kłodzkiej. Umiejętność sprostania konkurencji nie może opierać się tylko na intuicji oraz przypadkowych rozwiązaniach indywidualnych osób. Należy przygotować cały pakiet programów, które pozwolą usatysfakcjonować przyjeżdżających turystów. Oferta turystyki wiejskiej powinna być skoordynowana między innymi z miejsco-

wym kalendarzem cyklicznych imprez sportowych i kulturalnych. Niezbędnej pomocy w tym zakresie udzielałby gminny ośrodek doradztwa czy regionalne zrzeszenia agroturystyczne, informując jednocześnie o prawnych i finansowych uwarunkowaniach agroturystyki.

Zachęta do tworzenia gospodarstw specjalistycznych, w tym również ekologicznych powinna być skierowana przede wszystkim do rolników indywidualnych. Bieżący monitoring sytuacji panującej na rynkach rolnych, konsultowany z gminnym ośrodkiem doradztwa i organizacjami rolniczymi, może owocować rozpoznaniem nisz rynkowych. Dalsze prace powinny skoncentrować się głównie na jednym wiodącym produkcie, któremu zostanie podporządkowana cała organizacja danego gospodarstwa rolnego. Należy również liczyć się z częstymi zmianami profilu produkcji, w zależności od uwarunkowań podaży i popytu na rynkach. Ważnym aspektem niniejszego zadania strategicznego jest certyfikacja gospodarstw ekoturystycznych, w celu oferowania turystom jednolitych, wysokich standardów.

7.1.12. Promocja lokalnych produktów i usług.

Proces promocji produktów czy usług nie odbiega w żaden sposób od definicji działań promocyjnych stosowanych w naukach ekonomicznych. Wymaga on dobrego produktu czy usługi, pomysłowego działania marketingowego oraz niekiedy dużych nakładów finansowych. Niniejsze zadanie ma głównie na celu oznakowanie możliwie szerokiej partii produktów różnych producentów ujednoczonym logo, przedstawiającym np.: nazwę gminy oraz jej herb. Produkcją logo, w postaci naklejki może zająć się miejscowy zakład rzemieślniczy. Największe korzyści wynikające z tego działania promocyjnego na początku będą miały miejsce na obszarze Dolnego Śląska, a zwłaszcza powiatu kłodzkiego. Mieszkańcy tego regionu, którym znana jest gmina Stronie Śląskie, mogą na fali patriotyzmu lokalnego zaopatrywać się w możliwie szeroki asortyment produktów pochodzących z ich terenu. Jednakże również konsumenci z innych rejonów kraju po stwierdzeniu, że te produkty odpowiadają ich wymaganiom, mogą za każdym razem kupować dobrze im znany, wyróżniający się oznakowaniem towar. Koszty produkcji naklejki może ponosić Urząd Miejski. Ponadto ośrodek doradztwa powinien służyć kompetentną radą w zakresie organizowania i przeprowadzania innych akcji promocyjnych – marketingowych stosowanych przez rodzimych producentów. W przypadku gminy Stronie Śląskie sensowne wydają się być wspólne działania promocyjne prowadzone przez kilka firm jednocześnie. Najlepszą okazją do tego typu promocji są targi krajowe oraz zagraniczne. Produkty, o promocji których mowa, powinny charakteryzować się lokalną oryginalnością. Największe szanse powodzenia ma promocja produktów związanych z następującymi dziedzinami:

- rzemiosło produkcyjne i artystyczne historycznie związane z rejonem gminy;
- przetwórstwo drewna;
- przetwórstwo szkła;
- przetwórstwo żelaza;
- rolnictwo – np.: sery kozie, powidła, itp.

7. 2. Turystyka i rekreacja.

Cel pośredni: Zrównoważona lokalizacja i funkcjonowanie infrastruktury sportowo – rekreacyjnej:

7.2.1. Opracowanie Strategii Rozwoju Turystyki w gminie Stronie Śląskie.

Szeroka problematyka tego zagadnienia jak i nadzieje związane z rozwojem turystyki w gminie powinny zostać ujęte w osobnym programie (opracowaniu), jakim byłaby Strategia Rozwoju Turystyki w gminie Stronie Śląskie. Celem opracowania winno być nakreślenie w dłuższej perspektywie czasowej logicznego ciągu działań na styku sektora publicznego i prywatnego w oparciu o pogłębioną analizę potencjału turystycznego gminy. Urząd Miejski mógłby np.: zorganizować przetarg, na podstawie którego wyłoni wykonawcę (doradcę – koordynatora) niniejszego zlecenia. Zakres rzeczowy opracowania składałby się z dwóch części: diagnostycznej oraz programowej. Pierwsza część strategii turystycznej przedstawiłaby obecne znaczenie sektora turystycznego w strukturze społeczno – gospodarczej gminy, wskazałaby miejsce zagadnień turystycznych w dotychczasowych opracowaniach planistycznych, jak i oceniła pozycję gminy w regionie Sudetów (zarówno polskich jak i czeskich) oraz w kontekście Dolnego Śląska. Część programowa powinna nakreślić ogólne kierunki rozwoju branży turystycznej, przedstawić analizę grup docelowych oraz propozycje konkretnych ofert turystycznych. Ponadto dokument winien zawierać koncepcję działań w otoczeniu branży turystycznej, to jest: powiązanie turystyki z innymi działami gospodarki oraz współpraca międzygminna i regionalna. Strategię wieńczyłby rozdział poświęcony programowi promocji i marketingu turystycznego Stronia Śląskiego.

7.2.2. Przygotowanie oferty turystycznej poszczególnych miejscowości.

Atrakcje turystyczne gminy związane są głównie z walorami krajobrazowo – przyrodniczymi Śnieżnickiego Parku Krajobrazowego oraz istniejącą infrastrukturą sportowo – rekreacyjną. Naturalny krajobraz oraz nowoczesna infrastruktura powinny przyciągać coraz większe rzesze turystów. Obecnie sektor turystyczny w gminie prężnie się rozwija. Wskazane jest dalsze stymulowanie rozwoju tego sektora, między innymi poprzez przygotowanie oferty turystycznej dla poszczególnych miejscowości w gminie.

Wspólnie z przedstawicielami lokalnej społeczności oraz przedsiębiorcami z sektora usług turystycznych należy opracować strategiczny plan rozwoju turystyki w danej miejscowości. Taki program, analogicznie do strategii gminnej, powinien opierać się na obecnych mocnych stronach w dziedzinie turystyki, eliminować słabości, wykorzystywać potencjalne szanse oraz unikać przyszłych zagrożeń. Opracowując ofertę turystyczną danej miejscowości należy wziąć pod uwagę jej lokalne osobliwości, to jest: historię, walory kulturowe, walory naturalne i krajobrazowe, architekturę, układ urbanistyczny oraz uwarunkowania społeczno – ekonomiczne.

Poszczególne koncepcje muszą być powiązane przede wszystkim z: gminnym Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego, Miejscowym Planem Zagospodarowania Przestrzennego, Strategią Rozwoju Gminy oraz Strategią Rozwoju Turystyki. Należy również umiejętnie dozować nasycenie atrakcji i usług turystycznych w danej miejscowości w celu utworzenia systemu „naczyni połączonych” (każda miejscowość lub grupa miejscowości oferuje osobliwe atrakcje) oraz uniknięciu wewnętrznej konkurencji. Tak skoordynowane planowanie umożliwi stworzenie różnorodnej oferty w ramach całej gminy. Podjęcie powyższych działań powinno być powiązane z realizacją większości zadań strategicznych ujętych w niniejszej strategii, zwłaszcza tych odnoszących się do zagadnień promocji czy koncepcji rozwoju („odnowa wsi”).

7.2.3. Zachowanie ładu ekonomicznego, przestrzennego i walorów środowiska naturalnego w procesie decyzyjnym dotyczącym udostępniania nowych terenów pod zainwestowanie turystyczne.

Niniejsze zadanie strategiczne powiązane jest koncepcyjnie z poprzednim zadaniem dotyczącym przygotowania oferty turystycznej dla poszczególnych miejscowości. Zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju, zawartą między innymi w dokumentacji planistycznej powstałej na szczeblu wojewódzkim i powiatowym oraz w Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta i Gminy Stronie Śląskie i projektu Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego, należy promować inwestycje turystyczne i sportowo – rekreacyjne oparte na koncepcji ekorozwoju, harmonijnie wpisanego w struktury przyrodnicze, gospodarcze oraz społeczne regionu. Ekologiczny rozwój turystyki powinien być nastawiony również na budowę ośrodków dla turystów poszukujących aktywnych form spędzania czasu jak również dla tych poszukujących spokoju i odosobnienia oraz kontaktu z naturą. Ten kierunek, zgodny z ideą ekorozwoju, zakłada unikanie degradacji walorów przyrodniczych. Biorąc pod uwagę zasoby przyrodniczo – krajobrazowe gminy oczekuje się rozwoju następujących form ekoturystyki:

- krajoznawcza – polegająca na zwiedzaniu różnych miejsc i obiektów. Ta forma dotyczy zarówno turystów wypoczywających kilka godzin, jak i kilkunastu dni;
- rekreacyjna weekendowa – przyjazdy w wolne dni od pracy z możliwością zakwaterowania oraz uprawiania sportów zimowych i letnich;
- wczasowo – urlopowo – dłuższy pobyt w jednym miejscu polegający na ogólnym wypoczynku, połączonym z różnymi formami turystyki specjalistycznej;
- turystyka specjalistyczna:
 - turystyka rowerowa;
 - narciarstwo biegowe i zjazdowe;
 - lotniarstwo;
 - obserwacje przyrody;
 - fotografika i malarstwo;
 - hippika;
 - wędkarstwo;
 - sporty wodne;

- turystyka zdrowotna;
- „zielone szkoły”.

Aby osiągnąć wyżej wymienione cele należy przede wszystkim:

- zainwestować w budowę nowych funkcjonalnych obiektów sportowo – rekreacyjnych;
- przygotować nową bazę noclegową i gastronomiczną, zwłaszcza w mieście i większych wsiach;
- przygotować zabytki kultury i przyrody na przyjęcie turystów poprzez: urządzenie parkingów, ogrodzenia oraz inne działania zależne od specyfiki miejsca;
- uzgodnić z właścicielami gruntów zasady bezkolizyjnego użytkowania turystycznego;
- zorganizować tereny do liniowej i obszarowej penetracji turystycznej na przyjęcie wypoczywających, np.: trasy dla narciarstwa biegowego i zjazdowego, pola biwakowe, wiaty, punkty widokowe, stanowiska do łowienia ryb, itp.;
- oznakować sieć szlaków dla turystyki rowerowej, konnej oraz ścieżek przyrodniczo – dydaktycznych.

Jednym z najważniejszych elementów powodzenia wyżej zarysowanych propozycji jest opracowanie i wdrożenie odpowiedniej koncepcji struktury funkcjonalno – przestrzennej na danym obszarze. W przypadku gminy Stronie Śląskie, której żywotnym interesem jest szeroko rozumiana turystyka, należy pogodzić przestrzenny rozwój funkcji: produkcyjno – usługowych, mieszkaniowych oraz sportowo – rekreacyjnych, w tym sportów masowych. Najkorzystniejszym rozwiązaniem w dziedzinie rozwoju funkcji produkcyjnych jest ich lokalizacja w północnej części miasta oraz we wsi Strachocin.

Projekt Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego zakłada rozwój terenów mieszkaniowych i mieszkaniowo – usługowych (np.: zabudowa pensjonatowa) praktycznie na terenie każdej miejscowości. Znaczna powierzchnia obszarów przeznaczonych pod tą funkcję może w przyszłości skutkować nadpodażą terenów, a w konsekwencji tego spadkiem cen gruntów. Prawdopodobne jest również rozproszenie zabudowy, które może doprowadzić do niekorzystnych zmian w przestrzeni – dysharmonia przestrzenna. Można jednakże kontrolować proces harmonijnego rozwoju terenów mieszkaniowych, między innymi poprzez etapową budowę infrastruktury technicznej (wodociągi, kanalizacja, komunikacja).

Natomiast najważniejszym elementem struktury funkcjonalno – przestrzennej gminy Stronie Śląskie jest turystyka. Teren gminy predysponowany jest do rozwoju dwóch rodzajów aktywizacji sportowo – turystycznej:

- ekoturystyka;
- sporty masowe np.: narciarstwo zjazdowe.

Do ekoturystyki możemy zaliczyć między innymi:

- agroturystykę – tworzoną w oparciu o bazę noclegową i żywieniową indywidualnych gospodarstw rolnych;
- turystykę wiejską – baza noclegowa i żywieniowa w specjalnie przygotowanych punktach. Mogą to być nowo budowane niewielkie ośrodki, istniejące zabudowania wiejskie, pola biwakowe czy campingi.

Rozwój i lokalizację dla tej formy turystyki powinno zarezerwować się głównie we wschodniej części gminy, to jest w miejscowościach: Młynowiec, Stary Gieraltów, Nowy Gieraltów i Bielice. Tutaj swoje miejsce powinny znaleźć osoby poszukujące spokoju, odosobnienia oraz kontaktu z naturą. Rolę ośrodka usługowego (handel, gastronomia) obsługującego ten rejon gminy pełniłoby miasto Stronie Śląskie.

Zachodnia oraz południowa część gminy może zaś służyć jako miejsce dla osób wypoczywających aktywnie, którym nie przeszkadza rozbudowana infrastruktura sportowo – rekreacyjna, zgiełk czy tłok charakterystyczny dla stacji narciarskich, szczególnie w sezonie zimowym oraz poszukujących miejsc noclegowych o podwyższonym standardzie z wszelkimi dostępnymi wygodami, np.: hotele. Ofertę tej części gminy tworzyłyby głównie dwie duże stacje narciarskie: „Czarna Góra” oraz „Kamienica”. Do rejonu stacji „Czarna Góra” należałoby zaliczyć wsie: Sienna, Stronie Śląskie Wieś oraz Kletno, natomiast do rejonu stacji „Kamienica” wsie: Stara Morawa, Bolesławów, Kamienica i Nowa Morawa. Dotychczasową, ubogą w stosunku do „Czarnej Góry”, ofertę stacji „Kamienica” należałoby poszerzyć o rozbudowę infrastruktury sportowej, zwłaszcza na północno – wschodnich stokach Śnieżnika. Rolę ośrodka usługowego dla rejonu stacji „Czarna Góra” pełniłoby miasto Stronie Śląskie, zaś dla rejonu stacji „Kamienica” – Bolesławów. W sezonie letnim ofertę tej części gminy uzupełniać będzie zbiornik wodny w Starej Morawie.

W procesie udostępniania terenów pod zainwestowanie turystyczne szczególną uwagę należy zwrócić na aspekty ochrony środowiska (wyrzedzające opracowania – prognoza skutków oddziaływania na środowisko naturalne) oraz ekonomiczne. Budowa urządzeń infrastruktury sportowo – rekreacyjnej powinna być poprzedzona licznymi badaniami rynkowymi, a także ciągłą kampanią marketingowo – promocyjną w celu uniknięcia nadpodaży usług w stosunku do popytu.

7.2.4. Rozbudowa infrastruktury towarzyszącej turystyce.

Zadanie to ma na celu zwiększenie atrakcyjności miasta i gminy jako ośrodka turystycznego. Osiągnąć to należy przede wszystkim poprzez rozbudowę infrastruktury towarzyszącej usługom turystycznym. Dotyczy to następujących przedsięwzięć:

- wspieranie rozwoju bazy noclegowej;
- wyznaczenie atrakcyjnych miejsc dla zabudowy pensjonatowej, pól namiotowych, campingów, itp.;
- wzbogacenie sieci szlaków pieszych i rowerowych – jednolite oznakowanie;
- wytyczenie nowych szlaków dla jeździectwa, dorożek, narciarstwa biegowego, ścieżek dydaktycznych, tras spacerowych;

- wytyczenie miejsc dla uprawiania sportów ekstremalnych, np.: lotniarstwa;
- oznaczenie i zagospodarowanie punktów widokowych;
- punkty informacji turystycznej wyposażone w darmowe mapy, foldery (w kilku językach), rezerwacja miejsc noclegowych, sprzedaż biletów na wyciągi narciarskie, do muzeum, Jaskini Niedźwiedziej, sztolni, na basen, itp.;
- pokrycie terenu miasta i gminy siecią zharmonizowanych plansz informacyjnych, przedstawiających miejsce w którym się obecnie turysta znajduje, okoliczne atrakcje, reklama punktów gastronomicznych czy obiektów noclegowych.

7.2.5. Zagospodarowanie zbiornika retencyjnego w Starej Morawie.

Budowa zbiornika retencyjnego w Starej Morawie oraz jego udostępnienie na cele rekreacyjne zaktywizuje centralną część gminy Stronie Śląskie, a zwłaszcza miejscowość Stara Morawa. Funkcjonowanie zbiornika wpłynie na urozmaicenie i poszerzenie wachlarza lokalnej oferty turystycznej w sezonie letnim. Celem niniejszego zadania strategicznego jest opracowanie koncepcji zagospodarowania terenów wokół budowanego zbiornika. Minimum programowym takiego opracowania powinno być:

- wyznaczenie miejsc do plażowania;
- wyznaczenie miejsca na którym powstanie strzeżone kąpielisko;
- oferta sportów wodnych, np.: kajaki, rowery wodne, narty wodne, nurkowanie, wędkowanie, itp.;
- wyznaczenie terenów usługowych: handel, gastronomia, miejsca noclegowe;
- powiązanie komunikacyjne ze Stroniem Śląskim: miejsca parkingowe, zjazdy z dróg: Stronie Śląskie – Stara Morawa i Stara Morawa – Kletno, ciąg pieszo – rowerowo – spacerowy ze Stronia Śląskiego;
- promocja zbiornika w regionie.

7.2.6. Zagospodarowanie góry Śnieżnik.

Zarówno Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta i Gminy Stronie Śląskie jak i projekt Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego zakłada aktywizację usług turystycznych w oparciu o górę Śnieżnik, a konkretnie jej północno – wschodnie stoki. Budowa urządzeń infrastruktury sportowo – rekreacyjnej na Śnieżniku wpłynie na dalszy rozwój gminy, a zwłaszcza wsi: Kamienia, Bolesławów czy Nowa Morawa. Analogicznie do poprzedniego zadania należy opracować koncepcję zagospodarowania góry Śnieżnik. Nie jest to temat nowy bowiem podobne prace w fazie koncepcyjnej prowadzone były już w okresie międzywojennym oraz w latach 70 – tych XX wieku. Minimum programowym takiego opracowania powinno być:

- koncepcja odbudowy wieży widokowej na szczycie Śnieżnika;
- koncepcja przebiegu kolei linowej (gondolowej) z Kamienicy i Kletna na szczyt;
- wyznaczenie miejsc umożliwiających uprawianie narciarstwa zjazdowego;
- zaplecze infrastrukturalne i usługowe w miejscowościach: Kamienica i Kletno;
- promocja stacji (ośrodka) w regionie.

Realizacja zadań strategicznych nr: 7.2.5 oraz 7.2.6 powinna być poprzedzona szeregiem analiz związanych z ochroną środowiska i aspektami ekonomicznymi, o których mowa w zadaniu nr 7.2.3.

Cel pośredni: *Wizerunek Stronia Śląskiego jako atrakcyjnego ośrodka turystycznego:*

7.2.7. Promocja gminy w oparciu o miasta partnerskie.

Ważne znaczenie dla gminy Stronie Śląskie ma podpisanie umów o partnerskiej współpracy z 5 zaprzyjaźnionymi samorządami, w tym z 4 zagranicznymi. Współpraca pomiędzy samorządami obejmuje przede wszystkim: wymianę młodzieży, szkolnictwo, kulturę, sport, rozwój gospodarki czy ochronę środowiska naturalnego. Należy trwale kontynuować nawiązane kontakty oraz rozwijać je np.: w dziedzinie turystyki. Jedną z tańszych form promocji zagranicą jest przedstawienie własnej oferty miastom partnerskim. Partnerzy Stronia Śląskiego z Niemiec, Francji, Węgier i Czech wchodzi w skład większej struktury administracyjnej analogicznie do polskich powiatów czy województw. Przedstawiają także swoje oferty promocyjne na rodzimym rynku i różnych imprezach typu targi. Każdy z partnerów mógłby, prezentując siebie – zaprezentować ofertę miasta partnerskiego w Polsce czyli Stronia Śląskiego. Współpracę w dziedzinie turystyki należy wzbogacić hasłem o wymianę np.: młodzieży na czas ferii zimowych czy wakacji letnich. Ofertę należy skierować również do dorosłych mieszkańców zaprzyjaźnionych samorządów (zwłaszcza Chodzieży), którzy mogliby korzystać z urlopów na terenie gminy Stronie Śląskie. Celem wzbogacenia współpracy międzynarodowej oraz lokalnej oferty turystycznej i kulturalnej można zainicjować np.: „święto współpracy”. Byłaby to odpowiednio wypromowana, otwarta impreza organizowana na przemian na terenie gminy Stronie Śląskie i jej konkretnego partnera, której uczestnikami byłiby mieszkańcy obu samorządów oraz zapewne goście z okolicznych gmin i przyjezdni turyści.

7.2.8. Stworzenie systemu wszechstronnej promocji turystycznej gminy.

Zadanie to należy wykonać w aspekcie technicznym podobnie do zadania nr 7.1.3. Walory inwestycyjno – gospodarcze z tamtego zadania, w tym przypadku należy zastąpić promocją walorów turystyczno – rekreacyjnych. Wyszczególnić należy szeroki wachlarz możliwości spędzania wolnego czasu w gminie Stronie Śląskie np.:

- walory przyrodniczo – krajobrazowe Śnieżnickiego Parku Narodowego (w tym rezerwaty przyrody);
- zwiedzanie Jaskini Niedźwiedziej;
- zwiedzanie sztolni;
- zwiedzanie HSK „Violetta” SA;
- ośrodki narciarskie „Czarna Góra” i „Kamienica” – kolej linowa;
- zbiornik w Starej Morawie;

- agroturystyka
- piesze wycieczki;
- rajdy w nieznane;
- rajdy rowerowe;
- narciarstwo zjazdowe i biegowe;
- jazda konna;
- wycieczki dorożką;
- kuligi;
- spotkania przy ognisku;
- imprezy „na życzenie”;
- miejsca noclegowe dla zielonych szkół;
- uwarunkowania sprzyjające odbywaniu praktyk studenckich i zawodowych.

Oferty należy pogrupować co do wieku potencjalnych turystów, czasu jaki można spędzić w gminie (week – end, turnusy tygodniowe, itp.). Gmina Stronie Śląskie powinna regularnie prezentować się na każdej imprezie typu targi turystyczne, zarówno o zasięgu regionalnym (Wrocław), ogólnopolskim (Poznań) czy międzynarodowym (Berlin). Ważnym aspektem niniejszego zadania jest również wypracowanie sloganu reklamowego promującego Gminę Stronie Śląskie.

7.2.9. Transgraniczne powiązanie infrastruktury turystycznej.

Niniejsze działania dotyczą relacji pomiędzy gminami sąsiednimi dla Stronia Śląskiego w Polsce (Lądek Zdrój i Bystrzyca Kłodzka) jak i sąsiednich gmin położonych w Republice Czeskiej. Powiązanie transgranicznej infrastruktury dotyczy głównie szlaków pieszych, rowerowych, konnych, narciarstwa biegowego, itp. Ważnym aspektem tego zadania w wymiarze międzynarodowym jest dopuszczenie ruchu pojazdów o masie całkowitej do 3,5 tony na przejściu granicznym Nowa Morawa – Stare Mesto zlokalizowanym na Przełęczy Płaszczyna (Kladske Sedlo). Ponadto postuluje się otwarcie pieszych i rowerowych przejść granicznych na Przełęczy Gierałtowskiej (Nowy Gierałtów – Nove Vilemovice), na Przełęczy Trzech Granic (Bielice – Petrikov / Ramzova) oraz w okolicach Przełęczy Pod Działem w kierunku hotelu Paprsek i miejscowości Velke Vrbno. Realizując te zadania wspólnie ze stroną czeską można ubiegać się o dofinansowanie z programu, mającego na celu rozwój terenów przygranicznych – INTEREG III C.

W ramach niniejszego zadania strategicznego można się również wzajemnie promować. Tablice informacyjne w formie reklamy planszowej gminy Stronie Śląskie, należałoby umieścić w centralnych punktach miejscowości sąsiednich, tuż przy szlakach wiodących w kierunku Stronia Śląskiego i odwrotnie. Wspólnie z sąsiadami (Lądek Zdrój, Bystrzyca Kłodzka, Stare Mesto) należy opracować transgraniczne oferty turystyczne dla przyjezdnych gości, umożliwiające skorzystanie z licznych atrakcji po obu stronach granicy. Ponadto należy skoordynować system rezerwacji miejsc noclegowych, który umożliwi odsyłanie gości w razie przepelnienia po jednej ze stron.

7.2.10. Poprawa wizerunku i estetyki w gminie.

Na to zadanie składać się będzie całokształt pomniejszych działań związanych między innymi z ochroną środowiska oraz rozbudową gminnej infrastruktury technicznej i społecznej. Wrażenia estetyczne wywierają ogromny wpływ na odwiedzających. Dzisiejszy obraz miasta, szczególnie centrum, oraz wielu innych miejscowości jest daleki od atrakcyjnego, zadbanego ośrodka turystycznego. Wzorem niektórych miast polskich oraz czeskich, a szczególnie niemieckich i austriackich, będących główną konkurencją dla gminy Stronie Śląskie, należy wygospodarować środki na cykliczne odnawianie elewacji przy głównych ciągach komunikacyjnych w mieście i gminie, a także zachęcać właścicieli do dbałości o całość nieruchomości na pozostałym obszarze. Należy to powiązać z systemem motywującym do tych działań właścicieli lub najemców nieruchomości poprzez instrumenty ekonomiczne (np.: obniżając stawki podatków od nieruchomości) oraz prawne (warunki umów najmu, dzierżawy lub sprzedaży). Zadanie to należy wzbogacić o:

- uporządkowanie dolin rzecznych, zwłaszcza Białej Łądeckiej, Morawki, Kleśnicy i Siennej Wody jako atrakcyjnego elementu krajobrazu;
- wytworzenie zielonych ciągów spacerowych spinających centrum miasta i poszczególne wsie z atrakcyjnymi miejscami wycieczek;
- renowację zieleni (parków, alei, tras spacerowych);
- budowę i modernizację wygodnych i bezpiecznych chodników wzdłuż ciągów komunikacyjnych;
- ujednoczenie wizerunku przystanków komunikacji samochodowej (logo gminy, reklama walorów);
- czytelne i jednolite plansze z nazwami miejscowości i ulic;
- organizowanie konkursów na najładniejsze ogródki, obejścia, itp.

Wszystko to ma służyć idei stworzenia spójnej i czytelnej kompozycji przestrzenno – urbanistycznej, powiązanej z historycznym układem oraz uwarunkowaniami krajobrazowymi. Obraz „kolorowego” i zadbanego miasta spowoduje, że odwiedzający staną się jego żywą reklamą, polecając gminę Stronie Śląskie swoim znajomym.

7.2.11. Opracowanie koncepcji rozwojowej (architektoniczno – planistyczno – ekonomicznej) dla reprezentacyjnej ulicy miasta – program rewitalizacji miasta.

Mimo licznych atrakcji związanych z walorami naturalnymi oraz rozwojem nowoczesnej infrastruktury sportowo – rekreacyjnej miasto Stronie Śląskie nie posiada charakteru czy tak zwanego „klimatu” miejscowości turystycznej (atrakcyjnego ośrodka turystycznego). Mimo solidnego zaplecza infrastrukturalnego, porównywalnego z największymi ośrodkami górskimi w regionie, daleko mu do marki i splendoru Karpacza, Szklarskiej Poręby czy nawet Łądką Zdroju. Zdecydowana większość turystów, kojarzy rejon gminy tylko z Jaskinią Niedźwiedzią czy ośrodkiem „Czarna Góra”. Pobyty w gminie Stronie Śląskie są najczęściej kilkugodzinne (np.: zwiedzanie „Jaskini”, narciarstwo zjazdowe), a następnie turyści udają się na nocleg do Łądką Zdroju, Międzygórze czy nawet Polanicy, Dusznik i Kudowy –

Zdroju. Taki stan uniemożliwia pełne skonsumowanie w wymiarze ekonomicznym ich obecności. Przyczyn tego zjawiska należy szukać przede wszystkim w niewłaściwej promocji, braku odpowiedniej bazy gastronomicznej, braku obiektów noclegowych o podwyższonym standardzie.

Jednakże również dzisiejszy wygląd zewnętrzny, szczególnie centrum miasta, wpływa negatywnie na jego wizerunek. Wiele obiektów nie odpowiada charakterowi ośrodka turystycznego. Są to między innymi: komórki, garaże czy zdewastowane warsztaty, itp. Celem niniejszego zadania jest wyznaczenie reprezentacyjnej ulicy miasta (np.: Kościuszki lub Nadbrzeżnej) oraz stopniowe przeobrażanie jej w klasyczny i estetyczny, tętniący życiem dziennym i nocnym deptak. To głównie w jego obrębie powinny być zlokalizowane obiekty handlowe, gastronomiczne, rozrywkowe, galerie, wystawy, warsztaty oferujące produkty rzemiosła artystycznego, punkt informacji turystycznej, itp. Ponadto nowo opracowywany miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego powinien wyznaczyć jasne standardy urbanistyczne oraz przestrzenne dla poszczególnych zespołów zabudowy, zarówno dla obecnej jak i nowo budowanej. Efektem prac winna być spójność tych obiektów (linie zabudowy, wysokość, detal architektoniczny) z zabudową historyczną i atrakcyjnością krajobrazu.

Realizację niniejszego zadania należałoby powiązać z poprzednim, odnoszącym się do poprawy wizerunku i estetyki w gminie. Tak kompleksowe podejście do tematyki przeobrażenia dzisiejszej struktury funkcjonalno – przestrzennej miasta, które może zaowocować jego społecznym i ekonomicznym rozwojem, umożliwia skorzystanie z funduszy unijnych w ramach programu „Rewitalizacji miast”.

7. 3. Społeczeństwo.

Cel pośredni: *Stworzenie bogatej oferty edukacyjnej, kulturalnej i medycznej:*

7.3.1. Utworzenie Ośrodka (Domu) Kultury.

Obecna sieć i zakres usług kultury na terenie gminy Stronie Śląskie jest niewystarczająca z punktu widzenia potrzeb. Należy rozważyć możliwość utworzenia ośrodka o randze Gminnego lub Miejskiego Domu Kultury oraz sieci świetlic wiejskich (domów ludowych). Realizację tego zadania należałoby ująć w Planie Rozwoju Lokalnego, umożliwiając tym samym pozyskanie środków unijnych na taką inwestycję. Ponadto przyszłe działania powinny prowadzić do zachęcenia uczestnictwem w życiu kulturalnym miasta i gminy coraz większej liczby mieszkańców. Osiągnąć to można między innymi poprzez szersze dostosowanie oferty kulturalnej w kierunku potrzeb różnych grup wiekowych, np.: wzbogacając obecną ofertę oraz łącząc działalność instytucji kulturalnych z innymi rodzajami aktywności, szczególnie w dziedzinach sportu, rekreacji, gastronomii czy rozrywki. Należy również promować możliwość zrzeszania się, zwłaszcza młodzieży, w sekcje i koła zainteresowań o tematyce: muzycznej, teatralnej, sztuk pięknych, itp.

Należy także rozważyć przyszłą formę finansowania usług kultury czy też sportu. Podstawową barierą rozwoju życia kulturalnego oraz inicjatyw społecznych jest brak środków finansowych i technicznych. Niniejsze zadanie ma również na celu organizację formy finansowania usług kultury oraz sportu poprzez urynkowienie. Infrastruktura społeczna Stronia Śląskiego charakteryzuje się dużym zasobem powierzchni użytkowych. Dotyczy to głównie terenów sportowych, a w przyszłości być może również kulturalnych. Ideą reorganizacji jest dzierżawa wspomnianych zasobów na drodze postępowania konkursowego. Praktyka gospodarki wolnorynkowej wykazuje niezaprzeczalnie większe zaangażowanie podmiotów prywatnych nad publicznymi. Zadanie to jest ryzykowne ze względu na znaną sprzeczność pomiędzy pełnieniem zadań publicznych w dziedzinie kultury i sportu, a dążeniem do ekonomicznych profitów. Jednak odpowiedni system dotacji np.: do cen sprzedanych biletów lub do konkretnych przedsięwzięć umożliwiłby z jednej strony wyzwolenie inicjatywy w duchu gospodarki wolnorynkowej, a z drugiej – zapewnienie wartościowej i nie wyłącznie komercyjnej oferty kulturalnej i sportowej.

7.3.2. Upowszechnienie i rozwój cyklicznych imprez kulturalnych.

Zadanie ma na celu opracowanie rodzimego programu imprez kulturalnych, opublikowanie w formie kalendarium i jego upowszechnienie na zewnątrz oraz wśród mieszkańców, zachęcając ich tym samym do wspólnego organizowania takich przedsięwzięć. Niezbędna jest tutaj także ewentualna współpraca z podmiotami prywatnymi w zakresie opisanym w poprzednim zadaniu. Istniejący obecnie kalendarz imprez należałoby wzbogacić między innymi o:

- cykliczne wystawy autorskie;

- koncerty orkiestr ulicznych;
- koncerty zespołów regionalnych i ludowych;
- kabaretony;
- uliczne targi staroci;
- plenerowe wystawy artystyczne;
- spotkania twórcze;
- koncerty muzyczne na świeżym powietrzu, itp.

Większość imprez powinna być związana z historią i tradycją regionu, Stronia Śląskiego i okolicznych miejscowości. Ponadto należy przedsięwziąć działania marketingowe promujące cykl dzisiejszych i przyszłych wydarzeń kulturalnych oraz podjąć starania mające na celu pozyskanie atrakcyjnych imprez o zasięgu regionalnym bądź ogólnokrajowym, organizowanych przez znane w kraju firmy. Stronie Śląskie mogłoby zabiegać o to, aby stać się jednym z „przystanków” na trasach imprez objazdowych organizowanych przez różne instytucje i koncerty.

7.3.3. Upowszechnienie i rozwój cyklicznych imprez sportowo – rekreacyjnych.

Analogicznie do opisanych powyżej przedsięwzięć związanych z kulturą, należy podjąć działania zmierzające do stworzenia programu cyklicznych imprez sportowych. Organizacyjnie mechanizmy imprez sportowych funkcjonowałyby podobnie do tych związanych z kulturą. Mogą się one odbywać w tym samym czasie lub osobno. Obecnie istniejący kalendarz należy wzbogacić o imprezy wyszczególnione w zadaniu nr 7.2.8, czyli np.:

- rajdy w nieznanie;
- rajdy rowerowe;
- narciarstwo zjazdowe i biegowe;
- sporty wodne;
- jazda konna;
- wycieczki dorożką;
- kuligi;
- spotkania przy ognisku (pieczenie barana), itp.;

Atrakcyjność imprez można podnieść poprzez organizowanie wszelakich zawodów z nagrodami np.:

- slalom narciarski;
- biegi na orientację;
- biegi narciarskie;
- kolarstwo górskie i przełajowe;
- zawody hippiczne;
- zawody związane ze sportami wodnymi;
- zawody OSP, itp.

W przypadku sportów związanych z górami (maraton górski, rowery górskie, narciarstwo, lotniarstwo, itp.) można podjąć rozmowy z danym związkiem sportowym w sprawie organizacji na terenie gminy Stronie Śląskie oficjalnych Mistrzostw Regionu, Polski czy Europy. Kalendarz cyklicznych oraz okazjonalnych imprez o charakterze kulturalnym i sportowo – rekreacyjnym należy ująć we wszelkich materiałach promocyjnych gminy.

7.3.4. Utrzymanie obecnego profilu usług opieki medycznej na terenie gminy.

Zasadnicze decyzje dotyczące funkcjonowania służby zdrowia zapadają na szczeblu centralnym i wojewódzkim. Działania samorządu lokalnego powinny skoncentrować się na utrzymaniu obecnego zakresu świadczeń poprzez niedopuszczenie do redukcji profilu oferowanych usług, z jakiego mieszkańcy gminy mogą korzystać na miejscu. Potencjał istniejącej infrastruktury można w miarę potrzeb i możliwości wykorzystać w celu przejmowania pacjentów z innych gmin oraz organizacji szerokiego spektrum komercyjnych medycznych usług podstawowych i specjalistycznych.

7.3.5. Reorganizacja usług szkolnictwa w związku ze zmianami demograficznymi i ekonomicznymi.

Obecna sieć i zakres usług edukacyjnych i wychowania jest wystarczająca z punktu widzenia potrzeb gminy. Jednakże w dłuższej perspektywie, w związku z postępującym niżem demograficznym, należy rozważyć możliwość reorganizacji obecnej sieci. Mniejsza ilość dzieci w przedszkolu oraz w szkole podstawowej spowoduje, że wiele z obecnych pomieszczeń do nauczania będą nie wykorzystane. Potencjał tej bazy można wykorzystać na cele kulturalne bądź komercyjne opisane w zadaniu nr 7.3.1.

Częścią składową niniejszego zadania są także decyzje organizacyjne dotyczące obecnego profilu nauczania, to jest dostosowanie go do obecnych realiów ekonomicznych. Wzorem funkcjonującej już w miejscowym liceum ogólnokształcącym klasy o profilu turystycznym, przedsiębiorczości i usług można wprowadzić klasy o profilu ekologicznym (ochrona środowiska). Celem tego przedsięwzięcia będzie przygotowanie miejscowej młodzieży do nauki w szkołach wyższych o podobnych profilach, bądź do objęcia w przyszłości stanowisk kadrowych w firmach oferujących usługi związane z ochroną środowiska zwłaszcza, że dziedzina ta objęta jest priorytetem w długofalowej polityce Unii Europejskiej.

Cel pośredni: Wytworzenie się cech społeczeństwa obywatelskiego:

7.3.6. Powołanie grupy liderów (autorytetów) lokalnych współrealizujących program rozwojowy gminy.

Podczas prac Zespołu Roboczego ds. Strategii Rozwoju Gminy Stronie Śląskie nad analizą SWOT pojawiały się bardzo często stwierdzenia dotyczące małej aktywności zarówno społecznej jak i gospodarczej miejscowego społeczeństwa, postępującego zrezygnowania wśród osób bezrobotnych, barier mentalnych, itp. Próba przełamania tego stanu są poniższe cztery zadania strategiczne, mające na celu wytworzenie się choćby podstawowych cech społeczeństwa obywatelskiego.

Ważnym etapem prac nad tworzeniem niniejszego dokumentu jest opracowanie zasad monitorowania realizacji Strategii Rozwoju. Poświęcony temu zostanie zresztą osobny rozdział. Monitoring jest podstawą ewentualnej aktualizacji Strategii i powinien obejmować organizacje oraz instytucje zarówno publiczne jak i prywatne. Proponowany plan rozwoju bazuje na rzeczywistych szansach, precyzując konkretne działania. Powinien on podlegać przynajmniej corocznemu przeglądowi w zakresie zmian lub utrzymania ustalonej wizji, celów i zadań. Może to wynikać np.: z pojawienia się nowych podmiotów (inwestorów), które mogłyby stać się pełnoprawnymi uczestnikami procesu rozwoju, bądź zarysowania się całkowicie nowych priorytetów powstałych np.: w wyniku nieprzewidywalnych dzisiaj zdarzeń. Zdolność grupy monitorującej Strategię do reagowania na zmiany i podejmowanie odpowiednich działań jest jednym z ważniejszych wyznaczników jej sukcesu. Reasumując skuteczny monitoring pozwala na wczesne dostrzeganie zagrożeń oraz wykorzystanie pojawiających się szans. Praktyka realizacji projektów strategicznych w wielu gminach wskazuje, że konieczne jest powołanie i ukonstytuowanie się takiego zespołu poprzez uchwałę Rady Miejskiej bądź rozporządzenie Burmistrza. Składać się on powinien z 20 – 30 osób, reprezentujących możliwie szeroki przekrój społeczeństwa gminy. Mogą to być zarówno wybrani przedstawiciele Urzędu Miejskiego: burmistrz, radni oraz urzędnicy, a także: prywatny biznes, przedstawiciele lokalnych organizacji społecznych oraz niezależni obserwatorzy. Zaczątkiem takiej grupy może być Zespół Roboczy ds. Strategii Rozwoju. Do kompetencji takiego zespołu powinno należeć opiniowanie corocznego planu finansowego projektów zawartych w Strategii Rozwoju oraz w innych dokumentach strategiczno – planistycznych np.: Program Ochrony Środowiska, opiniowanie priorytetów inwestycyjnych czy tworzenie nowej listy celów i zadań w zależności od danych realiów. Zespół powinien również współuczestniczyć w tworzeniu gminnego budżetu oraz być głównym ciałem wspólnie opracowującym Plan Rozwoju Lokalnego. Sprawozdania z realizacji prac zespołu monitorującego Strategię mogą być publikowane w lokalnych mediach.

Pośrednim efektem tego zadania jest również konieczność wydawania przez Urząd Miejski Biuletynu Informacyjnego, w którym publikowane będą informacje dotyczące między innymi planów i zadań realizowanych przez Urząd.

7.3.7. Stworzenie systemu konsultacji społecznych dotyczących problematyki rozwoju społeczno – ekonomicznego na poziomie poszczególnych miejscowości.

Analogicznie do poprzedniego zadania strategicznego również na szczeblu lokalnym (miasto i poszczególne sołectwa) powinny zawiązać się zespoły monitorujące i konsultujące politykę Urzędu Miejskiego w stosunku do danej miejscowości jak i oceniające realizację ich postulatów i oczekiwań przez Urząd. Kształt każdej grupy powinien być reprezentatywny w stosunku do danej społeczności i mógłby być powoływany np.: przez Radę Sołecką. Wskazane byłoby aby przedstawiciele poszczególnych zespołów uczestniczyli w posiedzeniach grupy monitorującej Strategię Rozwoju całej gminy, szczególnie na etapie opracowywania Planu Rozwoju Lokalnego. Do kompetencji lokalnych zespołów należałoby również współtworzenie programu „Rewitalizacji miasta” (Stronie Śląskie) oraz „Odnowy wsi” (poszczególne sołectwa).

7.3.8. Realizacja programu „Rewitalizacji miasta”.

Szeroka problematyka dotycząca obecnego stanu przestrzeni społeczno – ekonomicznej miasta Stronie Śląskie jak również próby zarysowania poszczególnych koncepcji rozwojowych zostały zawarte w licznych zadaniach strategicznych niniejszego dokumentu. Wśród wielu programów finansowanych przez Unię Europejską w ramach funduszy strukturalnych jest również program „Rewitalizacji miast”. Celem programu jest stworzenie koncepcji oraz zadań inwestycyjnych, obejmujących zarówno aspekty społeczne i gospodarcze jak również architektoniczne czy urbanistyczne, które po wdrożeniu wpłyną na rozwój miasta lub jego wybranego fragmentu. Projekt programu i listę zadań tworzy się przy współpracy: miejscowej administracji samorządowej, lokalnej społeczności, partnerów prywatnych oraz ekspertów zewnętrznych (biura architektoniczne, planistyczne, ekonomiści, itp.). Ostatnim etapem prac jest wypełnienie oraz złożenie odpowiedniego wniosku. Przydział środków finansowych, w zależności od oceny danego projektu, prowadzony jest na szczeblu wojewódzkim – Urząd Marszałkowski.

7.3.9. Realizacja programu „Odnowy wsi”.

Analogicznie do programu „Rewitalizacji miasta” realizuje się program „Odnowy wsi”. Eksperti zewnętrzni wspólnie z Radą Sołecką oraz przy szerokiej partycypacji lokalnej społeczności tworzą dokument w rodzaju strategii rozwoju danej wsi. Podobnie jak w strategii należy opracować wizję (koncepcję rozwoju), cele oraz konkretne zadania strategiczne (inwestycyjne), które wpłyną na rozwój danej miejscowości. Z funduszu „Odnowy wsi” w szczególności finansuje się zadania związane z kulturą, sportem, ochroną środowiska (np.: rewitalizacja parków i alei wiejskich) czy komunikacją (np.: pieszne ciągi spacerowe). Ostatnim etapem prac jest wypełnienie oraz złożenie odpowiedniego wniosku. Przydział środków finansowych, w zależności od oceny danego projektu, prowadzony jest na szczeblu wojewódzkim – Urząd Marszałkowski.

7. 4. Infrastruktura techniczna i ochrona środowiska.

Cel pośredni: *Zachowanie cennych walorów naturalnych:*

7.4.1. Dokończenie budowy sieci wodociągowej.

Obecnie w sieć wodociągową wyposażone jest miasto Stronie Śląskie oraz wsie Bolesławów i Strachocin (częściowo). Celem niniejszego zadania jest budowa sieci wodociągowej oraz budowa nowych ujęć wodnych w oparciu o źródła własne oraz dofinansowanie zewnętrzne. Pierwszym etapem prac będzie opracowanie koncepcji zaopatrzenia w wodę miejscowości nie objętych siecią wodociągową. Ze względu na charakter i zakres prac będą one postępować etapowo. Priorytetem wyposażenia w wodociąg powinny zostać objęte najbardziej zainwestowane w infrastrukturę turystyczną (baza noclegowa) miejscowości.

Ponadto po przeprowadzeniu odpowiednich specjalistycznych badań hydrogeologicznych należy rozważyć możliwość komercyjnego wykorzystania zbiornika wód podziemnych nr 339 „Góry Bialskie – Śnieżnik” jako alternatywne ujęcie wody.

7.4.2. Dokończenie budowy sieci kanalizacyjnej.

Obecnie na terenie gminy sieć kanalizacyjną posiadają następujące miejscowości: miasto Stronie Śląskie, Bolesławów oraz częściowo: Stara Morawa, Strachocin, Sienna i Stronie Śląskie wieś. Pozostałe miejscowości pozostają bez kanalizacji. Taki stan powoduje, szczególnie w szczycie sezonu turystycznego, powstawanie zwiększonej ilości płynnych nieczystości, które nierzadko są nielegalnie odprowadzane, zanieczyszczając tym samym glebę oraz wody powierzchniowe i podziemne. Budowa sieci kanalizacyjnej jest jednym z najważniejszych zadań strategicznych i powinna być priorytetem inwestycyjnym. Przed rozpoczęciem inwestycji należy uprzednio opracować koncepcję programową budowy sieci kanalizacyjnej. Analogicznie do zadania związanego z wodociągowaniem, w pierwszej kolejności siecią kanalizacyjną należy objąć miejscowości rozwojowe, najbardziej zainwestowane w infrastrukturę turystyczną.

Charakter, zakres i cel przedsięwzięć związanych z gospodarką wodno – ściekową umożliwi pozyskanie dofinansowania zarówno ze środków krajowych jak i unijnych.

7.4.3. Wdrożenie programu zaopatrzenia gminy w nośniki energetyczne (ciepłownictwo).

Niniejsze zadanie ma na celu wdrożenie w życie „Projektu założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla miasta i gminy Stronie Śląskie. Obecnie na terenach wiejskich gminy Stronie Śląskie nie ma sieciowych systemów centralnego ogrzewania. Potrzeby grzewcze mieszkańców gminy pokrywane są ze źródeł lokalnych, do których należą głównie piece opalane drew-

nem, węglem kamiennym i jego pochodnymi oraz olejem opałowym lub gazem propan – butan. W najbliższym okresie nie przewiduje się realizacji centralnych urządzeń ciepłowniczych, umożliwiających dostawę ciepła dla odbiorców indywidualnych na terenach wiejskich. Wymogi ochrony powietrza atmosferycznego wymuszają potrzebę podjęcia inicjatyw związanych ze zmianą obecnego rodzaju paliw używanych do celów grzewczych, w kierunku szerszego wykorzystania paliw uznawanych za ekologiczne. Wstępna koncepcja wypracowana w „Projekcie założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla miasta i gminy Stronie Śląskie” zakłada modernizację i pełne wykorzystanie obecnych mocy istniejących kotłowni oraz zwiększenie wykorzystania gazu ziemnego w mieście, a w pozostałych miejscowościach gminy – gazu płynnego, oleju opałowego i energii elektrycznej.

Zgodnie z „Projektem założeń ...” ekologicznym nośnikiem energii, głównie w mieście, może stać się gaz przewodowy. W 1995 roku została opracowana „Koncepcja Programowa Gazyfikacji Miasta Stronie Śląskie do 2020 roku”, w której przewidziano drugostronne zasilanie miasta Stronie Śląskie poprzez przewód gazowy DN 150 relacji Huta Szkła – Morawka zakończony stacją redukcyjno – pomiarową I^o zlokalizowaną w rejonie ulicy Morawka. W zależności od potrzeb energetyczno – cieplnych samorządu budowa gazociągu otwiera możliwość zaopatrzenia obszaru miasta i części gminy w to medium.

Ewentualna przyszła budowa sieci gazowej powinna być realizowana z uwzględnieniem obowiązującego prawa energetycznego – ustawy z dnia 10.04.1997 roku (Dz. U. Nr 54 poz. 348) oraz rozporządzeń wykonawczych, w szczególności w oparciu o:

- wnioski podmiotów ubiegających się o przyłączenie do sieci gazowej posiadających tytuł prawny do korzystania z przyłączanego obiektu;
- sporządzony przez przedsiębiorstwo energetyczne plan rozwoju w zakresie sieci gazowej, uwzględniający wytyczne miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, ograniczony do zadań, dla których istnieją warunki techniczne oraz ekonomiczne dostarczania paliwa gazowego.

Opłacalność przedsięwzięcia uzależniona jest między innymi od zawarcia odpowiedniej ilości umów o przyłączenie do sieci gazowej oraz długości projektowanych gazociągów i przyłączy odpowiednich dla umożliwienia zaistnienia warunków technicznych przyłączenia. Stacje redukcyjno – pomiarowe oraz gazociągi stanowią układy hermetycznie zamknięte i wyłączając stany awaryjne nie zagrażają środowisku naturalnemu. Wprowadzenie gazyfikacji sprzyja ochronie środowiska poprzez eliminację lokalnej emisji pyłów i toksycznych składników spalin.

7.4.4. Promocja alternatywnych źródeł energii.

Niniejsze zadanie strategiczne jest kontynuacją poprzedniego. Warunki naturalne występujące na terenie gminy sprzyjają wykorzystaniu alternatywnych źródeł energii. Dotyczy to głównie wody oraz siły wiatru. Istnieją także warunki lokalizacyjne, sprzyjające zainstalowaniu małych hydroelektrowni lub wiatrowni. Zadaniem samorządu byłoby wspieranie takich przedsięwzięć, począwszy od dofinansowania, ulg w podatkach lokalnych, a skończywszy na pomocy w dofinansowaniu przez instytucje zewnętrzne. Urząd Miejski może również zająć się poszukiwaniem inwestorów zainteresowanych uruchomieniem takich urządzeń na większą skalę. Obecność tego typu „minielektrowni” jest także chętnie odwiedzaną atrakcją turystyczną.

7.4.5. Program podnoszenia świadomości ekologicznej wśród mieszkańców.

Niektórzy mieszkańcy są słabo uświadomieni co do wpływu ich sposobu życia oraz działalności na wodę, powietrze, glebę i inne komponenty środowiska przyrodniczego. Niniejsze zadanie ma charakter prawno – organizacyjny. Egzekwowanie norm emisji zanieczyszczeń wody, gleby czy powietrza dotyczy zarówno osób fizycznych jak i przedsiębiorstw. Polskie prawodawstwo reguluje maksymalne normy emisji zanieczyszczeń. Należy je tylko skutecznie monitorować oraz egzekwować. Odpowiedzialne za to są służby wojewódzkie i powiatowe. Samorząd powinien również uczestniczyć w tym procesie, np.: nawiązując kontakty z przedsiębiorstwami zajmującymi się gospodarką odpadami i ich powtórным wykorzystaniem. Współpraca ta zaowocowałaby wyposażeniem każdego z gospodarstw domowych, w kilka rodzajów pojemników na odpady: kompost, szkło, papier, szmaty itp. Korzyści finansowe jakie dzięki tej współpracy odniósłby samorząd, należałoby zainwestować w przedsięwzięcia proekologiczne np.: dofinansowanie zadań nr 7.4.1 – 7.4.4.

Wszelkie inwestycje związane z inżynierią środowiska powinny być poprzedzone szeroko rozpowszechnioną kampanią informacyjno – edukacyjną wśród mieszkańców. Należy wykonać także pracę u podstaw, polegającą na obowiązkowym uczestnictwie uczniów szkół podstawowych, gimnazjów oraz szkół średnich na zajęciach lub pogadankach dotyczących ekologii. Będzie to miało wpływ na codzienne zachowania mieszkańców dotyczące odpadów, ścieków, uprawy ziemi czy zużycia energii. Wysoka świadomość ekologiczna całego społeczeństwa bez względu na wiek i wykształcenie jest podstawą rozwoju gminy bez degradacji środowiska.

7.4.6. Zachowanie walorów środowiska naturalnego w procesie decyzyjnym dotyczącym udostępniania nowych terenów pod zainwestowanie turystyczne.

Problematyka zrównoważonego rozwoju gminy Stronie Śląskie poruszana jest praktycznie w każdym dokumencie o charakterze strategiczno – planistycznym. Odnosi się do niej między innymi: Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego, Miejskowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego, Projekt założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe, a zwłaszcza Program Ochrony Środowiska i Plan Gospodarki Odpadami. Również zadania strategiczne niniejszej Strategii, szczególnie te dotyczące rozwoju potencjału bazy turystycznej i sportowo – rekreacyjnej oraz infrastruktury, odnoszą się do tych kwestii.

Jedną z najbardziej konfliktowych inwestycji wydaje się być planowana budowa kolei linowej (gondolowej) na szczyt Śnieżnika oraz w dalszej perspektywie zagospodarowanie jego wybranych stoków na cele narciarstwa zjazdowego. Z jednej strony rację mają instytucje zajmujące się ekologią i ochroną środowiska. Ich obawy dotyczą głównie szczytowej kopuły Śnieżnika (zwiększenie ruchu), objętej ochroną w postaci rezerwatu przyrody oraz ewentualnych nieodwracalnych zaburzeń w naturalnym funkcjonowaniu lokalnych ekosystemów i korytarzy ekologicznych na jego zalesionych stokach. Z drugiej strony rację mają mieszkańcy oraz samorząd gminny, upatrujący w rozwoju infrastruktury służącej turystyce na Śnieżniku, szansy rozwojowej dla sporej części gminy. Za argumentami tych drugich niewątpliwie przemawia obecne wysokie bezrobocie, praktycznie nikłe szanse (między innymi spowodowane walorami naturalnymi !) na pozyskanie grupy inwestorów, którzy zainwestują w działalność produkcyjną, a tylko tacy praktycznie dają szansę zatrudnienia dla setek osób, wątpliwy rozwój bazy noclegowej i gastronomicznej w południowej części gminy, gdzie główną atrakcją będą tylko walory przyrodnicze (obecny ruch na pieszych szlakach turystycznych w tej części gminy jest śladowy) oraz obecne przeciążenie funkcjonującej stacji narciarskiej „Czarna Góra” w Siennej. Pogodzenie racji obu stron wydaje się trudne, aczkolwiek nie niemożliwe tym bardziej, że przed podobnymi problemami stało wiele polskich gmin położonych w górach, a jednak udało się pogodzić rozbieżne interesy, np.: Świeradów Zdrój, Szklarska Poręba, Wisła, Szczyrk, Zawoja, Muszyna czy Krynica Górská. Kluczem do sukcesu wydaje się być współpraca obu stron oparta na wspólnym opracowywaniu projektu zagospodarowania Śnieżnika. Punktem wyjścia może być opracowana fachowo w 2002 roku, dokładna inwentaryzacja przyrodnicza gminy Stronie Śląskie. Wyniki jej badań, dotyczące między innymi cennych przyrodniczo stanowisk florystycznych czy ostoi fauny, mogą służyć jako podstawa do kompromisowego wyznaczenia lokalizacji i funkcjonowania wyciągu, tras zjazdowych oraz innych niezbędnych urządzeń infrastruktury.

Cel pośredni: Sprawny i przyjazny dla środowiska system komunikacyjny:

7.4.7. Reaktywacja linii kolejowej Kłodzko – Stronie Śląskie.

W połowie marca 2004 roku Polskie Koleje Państwowe – Zakład Przewozów Regionalnych, zawiesiły ruch pasażerski na linii Kłodzko – Stronie Śląskie. Główną przyczyną były straty finansowe PKP, spowodowane wysokimi kosztami funkcjonowania połączenia, między innymi ze względu na małą ilość pasażerów. Powodem tego jest wiele, choćby rozwój motoryzacji czy gęsta sieć połączeń komunikacji autobusowej. Jednakże należy nadmienić, że skoordynowanie pociągów relacji Kłodzko – Stronie Śląskie z pociągami relacji: Wrocław – Kłodzko czy Wałbrzych – Kłodzko pozostawiało wiele do życzenia. Ponadto w nowym rozkładzie jazdy PKP na 2004 rok wprowadzono pociąg pospieszny „Czarna Góra”. Z niewiadomych przyczyn ma on relację Wrocław – Kłodzko – Międzyzlesie, a nie Wrocław – Kłodzko – Stronie Śląskie. Wielu niezmotoryzowanych turystów, zwłaszcza spoza Dolnego Śląska, nie widząc możliwości dojazdu koleją do danej miejscowości rezygnuje z przyjazdu do niej.

Reforma PKP umożliwiła dzierżawę nie eksploatowanych linii kolejowych zarówno przez podmioty budżetowe i pozabudżetowe. Szczególnie dotyczy to zlikwidowanych linii w Sudetach, gdzie po podjęciu odpowiednich działań marketingowych można uzyskać sukces finansowy, nie wspominając o innych działaniach „ubocznych” takich jak popularyzacja regionu. Wznowienie ruchu pasażerskiego w relacji Kłodzko – Stronie Śląskie jest pożądane także z punktu widzenia ekologicznego. Uatrakcyjni krajobraz oraz przywróci prestiż miasta w regionie. Szansę ekonomicznej opłacalności funkcjonowania takiego połączenia, stwarzałyby zarówno przewozy turystyczne, przewozy okazjonalne (na życzenie zorganizowanych grup) jak i lokalne przewozy do pracy i szkoły oraz połączenia międzyregionalne na obszarze Euroregionu „Glacensis” (np.: relacja Kłodzko – Jeseník). Stronie Śląskie jak również Łądek Zdrój można byłoby włączyć w sieć skoordynowanych połączeń wewnątrz powiatu kłodzkiego: Kłodzko – Kudowa Zdrój, Kłodzko – Międzyzlesie, Kłodzko – Nowa Ruda, Kłodzko – Radków. Ruch pomiędzy tymi miejscowościami odbywałby się za pomocą oszczędnych autobusów szynowych, zintegrowanych z rozkładem jazdy komunikacji autobusowej. Znacznym ułatwieniem dla turystów odwiedzających Ziemię Kłodzką byłby jednolity system taksowania biletów. Niezależnie od tego jakim środkiem transportu się podróżuje, obowiązuje jeden bilet. Mogą to być bilety godzinne, dobowe, weekendowe, dekadowe, itp. Wzajemnych rozliczeń dokonywałyby pomiędzy sobą firmy transportowe: PKP, PKS, prywatni przewoźnicy, itp.

Rolą Urzędu Miejskiego w Stroniu Śląskim byłoby współtworzenie lobby zainteresowanych samorządów (w szczególności z gminą Łądek Zdrój), w celu promocji wyżej zarysowanych koncepcji oraz znalezienia inwestora (niekoniecznie PKP) na dzierżawę linii. Należałoby również liczyć się z wypracowaniem systemu dotacji od samorządów gminnych na funkcjonowanie lokalnych połączeń kolejowych.

7.4.8. Modernizacja dróg – dostosowanie przepustowości do natężenia ruchu.

Celem niniejszego zadania jest sukcesywne zastępowanie nawierzchni gruntowej na asfaltowo – bitumiczną oraz bieżąca modernizacja dróg, zwłaszcza po okresie zimowym. Niezbędna z punktu widzenia potrzeb jest również budowa: poboczy, tras dojazdowych do gospodarstw i posesji, dróg wewnętrznych, parkingów, chodników (w miarę technicznej możliwości) wzdłuż dróg w każdej wsi, ze szczególnym uwzględnieniem zorganizowania bezpiecznej drogi dla dzieci i młodzieży do szkół.

Modernizacji wymagają również odcinki obecnie istniejących, nierzadko zdekapitalizowanych dróg o nawierzchni brukowej i asfaltowej, będących w gestii Zarządu Dróg Powiatowych w Kłodzku. Niezbędne działania zmierzające do zwiększenia ich klasy technicznej to przede wszystkim:

- budowa chodników i oświetlenia w miejscowościach położonych wzdłuż trasy;
- budowa zjazdów i parkingów w celu bezkolizyjnego korzystania z urządzeń infrastruktury sportowo – rekreacyjnej, miejsc atrakcyjnych godnych zwiedzenia, punktów usługowych oraz dróg wewnętrznych;
- budowa poboczy;
- poszerzenie jezdni.

Powyższe inwestycje należy wykonać w pierwszej kolejności na terenie miejscowości, charakteryzujących się zwiększonym natężeniem ruchu turystycznego.

Gruntownej modernizacji (nawierzchnia, budowa poboczy i chodników) na terenie gminy Stronie Śląskie wymaga również droga wojewódzka nr 392 na odcinku: granica gmin Stronie Śląskie / Łądek Zdrój – Strachocin – Stronie Śląskie.

7.4.9. Utworzenie zorganizowanej ekologicznej komunikacji samochodowej.

Zorganizowane przewozy pasażerskie na terenie gminy obsługuje przede wszystkim Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej (PKS) z Kłodzka. Jednakże sieć oraz częstotliwość przejazdów jest niewystarczająca z punktu widzenia potrzeb turystów. Dotyczy to przede wszystkim kursów relacji: Stronie Śląskie – Bielice, Stronie Śląskie – Bolesławów, Stronie Śląskie – Kletno czy Stronie Śląskie – Sienina. Do miejscowości Kamienica czy Nowa Morawa zorganizowana komunikacja w ogóle nie dociera. Pojawiły się co prawda prywatne inicjatywy na zasadzie popularnych „busów”, jednakże nie kursują one regularnie, a w sezonie letnim ich ruch praktycznie zamiera.

Celem niniejszego zadania jest wyłonienie na drodze przetargu licencjonowanej firmy, na wzór korporacji taxi, która zajęłaby się organizowaniem przewozów pasażerskich na terenie gminy. Obsługiwane byłyby połączenia wewnątrz Stronia Śląskiego, pomiędzy miastem a poszczególnymi miejscowościami gminy, jak również do innym miejscowości położonych na terenie powiatu kłodzkiego. Podmiot (mógłby to być również Urząd Miejski) obsługujący tą formę wewnętrznej komunikacji, zorganizowałby sieć przystanków, opracowałby rozkład jazdy na sezon letni i zi-

mowy, cennik, itp. Niezbędne byłyby również badania rynku, w celu określenia relacji pomiędzy podażą a popytem (liczba pojazdów) oraz działania marketingowo – promocyjne. Pojazdy (busy) obsługujące rejon gminy powinny posiadać odpowiedni standard techniczny czyli np.: określoną minimalną liczbę miejsc siedzących, dostosowanie do przewozu sprzętu turystycznego (plecaki, narty), jednakowe oznakowane oraz napędzane paliwem ekologicznym. Sieć tworzyliby miejscowi prywatni właściciele takich samochodów.

7.4.10. Reorganizacja systemu komunikacji w mieście i gminie.

W sezonie turystycznym obserwuje się wzmożoną częstotliwość przejazdów przez miasto i inne miejscowości na terenie gminy. Jest to problem charakterystyczny dla miejscowości górskich, bogatych tradycją historyczną, poprzecinanych siecią wąskich ulic. Oczekiwany dalszy rozwój gminy w kierunku usług turystycznych i sportowo – rekreacyjnych spotęguje to zjawisko. W związku z tym niezbędna wydaje się reorganizacja ruchu samochodowego. Na terenie Stronia Śląskiego polegać ona może na ograniczeniu dostępu do centralnych rejonów miasta pojazdom ciężarowym z wyjątkiem obsługi handlu i administracji. Natomiast wąskie arterie, na których obecnie odbywa się ruch obustronny, można zamienić na drogi jednokierunkowe. Wzorem rozwiązań stosowanych na terenie miast – stacji narciarskich w Alpach można już obecnie rozważyć czasowe reorganizacje ruchu. I tak np.: w sezonie zimowym pomiędzy godziną 8 a 12 do południa, kiedy to główne natężenie ruchu kieruje się od granic miasta w stronę Siennej czy Kamienicy, ulica Kościuszki (na odcinku od ulicy Hutniczej do Turystycznej) byłaby jednokierunkowa w relacji północ – południe, zaś pomiędzy godziną 14 a 18 popołudniu odwrotnie. Natomiast realizacja zadania strategicznego nr 7.2.11, dotycząca wyodrębnienia reprezentacyjnej ulicy miasta (deptaku), wymagałaby opracowania osobnej koncepcji komunikacyjnej z wyłączeniem ruchu włącznie.

Na pozostałym obszarze gminy, w miejscach szczególnie newralgicznych komunikacyjnie (np.: Kamienica), trafnym rozwiązaniem na dzień dzisiejszy wydaje się być wprowadzenie ruchu wahadłowego z częstotliwością przejazdu w jedną stronę co 10 – 15 minut, sterowanego sygnalizacją świetlną bądź odpowiednim oznakowaniem. Ewentualna rozbudowa infrastruktury na Śnieżniku wymagałaby opracowania osobnej koncepcji komunikacyjnej.

7.4.11. Budowa parkingów w mieście i w miejscach atrakcyjnych.

Wszelkie oczekiwane inwestycje, a szczególnie związane z rozwojem funkcji turystycznych i sportowo – rekreacyjnych, muszą zapewnić odpowiednią dla nich liczbę miejsc parkingowych. Wzorem mogą być parkingi wybudowane przy stacji narciarskiej „Czarna Góra” w Siennej czy w okolicach Jaskini Niedźwiedziej w Kletnie. Predysponowane do rozwoju miejsc parkingowych jest również miasto Stronie Śląskie. Odpowiednia organizacja oraz promocja wewnątrz gminnej komunikacji samochodowej, o której mowa w zadaniu nr 7.4.9, mogłaby spowodować, że

znaczna część turystów pozostawiłaby swoje samochody na odpowiednio urządzonych parkingach w mieście, a w dalszą trasę ruszyłyby za pośrednictwem sieci ekologicznych busów. Ten system byłby korzystny dla gminy zarówno z punktu widzenia finansowego – sprzedaż biletów, niższe koszty modernizacji dróg, jak i ekologicznego oraz bezpieczeństwa – ograniczenie ruchu pojazdów spalinowych.

7.4.12. Budowa i modernizacja ciągów pieszo – spacerowo – komunikacyjnych.

Realizację niniejszego zadania należy powiązać z wdrażaniem rozwiązań dotyczących rozwoju sieci znakowanych szlaków pieszych, ścieżek rowerowych czy modernizacji dróg. Ze względu na ukształtowanie terenu bądź aleje drzew, na wielu odcinkach dróg poszerzenie jezdni czy budowa wzdłuż nich chodników dla pieszych jest z technicznego punktu widzenia trudne do wykonania. W związku z powyższym należy rozważyć możliwość modernizacji wybranych odcinków dróg leśnych i polnych, zlokalizowanych wzdłuż ciągów komunikacyjnych przeznaczonych dla pojazdów mechanicznych. Przykładem może być droga wiodąca ze Stronia Śląskiego (ulica Sportowa) wzdłuż rzeki Morawki do Starej Morawy, dukty leśne powyżej Kletna, Starego i Nowego Gieraltowa czy Bolesławowa. Oznakowanie, częściowe oświetlenie oraz wydzielenie pasa dla rowerzystów spowoduje, że właśnie tam przeniesie się w znacznej mierze ruch pieszy i rowerowy, zwiększając tym samym bezpieczeństwo wszystkich dzisiejszych użytkowników dróg.

Reasumując powyższe zapisy należy podjąć możliwie szeroką współpracę z sąsiednimi gminami (Lądek Zdrój, Bystrzyca Kłodzka) zwłaszcza w zakresie zadań związanych z turystyką oraz infrastrukturą techniczną i ochroną środowiska. Wspólne działania w tym zakresie mogą obniżyć koszty planowanych przedsięwzięć oraz umożliwić szersze korzystanie z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

8. Źródła finansowania.

8. 1. Potencjalne źródła finansowania.

Zadania realizowane w ramach Strategii Rozwoju mogą być finansowane z różnych źródeł. W polskim systemie finansowym są to źródła **wewnętrzne i zewnętrzne**. Źródła wewnętrzne oznaczają środki pochodzące z terenu gminy od podmiotów gospodarczych, budżetu lokalnego czy od mieszkańców. Natomiast źródła zewnętrzne to środki pochodzące od podmiotów funkcjonujących poza terenem gminy lub umiejscowionych organizacyjnie poza gminą.

Źródła wewnętrzne i zewnętrzne generować mogą środki o charakterze bezzwrotnym (na przykład dotacje, subwencje, darowizny, itp.) oraz zwrotnym (na przykład kredyty czy pożyczki), a także mogą mieć charakter źródeł generujących środki w sposób stabilny i systematyczny, co do terminu i wielkości lub zmienny i dyskrecjonalny, z punktu widzenia czasu ich kreacji i wielkości tych środków. Cechy te mają istotne znaczenie dla sposobu realizacji poszczególnych przedsięwzięć w ramach Strategii Rozwoju. Decydują bowiem o zakresie tych przedsięwzięć, tempie realizacji i całkowitych kosztach wykonania poszczególnych zadań, a w niektórych przypadkach o skuteczności.

TABELA 95: Podział środków finansujących programy strategiczne.

Środki lokalne	<ul style="list-style-type: none">➤ bezzwrotne jednorazowe (samoopodatkowanie, dotacje z budżetu gminy);➤ bezzwrotne systematyczne (pozycja budżetu gminy);➤ zwrotne jednorazowe (obligacje gminne).
Środki krajowe	<ul style="list-style-type: none">➤ bezzwrotne jednorazowe (dotacje celowe);➤ bezzwrotne systematyczne (subwencje);➤ zwrotne jednorazowe (kredyty i pożyczki bankowe).
Środki zagraniczne	<ul style="list-style-type: none">➤ bezzwrotne jednorazowe (środki pomocowe);➤ zwrotne jednorazowe (środki z linii kredytowych).

Środki lokalne posiadają tą podstawową zaletę, że są narzędziem mobilizacji społeczności lokalnej, zmuszają do racjonalnego ich wykorzystania i podnoszą ich efektywność. Wady związane są ze zwrotnością lub bezzwrotnością. W przypadku środków zwrotnych niezbędne jest określenie źródła, z którego będą one zwracane, często wraz z odsetkami (kuponami). Wadą zewnętrznych środków bezzwrotnych jest ich niskie oddziaływanie motywujące w kierunku efektywnego wykorzystania. Środki krajowe charakteryzują się mniejszą dostępnością i często, w przypadku środków bezzwrotnych, niższą kontrolą efektywności wykorzystania. Dotyczy to zwłaszcza środków publicznych. W przypadku środków zagranicznych są one z reguły połączone z koniecznością wyasygnowania środków własnych.

Podstawowe rodzaje środków finansowych, które mogą być wykorzystane przy realizacji zadań Strategii Rozwoju można zestawić następująco:

- środki własne podmiotów gospodarczych (przedsiębiorstw) istniejących na terenie gminy;
- środki własne podmiotów gospodarczych (przedsiębiorstw) spoza terenu gminy, krajowych i zagranicznych;
- środki budżetowe z budżetu gminnego, pozyskane w formie racjonalizacji wydatków budżetowych (oszczędności) lub w drodze zaplanowanych wydatków budżetowych;
- środki budżetowe z budżetów powiatowych i wojewódzkich;
- środki rządowe z budżetu centralnego i budżetu wojewody;
- środki celowe funduszy ekologicznych (od Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, poprzez fundusze wojewódzkie, aż po fundusz gminny);
- środki pochodzące z fundacji ekologicznych;
- środki pochodzące z pomocy zagranicznej (w tym ekokonwersji długów zagranicznych Polski);
- środki finansowe pochodzące z zagranicznych linii kredytowych;
- środki z banków komercyjnych;
- środki funduszy inwestycyjnych;
- środki towarzystw leasingowych;
- środki pochodzące z operacji na rynkach kapitałowych lub oprocentowania depozytów bankowych;
- środki pochodzące z budżetów gospodarstw domowych;
- środki pochodzące z samoopodatkowania się społeczności lokalnych;
- środki pochodzące z emisji obligacji komunalnych;
- środki pochodzące z darowizn, specjalnych emisji znaczków i innych wydawnictw;
- środki pochodzące z zasobów finansowych towarzystw ubezpieczeniowych i reasekuracyjnych;
- środki pochodzące z emisji tzw. obligacji ekologicznych (*cat bonds*);
- środki generowane przez system opłat lokalnych (klimatycznych) za korzystanie ze środowiska przyrodniczego.

Z drugiej strony formy finansowania inwestycji proekologicznych dostępne na rynku można podzielić na:

- zobowiązania finansowe:
 - kredyty;
 - pożyczki;
 - obligacje;
 - leasing;
- udziały kapitałowe – akcje i udziały w spółkach;
- dotacje – środki bezzwrotne.

Formy te występują czasami łącznie (np.: dotacje do spłaty odsetek od kredytów bankowych lub pożyczki preferencyjne). Wśród zobowiązań finansowych najbardziej rozpowszechnione są preferencyjne pożyczki przez celowe fundusze ekologiczne oraz Bank Ochrony Środowiska. Obligacje i leasing są formami, które wymagają większego doświadczenia i umiejętności ze strony podmiotu realizującego przedsięwzięcie proekologiczne. Istotną cechą tej formy jest dopasowywanie oferty do lokalnych warunków, które umożliwiają sterowanie strumieniami finansowymi odpowiednio do możliwości i potrzeb klienta. Udziały kapitałowe są nową i rozwijającą się wraz z sektorem bankowym formą finansowania inwestycji ekologicznych. Angażowanie kapitału w finansowaniu inwestycji jest dokonywane na zasadach komercyjnych i najczęściej jest stosowane w prywatyzacji mienia komunalnego (zwłaszcza przy komunalnych oczyszczalniach ścieków, zakładach uzdatniania wody pitnej czy komunalnych wysypiskach odpadów). Dotacje (bezzwrotne formy finansowania) stanowią tradycyjną i bardzo poszukiwaną przez inwestorów formę finansowania przedsięwzięć proekologicznych. W praktyce stosuje się je coraz rzadziej, ponieważ zdaniem przedstawicieli życia gospodarczego tworzą one sytuację nierównego traktowania podmiotów gospodarczych. Nadal wykorzystuje się je często do katalizowania strumienia preferencyjnych pożyczek, które są połączeniem dotacji i kredytów. Najczęściej korzystają z tego instrumentu celowe fundusze ekologiczne, a także fundacje ekologiczne. Te ostatnie czynią to z reguły w postaci uruchamianych w bankach komercyjnych liniach kredytowych z dopłatami do odsetek, które obniżają stopy oprocentowania tych kredytów.

8. 2. Ogólne zasady doboru środków finansowych

W trakcie doboru środków finansowych należy pamiętać o przestrzeganiu kilku podstawowych zasad. **Pierwsza** wiąże się z koniecznością dokładnej oceny wad i zalet poszczególnych potencjalnych źródeł. Ocena ta musi charakteryzować się wysoką rzetelnością i bezstronnością, co implikuje, że najlepiej aby była ona wykonywana przez niezależnych ekspertów.

Druga zasada dotyczy oceny dostępności i ryzykowności poszczególnych źródeł. Ocena taka jest istotna zwłaszcza z punktu widzenia skuteczności realizacji danego przedsięwzięcia oraz jego całkowitych kosztów.

Trzecia zasada wiąże się z koniecznością wykorzystania przy przygotowywaniu finansowego wsparcia poszczególnych inżynierii finansowej i montażu finansowego. Według popularnej definicji „*inżynieria finansowa to umiejętność projektowania, konstruowania i wdrażania innowacji finansowych w dziedzinie nowoczesnego zarządzania finansami, umożliwiająca optymalny wybór metod finansowania działalności i efektywne zarządzanie ryzykiem, silnie wsparta przez zaawansowane metody wyceny instrumentów pochodnych i modelowania ryzyka, a także przez nowoczesną technologię informatyczną*”.³⁰ Tak rozumiana inżynieria finansowa,

³⁰ Tarczyński W., Zwolanowski M., Inżynieria finansowa. Instrumentarium. Strategie. Zarządzanie ryzykiem. Strategie inwestowania. Ryzyko inwestowania., Warszawa 1999

której źródła wywodzą się z rynków kapitałowych, znajduje swoje zastosowanie przy tych wszystkich przedsięwzięciach, które wymagają określenia poziomu ich ryzyka, źródeł finansowania i ryzyka oraz kosztów wykorzystania tych źródeł. Znajduje zatem zastosowanie także przy finansowaniu inwestycji. Optymalny wybór metody finansowania danej inwestycji powinien skupiać się przede wszystkim na maksymalnym obniżeniu kosztów finansowania działalności inwestycyjnej, przy danym założonym poziomie ryzyka ich wykorzystania lub na minimalizacji ryzyka, przy danym założonym poziomie kosztów wykorzystania tych źródeł finansowania. Pomimo swego miejsca i znaczenia rynek finansowy nie jest w pełni znany i zrozumiały dla potencjalnych klientów. Wielość form, źródeł i procedur stosowanych w jego ramach wymaga dobrej orientacji w celu podjęcia właściwej decyzji finansowej. Panuje powszechne przekonanie, że zapotrzebowanie na środki finansowe na inwestycje prorozwojowe znacznie przewyższa dostępne ich zasoby (podaż). Tymczasem wiele uruchomionych w ostatnich latach zagranicznych linii kredytowych nie zostało wykorzystanych z uwagi na brak dobrze przygotowanych projektów inwestycyjnych. Zapotrzebowanie na środki finansowe jest zależne od kosztu pozyskania tych środków. Popyt na „tani pieniądz” będzie zawsze duży. Im wyższy koszt kredytów oraz im trudniejsze do spełnienia warunki uzyskania tych środków, tym mniej będzie chętnych na ich wykorzystanie. Dostęp do kapitału inwestycyjnego oraz koszt jego pozyskania często przesądzają o powodzeniu lub klęsce projektów inwestycyjnych. Na ogół trudno jest sfinansować całość inwestycji z jednego źródła (np.: z jednego funduszu lub jednego banku) lub za pomocą jednego instrumentu (np.: tylko dotacji czy kredytu). Jednocześnie nie należy rozpoczynać inwestycji jeżeli całość zapotrzebowania na nakłady inwestycyjne nie zostaną zbilansowane źródłami finansowymi, czyli jeżeli nie jest zamknięty montaż finansowy. Wyszukiwanie i łączenie wielu różnych źródeł i form finansowania danej inwestycji jest dziedziną inżynierii finansowej. Podmioty przygotowujące się do realizacji inwestycji muszą skrupulatnie obserwować rynek finansowy, aby odpowiednio do swoich planów inwestycyjnych i własnych możliwości finansowych dobrać źródła i formy finansowania realizowanych przez siebie inwestycji. Z trzecią zasadą i wykorzystaniem inżynierii finansowej łączy się potrzeba precyzyjnego opracowania harmonogramów realizacji poszczególnych celów strategicznych, celów pośrednich i zadań strategicznych. Harmonogramy takie są ściśle skorelowane z zakresem, rodzajami i sposobami wykorzystania poszczególnych źródeł finansowania i bezinwestycyjnego wsparcia przedsięwzięć.

Po czwarte przy doborze środków warunkujących i wspierających przedsięwzięcia w ramach strategii rozwoju, jak również planów rozwoju lokalnego należy również pamiętać o możliwościach wykorzystania wsparcia niefinansowego. Chodzi przede wszystkim o takie formy jak:

- pomoc bezinwestycyjna z gmin partnerskich;
- wsparcie rzeczowe w różnej postaci;
- wkład pracy własnej mieszkańców gminy.

Przedsięwzięcia bezinwestycyjne mogą być, w warunkach niedostatku dostępnych źródeł finansowych, bardzo interesującym uzupełnieniem realizacji zadań. Są także wyrazem bezpośredniego zaangażowania mieszkańców gminy w realizację strategii, a później również planu rozwoju lokalnego.

8. 3. Rozmiary i uwarunkowania źródeł finansowych.

Wdrożenie niniejszej Strategii Rozwoju będzie możliwe dzięki stworzeniu sprawnego systemu finansowania ochrony środowiska. Podstawowymi źródłami finansowania działań proekologicznych są: fundusze ekologiczne, fundacje i programy pomocowe czy własne środki inwestorów. Podstawę tego systemu tworzą natomiast **fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej** czyli:

- Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej;
- Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej;
- Powiatowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej;
- Gminny Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Gromadzą one wpływy z opłat płaconych za korzystanie ze środowiska i jego zasobów przez podmioty gospodarcze (opłaty za emisję zanieczyszczeń do powietrza, zrzut ścieków, składowanie odpadów) oraz kar nakładanych za ponadnormatywne zanieczyszczanie środowiska.

Środki własne podmiotów gospodarczych (przedsiębiorstw) będą mogły być uruchomione tylko wówczas, gdy dane przedsięwzięcie jest rentowne ekonomicznie, czyli gwarantuje nadwyżkę przychodów nad kosztami.

Środki finansowe z budżetu gminnego stanowią najbardziej elastyczne źródło finansowania przedsięwzięć, o najszerszym zakresie stosowania.

Środki budżetowe z budżetów powiatowych i wojewódzkich mogą być praktycznie wykorzystywane tylko do takich przedsięwzięć, które mają znaczenie ponadgminne lub są szczególnie ważne dla obszarów problemowych.

Na wsparcie ze **środków budżetu centralnego lub wojewody** mogą liczyć tylko te przedsięwzięcia, które mają strategiczne znaczenie dla gospodarki kraju lub regionu (inwestycje centralne).

Środki celowych funduszy ekologicznych mogą być wykorzystane przy realizacji przedsięwzięć proekologicznych według przygotowanych projektów, które uzyskały akceptację merytoryczną i spełniają warunki formalne. Biorąc pod uwagę, że większość zadań przedstawionych w ramach Strategii Rozwoju ma taki charakter, możliwość wsparcia ich środkami funduszy jest istotnym źródłem.

Ta sama uwaga dotyczy **środków pochodzących z fundacji ekologicznych i ekokonwersji**. Fundacje istniejące w Polsce, dają również pewne możliwości dla wsparcia finansowego określonych przedsięwzięć. Zgromadzenie odpowiednich informacji w tym zakresie nie jest zadaniem łatwym, ponieważ nie istnieje w na-

szym kraju żaden ośrodek, który koordynowałby napływ tych środków, lub nawet zbierał odpowiednie informacje.

Interesującym źródłem są również **środki pomocowe**, pochodzące zwłaszcza z Unii Europejskiej. Należy jednak pamiętać, że donatorzy unijni stawiają określone wymagania merytoryczne (wysoka jakość), formalne (kompletna dokumentacja) oraz finansowe (własny wkład) przed składanymi projektami. Wiele projektów przygotowywanych w Polsce nie spełnia tych warunków i nie charakteryzuje się dostateczną rzetelnością merytoryczną i solidnością formalną. W perspektywie naszego członkostwa w Unii Europejskiej podstawowe znaczenie miały programy i fundusze pomocowe przygotowujące Polskę do wykorzystania funduszy strukturalnych. Jednakże w zakresie ochrony środowiska i rozwoju regionalnego nadal funkcjonują między innymi takie organizacje i fundusze jak:

- *ISPA* – fundusz pomocy bezzwrotnej, będący przygotowaniem do funduszy strukturalnych, przeznaczony na finansowanie dużych projektów w zakresie sieci transportowych oraz ochrony środowiska;
- *FUNDACJA EKOFUNDUSZ* – fundacja finansująca projekty ekologiczne o znaczeniu ogólnokrajowym i szerszym ze środków pochodzących z ekokonwersji polskiego zadłużenia;
- *GLOBAL ENVIRONMENTAL FACILITY* – światowa organizacja o charakterze kapitałowego funduszu celowego na rzecz ochrony środowiska;
- *PROGRAM WWF DLA POLSKI* – krajowe przedstawicielstwo międzynarodowej organizacji World Wild Fund;
- *NARODOWA FUNDACJA OCHRONY ŚRODOWISKA* – fundacja zajmująca się opracowywaniem ekspertyz w zakresie ochrony środowiska oraz edukacją ekologiczną;
- *FUNDACJA PARTNERSTWO DLA ŚRODOWISKA* – fundacja promuje działania na rzecz ekorozwoju;
- *REGIONALNE CENTRUM EKOLOGICZNE NA EUROPE ŚRODKOWĄ I WSCHODNIĄ* – wspomaga swobodną wymianę informacji oraz udział społeczeństwa w podejmowaniu decyzji dotyczących ochrony środowiska;
- *PROGRAM PHARE* – największy z programów przedakcesyjnych, wspierających rozwój regionalny;
- *SAPARD* – program przedakcesyjny Unii Europejskiej przeznaczony na rozwój terenów wiejskich.

Środki finansowe pochodzące z zagranicznych linii kredytowych są w chwili obecnej dość ważnym źródłem wsparcia realizacji lokalnych inwestycji. Należy jednak pamiętać, że są to środki zwrotne i z reguły przeznaczone na realizację zadań celowych (na przykład wsparcia rozwoju infrastruktury lub przekształceń strukturalnych).

Środki bankowe, przyjmujące postać **kredytów i pożyczek** komercyjnych są dostępnym lecz kosztownym wsparciem przedsięwzięć inwestycyjnych. Oznacza

to, że należy je wykorzystywać tylko w sytuacjach koniecznych, zwłaszcza przy finalizacji przedsięwzięć.

Środki pochodzące z funduszy inwestycyjnych wymagają od organów samorządu terytorialnego stworzenia określonych zachęcających warunków do sprowadzenia takich środków. Podobna sytuacja dotyczy **środków z towarzystw leasingowych**.

W przypadku dysponowania przez gminę nadwyżkami środków finansowych w pewnych okresach mogą one być lokowane na **rynkach kapitałowych** lub na **depozytach bankowych**. Pierwszy sposób pozwala przy sprzyjających okolicznościach i umiejętnościach uzyskać większe nadwyżkowe środki. Jest jednak bardziej ryzykowny. Lokaty bankowe, mniej dochodowe, są jednak znacznie bezpieczniejsze.

Środki pochodzące z budżetów gospodarstw domowych mogą stanowić ważny element wsparcia zadań zapisanych w Strategii Rozwoju pod warunkiem zaangażowania mieszkańców w poszczególne przedsięwzięcia i posiadania przez nich odpowiednich nadwyżek finansowych (oszczędności).

Podobna uwaga dotyczy **środków pochodzących z samoopodatkowania się społeczności lokalnych**. Wymaga ono jednak przeprowadzenia referendum i pozytywnej decyzji mieszkańców.

Bardziej atrakcyjna może być **emisja obligacji komunalnych** lub **emisja obligacji ekologicznych**. Ich zaletą jest możliwość pozyskania dość znacznych środków w przypadku odpowiednio wysokiego oprocentowania, wadą natomiast konieczność zwrotu wraz z odsetkami. Środki z obligacji komunalnych mogą być zastosowane do szerszej gamy przedsięwzięć, natomiast z obligacji ekologicznych tylko na działania proekologiczne.

Środki pochodzące z zasobów finansowych towarzystw ubezpieczeniowych i reasekuracyjnych mogą być wykorzystane do przedsięwzięć, w efekcie których spodziewać się można zmniejszenia wysokości wypłacanych odszkodowań (na przykład powodziowych czy powypadkowych).

Znacznie mniejszą rolę posiadają **środki generowane przez system opłat lokalnych (na przykład klimatycznych)** za korzystanie z walorów środowiska przyrodniczego oraz **środki okazjonalne, pochodzące z darowizn, specjalnych emisji znaczków czy innych wydawnictw**.

Istotnymi środkami w realizacji niniejszej Strategii Rozwoju będą po wejściu do Unii Europejskiej **środki Funduszu Spójności i funduszy strukturalnych**. Głównym celem polityki regionalnej Unii Europejskiej jest wyrównanie różnic międzyregionalnych w poziomie życia i w rozwoju gospodarczym pomiędzy najbiedniejszymi a

najbogatszymi regionami państw członkowskich, a przez to zwiększenie społecznej i gospodarczej spójności Unii. Polityka strukturalna i regionalna UE realizowana jest poprzez współfinansowanie za pomocą funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności określonych programów i projektów rozwoju regionalnego. Na realizację wymienionego wyżej celu pomoc z funduszy strukturalnych kierowana jest (w okresie budżetowym UE 2000 – 2006) do regionów, których zamożność, liczona za pomocą wskaźnika poziomu produktu krajowego brutto na jednego mieszkańca (za ostatnie trzy lata według parytetu siły nabywczej) jest mniejsza niż 75% przeciętnej wartości tego wskaźnika w całej UE. Obecnie Polska w całości spełnia kryteria zakwalifikowania, bowiem poziom produktu krajowego brutto na jednego mieszkańca liczony za trzy ostatnie lata według parytetu siły nabywczej jest niższy od 75% średniego poziomu w UE. Średnia dla Polski wynosi obecnie 39% przeciętnej dla Unii. Według obecnych regulacji funduszy strukturalnych oznacza to możliwość uzyskania wspólnotowego wsparcia na rozwój społeczno – gospodarczy dla całej Polski, z zasobów wszystkich funduszy strukturalnych (BFESA 2002).

Kolejnym bardzo ważnym instrumentem finansowym Unii jest **Fundusz Spójności**. Z jego środków finansowane są duże (o minimalnej wartości 10 mln EUR) projekty infrastrukturalne w zakresie ochrony środowiska oraz transeuropejskich sieci transportowych. Pomoc z Funduszu Spójności przyznawana jest krajom, w których produkt narodowy brutto na głowę mieszkańca jest mniejszy od 90 % średniej dla Unii Europejskiej. Pomoc ta ma ułatwić krajom – beneficjentom dostosowanie się do wymogów unii walutowej. W przeciwieństwie do zasad obowiązujących w funduszach strukturalnych, Fundusz Spójności finansuje konkretne projekty, a nie programy operacyjne. Projekty takie mogą otrzymać współfinansowanie w wysokości od 80 do 85 % zaangażowanych środków publicznych. Wielkość ta jest odpowiednio obniżana w przypadku projektów przynoszących dochód. W ramach przygotowywania do Funduszu Spójności opracowywany jest i przekazywany do Komisji Europejskiej odrębny dokument programowy Strategy Reference Framework, który stanowi podstawę procesu selekcji projektów. Zawiera on ponadto propozycje projektów, zgodnych z celami wspólnotowej polityki w zakresie ochrony środowiska, które zostaną przedłożone w celu uzyskania wsparcia. Procedura uzyskiwania środków Funduszu przewiduje, że każdy projekt jest przyjmowany przez Komisję w porozumieniu z państwem członkowskim korzystającym z pomocy. Zgodnie z obecnie obowiązującymi kryteriami przyznawania pomocy, Polska po przystąpieniu do Unii Europejskiej będzie beneficjentem tego funduszu. Oznacza to, że wydatkowanie jego środków nie podlega zasadom i procedurom Funduszy Strukturalnych, w szczególności zaś nie wymaga przygotowania złożonych dokumentów programowych. Wystarczy przygotować dobrze opracowane projekty (grupy projektów) i z należyтым uzasadnieniem przedłożyć Komisji Europejskiej. Jakkolwiek nie jest on funduszem strukturalnym, to jednak ze względu na swój charakter jest jednym z najważniejszych instrumentów realizacji polityki spójności społeczno – gospodarczej (BFESA 2002).

Praktyczne znaczenie dla realizacji zadań ujętych w Strategii Rozwoju Gminy Stronie Śląskie mają zwłaszcza **fundusze strukturalne**. W skład funduszy strukturalnych wchodzi między innymi:

- Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego;
- Europejski Fundusz Społeczny.

Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR) powstał w 1975 roku jako reakcja na coraz głębsze rozbieżności w rozwoju regionów. Jego głównym zadaniem jest niwelowanie dysproporcji w poziomie rozwoju regionalnego krajów należących do Unii Europejskiej. Z tego funduszu mogą być współfinansowane przedsięwzięcia:

- inwestycje tworzące nowe lub zachowujące aktualne miejsca pracy poprzez:
 - podwyższenie ogólnej atrakcyjności regionów;
 - bezpośrednie wsparcie finansowe planów małych i średnich przedsiębiorstw;
 - badania naukowe i rozwój nowych technologii mających wpływ na wzrost potencjału rozwojowego regionów;
- rozwój infrastruktury, która służy rozwojowi regionów, o ile prowadzi do powstania nowych miejsc pracy lub do zwiększenia zróżnicowania lokalnej gospodarki;
- wspieranie lokalnych inicjatyw modernizacyjnych służących pogłębieniu integracji miejscowych społeczności, szerzeniu i ugruntowaniu wiedzy przydatnej w życiu społecznym i gospodarczym;
- inwestycje w edukację i opiekę zdrowotną;
- rozwój potencjału lokalnego: małych i średnich przedsiębiorstw;
- działalność badawczo – rozwojowa;
- inwestycje związane z ochroną środowiska.

Europejski Fundusz Społeczny (EFS) współfinansuje działania Unii Europejskiej związane z polityką zatrudnienia i programami rozwoju zasobów ludzkich. Pomoc koncentrowana jest w najbiedniejszych regionach, w których niedostateczne wykształcenie oraz trudności w jego uzyskaniu są przyczyną degradacji ekonomicznej i społecznej. Fundusz wspiera inicjatywy przeciwdziałające bezrobociu, wpływające na wzrost przedsiębiorczości i zatrudnienia oraz kształtujące potencjał kadrowy lokalnych społeczności. Założenia funduszu szczególną troską obejmują równouprawnienie kobiety i problemy marginalizacji społecznej. Działania współfinansowane z Europejskiego Funduszu Społecznego zawarte są w Zintegrowanym Programie Operacyjnym Rozwoju Regionalnego (ZPORR) w **Priorytecie 2 – „Wzmocnienie rozwoju zasobów ludzkich w regionach”**. Są to następujące Działania:

- 2.1 – rozwój umiejętności powiązany z potrzebami regionalnego rynku pracy i możliwości kształcenia ustawicznego w regionie;
- 2.2 – wyrównywanie szans edukacyjnych poprzez programy stypendialne;
- 2.3 – reorientacja zawodowa osób odchodzących z rolnictwa;

- 2.4 – reorientacja zawodowa osób zagrożonych procesami restrukturyzacyjnymi;
- 2.5 – promocja przedsiębiorczości;
- 2.6 – regionalne Strategie Innowacyjne i transfer wiedzy.

Większość zadań inwestycyjnych i modernizacyjnych ujętych w ramach Strategii Rozwoju Gminy Stronie Śląskie, a także później w Planie Rozwoju Lokalnego, będą realizowane w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego. Szczególne znaczenie ma **Priorytet 3 – „Rozwój Lokalny”**. Celem tego priorytetu, współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, jest aktywizacja społeczna i gospodarcza obszarów zagrożonych marginalizacją, w celu umożliwienia im włączenia się w procesy rozwojowe kraju i Europy. Cele szczegółowe obejmują:

- wsparcie lokalnych i regionalnych centrów, które w znaczący sposób wpływają na ekonomiczną i społeczną aktywność ich otoczenia;
- wykorzystanie możliwości związanych z realizacją inwestycji infrastrukturalnych i wsparcia dla zasobów ludzkich i przedsiębiorstw realizowanych w ramach priorytetu 1 (rozbudowa i modernizacja infrastruktury służącej wzmocnieniu konkurencyjności regionów) oraz 2 (wzmocnienie rozwoju zasobów ludzkich w regionach), jak również działań realizowanych w ramach Sektorowych Programów Operacyjnych (SPO);
- zwiększenie możliwości zatrudnienia, edukacji i ochrony zdrowia dla społeczności lokalnych, poprzez poprawę stanu infrastruktury;
- tworzenie przyjaznego środowiska rozwoju dla mikroprzedsiębiorstw;
- wykorzystanie potencjału turystycznego, sportowego i kulturowego, historycznego i przyrodniczego, poprzez rozwój i poprawę stanu infrastruktury turystycznej, wypoczynkowej, a także obiektów kulturowych;
- zwiększenie atrakcyjności obszarów wiejskich dla inwestorów lokalnych i inwestorów zewnętrznych;
- poprawa jakości środowiska;
- zapobieganie problemom społecznym.

Wśród działań zawartych w priorytecie 3 (rozwój lokalny), znaczenie dla Gminy Stronie Śląskie będą miały działania:

- 3.1 – obszary wiejskie;
- 3.5 – lokalna infrastruktura społeczna.

Działanie 3.1 – obszary wiejskie: inwestycje współfinansowane z EFRR będą wynikały z Planu Rozwoju Lokalnego i będą prowadziły do wzrostu zatrudnienia poza rolnictwem. Wsparcie będzie dotyczyło następujących obszarów:

- zaopatrzenie w wodę, systemy odprowadzania i oczyszczania ścieków;
- lokalna infrastruktura drogowa (drogi powiatowe i gminne);
- gospodarka odpadami na obszarach małych miast i wsi, likwidacja „dzikich” wysypisk;
- kompleksowe zagospodarowanie terenów dla celów inwestycyjnych;

- pozyskiwanie energii poprzez tworzenie lokalnych systemów odnawialnych źródeł energii, zwiększanie efektywności zużycia energii w budynkach publicznych;
- ochrona powietrza (w tym modernizacja i rozbudowa publicznych systemów ciepłowniczych w celu redukcji emisji i poprawy efektywności wykorzystania energii);
- lokalna infrastruktura przeciwpowodziowa;
- lokalna infrastruktura turystyczna i kulturalna (w tym ulepszenie i rewitalizacja dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego) o szczególnym potencjale we wspieraniu wzrostu gospodarczego na lokalną skalę;
- systemy informacji turystycznej i kulturalnej.

Działanie 3.5 – lokalna infrastruktura społeczna: głównym celem Działania 3.5 jest poprawa jakości infrastruktury społecznej, w tym lokalnej infrastruktury edukacyjnej i ochrony zdrowia, szczególnie w kontekście zwalczania dysproporcji pomiędzy obszarami wiejskimi i miejskimi. Wsparcie będzie dotyczyło następujących obszarów:

- budowa, rozbudowa, modernizacja i wyposażenie lokalnej infrastruktury edukacyjnej (przedszkola, szkoły i placówki edukacyjne działające w systemie oświaty), a w szczególności:
 - sale dydaktyczne;
 - biblioteki;
 - obiekty sportowe;
 - laboratoria;
 - poprawa wyposażenia edukacyjnego (z wyjątkiem zakupu komputerów) w przedszkolach, szkołach i placówkach edukacyjnych działających w systemie oświaty;
 - budowa, modernizacja i wyposażenie bazy socjalnej dla uczniów;
 - modernizacja i wyposażenie podstawowej infrastruktury ochrony zdrowia (ośrodki zdrowia). Wsparcie będzie skierowane na podniesienie jakości służby zdrowia nie zaś na zwiększenie wielkości tego sektora;
 - publiczne obiekty sportowe i rekreacyjne.

8. 4. Sposoby finansowania zadań strategicznych w ramach Strategii Rozwoju Gminy Stronie Śląskie.

8.4.1. Gospodarka.

TABELA 96: Gmina Stronie Śląskie – główne źródła finansowania zadań strategicznych z dziedziny gospodarki.

Nazwa zadania	Źródła finansowania
Przygotowanie oferty gruntów pod inwestycje	<ul style="list-style-type: none"> ➤ budżet gminy; ➤ obligacje komunalne; ➤ właściciele gruntów; ➤ inwestor
Stworzenie pionu obsługi inwestorów na poziomie Urzędu Miejskiego	<ul style="list-style-type: none"> ➤ bezinwestycyjnie
Stworzenie systemu wszechstronnej promocji gminy	<ul style="list-style-type: none"> ➤ budżet gminy; ➤ Unia Europejska
Przygotowanie oferty terenów mieszkaniowych dla wymagających osadników	<ul style="list-style-type: none"> ➤ budżet gminy; ➤ właściciele gruntów
Opracowanie polityki podatkowej gminy	<ul style="list-style-type: none"> ➤ budżet gminy
Nowoczesne doradztwo dla przedsiębiorców i bezrobotnych	<ul style="list-style-type: none"> ➤ budżet gminy; ➤ budżet powiatowy; ➤ budżet państwa; ➤ Unia Europejska
Popularyzacja i wspieranie alternatywnej wytwórczości oraz usług w gminie	<ul style="list-style-type: none"> ➤ budżet gminy; ➤ inwestor; ➤ Unia Europejska
Pomoc Urzędu Miejskiego w pozyskiwaniu środków unijnych	<ul style="list-style-type: none"> ➤ bezinwestycyjnie
System informacji rynkowej dla rolników	<ul style="list-style-type: none"> ➤ budżet gminy; ➤ budżet państwa; ➤ Unia Europejska
Pomoc w tworzeniu gospodarstw agroturystycznych, specjalistycznych i ekologicznych	<ul style="list-style-type: none"> ➤ budżet gminy; ➤ inwestor ➤ Unia Europejska
Promocja lokalnych produktów i usług	<ul style="list-style-type: none"> ➤ budżet gminy; ➤ inwestor; ➤ Unia Europejska

8.4.2. Turystyka i rekreacja.

TABELA 97: Gmina Stronie Śląskie – główne źródła finansowania zadań strategicznych z dziedziny turystyka i rekreacja.

Nazwa zadania	Źródła finansowania
Opracowanie Strategii Rozwoju Turystyki w gminie Stronie Śląskie	<ul style="list-style-type: none"> ➤ budżet gminy; ➤ Euroregion Glacensis
Przygotowanie oferty turystycznej poszczególnych miejscowości	<ul style="list-style-type: none"> ➤ budżet gminy; ➤ lokalni przedsiębiorcy; ➤ inwestor
Zachowanie ładu ekonomicznego, przestrzennego i walorów środowiska naturalnego w procesie decyzyjnym dotyczącym udostępniania nowych terenów pod zainwestowanie turystyczne	<ul style="list-style-type: none"> ➤ bezinwestycyjnie
Rozbudowa infrastruktury towarzyszącej turystyce	<ul style="list-style-type: none"> ➤ budżet gminy; ➤ Euroregion Glacensis; ➤ inwestor; ➤ Unia Europejska
Zagospodarowanie zbiornika retencyjnego w Starej Morawie	<ul style="list-style-type: none"> ➤ budżet gminy; ➤ właściciele gruntów; ➤ inwestor
Zagospodarowanie góry Śnieżnik	<ul style="list-style-type: none"> ➤ budżet gminy; ➤ inwestor; ➤ Unia Europejska
Promocja gminy w oparciu o miasta partnerskie	<ul style="list-style-type: none"> ➤ bezinwestycyjnie
Stworzenie systemu wszechstronnej promocji turystycznej gminy	<ul style="list-style-type: none"> ➤ budżet gminy;
Transgraniczne powiązanie infrastruktury turystycznej	<ul style="list-style-type: none"> ➤ budżet gminy; ➤ Euroregion Glacensis; ➤ Unia Europejska
Poprawa wizerunku i estetyki w gminie	<ul style="list-style-type: none"> ➤ budżet gminy; ➤ właściciele obiektów; ➤ budżet państwa
Opracowanie koncepcji rozwojowej (architektoniczno – planistyczno – ekonomicznej) dla reprezentacyjnej ulicy miasta – program rewitalizacji miasta	<ul style="list-style-type: none"> ➤ budżet gminy; ➤ właściciele obiektów; ➤ inwestor; ➤ Unia Europejska

8.4.3. Sfera społeczna.

TABELA 98: Gmina Stronie Śląskie – główne źródła finansowania zadań strategicznych z dziedziny społeczeństwo.

Nazwa zadania	Źródła finansowania
Utworzenie Ośrodka (Domu) Kultury	➤ budżet gminy
Upowszechnienie i rozwój cyklicznych imprez kulturalnych	➤ bezinwestycyjnie
Upowszechnienie i rozwój cyklicznych imprez sportowo – rekreacyjnych	➤ bezinwestycyjnie
Utrzymanie obecnego profilu usług opieki medycznej na terenie gminy	➤ budżet państwa
Reorganizacja usług szkolnictwa w związku ze zmianami demograficznymi i ekonomicznymi	➤ budżet gminy; ➤ budżet powiatowy
Powołanie grupy liderów (autorytetów) lokalnych współrealizujących program rozwojowy gminy	➤ bezinwestycyjnie
Stworzenie systemu konsultacji społecznych dotyczących problematyki rozwoju społeczno – ekonomicznego na poziomie poszczególnych miejscowości	➤ bezinwestycyjnie
Realizacja programu „Rewitalizacji miasta”	➤ budżet gminy; ➤ Unia Europejska
Realizacja programu „Odnowy wsi”	➤ budżet gminy; ➤ Unia Europejska

8.4.4. Infrastruktura techniczna i ochrona środowiska.

TABELA 99: Gmina Stronie Śląskie – główne źródła finansowania w dziedzinie infrastruktury technicznej i ochrony środowiska.

Nazwa zadania	Źródła finansowania
1	2
Dokończenie budowy sieci wodociągowej	➤ budżet gminy; ➤ Unia Europejska
Dokończenie budowy sieci kanalizacyjnej	➤ budżet gminy; ➤ Unia Europejska

1	2
Wdrożenie programu zaopatrzenia gminy w nośniki energetyczne (ciepłownictwo)	<ul style="list-style-type: none"> ➤ budżet gminy; ➤ właściciele obiektów; ➤ FOŚiGW³¹; ➤ Unia Europejska
Promocja alternatywnych źródeł energii	<ul style="list-style-type: none"> ➤ FOŚiGW; ➤ inwestor; ➤ Unia Europejska
Program podnoszenia świadomości ekologicznej wśród mieszkańców	<ul style="list-style-type: none"> ➤ FOŚiGW; ➤ MENiS³²; ➤ Unia Europejska
Zachowanie walorów środowiska naturalnego w procesie decyzyjnym dotyczącym udostępniania nowych terenów pod zainwestowanie turystyczne	<ul style="list-style-type: none"> ➤ bezinwestycyjnie
Reaktywacja linii kolejowej Kłodzko – Stronie Śląskie	<ul style="list-style-type: none"> ➤ budżet gminy; ➤ budżet powiatowy; ➤ budżet państwa; ➤ inwestor; ➤ Euroregion Glacensis; ➤ Unia Europejska
Modernizacja dróg – dostosowanie przepustowości do natężenia ruchu	<ul style="list-style-type: none"> ➤ budżet gminy; ➤ budżet powiatowy; ➤ budżet państwa; ➤ Unia Europejska
Utworzenie zorganizowanej ekologicznej komunikacji samochodowej	<ul style="list-style-type: none"> ➤ budżet gminy; ➤ inwestor; ➤ FOŚiGW; ➤ Unia Europejska
Reorganizacja systemu komunikacji w mieście i gminie	<ul style="list-style-type: none"> ➤ budżet gminy; ➤ budżet powiatowy
Budowa parkingów w mieście i miejscach atrakcyjnych	<ul style="list-style-type: none"> ➤ budżet gminy; ➤ obligacje gminne; ➤ inwestor
Budowa i modernizacja ciągów pieszo – spacerowo – komunikacyjnych	<ul style="list-style-type: none"> ➤ budżet gminy; ➤ Unia Europejska

³¹ Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

³² Ministerstwo Edukacji Narodowej i Sportu

9. Wieloletni plan inwestycyjny.

Podczas prac nad Strategią Rozwoju Gminy Stronie Śląskie ustalono, że zadania strategiczne będą realizowane w latach 2004 – 2012. Jednocześnie postanowiono, że harmonogram przedsięwzięć podzielony zostanie na trzy okresy czasowe:

I – lata 2004 – 2006; **II** – lata 2007 – 2009; **III** – lata 2010 – 2012.

Kierując się realiami budżetowymi do I okresu, to jest na lata 2004 – 2006 przydzielono wszystkie zadania strategiczne, które będą realizowane bezinwestycyjnie oraz te, od realizacji których osiągnięcie celów strategicznych będzie mało prawdopodobne. Zadania strategiczne zakwalifikowane do okresu II, to jest na lata 2007 – 2009 są kontynuacją przedsięwzięć wcześniejszych, bądź rozpoczęcie ich realizacji uzależnione jest od zakończenia zadań z etapu I. W etapie III, to jest pomiędzy rokiem 2010 a 2012, znajdują się głównie kontynuacje zadań, których realizacja rozpoczęła się w latach 2007 – 2009. Rola Urzędu Miejskiego w procesie realizacji poszczególnych zadań oznaczona jest następującymi symbolami: **I** – rola inspirująca (bezinwestycyjna), **WS** – rola wspierająca, oraz **W** – rola wykonawcza.

9. 1. Gospodarka.

TABELA 100: Gmina Stronie Śląskie – wieloletni plan inwestycyjny w dziedzinie gospodarki.

Nazwa zadania	Lata		
	2004 – 2006	2007 – 2009	2010 – 2012
1	2	3	4
Przygotowanie oferty gruntów pod inwestycje	WS , W	WS , W	
Stworzenie pionu obsługi inwestorów na poziomie Urzędu Miejskiego	W		
Stworzenie systemu wszechstronnej promocji gminy	W	W	
Przygotowanie oferty terenów mieszkaniowych dla wymagających osadników	WS , W	WS , W	
Opracowanie polityki podatkowej gminy	W		
Nowoczesne doradztwo dla przedsiębiorców i bezrobotnych	WS , W	WS , W	
Popularyzacja i wspieranie alternatywnej wytwórczości oraz usług w gminie	I , WS	I , WS	I , WS
1	2	3	4

Pomoc Urzędu Miejskiego w pozyskiwaniu środków unijnych	WS , W	WS , W	WS , W
System informacji rynkowej dla rolników	WS , W	WS , W	WS , W
Pomoc w tworzeniu gospodarstw agroturystycznych, specjalistycznych i ekologicznych	I , WS	I , WS	
Promocja lokalnych produktów i usług	I , WS , W	I , WS , W	I , WS , W

9. 2. Turystyka i rekreacja.

TABELA 101: Gmina Stronie Śląskie – wieloletni plan inwestycyjny w dziedzinie turystyki i rekreacji.

Nazwa zadania	Lata		
	2004 – 2006	2007 – 2009	2010 – 2012
1	2	3	4
Opracowanie Strategii Rozwoju Turystyki w gminie Stronie Śląskie	W		
Przygotowanie oferty turystycznej poszczególnych miejscowości	I , WS , W	I , WS , W	
Zachowanie ładu ekonomicznego, przestrzennego i walorów środowiska naturalnego w procesie decyzyjnym dotyczącym udostępniania nowych terenów pod zainwestowanie turystyczne	I , WS , W	I , WS , W	
Rozbudowa infrastruktury towarzyszącej turystyce	W	W	
Zagospodarowanie zbiornika retencyjnego w Starej Morawie	WS , W	WS , W	
Zagospodarowanie góry Śnieżnik		I , WS , W	I , WS , W
Promocja gminy w oparciu o miasta partnerskie	W	W	W
Stworzenie systemu wszechstronnej promocji turystycznej gminy	W	W	
Transgraniczne powiązanie infrastruktury turystycznej	W	W	
Poprawa wizerunku i estetyki w gminie	I , WS , W	I , WS , W	I , WS , W
1	2	3	4

Opracowanie koncepcji rozwojowej (architektoniczno – planistyczno – ekonomicznej) dla reprezentacyjnej ulicy miasta – program rewitalizacji miasta		I, WS, W	
--	--	----------	--

9. 3. Sfera społeczna.

TABELA 102: Gmina Stronie Śląskie – wieloletni plan inwestycyjny w dziedzinie społeczeństwo.

Nazwa zadania	Lata		
	2004 – 2006	2007 – 2009	2010 – 2012
Utworzenie Ośrodka (Domu) Kultury	W		
Upowszechnienie i rozwój cyklicznych imprez kulturalnych	WS, W	WS, W	
Upowszechnienie i rozwój cyklicznych imprez sportowo – rekreacyjnych	WS, W	WS, W	
Utrzymanie obecnego profilu usług opieki medycznej na terenie gminy	I, WS	I, WS	I, WS
Reorganizacja usług szkolnictwa w związku ze zmianami demograficznymi i ekonomicznymi	W	W	W
Powołanie grupy liderów (autorytetów) lokalnych współrealizujących program rozwojowy gminy	I, WS		
Stworzenie systemu konsultacji społecznych dotyczących problematyki rozwoju społeczno – ekonomicznego na poziomie poszczególnych miejscowości	I, WS	I, WS	
Realizacja programu „Rewitalizacji miasta”		I, WS, W	I, WS, W
Realizacja programu „Odnowy wsi”	I, WS, W	I, WS, W	

9. 4. Infrastruktura techniczna i ochrona środowiska.

TABELA 103: Gmina Stronie Śląskie – wieloletni plan inwestycyjny w dziedzinie infrastruktury technicznej i ochrony środowiska.

Nazwa zadania	Lata		
	2004 – 2006	2007 – 2009	2010 – 2012
Dokończenie budowy sieci wodociągowej	W	W	
Dokończenie budowy sieci kanalizacyjnej	W	W	W
Wdrożenie programu zaopatrzenia gminy w nośniki energetyczne (ciepłownictwo)		I, WS, W	I, WS, W
Promocja alternatywnych źródeł energii		I, WS	I, WS
Program podnoszenia świadomości ekologicznej wśród mieszkańców	I, W	I, W	
Zachowanie walorów środowiska naturalnego w procesie decyzyjnym dotyczącym udostępniania nowych terenów pod zainwestowanie turystyczne	I, WS, W	I, WS, W	I, WS, W
Reaktywacja linii kolejowej Kłodzko – Stronie Śląskie	WS, W	WS, W	
Modernizacja dróg – dostosowanie przepustowości do natężenia ruchu	W	W	
Utworzenie zorganizowanej ekologicznej komunikacji samochodowej		WS, W	
Reorganizacja systemu komunikacji w mieście i gminie		W	
Budowa parkingów w mieście i miejscach atrakcyjnych	W	W	
Budowa i modernizacja ciągów pieszo – spacerowo – komunikacyjnych	W	W	W

10. Realizacja założeń Strategii.

10. 1. Reorganizacja pracy Urzędu Miejskiego.

Realizacja większości zadań strategicznych spoczywać będzie głównie na barkach Urzędu Miejskiego w Stroniu Śląskim. Ponadto pozostałe zadania będą wymagały jego wspomagającej lub inspirującej roli. Skuteczna realizacja ambitnie zarysowanych celów strategicznych wymagać będzie reorganizacji pracy wewnątrz urzędu. Proces ten powinien być I etapem prac wdrażających w życie niniejszą Strategię.

Za poprawnie przeprowadzoną reorganizację należało będzie uznać proces polegający na odpowiednim dopasowaniu obecnej kadry urzędniczej, w zależności od wykształcenia i umiejętności, do realizacji lub roli nadzorczej nad konkretnymi zadaniami strategicznymi. Reorganizacja wymagać będzie mogła zarówno przetasowań kadrowych w ramach istniejących dziś wydziałów, jak również w zależności od potrzeb powołania nowej komórki zajmującej się wdrażaniem Strategii. Ze względu na obszerny zakres przewidywanych działań, przewiduje się możliwość tworzenia nowych etatów w administracji samorządowej. Obowiązki wynikające z realizacji zadań strategicznych powinny być również włączone do obecnych kompetencji urzędników.

10. 2. Monitoring.

Ostatnim etapem prac nad tworzeniem niniejszego dokumentu jest opracowanie zasad monitorowania realizacji Strategii. Monitoring jest podstawą ewentualnej aktualizacji planu strategicznego i powinien obejmować organizacje oraz instytucje zarówno publiczne jak i prywatne. Proponowany plan rozwoju bazuje na rzeczywistych szansach, precyzując konkretne działania. Powinien on podlegać corocznemu przeglądowi w zakresie zmian lub utrzymania ustalonej wizji i celów. Lista zadań strategicznych oraz wieloletni plan inwestycyjny, powinny być aktualizowane. Może to wynikać np.: z pojawienia się nowych podmiotów (np.: inwestorów), którzy mogliby stać się pełnoprawnymi uczestnikami procesu rozwoju, bądź zarysowania się całkowicie nowych priorytetów powstałych np.: w wyniku nieprzewidywalnych dzisiaj zdarzeń. Zdolność grupy monitorującej Strategię do reagowania na zmiany i podejmowanie odpowiednich działań jest jednym z ważniejszych wyznaczników jej sukcesu. Reasumując skuteczny monitoring pozwala na wczesne dostrzeżenie zagrożeń oraz wykorzystanie pojawiających się szans.

Praktyka realizacji zadań strategicznych w wielu gminach wskazuje, że konieczne jest powołanie i ukonstytuowanie się najpóźniej w pierwszym kwartale 2004 roku takiego zespołu. Składać się on powinien z kilkunastu osób, reprezentujących możliwie szeroki przekrój społeczeństwa gminy. Mogą to być zarówno wybrani przedstawiciele Urzędu Miejskiego: burmistrz, radni oraz urzędnicy, a także: prywatny biznes, przedstawiciele lokalnych organizacji i stowarzyszeń społecznych oraz niezależni obserwatorzy. Zaczątkiem takiej grupy może być Zespół Roboczy ds. Strategii Rozwoju. Do kompetencji takiego zespołu powinno należeć opiniowanie

corocznego planu finansowego projektów zawartych w Strategii Rozwoju oraz w innych dokumentach strategiczno – planistycznych np.: Program Ochrony Środowiska, opiniowanie priorytetów inwestycyjnych czy tworzenie nowej listy celów i zadań w zależności od danych realiów. Zespół powinien również współuczestniczyć w tworzeniu gminnego budżetu oraz być głównym ciałem wspólnie opracowującym Plan Rozwoju Lokalnego. Sprawozdania z realizacji Strategii i prac zespołu monitorującego powinny trafiać co roku na obrady Rady Miejskiej oraz mogą być publikowane w lokalnych mediach.

W związku z możliwością skorzystania z szerokiej gamy funduszy strukturalnych Unii Europejskiej Gmina Stronie Śląskie stoi przed koniecznością opracowania Planu Rozwoju Lokalnego. Należy rozważyć powiązanie organizacji grupy monitorującej strategię z procedurą przygotowania Planu Rozwoju Lokalnego. Według Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego przykładowa procedura przygotowania Planu Rozwoju Lokalnego wygląda w następujący sposób:

1. Zarządzeniem Burmistrza wyznaczona zostaje osoba, dalej zwana pełnomocnikiem oraz horyzontalny zespół zadaniowy do spraw rozwoju lokalnego.
2. Pełnomocnik do spraw rozwoju lokalnego pełni funkcję koordynatora zespołu zadaniowego przygotowującego Plan Rozwoju Lokalnego i jest odpowiedzialny za zbieranie wniosków, przygotowanie danych i wyznaczenie obszaru, na którym będą realizowane projekty.
3. Horyzontalny zespół zadaniowy do spraw rozwoju lokalnego składa się z pracowników Urzędu Miejskiego z różnych wydziałów niezbędnych do przygotowania Planu Rozwoju Lokalnego, w tym osób odpowiedzialnych za budżet gminy lub instytucji współpracujących, np.: przedstawiciele jednostek organizacyjnych gminy.
4. Burmistrz może wnioskować do Rady Miejskiej o powołanie w ramach Rady specjalnej komisji do spraw rozwoju lokalnego.
5. Rada Miejska powołuje Komisję uchwałą.
6. Komisja składa się z wyznaczonych przez Radę Miejską radnych oraz kluczowych dla rozwoju gminy partnerów społeczno – gospodarczych.
7. Komisja wybiera uchwałą, ze swojego składu, przewodniczącego kierującego jej pracami i ją reprezentującego.
8. W posiedzeniach Komisji udział mogą brać przedstawiciele Urzędu Marszałkowskiego i Urzędu Wojewódzkiego, członkowie zespołu zadaniowego oraz niezależni eksperci.
9. Do zadań Komisji należy opiniowanie Planu Rozwoju Lokalnego przygotowanego przez zespół zadaniowy i rekomendowanie go Radzie Miejskiej do przyjęcia uchwałą.
10. Do zadań Komisji należy również prowadzenie monitoringu wdrażania planu oraz ocena.
11. Przewodniczący Komisji wnosi pod obrady Rady Miejskiej Plan Rozwoju Lokalnego.
12. Rada Miejska Przyjmuje uchwałą Plan Rozwoju Lokalnego.

13. W przypadku wystąpienia o wsparcie ze środków Funduszy Strukturalnych program zostanie przekazany do Urzędu Marszałkowskiego wraz z wnioskiem aplikacyjnym.

PRZEWODNICZĄCY
Rady Miejskiej w Stroniu Śląskim
Ryszard Sulciński

LITERATURA

Agloprojekt, zespół projektowy, *Miasto i Gmina Stronie Śląskie – Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego*, Stronie Śląskie 1999.

Bau – Project, zespół projektowy, *Miejskowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego Miasta i Gminy Stronie Śląskie – Opracowanie Ekofizjograficzne*, Wrocław – Stronie Śląskie 2003.

Bau – Project, zespół projektowy, *Zmiana Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta i Gminy Stronie Śląskie*, Stronie Śląskie – Wrocław 2003.

Beskidzki Fundusz Ekorozwoju SA, zespół autorski, *Program Ochrony Środowiska Gminy Krzanowice*, Bielsko – Biała 2002.

„Czyste Powietrze” sp. z o. o., *Program Ochrony Środowiska i Plan Gospodarki Odpadami dla Powiatu Kłodzkiego. Część I: Program Ochrony Środowiska*, Wrocław 2003.

Fatyga J., Górecki A., *Kształtowanie granic rolno – leśnej i darniowo – polowej w Sudetach*, Falenty 20011.

FULICA Jankowski W., *Inwentaryzacja przyrodnicza Gminy Stronie Śląskie*, Wrocław 2002.

Garbaczewski Z., *Główny szlak sudecki im. Mieczysława Orłowicza*, Warszawa – Kraków 1985.

Garbaczewski Z., *Międzynarodowy Górski Szlak Przyjaźni Eisenach – Budapeszt. Odcinek Polski: Sudety Jakuszyce – Boboszków*, Warszawa – Kraków 1985.

Kondracki J., *Geografia regionalna Polski*, Warszawa 2000.

Ministerstwo Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej, *Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego 2004 – 2006*, Warszawa 2004.

Ministerstwo Środowiska, zespół redakcyjny, *II Polityka Ekologiczna Państwa*, Warszawa 2000.

Ministerstwo Środowiska, zespół redakcyjny, *Wytuczne sporządzania programów ochrony środowiska na szczeblu regionalnym i lokalnym*, Warszawa 2002.

Polsko – Czeska Komisja Międzyrządowa D.S Współpracy Transgranicznej, zespół redakcyjny, *Strategia Rozwoju Pogranicza Polsko – Czeskiego*, Wrocław – Opole – Katowice 2000.

Starostwo Powiatowe w Kłodzku, *Strategia Rozwoju Powiatu Kłodzkiego. Diagnoza i cele strategiczne*, Kłodzko 2001.

Starostwo Powiatowe w Kłodzku, *Strategia Rozwoju Powiatu Kłodzkiego. Teczka załączników*, Kłodzko 2001.

Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego, *Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego*, Wrocław 2000.

Urząd Statystyczny we Wrocławiu, *Podstawowe informacje ze spisów powszechnych: gmina miejsko – wiejska Stronie Śląskie*, Wrocław 2003.

Urząd Statystyczny we Wrocławiu, *Rocznik Statystyczny Województwa Dolnośląskiego 2002*, Wrocław 2003.

Urząd Statystyczny we Wrocławiu, *Rocznik Statystyczny Województwa Dolnośląskiego 2003*, Wrocław 2004.

Utex sp. z o. o., zespół projektowy, *Projekt założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla miasta i gminy Stronie Śląskie*, Gliwice 2002.

Wagner D., praca zbiorowa pod redakcją autora, *Strategie Rozwoju Gospodarczego Miast i Gmin*, Warszawa 1999.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu, *Raport o stanie środowiska w województwie dolnośląskim w 1999 roku*, Wrocław 2000.

Zarząd Województwa Dolnośląskiego, Wojewódzkie Biuro Urbanistyczne, *Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego*, Wrocław 2002.

RM. 0150-8/04

UCHWAŁA NR XXIII/222/04
RADY MIEJSKIEJ W STRONIU ŚLĄSKIM

z dnia 08 listopada 2004 roku

w sprawie przystąpienia do opracowania Planu Rozwoju Lokalnego

Na podstawie art.18 ust.2 pkt.6 ustawy z dnia 8 marca 1990r.o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2001r. Nr 142 poz. 1591 ze zm.) Rada Miejska w Stroniu Śląskim uchwala, co następuje:

§ 1

Przystępuje się do opracowania Planu Rozwoju Lokalnego obejmującego lata 2004-2006.

§ 2

Podstawowym celem opracowania Planu Rozwoju Lokalnego jest wykazanie planów inwestycyjnych Gminy planowanych do realizacji w latach 2004-2006, w tym również planowanych do realizacji przy wsparciu z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

§ 3

Podstawę opracowania Planu Rozwoju Lokalnego stanowią będą m. in. „Strategia Rozwoju Gminy Stronie Śląskie”, „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego” oraz wytyczne Unii Europejskiej dotyczące zasad korzystania z funduszy strukturalnych.

§ 4

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Stronia Śląskiego

§ 5

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia

Pieczęć podłużna o treści:
Przewodniczący Rady Miejskiej
w Stroniu Śląskim
/-/ Ryszard Suliński

UCHWAŁA Nr XXIII/223/04
RADY MIEJSKIEJ W STRONIU ŚLĄSKIM

z dnia 08 listopada 2004 r.

**w sprawie trybu postępowania o udzielenie dotacji związanych z wykonywaniem zadań
określonych ustawą z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego
i o wolontariacie, sposobu ich rozliczania oraz kontroli wykonywania zleconego zadania.**

Na podstawie art. 5 i art. 11 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (Dz. U. Nr 96, poz. 873 ze zm.) oraz art. 118 ustawy z dnia 26 listopada 1998 r. o finansach publicznych (t.j. z 2003 r. Dz. U. Nr 15, poz. 148 ze zm.), w związku art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 ze zm.) Rada Miejska w Stroniu Śląskim uchwala, co następuje:

§ 1. 1. Ilekroć w niniejszej uchwale jest mowa o:

- 1) „ustawie” - rozumie się przez to ustawę z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- 2) „podmiocie” - rozumie się przez to organizacje pozarządowe, osoby prawne i jednostki organizacyjne, o których mowa w art. 3 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- 3) „Gminie” - rozumie się przez to Gminę Stronie Śląskie,
- 4) „referacie” - rozumie się przez to właściwie merytorycznie referaty i samodzielne stanowiska Urzędu Miejskiego w Stroniu Śląskim,
- 5) „zadaniu publicznym” - rozumie się przez to zadania określone w art. 4 ust. 1 i 2 ustawy, należące do zadań własnych Gminy.

2. Samorząd Gminy Stronie Śląskie powierza i wspiera realizację zadań własnych Gminy wymienionych w ustawie poprzez:

- a. powierzenie wykonywania zadań publicznych wraz z udzielaniem dotacji na finansowanie ich realizacji
- b. wspieranie takich zadań wraz z udzieleniem dotacji na dofinansowanie ich realizacji.

3. Powierzenie oraz wspieranie realizacji zadań publicznych dokonywane jest po przeprowadzeniu otwartego konkursu ofert.

§ 2. Określony w uchwale tryb postępowania stosuje się do powierzania zadań i udzielania dotacji z

budżetu Gminy na realizację zadań publicznych podmiotom, o których mowa w art. 3 ust. 2 i 3 ustawy.

§ 3. 1. Podmiot składa ofertę na realizację zadania publicznego na kolejny rok budżetowy w terminie do 15 września roku poprzedzającego rok budżetowy do Burmistrza Stronia Śląskiego, który przekazuje je niezwłocznie do referatu Urzędu Miejskiego nadzorującego merytorycznie wykonanie zadania.

2. W przypadkach szczególnie uzasadnionych oferta, o której mowa w ust. 1, może być złożona po upływie terminu wskazanego w §3 ust. 1.

3. Oferty wpływające w trakcie roku budżetowego mogą być rozpatrywane w miarę posiadanych środków, uwzględniając potrzebę realizowania zadań publicznych.

4. Oferta winna być sporządzona zgodnie ze wzorem określonym w rozporządzeniu Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 października 2003 r. (Dz. U. z 2003 r. Nr 193, poz. 1891) i podpisana przez osobę (osoby) upoważnioną(e) do składania oświadczeń woli w imieniu podmiotu.

5. W przypadku stwierdzenia uchybień formalnoprawnych lub innych wad złożonej oferty Burmistrz wzywa Podmiot do ich usunięcia w terminie 7 dni, pod rygorem pozostawienia oferty bez rozpatrzenia.

6. Opiniowanie ofert, o których mowa w ust. 1, następuje w referatach merytorycznych dla nich właściwych.

7. Wykaz ofert pozytywnie zaopiniowanych przekazuje się do Skarbnika Gminy w terminie do 30 września roku poprzedzającego rok budżetowy według zasad określonych w uchwale w sprawie procedur uchwalania budżetu Gminy.

§ 4. Decyzje o ogłoszeniu konkursu ofert i przeznaczeniu zadania do powierzania Podmiotowi podejmuje Burmistrz po uwzględnieniu:

- 1) znaczenia zadania dla celów realizowanych przez Gminę;
- 2) wysokości środków publicznych, które są w dyspozycji Gminy;
- 3) oceny przedstawionych w ofercie kosztów realizacji zadania;
- 4) oceny możliwości wykonania zadania przez podmiot;
- 5) analizy i oceny wykonania zadania zleconych podmiotowi w okresie poprzednim z uwzględnieniem rzetelności i terminowości ich realizacji oraz rozliczenia otrzymanych na ten cel środków.

§ 5. 1. Powierzania zadań publicznych następuje po przeprowadzeniu otwartego konkursu ofert.

2. Burmistrz przeprowadza konkurs z własnej inicjatywy lub w odpowiedzi na złożoną ofertę Podmiotu, jeżeli uzna to za celowe i uzasadnione z punktu widzenia priorytetów i interesu Gminy.

3. Ogłoszenie konkursu następuje z przynajmniej 30-dniowym wyprzedzeniem.

4. Konkurs przeprowadza komisja konkursowa powołana i pracująca w sposób określony w zarządzeniu Burmistrza.

§ 6. 1. Warunkiem zlecenia realizacji zadania jest zawarcie umowy określającej szczegółowo wzajemne relacje, prawa i obowiązki stron.

2. Umowa musi zawierać elementy określone w art. 71 ust. 2 ustawy o finansach publicznych, a ponadto:

- 1) zobowiązanie do stosowania ustawy Prawo zamówień publicznych,
- 2) zobowiązanie Podmiotu do prowadzenia dokumentacji w sposób umożliwiający ocenę wykonania zadania pod względem rzeczowym i finansowym,
- 3) określenie sankcji z tytułu nienależytego wykonania umowy lub nienależytego wykorzystania dotacji, przy czym podstawą natychmiastowego rozwiązania może być w szczególności nieterminowa realizacja, nieprawidłowe rozliczenie i dokumentowanie dotacji, a także inne istotne stwierdzone w wyniku kontroli uchybienia w wykonywaniu powierzonego zadania.
- 4) zastrzeżenie o zakazie przenoszenia na inne podmioty praw i obowiązków wynikających z umowy.
- 5) warunki wypowiedzenia umowy.

3. Podmiot nie może wykorzystać środków uzyskanych na podstawie umowy na inne cele niż określone w umowie.

4. W uzasadnionych przypadkach dopuszcza się za zgodą stron, możliwość zmiany w ciągu roku zakresu rzeczowego oraz warunków realizacji zadania, w formie aneksu do umowy.

5. Umowa może być rozwiązana ze skutkiem natychmiastowym w przypadku nieterminowego lub nieprawidłowego jej wykonania. Podstawę do rozwiązania umowy stanowią wyniki kontroli jej wykonania.

§ 7. 1. Burmistrz zapewnia wprowadzenie powierzonych zadań do budżetu Gminy. W tym celu w trakcie postępowania o powierzenie zadania konsultuje zamiar powierzenia z właściwymi merytorycznie Komisjami Rady Miejskiej.

2. Wykaz powierzonych zadań, oraz wysokości dotacji na ich realizację na dany rok budżetowy określa załącznik do uchwały budżetowej.

§ 8. 1. Podmiot, któremu zlecono realizację zadania i udzielono dotację, obowiązany jest do przedłożenia w Referacie Finansów i Podatków rozliczenia realizacji zadań pod względem rzeczowym i finansowym, zgodnie z umową, według wzoru określonego w rozporządzeniu Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 października 2003 r. (Dz. U. z 2003 r. Nr 193, poz. 1891).

2. Rozliczenie, o którym mowa w ust. 1, powinno nastąpić w terminie 30 dni po zakończeniu realizacji zadania nie później niż do dnia 20 stycznia roku następnego.

3. Wynik rozliczenia, o którym mowa w ust. 1, stanowi podstawę do dyspozycji wypłacenia dotacji na kolejny objęty umową rok.

4. Potwierdzenie wykonania zadania zgodnie z zawartą umową następuje w referatach merytorycznych nie później niż do 31 stycznia następnego roku budżetowego.

5. Podmiot jest zobowiązany do zamieszczania we wszystkich materiałach informacyjnych zapisu o dofinansowaniu zadania przez Gminę Stronie Śląskie.

§ 9. 1. Do obowiązków referatu Urzędu Miejskiego nadzorującego merytorycznie wykonywane zadanie należy przeprowadzanie kontroli terminowości i rzetelności jego realizacji, zarówno w trakcie realizacji zadania jak i po jego zakończeniu, a w szczególności w zakresie:

- 1) sposobu realizacji zadania zleconego;
- 2) gospodarowania przekazaną dotacją;
- 3) prowadzenia dokumentacji umożliwiającej ocenę wykonania zadania.

2. Na podstawie przeprowadzonej kontroli referat merytoryczny dokonuje oceny stanu realizacji zleconego zadania oraz prawidłowości wykorzystania dotacji na jego realizację.

3. W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości w realizacji zleconego zadania kontrola wykorzystania dotacji prowadzona jest przez Skarbnika Gminy.

4. Środki finansowe przekazane z budżetu Gminy, a wykorzystane niezgodnie z ich przeznaczeniem podlegają zwrotowi wraz z odsetkami ustawowymi w terminie do 31 stycznia następnego roku. Odsetki, o których mowa wyżej, nalicza się odpowiednio od dnia przekazania dotacji. Wykorzystanie środków niezgodnie z przeznaczeniem lub naruszenie postanowień zawartej umowy wyklucza prawo do ubiegania się o dotację przez kolejne trzy lata.

§ 10. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Stronia Śląskiego.

§ 11 W zakresie uregulowanym niniejszą uchwałą traci moc uchwała Nr XXVII/193/2001 Rady Miejskiej w Stroniu Śląskim z dnia 26 stycznia 2001 r. w sprawie trybu przyznawania dotacji dla podmiotów niezaliczonym do sektora finansów publicznych.

§ 12. Uchwała podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Dolnośląskiego i wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Pieczęć podłużna o treści:
Przewodniczący Rady Miejskiej
w Stroniu Śląskim
/-/ Ryszard Suliński

UCHWAŁA NR XXIII/224/04
RADY MIEJSKIEJ W STRONIU ŚLĄSKIM
z dnia 08 listopada 2004 roku

wyrażająca opinię w sprawie nabycia przez Gminę Stronie Śląskie od osoby fizycznej ,nieruchomości położonej w obrębie Stronie Wieś.

Na podstawie art.18 ust.2 pkt 9 litera a ustawy z dnia 08 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (j.t. Dz. U. z 2001 r. Nr 142 poz. 1591 ze zmianami) oraz art. 13 ust.1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (j. t. z 2000 r Nr 46 poz. 543 ze zmianami), § 6 uchwały Rady Miejskiej w Stroniu Śląskim Nr II/10/02 z dnia 10 grudnia 2002 r w sprawie określenia zasad, nabycia, zbycia i obciążania nieruchomości będących własnością Gminy Stronie Śląskie, oraz ich wydzierżawiania i najmu na okres dłuższy niż trzy lata, **Rada Miejska w Stroniu Śląskim uchwala ,co następuje-zaopiniować pozytywnie:**

§ 1

Nabycie na własność przez Gminę Stronie Śląskie odpłatnie, wolnej od obciążeń nieruchomości nie zabudowanej, oznaczonej nr geodezyjnym 213/1(AM-1) o pow. 615m², położonej w obrębie Stronie Wieś, stanowiącej własność Pana

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Stronia Śląskiego.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podpisania.

Pieczęć podłużna o treści:
Przewodniczący Rady Miejskiej
w Stroniu Śląskim
/-/ Ryszard Suliński

RM.0150-8/04

**Uchwała NR XXIII/225/04
Rady Miejskiej w Stroniu Śląskim
z dnia 8 listopada 2004 roku**

w sprawie odpłatności za świadczenia Przedszkola Miejskiego w Stroniu Śląskim.

Na podstawie art.18,ust.2 pkt.15 ustawy z dnia 08 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (j.t. Dz.U. z 2001 roku Nr 142, poz. 1591 ze zmianami) oraz art.14, ust.5 ustawy z dnia 07 września 1991 roku o systemie oświaty (j.t. Dz.U. z 1996 roku Nr 67, poz. 329 ze zmianami) - Rada Miejska w Stroniu Śląskim uchwala co następuje :

§ 1

Ustala się opłaty za świadczenia prowadzone przez Przedszkole Miejskie w Stroniu Śląskim:

1. wyżywienie dziecka (1 dzień)	2,70 PLN
2. pobyt dziecka:	
1-sze dziecko	100,00 PLN
2-gie dziecko	77,00 PLN
3-cie dziecko	55,00 PLN

§ 2

Traci moc uchwała Nr IV/26/03 Rady Miejskiej w Stroniu Śląskim z dnia 27 stycznia 2003 roku w sprawie odpłatności za świadczenia Przedszkola Miejskiego w Stroniu Śląskim .

§ 3

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Stronia Śląskiego.

§ 4

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia z mocą obowiązującą od 01 grudnia 2004 roku.

Pieczęć podłużna o następującej treści:
Przewodniczący Rady Miejskiej
w Stroniu Śląskim
Ryszard Suliński
oraz nieczytelny podpis

**Uchwała Nr XXIII/226/04
Rady Miejskiej w Stroniu Śląskim
z dnia 8 listopada 2004 r.**

w sprawie zmiany Uchwały nr II/7/02 Rady Miejskiej w Stroniu Śląskim z dnia 10 grudnia 2002 roku w sprawie polityki podatkowej oraz ulg i zwolnień w podatkach i opłatach lokalnych.

Na podstawie art. 40 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2001 r. Nr 142 poz. 1591 ze zmianami) oraz art. 7 ust. 3 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (t.j. Dz.U. z 2002 r. Nr 9 poz. 84 ze zmianami), Rada Miejska w Stroniu Śląskim uchwala co następuje:

§ 1

W uchwale nr II/7/02 Rady Miejskiej w Stroniu Śląskim z dnia 10 grudnia 2002 roku w sprawie polityki podatkowej oraz ulg i zwolnień w podatkach i opłatach lokalnych, wprowadza się następujące zmiany:

1. § 1 pkt 5 otrzymuje brzmienie:

- a) Zwalnia się z podatku od nieruchomości budynki oraz grunty, będące własnością osób fizycznych oraz osób prawnych, na których uruchomiona zostanie po raz pierwszy działalność gospodarcza.
- b) Okres zwolnienia z podatku od nieruchomości zależny jest od zatrudnienia pracowników z terenu gminy Stronie Śląskie w pełnym wymiarze czasu pracy, na umowę o pracę, w ten sposób iż:
 - przy zatrudnieniu minimum 10 osób – zwolnienie na okres 2 lat;
 - przy zatrudnieniu minimum 20 osób – zwolnienie na okres 4 lat;
 - przy zatrudnieniu minimum 40 osób – zwolnienie na okres 6 lat;
 - przy zatrudnieniu minimum 60 osób – zwolnienie na okres 7 lat;
 - przy zatrudnieniu minimum 80 osób – zwolnienie na okres 8 lat;
 - przy zatrudnieniu minimum 100 osób – zwolnienie na okres 10 lat.
- c) Zwolnienie, o którym mowa w § 1 pkt 5 lit. a, obejmuje nieruchomości będące własnością osób fizycznych lub osób prawnych, jak również będące w posiadaniu zależnym osób fizycznych lub osób prawnych.
- d) Stan zatrudnienia wskazany w § 1 pkt 5 lit b nie może się zmniejszyć w okresie, w którym zwolnienie będzie obowiązywać.
- e) Zwolnienie, o którym mowa w § 1 pkt 5 lit. a, stosuje się na wniosek podatnika złożony nie później niż 1 miesiąc od daty rozpoczęcia działalności gospodarczej, przy czym za datę rozpoczęcia działalności gospodarczej uważa się datę dokonania wpisu do ewidencji działalności gospodarczej, bądź innego właściwego rejestru.
- f) W razie złożenia wniosku po upływie terminu określonego w § 1 pkt 5 lit. d

zwolnienie będzie obowiązywać od daty złożenia wniosku do końca roku kalendarzowego, w którym zwolnienie przestałoby obowiązywać, w przypadku, gdy podatnik złożyłby wniosek w terminie miesiąca od daty rozpoczęcia działalności gospodarczej (rozpoczęcie działalności gospodarczej określone w § 1 pkt 5 lit. d).

- g) Podatnik, któremu zwolnienie zostało przez organ podatkowy przyznane, ma obowiązek w okresie obowiązywania zwolnienia do składania informacji organowi podatkowemu, w zakresie stanu zatrudnienia.

Wykaz winien być składany cztery razy do roku, w terminie do dnia ostatniego miesiąca kończącego kwartał w danym roku podatkowym oraz powinien zawierać następujące informacje:

- imię i nazwisko osoby zatrudnionej wraz z adresem zamieszkania,
- wymiar czasu pracy zatrudnionej osoby,
- datę zatrudnienia osoby zatrudnionej,
- rodzaj umowy, na której podstawie osoba wykonuje obowiązki pracownicze.

- h) W razie stwierdzenia, iż wykaz określony w § 1 pkt 5 lit. f został złożony niezgodnie ze stanem faktycznym lub podatnik nie dopełnił warunku, który spowodował przyznanie zwolnienia, przedmiotowe zwolnienie przestaje obowiązywać od pierwszego dnia następnego miesiąca, w którym zaistniało zdarzenie powodujące utratę uprawnienia do uzyskania zwolnienia. W takim wypadku podatnik traci uprawnienia do ponownego uzyskania zwolnienia z tytułu określonego w § 1 pkt 5.

2. Dodaje się § 1 pkt 9 w następującym brzmieniu:

Zwalnia się z podatku od nieruchomości:

- a) nieruchomości będące własnością osób fizycznych, w których zostanie uruchomiona działalność gospodarcza w zakresie świadczenia usług noclegowych lub gastronomicznych przez osoby fizyczne,
- b) zwolnienie o którym mowa w § 1 pkt 9 lit a dotyczy budynków lub ich części, które faktycznie są związane z prowadzoną działalnością gospodarczą w zakresie określonym w § 1 pkt 9 lit a,
- c) warunkiem przyznania zwolnienia, o którym mowa w § 1 pkt 9 lit a jest poniesienie przez właściciela nieruchomości udokumentowanych nakładów inwestycyjnych dotyczących przedmiotowej nieruchomości, w zależności od wysokości których, okres zwolnienia wynosi:
 - 200000 zł – okres zwolnienia 1 rok,
 - 300000 zł – okres zwolnienia 2 lata,
 - 500000 zł – okres zwolnienia 3 lata.
- d) Zwolnienie obowiązuje od pierwszego dnia roku następującego po roku, w którym podatnik złożył wniosek w zakresie zwolnienia oraz jednocześnie rozpoczął działalność w zakresie określonym w § 1 pkt 9 lit a w przedmiotowej nieruchomości,
- e) Do wniosku o zwolnienie podatnik dołącza:
 - dokumenty księgowe potwierdzające poniesienie nakładów inwestycyjnych,
 - oświadczenie, iż nakłady te zostały poniesione na przedmiotową nieruchomość,
 - dokumenty urzędowe, potwierdzające, iż inwestycja prowadzona jest zgodnie z prawem budowlanym.

4. Dodaje się § 1 pkt 10 w następującym brzmieniu:
W przypadku zbiegu zwolnień zawartych w niniejszej uchwale, stosuje się zwolnienie korzystniejsze dla podatnika, bez możliwości pokrycia się okresów zwolnienia.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Stronia Śląskiego.

§ 3

Uchwała podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Dolnośląskiego.

§ 4

Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od daty ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Dolnośląskiego z mocą obowiązującą od 1 stycznia 2005 r.

Pieczęć podłużna o następującej treści:
Przewodniczący Rady Miejskiej
w Stroniu Śląskim
Ryszard Suliński
oraz nieczytelny podpis

**Uchwała Nr XXIII/227/04
Rady Miejskiej w Stroniu Śląskim
z dnia 8 listopada 2004 r.**

w sprawie wysokości stawek podatków i opłat lokalnych oraz określenia wzorów informacji i deklaracji w sprawie podatku od nieruchomości, rolnego i leśnego.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 8, art. 40 ust. 1, art. 41 ust. 1, art. 42 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (j.t. Dz.U. nr 142 poz. 1591 z 2001 r. ze zmianami) oraz art. 5 ust. 1, art. 6 ust. 13, art. 10 ust. 1, art. 14 pkt 1, art. 19 pkt 1 lit. a, ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (j.t. Dz.U. nr 9 poz. 84 z 2002 r. ze zmianami), art. 6a ust. 11 ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym (j.t. Dz.U. nr 94 poz. 431 z 1993 r. ze zmianami) oraz art. 6 ust. 9 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o podatku leśnym (Dz.U. nr 200 poz. 1682 z 2002 r.) Rada Miejska w Stroniu Śląskim uchwala co następuje:

§ 1

Ustala się na 2005 r. stawki podatku od nieruchomości w następujących wysokościach:

1) od gruntów:

- a) związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej, bez względu na sposób zakwalifikowania w ewidencji gruntów i budynków - **0,55** zł od 1 m² powierzchni,
- b) pod jeziorami, zajętych na zbiorniki wodne retencyjne lub elektrowni wodnych - **2,58** zł od 1 ha powierzchni,
- c) pozostałych, w tym zajętych na prowadzenie odpłatnej statutowej działalności pożytku publicznego przez organizacje pożytku publicznego - **0,10** zł od 1 m² powierzchni,

2) od budynków lub ich części:

- a) mieszkalnych - **0,40** zł od 1 m² powierzchni użytkowej,
- b) związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej oraz od budynków

mieszkalnych lub ich części zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej - **13,00** zł od 1 m² powierzchni użytkowej,

c) zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej w zakresie obrotu kwalifikowanym materiałem siewnym - **5,00** zł od 1 m² powierzchni użytkowej,

d) zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej w zakresie udzielania świadczeń zdrowotnych - **3,60** zł od 1 m² powierzchni użytkowej,

e) pozostałych, w tym zajętych na prowadzenie odpłatnej statutowej działalności pożytku publicznego przez organizacje pożytku publicznego - **3,82** zł od 1 m² powierzchni użytkowej,

3) od budowli - 2% ich wartości.

§ 2

Określa się na 2005 r. stawki podatku od środków transportowych w wysokościach określonych w załączniku Nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 3

Określa się wzór informacji w sprawie podatku od nieruchomości w załączniku Nr 2 do niniejszej uchwały.

§ 4

Określa się wzór deklaracji na podatek od nieruchomości w załączniku Nr 3 do niniejszej uchwały.

§ 5

Określa się wzór informacji w sprawie podatku rolnego w załączniku Nr 4 do niniejszej uchwały.

§ 6

Określa się wzór deklaracji na podatek rolny w załączniku Nr 5 do niniejszej uchwały.

§ 7

Określa się wzór informacji w sprawie podatku leśnego w załączniku Nr 6 do niniejszej uchwały.

§ 8

Określa się wzór deklaracji na podatek leśny w załączniku Nr 7 do niniejszej uchwały.

§ 9

Określa się dzienną stawkę opłaty targowej w wysokości 25 zł. od każdego sprzedającego na terenie całej Gminy Stronie Śląskie.

§ 10

1. Ustala się roczną stawkę podatku od posiadania psów w wysokości 50 zł. od każdego psa.
2. Podatek od posiadania psów opłacany jest bez wezwania, jednorazowo w terminie do 30 kwietnia każdego roku podatkowego.

§ 11

Pobór podatku od nieruchomości, rolnego i leśnego w drodze inkasa reguluje uchwała Nr II/6/02 Rady Miejskiej w Stroniu Śląskim z dnia 10 grudnia 2002 r. w sprawie określenia inkasa podatków: od nieruchomości, rolnego i leśnego oraz opłaty targowej i ustalenia wysokości wynagrodzenia dla inkasentów.

§ 12

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Stronia Śląskiego.

§ 13

Traci moc Uchwała NR II/8/02 Rady Miejskiej w Stroniu Śląskim z dnia 10 grudnia 2002 roku w sprawie wysokości stawek podatków i opłat lokalnych oraz określenia wzorów informacji i deklaracji w sprawie podatku od nieruchomości, rolnego i leśnego.

§ 14

Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od daty ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Dolnośląskiego z mocą obowiązującą od 1 stycznia 2005 r.

§ 15

Uchwała podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Dolnośląskiego.

Pieczęć podłużna o następującej treści:
Przewodniczący Rady Miejskiej
w Stroniu Śląskim
Ryszard Suliński
oraz nieczytelny podpis

Załącznik Nr 1 do uchwały
Nr XXIII/227/04 Rady
Miejskiej w Stroniu Śląskim
z dnia 8 listopada 2004 r.

STAWKI PODATKU OD ŚRODKÓW TRANSPORTOWYCH NA 2005 r.

1. od samochodu ciężarowego o dopuszczalnej masie całkowitej od 3,5 tony i poniżej 12 ton, w zależności od dopuszczalnej masy całkowitej pojazdu, daty produkcji pojazdu i posiadania katalizatora spalin przez pojazd wynoszą:

Dopuszczalna masa całkowita (w tonach)		Stawka pojazdu w złotych		
Nie mniej niż	Mniej niż	Pojazd wyprodukowany po roku 1990 bez katalizatora spalin	Pojazd wyprodukowany w roku 1990 i wcześniej bez katalizatora spalin	Pojazd z katalizatorem spalin
1	2	3	4	5
3,5	5,5	500	600	400
5,5	9,0	900	1000	800
9,0	12,0	1100	1200	1000

2. od samochodów ciężarowych o dopuszczalnej masie całkowitej równej lub wyższej niż 12 ton, w zależności od liczby osi, dopuszczalnej masy całkowitej pojazdu i rodzaju zawieszenia wynoszą:

Liczba osi i dopuszczalna masa całkowita (w tonach)		Stawka podatku (w złotych)	
Nie mniej niż	Mniej niż	Oś jezdna (osie jezdne) z zawieszeniem pneumatycznym lub zawieszeniem uznanym za równoważne	Inne systemy zawieszenia osi jezdnych
1	2	3	4
Dwie osie			

12	13	1290	1340
13	14	1300	1350
14	15	1310	1360
15		1320	1370
Trzy osie			
12	17	1330	1380
17	19	1340	1390
19	21	1350	1400
21	23	1360	1410
23	25	1370	1580
25		1380	1590
Cztery osie i więcej			
12	25	1390	1440
25	27	1400	1450
27	29	1410	1660
29	31	1660	2452,80
31		1670	2452,80

3. od ciągnika siodłowego i balastowego przystosowanego do używania łącznie z naczepą lub przyczepą o dopuszczalnej masie całkowitej zespołu pojazdów od 3,5 tony i poniżej 12 ton, w zależności od dopuszczalnej masy całkowitej zespołu pojazdów oraz posiadania katalizatora spalin lub innego urządzenia równoważnego przez pojazd wynoszą:

Dopuszczalna masa całkowita zespołu pojazdów (w tonach)	Stawka podatku w złotych
---	--------------------------

Nie mniej niż	Mniej niż	Pojazd wyprodukowany po roku 1990 bez katalizatora spalin	Pojazd wyprodukowany w roku 1990 i wcześniej bez katalizatora spalin	Pojazd z katalizatorem spalin
1	2	3	4	5
3,5	5,5	1210	1260	1100
5,5	9,0	1230	1290	1150
9,0	12,0	1250	1300	1200

4) od ciągnika siodłowego i balastowego przystosowanego do używania łącznie z naczepą lub przyczepą o dopuszczalnej masie całkowitej zespołu pojazdów równej lub wyższej niż 12 ton, w zależności od liczby osi, dopuszczalnej masy całkowitej zespołu pojazdów i rodzaju zawieszenia wynoszą:

Liczba osi i dopuszczalna masa całkowita zespołu pojazdów: ciągnik siodłowy + naczepa, ciągnik balastowy + przyczepa (w tonach)		Stawka podatku (w złotych)	
Nie mniej niż	Mniej niż	Oś jezdna (osie jezdne) z zawieszeniem pneumatycznym lub zawieszeniem uznanym za równoważne	Inne systemy zawieszenia osi jezdnych
1	2	3	4
Dwie osie			
12	18	1300	1500
18	25	1310	1510
25	31	1320	1520
31		1420	1937,76
Trzy osie			
12	40	1.250	1730

40		1730	2548,65
----	--	------	---------

5) od przyczepy i naczepy, które łącznie z pojazdem silnikowym posiadają dopuszczalną masę całkowitą od 7 ton i poniżej 12 ton, z wyjątkiem związanych wyłącznie z działalnością rolniczą prowadzoną przez podatnika podatku rolnego 800 zł.

6) od przyczepy i naczepy, które łącznie z pojazdem silnikowym posiadają dopuszczalną masę całkowitą równą lub wyższą niż 12 ton, w zależności od liczby osi, dopuszczalnej masy całkowitej zespołu pojazdów i rodzaju zawieszenia wynoszą:

Liczba osi i dopuszczalna masa całkowita zespołu Pojazdów: Naczepa/przyczepa + pojazd silnikowy (w tonach)		Stawka podatku (w złotych)	
Nie mniej niż	Mniej niż	Oś jezdna (osie jezdne) z zawieszeniem pneumatycznym lub zawieszeniem uznany za równoważne	Inne systemy zawieszenia osi jezdnych
1	2	3	4
Jedna oś			
12	18	850	900
18	25	860	910
25		870	920
Dwie osie			
12	28	950	1100
28	33	960	1150
33	38	970	1300
38		1150	1700
Trzy osie			
12	38	850	950
38		950	1290

7) od autobusu w zależności od liczby miejsc do siedzenia oraz posiadania katalizatora spalin lub innego urządzenia równoważnego przez pojazd wynoszą:

Liczba miejsc do siedzenia łącznie z kierowcą	Stawka podatku w złotych		
	Pojazd wyprodukowany po roku 1990 bez katalizatora spalin	Pojazd wyprodukowany w roku 1990 i wcześniej bez katalizatora spalin	Pojazd z katalizatorem spalin
1	2	3	4
Mniej niż 30 miejsc	1100	1150	1000
Równej lub wyższej niż 30 miejsc	1210	1260	1100

Pieczęć podłużna o następującej treści:
Przewodniczący Rady Miejskiej
w Stroniu Śląskim
Ryszard Suliński
oraz nieczytelny podpis

1. Numer Identyfikacji Podatkowej składającego informację

Załącznik Nr 2
do Uchwały Rady Miejskiej w Stroniu Śląskim
Nr XXIII/227/04 z dnia 8 listopada 2004 r.

IN – 1

INFORMACJA W SPRAWIE PODATKU OD NIERUCHOMOŚCI

2. Podstawa prawna: Ustawa z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (niniejsza ustawa dokonuje w zakresie swojej regulacji wdrożenia następujących dyrektyw Wspólnot Europejskich: 1) dyrektywy 92/106/EWG z dnia 7 grudnia 1992 r. w sprawie ustanowienia wspólnych zasad dla niektórych typów transportu kombinowanego towarów między państwami członkowskimi (Dz. Urz. WE L 368 z 17.12.1992), 2) dyrektywy 1999/62/WE z dnia 17 czerwca 1999 r. w sprawie pobierania opłat za użytkowanie niektórych typów infrastruktury przez pojazdy ciężarowe (Dz. Urz. WE L 187 z 20.07.1999). Dane dotyczące ogłoszenia aktów prawa Unii Europejskiej, zamieszczone w niniejszej ustawie – z dniem uzyskania przez Rzeczpospolitą Polską członkostwa w Unii Europejskiej – dotyczą ogłoszenia tych aktów w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej – wydanie specjalne; tekst jedn. Dz.U. z 2002 r. Nr 9, poz. 84 ze zm.).

Składający: Formularz przeznaczony dla osób fizycznych będących właścicielami nieruchomości lub obiektów budowlanych, posiadaczami samoistnymi nieruchomości lub obiektów budowlanych, użytkownikami wieczystymi gruntów, posiadaczami nieruchomości lub ich części albo obiektów budowlanych lub ich części, stanowiących własność Skarbu Państwa lub jednostki samorządu terytorialnego.

Termin składania: W terminie 14 dni od zaistnienia okoliczności mających wpływ na powstanie, bądź wygaśnięcie obowiązku podatkowego lub zaistnienia zdarzenia mającego wpływ na wysokość podatku.

Miejsce składania: Urząd Miejski w Stroniu Śląskim, ul. Kościuszki 55

A. MIEJSCE SKŁADANIA INFORMACJI

3. Burmistrz Stronia Śląskiego

Urząd Miejski w Stroniu Śląskim ul. Kościuszki 55, 57-550 Stronie Śląskie.

B. DANE SKŁADAJĄCEGO INFORMACJĘ

B.1 DANE IDENTYFIKACYJNE

4. Rodzaj własności, posiadania (zaznaczyć właściwą kratkę)

1. właściciel 2. współwłaściciel 3. posiadacz samoistny 4. współposiadacz samoistny 5. użytkownik wieczysty
 6. współużytkownik wieczysty 7. posiadacz zależny (np. dzierżawca, najemca) 8. współposiadacz zależny (np. dzierżawca, najemca)

5. Miejsce/a (adres/y) położenia przedmiotów opodatkowania oraz identyfikator/y działek, budynków, lokali (Uwaga! Wykazuje się odrębnie dla każdej nieruchomości)

6. Numer/y księgi wieczystej lub zbioru/ów dokumentów oraz nazwa sądu, w którym prowadzona jest księga wieczysta lub zbiór dokumentów (Uwaga! Wykazuje się odrębnie dla każdej nieruchomości)

7. Nazwisko, pierwsze imię, drugie imię

8. Imię ojca, imię matki, data urodzenia (Uwaga! Wykazuje się tylko wówczas, gdy osobie fizycznej nie nadano numeru PESEL)

9. Numer PESEL/REGON

B.2 ADRES ZAMIESZKANIA

10. Kraj

11. Województwo

12. Powiat

13. Gmina

14. Ulica

15. Numer domu / Numer lokalu

16. Miejscowość

17. Kod pocztowy

18. Poczta

C. OKOLICZNOŚCI POWODUJĄCE KONIECZNOŚĆ ZŁOŻENIA INFORMACJI

17. Okoliczności (zaznaczyć właściwą kratkę)

-
1. pierwsza informacja obowiązująca od dnia
-
2. korekta informacji obowiązująca od dnia

D. DANE DOTYCZĄCE PRZEDMIOTÓW OPODATKOWANIA (z wyjątkiem zwolnionych)**D.1 POWIERZCHNIA GRUNTÓW**

1. związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej, bez względu na sposób zakwalifikowania w ewidencji gruntów i budynków	20. m ²
2. pod jeziorami, zajętych na zbiorniki wodne retencyjne lub elektrowni wodnych	21. ha
3. pozostałe grunty, w tym zajęte na prowadzenie odpłatnej statutowej działalności pożytku publicznego przez organizacje pożytku publicznego	22. m ²

D.2 POWIERZCHNIA UŻYTKOWA BUDYNKÓW LUB ICH CZĘŚCI (*)

1. mieszkalnych - ogółem	23. m ²
w tym: - kondygnacji o wysokości od 1,40 do 2,20 m (zaliczyć 50% powierzchni) - kondygnacji o wysokości powyżej 2,20 m	24. m ² m ²

* Do powierzchni użytkowej budynku lub jego części należy zaliczyć powierzchnię mierzoną, po wewnętrznej długości ścian na wszystkich kondygnacjach, z wyjątkiem powierzchni klatek schodowych oraz szybów dźwigowych. Za kondygnację uważa się również garaże podziemne, piwnice, sutereny i poddasza użytkowe.

2. związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej oraz od części budynków mieszkalnych zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej ogółem w tym: - kondygnacji o wysokości od 1,40 do 2,20 m (zaliczyć 50% powierzchni) - kondygnacji o wysokości powyżej 2,20 m	25. m ² m ² m ²
3. zajęte na prowadzenie działalności gospodarczej w zakresie obrotu kwalifikowanym materiałem siewnym ogółem w tym: - kondygnacji o wysokości od 1,40 do 2,20 m (zaliczyć 50% powierzchni) - kondygnacji o wysokości powyżej 2,20 m	26. m ² m ² m ²
4. zajęte na prowadzenie działalności gospodarczej w zakresie świadczenia usług medycznych ogółem w tym: - kondygnacji o wysokości od 1,40 do 2,20 m (zaliczyć 50% powierzchni) - kondygnacji o wysokości powyżej 2,20 m	27. m ² m ² m ²
5. pozostałych ogółem, w tym zajęte na prowadzenie odpłatnej statutowej działalności pożytku publicznego przez organizacje pożytku publicznego w tym: - kondygnacji o wysokości od 1,40 do 2,20 m (zaliczyć 50% powierzchni) - kondygnacji o wysokości powyżej 2,20 m	28. m ² m ² m ²

D.3 BUDOWLE		
1. budowle (wartość, o której mowa w przepisach o podatkach dochodowych)	29.	
E. INFORMACJA O PRZEDMIOTACH ZWOLNIONYCH (podać powierzchnię, bądź wartość budowli przedmiotów zwolnionych oraz przepis prawa – z jakiego tytułu występuje zwolnienie)		
F. OŚWIADCZENIE I PODPIS SKŁADAJĄCEGO / OSOBY REPREZENTUJĄCEJ SKŁADAJĄCEGO Niniejsze dane potwierdzam własnoręcznym podpisem, świadomy(a) odpowiedzialności karnej z art. 233 § 1 Kodeksu Karnego (Dz.U.Nr 88 poz. 553 z 1997 r. ze zmian.)		
30. Imię	31. Nazwisko	
32. Data wypełnienia (dzień - miesiąc - rok)	33. Podpis (pieczęć) składającego / osoby reprezentującej składającego	
G. ADNOTACJE ORGANU PODATKOWEGO		
34. Uwagi organu podatkowego		
35. Identyfikator przyjmującego formularz	36. Data i podpis przyjmującego formularz	

Pieczęć podłużna o następującej treści:
Przewodniczący Rady Miejskiej
w Stroniu Śląskim
Ryszard Suliński
oraz nieczytelny podpis

1. Numer Identyfikacji Podatkowej składającego deklarację

Załącznik Nr 3
do Uchwały Rady Miejskiej w Stroniu Śląskim
Nr XXIII/227/04 z dnia 8 listopada 2004 r.

DN – 1

DEKLARACJA NA PODATEK OD NIERUCHOMOŚCI

2. Rok

na

Podstawa prawna: Ustawa z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (niniejsza ustawa dokonuje w zakresie swojej regulacji wdrożenia następujących dyrektyw Wspólnot Europejskich: 1) dyrektywy 92/106/EWG z dnia 7 grudnia 1992 r. w sprawie ustanowienia wspólnych zasad dla niektórych typów transportu kombinowanego towarów między państwami członkowskimi (Dz. Urz. WE L 368 z 17.12.1992), 2) dyrektywy 1999/62/WE z dnia 17 czerwca 1999 r. w sprawie pobierania opłat za użytkowanie niektórych typów infrastruktury przez pojazdy ciężarowe (Dz. Urz. WE L 187 z 20.07.1999). Dane dotyczące ogłoszenia aktów prawa Unii Europejskiej, zamieszczone w niniejszej ustawie – z dniem uzyskania przez Rzeczpospolitą Polską członkostwa w Unii Europejskiej – dotyczą ogłoszenia tych aktów w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej – wydanie specjalne; tekst jedn. Dz.U. z 2002 r. Nr 9, poz. 84 ze zm.).

Składający: Formularz przeznaczony dla osób prawnych, jednostek organizacyjnych oraz spółek nie mających osobowości prawnej będących właścicielami nieruchomości lub obiektów budowlanych, posiadaczami samoistnymi nieruchomości lub obiektów budowlanych, użytkownikami wieczystymi gruntów, posiadaczami nieruchomości lub ich części albo obiektów budowlanych lub ich części, stanowiących własność Skarbu Państwa lub jednostki samorządu terytorialnego oraz dla osób fizycznych będących współwłaścicielami lub współposiadaczami z osobami prawnymi, bądź z innymi jednostkami organizacyjnymi nieposiadającymi osobowości prawnej lub z spółkami nieposiadającymi osobowości prawnej, z wyjątkiem osób tworzących wspólnotę mieszkaniową.

Termin składania: Do 15 stycznia każdego roku podatkowego; w terminie 14 dni od zaistnienia okoliczności mających wpływ na powstanie, bądź wygaśnięcie obowiązku podatkowego lub zaistnienia zdarzeń mających wpływ na wysokość podatku.

Miejsce składania: Urząd Miejski w Stroniu Śląskim u. Kościuszki 55.

A. MIEJSCE SKŁADANIA DEKLARACJI

3. Burmistrz Stronia Śląskiego

Urząd Miejski w Stroniu Śląskim ul. Kościuszki 55, 57-550 Stronie Śląskie.

B. DANE SKŁADAJĄCEGO DEKLARACJĘ (niepotrzebne skreślić)

* - dotyczy składającego deklarację niebędącego osobą fizyczną

** - dotyczy składającego deklarację będącego osobą fizyczną

B.1 DANE IDENTYFIKACYJNE

4. Rodzaj składającego deklarację (zaznaczyć właściwą kratkę)

1. osoba fizyczna 2. osoba prawna 3. jednostka organizacyjna 4. spółka nie mająca osobowości prawnej

5. Rodzaj własności, posiadania (zaznaczyć właściwą kratkę)

1. właściciel 2. współwłaściciel 3. posiadacz samoistny 4. współposiadacz samoistny 5. użytkownik wieczysty
 6. współużytkownik wieczysty 7. posiadacz zależny (np. dzierżawca, najemca) 8. współposiadacz zależny (np. dzierżawca, najemca)

6. Miejsce/a (adres/y) położenia przedmiotów opodatkowania oraz identyfikator/y działek, budynków, lokali (Uwaga! Wykazuje się odrębnie dla każdej nieruchomości)

7. Numer/y księgi wieczystej lub zbioru/ów dokumentów oraz nazwa sądu, w którym prowadzona jest księga wieczysta lub zbiór dokumentów (Uwaga! Wykazuje się odrębnie dla każdej nieruchomości)
8. Nazwa pełna * / Nazwisko, pierwsze imię, drugie imię**
9. Nazwa skrócona* / imię ojca, imię matki, data urodzenia (Uwaga! Wykazuje się tylko wówczas, gdy osobie fizycznej nie nadano numeru PESEL) **
10. Identyfikator REGON* / Numer PESEL**

B.2 ADRES SIEDZIBY* / ADRES ZAMIESZKANIA**

11. Kraj	12. Województwo	13. Powiat
14. Gmina	15. Ulica	16. Numer domu / Numer lokalu
17. Miejscowość	18. Kod pocztowy	19. Poczta

C. OKOLICZNOŚCI POWODUJĄCE KONIECZNOŚĆ ZŁOŻENIA DEKLARACJI

20. Okoliczności (zaznaczyć właściwą kratkę)

1. deklaracja na dany rok 2. korekta deklaracji rocznej obowiązująca od dnia

3. zmiana miejsca zamieszkania lub siedziby od dnia

D. DANE DOTYCZĄCE PRZEDMIOTÓW OPODATKOWANIA (z wyjątkiem zwolnionych)

Wyszczególnienie	Podstawa opodatkowania	Stawka podatku wynikająca z Uchwały Rady Miejskiej w Stroniu Śląskim z dnia 8 listopada 2004 r. Nr XXIII/227/04 w zł, gr	Kwota podatku w zł, gr
------------------	------------------------	--	------------------------

D.1 POWIERZCHNIA GRUNTÓW

1. związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej, bez względu na sposób zakwalifikowania w ewidencji gruntów i budynków	21. m ²	22.	23.
2. pod jeziorami, zajętych na zbiorniki wodne retencyjne lub elektrowni wodnych	24. ha	25.	26.
3. pozostałe grunty, w tym zajęte na prowadzenie odpłatnej statutowej działalności pożytku publicznego przez organizacje pożytku publicznego	27. m ²	28.	29.

D.2 POWIERZCHNIA UŻYTKOWA BUDYNKÓW LUB ICH CZĘŚCI (*)

1. mieszkalnych - ogółem	30. m ²	31.	32.
w tym: - kondygnacji o wysokości od 1,40 do 2,20 m (zaliczyć 50%)	33. m ²	34.	35.

	powierzchni) - kondygnacji o wysokości powyżej 2,20 m m ²
--	--	----------------------	-------	-------

* Do powierzchni użytkowej budynku lub jego części należy zaliczyć powierzchnię mierzoną, po wewnętrznej długości ścian na wszystkich kondygnacjach, z wyjątkiem powierzchni klatek schodowych oraz sztybów dźwigowych. Za kondygnację uważa się również garaże podziemne, piwnice, sutereny i poddasza użytkowe.

	2. związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej oraz od części budynków mieszkalnych zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej ogółem, w tym: - kondygnacji o wysokości od 1,40 do 2,20 m (zaliczyć 50% powierzchni) - kondygnacji o wysokości powyżej 2,20 m	36. m ² m ² m ²	37.	38.
	3. zajęte na prowadzenie działalności gospodarczej w zakresie obrotu kwalifikowanym materiałem siewnym ogółem, w tym: - kondygnacji o wysokości od 1,40 do 2,20 m (zaliczyć 50% powierzchni) - kondygnacji o wysokości powyżej 2,20 m	39. m ² m ² m ²	40.	41.
	4. zajęte na prowadzenie działalności gospodarczej w zakresie świadczenia usług medycznych ogółem, w tym: - kondygnacji o wysokości od 1,40 do 2,20 m (zaliczyć 50% powierzchni) - kondygnacji o wysokości powyżej 2,20 m	42. m ² m ² m ²	43.	44.
	5. pozostałych ogółem, w tym zajęte na prowadzenie odpłatnej statutowej działalności pożytku publicznego przez organizacje pożytku publicznego w tym: - kondygnacji o wysokości od 1,40 do 2,20 m (zaliczyć 50% powierzchni) - kondygnacji o wysokości powyżej 2,20 m	45. m ² m ² m ²	46.	47.

D.3 BUDOWLE

	1. budowle (wartość, o której mowa w przepisach o podatkach dochodowych)	48.	49.	50.
--	---	--------------	--------------	--------------

E. ŁĄCZNA KWOTA PODATKU

	Kwota podatku* Suma kwot z kol. D (należy zaokrąglić do pełnych dziesiątek groszy)	51.
--	---	--------------

F. INFORMACJA O PRZEDMIOTACH ZWOLNIONYCH

(podać powierzchnię, bądź wartość budowli przedmiotów zwolnionych oraz przepis prawa - z jakiego tytułu występuje zwolnienie)

G. OŚWIADCZENIE I PODPIS SKŁADAJĄCEGO / OSOBY REPREZENTUJĄCEJ

SKŁADAJĄCEGO

Niniejsze dane potwierdzam własnoręcznym podpisem, świadomy(a) odpowiedzialności karnej z art. 233 § 1 Kodeksu Karnego (Dz.U.Nr 88 poz. 553 z 1997 r. ze zmian.)

52. Imię	53. Nazwisko
54. Data wypełnienia (dzień - miesiąc - rok)	55. Podpis (pieczęć składającego / osoby reprezentującej składającego)

H. ADNOTACJE ORGANU PODATKOWEGO

56. Uwagi organu podatkowego	
57. Identyfikator przyjmującego formularz	58. Data i podpis przyjmującego formularz

***) Pouczenie:**

W przypadku niewpłacenia w obowiązujących terminach i ratach kwoty podatku z poz. 51 lub wpłacenia jej w niepełnej wysokości, niniejsza deklaracja stanowi podstawę do wystawienia tytułu wykonawczego, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (tekst jedn. Dz. U. z 2002 r. Nr 110, poz. 968, ze zm.).

Pieczęć podłużna o następującej treści:
Przewodniczący Rady Miejskiej
w Stroniu Śląskim
Ryszard Suliński
oraz nieczytelny podpis

1. Numer Identyfikacji Podatkowej składającego informację

Załącznik Nr 4
do Uchwały Rady Miejskiej w Stroniu Śląskim
Nr XXIII/227/04 z dnia 8 listopada 2004 r.

IR – 1

INFORMACJA W SPRAWIE PODATKU ROLNEGO

2. Podstawa prawna: Ustawa z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym (tekst jedn. Dz. U. z 1993 r. Nr 94, poz. 431 ze zm.)
Składający: Formularz przeznaczony dla osób fizycznych będących właścicielami gruntów, posiadaczami samoistnymi gruntów, użytkownikami wieczystymi gruntów, posiadaczami gruntów na podstawie umowy zawartej stosownie do przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników oraz posiadaczami gruntów stanowiących własność Skarbu Państwa lub jednostki samorządu terytorialnego.
Termin składania: W terminie 14 dni od zaistnienia okoliczności mających wpływ na powstanie, bądź wygaśnięcie obowiązku podatkowego lub zaistnienia zdarzeń mających wpływ na wysokość podatku.
Miejsce składania: Urząd Miejski w Stroniu Śląskim, ul. Kościuszki 55.

A. MIEJSCE SKŁADANIA INFORMACJI

3. Burmistrz Stronia Śląskiego

Urząd Miejski w Stroniu Śląskim ul. Kościuszki 55, 57-550 Stronie Śląskie.

B. DANE SKŁADAJĄCEGO INFORMACJĘ

B.1 DANE IDENTYFIKACYJNE

4. Rodzaj własności, posiadania (zaznaczyć właściwą kratkę)

1. właściciel 2. współwłaściciel 3. posiadacz samoistny 4. współposiadacz samoistny 5. użytkownik wieczysty
 6. współużytkownik wieczysty 7. posiadacz zależny (np. dzierżawca) 8. współposiadacz zależny (np. dzierżawca)

5. Miejsce/a (adres/y) położenia przedmiotów opodatkowania oraz identyfikator/y działek (Uwaga! Wykazuje się odrębnie dla każdej nieruchomości)

6. Numer/y księgi wieczystej lub zbioru/ów dokumentów oraz nazwa sądu, w którym prowadzona jest księga wieczysta lub zbiór dokumentów (Uwaga! Wykazuje się odrębnie dla każdej nieruchomości)

7. Nazwisko, pierwsze imię, drugie imię

8. Imię ojca, imię matki, data urodzenia (Uwaga! Wykazuje się tylko wówczas, gdy osobie fizycznej nie nadano numeru PESEL)

9. Numer PESEL/REGON

B.2 ADRES ZAMIESZKANIA

10. Kraj

11. Województwo

12. Powiat

13. Gmina

14. Ulica

15. Numer domu / Numer lokalu

16. Miejscowość

17. Kod pocztowy

18. Poczta

C. OKOLICZNOŚCI POWODUJĄCE KONIECZNOŚĆ ZŁOŻENIA INFORMACJI

19. Okoliczności (zaznaczyć właściwą kratkę)

1. pierwsza informacja obowiązująca od dnia..... 2. korekta informacji obowiązująca od dnia.....

D. DANE DOTYCZĄCE PRZEDMIOTÓW OPODATKOWANIA (włącznie ze zwolnionymi)

Klasy użytków wynikające z ewidencji gruntów i budynków

Powierzchnia gruntu w hektarach fizycznych
Uwaga! Wykazujemy z dokładnością do 1 m. kw.

	Grunty orne	
	I	
	II	
	IIIa	
	IIIb	
	IVa	
	IVb	
	V	
	VI	
	VIz	
	Sady	
	I	
	II	
	IIIa	
	IIIb	
	IVa	
	IVb	
	V	
	VI	
	VIz	
	Użytki zielone	
	I	
	II	
	III	
	IV	
	V	
	VI	
	VIz	
	Grunty rolne zabudowane	
	I	
	II	
	IIIa	
	III	
	IIIb	
	IVa	
	IV	
	IVb	
	V	
	VI	
	VIz	
	Grunty pod stawami	
	a) zarybione łososiem, trocią, głowacią, palia i pstrągiem	
	b) zarybione innymi gatunkami ryb niż w poz. a)	
	c) grunty pod stawami niezarybionymi	

	Rowy	
	Grunty zadrzewione i zakrzaczone położone na UR	
	I	
	II	
	IIIa	
	III	
	IIIb	
	IVa	
	IV	
	V	
	VI	
	VIz	
	Razem	

E. INFORMACJA O PRZEDMIOTACH ZWOLNIONYCH

(podać rodzaj, klasę i powierzchnię gruntów zwolnionych oraz przepis prawa - z jakiego tytułu występuje zwolnienie)

F. OŚWIADCZENIE I PODPIS SKŁADAJĄCEGO / OSOBY REPREZENTUJĄCEJ SKŁADAJĄCEGO

Niniejsze dane potwierdzam własnoręcznym podpisem, świadomy(a) odpowiedzialności karnej z art. 233 § 1 Kodeksu Karnego (Dz.U.Nr 88 poz. 553 z 1997 r. ze zmian.)

20. Imię	21. Nazwisko
22. Data wypełnienia (dzień - miesiąc - rok)	23. Podpis (pieczęć) składającego / osoby reprezentującej składającego

G. ADNOTACJE ORGANU PODATKOWEGO

24. Uwagi organu podatkowego	
25. Identyfikator przyjmującego formularz	26. Data i podpis przyjmującego formularz

Pieczęć podłużna o następującej treści:
Przewodniczący Rady Miejskiej
w Stroniu Śląskim
/-/Ryszard Suliński

1. Numer Identyfikacji Podatkowej składającego deklarację

Załącznik Nr 5
do Uchwały Rady Miejskiej w Stroniu Śląskim
Nr XXIII/227/04 z dnia 8 listopada 2004 r.

DR – 1

DEKLARACJA NA PODATEK ROLNY

2. Rok

na

Podstawa prawna: Ustawa z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym (tekst jedn. Dz. U. z 1993 r. Nr 94, poz. 431 ze zm.)
Składający: Formularz przeznaczony dla osób prawnych, jednostek organizacyjnych oraz spółek nie mających osobowości prawnej będących właścicielami gruntów, posiadaczami samoistnymi gruntów, użytkownikami wieczystymi gruntów, posiadaczami gruntów stanowiących własność Skarbu Państwa lub jednostki samorządu terytorialnego oraz dla osób fizycznych będących współwłaścicielami lub współposiadaczami z osobami prawnymi, bądź z innymi jednostkami organizacyjnymi nieposiadającymi osobowości prawnej lub ze spółkami nieposiadającymi osobowości prawnej.
Termin składania: Do 15 stycznia każdego roku podatkowego; w terminie 14 dni od zaistnienia okoliczności mających wpływ na powstanie, bądź wygaśnięcie obowiązku podatkowego lub zaistnienia zdarzeń mających wpływ na wysokość podatku.
Miejsce składania: Urząd Miejski w Stroniu Śląskim, ul. Kościuszki 55.

A. MIEJSCE SKŁADANIA DEKLARACJI

3. Burmistrz Stronia Śląskiego

Urząd Miejski w Stroniu Śląskim ul. Kościuszki 55, 57-550 Stronie Śląskie.

B. DANE SKŁADAJĄCEGO DEKLARACJĘ (niepotrzebne skreślić)

* - dotyczy składającego deklarację niebędącego osobą fizyczną

** - dotyczy składającego deklarację będącego osobą fizyczną

B.1 DANE IDENTYFIKACYJNE

4. Rodzaj składającego deklarację (zaznaczyć właściwą kratkę)

1. osoba fizyczna 2. osoba prawna 3. jednostka organizacyjna 4. spółka nie mająca osobowości prawnej

5. Rodzaj własności, posiadania (zaznaczyć właściwą kratkę)

1. właściciel 2. współwłaściciel 3. posiadacz samoistny 4. współposiadacz samoistny 5. użytkownik wieczysty
 6. współużytkownik wieczysty 7. posiadacz zależny (np. dzierżawca) 8. współposiadacz zależny (np. dzierżawca)

6. Miejsce/a (adres/y) położenia przedmiotów opodatkowania oraz identyfikator/ry działek (Uwaga! Wykazuje się odrębnie dla każdej nieruchomości)

7. Numer/ry księgi wieczystej lub zbioru/ów dokumentów oraz nazwa sądu, w którym prowadzona jest księga wieczysta lub zbiór dokumentów (Uwaga! Wykazuje się odrębnie dla każdej nieruchomości)

8. Nazwa pełna* / Nazwisko, pierwsze imię, drugie imię**

9. Nazwa skrócona* / imię ojca, imię matki, data urodzenia (Uwaga! Wykazuje się tylko wówczas, gdy osobie fizycznej nie nadano numeru PESEL)**

10. Identyfikator REGON* / Numer PESEL**

B.2 ADRES SIEDZIBY* / ADRES ZAMIESZKANIA**

11. Kraj

12. Województwo

13. Powiat

14. Gmina

15. Ulica

16. Numer domu / Numer lokalu

17. Miejscowość

18. Kod pocztowy

19. Poczta

C. OKOLICZNOŚCI POWODUJĄCE KONIECZNOŚĆ ZŁOŻENIA DEKLARACJI

20. Okoliczności (zaznaczyć właściwą kratkę)

1. deklaracja na dany rok

2. korekta deklaracji rocznej obowiązująca od dnia

3. zmiana miejsca zamieszkania lub siedziby od dnia

D. DANE DOTYCZĄCE PRZEDMIOTÓW OPODATKOWANIA (włącznie ze zwolnionymi)

Klasy użytków wynikające z ewidencji gruntów i budynków	Powierzchnia gruntu w hektarach fizycznych Uwaga! Wykazujemy z dokładnością do 1 m. kw			Liczba hektarów przeliczeniowych	Stawka z 1 ha (przeliczeniowego lub fizycznego) w zł,gr	Wymiar podatku rolnego w zł,gr
	Ogółem	Nie podlegające przeliczeniu na ha przeliczeniowe	Podlegające przeliczeniu na hektary przeliczeniowe			
Grunty orne						
I						
II						
IIIa						
IIIb						
IVa						
IVb						
V						
VI						
VIz						
Sady						
I						
II						
IIIa						
IIIb						
IVa						
IVb						
V						
VI						
VIz						
Użytki zielone						
I						
II						
III						
IV						
V						
VI						
VIz						

	Grunty rolne zabudowane						
	I						
	II						
	IIIa						
	III						
	IIIb						
	IVa						
	IV						
	IVb						
	V						
	VI						
	VIz						
	Grunty pod stawami						
	a) zarybione łososiem, trocią, głowacicą, palią i pstrągiem						
	b) zarybione innymi gatunkami ryb niż w poz. a)						
	c) grunty pod stawami niezarybionymi						
	Rowy						
	Grunty zadrzewione i zakrzaczone położone na UR						
	I						
	II						
	IIIa						
	III						
	IIIb						
	IVa						
	IV						
	V						
	VI						
	VIz						
	Razem (bez zwolnień)						

E. INFORMACJA O PRZEDMIOTACH ZWOLNIONYCH

(podać rodzaj, klasę i powierzchnię gruntów zwolnionych oraz przepis prawa - z jakiego tytułu występuje zwolnienie)

F. ULGI W PODATKU ROLNYM OD GRUNTÓW

	1. z tytułu nabycia lub objęcia w zagospodarowanie gruntów	
	2. inwestycyjne	
	3. górskie	
	4. inne	
	Razem	

G. ŁĄCZNA KWOTA PODATKU

	Kwota podatku	
	Różnica kwot z D-F (należy zaokrąglić do pełnych dziesiątek groszy)	

H. OŚWIADCZENIE I PODPIS SKŁADAJĄCEGO / OSOBY REPREZENTUJĄCEJ SKŁADAJĄCEGO

Niniejsze dane potwierdzam własnoręcznym podpisem, świadomy(a) odpowiedzialności karnej z art. 233 § 1 Kodeksu Karnego (Dz.U.Nr 88 poz. 553 z 1997 r. ze zmian.)

21. Imię	22. Nazwisko
23. Data wypełnienia (dzień - miesiąc - rok)	24. Podpis (pieczęć) składającego / osoby reprezentującej składającego

Niniejsza deklaracja stanowi podstawę do wystawienia tytułu wykonawczego zgodnie z art. 3a § 1 ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (j.t. Dz.U.Nr 110 poz. 968 z 2002 r.).

I. ADNOTACJE ORGANU PODATKOWEGO

23. Uwagi organu podatkowego	
25. Identyfikator przyjmującego formularz	26. Data i podpis przyjmującego formularz

1. Numer Identyfikacji Podatkowej składającej informację

Załącznik Nr 6

do Uchwały Rady Miejskiej w Stroniu

Śląskim Nr XXIII/227/04 z dnia 8 listopada 2004 r.

IL-1

INFORMACJA W SPRAWIE PODATKU LEŚNEGO

Podstawa prawna: Ustawa z dnia 30 października 2002 r. o podatku leśnym (Dz.U. Nr 200, poz. 1682, ze zm.).		
Składający: Formularz przeznaczony dla osób fizycznych będących właścicielami lasów, posiadaczami samoistnymi lasów, użytkownikami wieczystymi lasów, posiadaczami lasów stanowiących własność Skarbu Państwa lub jednostki samorządu terytorialnego.		
Termin składania: W terminie 14 dni od zaistnienia okoliczności mających wpływ na powstanie, bądź wygaśnięcie obowiązku podatkowego lub zaistnienia zdarzeń mających wpływ na wysokość podatku.		
Miejsce składania: Urząd Miejski w Stroniu Śląskim, ul. Kościuszki 55.		
A. MIEJSCE SKŁADANIA INFORMACJI		
3. Burmistrz Stronia Śląskiego		
Urząd Miejski w Stroniu Śląskim ul. Kościuszki 55, 57-550 Stronie Śląskie.		
B. DANE SKŁADAJĄCEGO INFORMACJĘ		
B.1 DANE IDENTYFIKACYJNE		
4. Rodzaj własności, posiadania (zaznaczyć właściwą kratkę) ☐ 1. właściciel ☐ 2. współwłaściciel ☐ 3. posiadacz samoistny ☐ 4. współposiadacz samoistny ☐ 5. użytkownik wieczysty ☐ 6. współużytkownik wieczysty ☐ 7. posiadacz zależny (np. dzierżawca) ☐ 8. współposiadacz zależny (np. dzierżawca)		
5. Miejsce/a (adres/y) położenia lasu oraz identyfikator/y działek (Uwaga! Wykazuje się odrębnie dla każdej nieruchomości)		
6. Numer/y księgi wieczystej lub zbioru/ów dokumentów oraz nazwa sądu, w którym prowadzona jest księga wieczysta lub zbiór dokumentów (Uwaga! Wykazuje się odrębnie dla każdej nieruchomości)		
7. Nazwisko, pierwsze imię, drugie imię		
8. Imię ojca, imię matki, data urodzenia (Uwaga! Wykazuje się tylko wówczas, gdy osobie fizycznej nie nadano numeru PESEL)		
9. Numer PESEL/REGON		
B.2 ADRES ZAMIESZKANIA		
10. Kraj	11. Województwo	12. Powiat
13. Gmina	14. Ulica	15. Nr domu/Nr lokalu
16. Miejscowość	17. Kod pocztowy	18. Poczta

C. OKOLICZNOŚCI POWODUJĄCE KONIECZNOŚĆ ZŁOŻENIA INFORMACJI

19. Okoliczności (zaznaczyć właściwą kratkę)

 1. pierwsza informacja obowiązująca od dnia..... 2. korekta informacji obowiązująca od dnia.....**D. DANE DOTYCZĄCE PRZEDMIOTÓW OPODATKOWANIA****D.1 Z WYJĄTKIEM ZWOLNIONYCH**

Wyszczególnienie 1	Powierzchnia w hektarach fizycznych (Uwaga! Wykazujemy z dokładnością do 1 m kw.) 2
1. Lasy ochronne	
2. Lasy wchodzące w skład rezerwatów przyrody i parków narodowych	
3. Lasy pozostałe (nie wymienione w w. 1 i 2)	
4. Razem (w. 1–3)	

E. INFORMACJA O PRZEDMIOTACH ZWOLNIONYCH

(podać powierzchnię lasu zwolnionego oraz przepis prawa - z jakiego tytułu występuje zwolnienie)

F. OŚWIADCZENIE I PODPIS SKŁADAJĄCEGO / OSOBY REPREZENTUJĄCEJ SKŁADAJĄCEGO

Niniejsze dane potwierdzam własnoręcznym podpisem, świadomy(a) odpowiedzialności karnej z art. 233 § 1 Kodeksu Karnego (Dz.U.Nr 88 poz. 553 z 1997 r. ze zmian.).

20. Imię

21. Nazwisko

22. Data wypełnienia (dzień - miesiąc - rok)

23. Podpis (pieczęć) składającego / osoby reprezentującej składającego

G. ADNOTACJE ORGANU PODATKOWEGO

24. Uwagi organu podatkowego	
25. Identyfikator przyjmującego formularz	26. Data i podpis przyjmującego formularz

Pieczęć podłużna o następującej treści:
Przewodniczący Rady Miejskiej
w Stroniu Śląskim
/-/Ryszard Suliński

1. Numer Identyfikacji Podatkowej składającego deklarację
--

Załącznik Nr 7
do Uchwały Rady Miejskiej w Stroniu Śląskim
Nr XXIII/227/04 z dnia 8 listopada 2004 r.

DL-1

DEKLARACJA NA PODATEK LEŚNY

na

2. Rok

Podstawa prawna: Ustawa z dnia 30 października 2002 r. o podatku leśnym (Dz.U. Nr 200, poz. 1682, ze zm.).	
Składający: Formularz przeznaczony dla osób prawnych, jednostek organizacyjnych oraz spółek nie mających osobowości prawnej będących właścicielami lasów, posiadaczami samoistnymi lasów, użytkownikami wieczystymi lasów, posiadaczami lasów stanowiących własność Skarbu Państwa lub jednostki samorządu terytorialnego oraz dla osób fizycznych będących współwłaścicielami lub współposiadaczami z osobami prawnymi, bądź z innymi jednostkami organizacyjnymi nieposiadającymi osobowości prawnej lub z spółkami nieposiadającymi osobowości prawnej..	
Termin składania: Do dnia 15 stycznia każdego roku podatkowego; w terminie 14 dni od zaistnienia okoliczności mających wpływ na powstanie, bądź wygaśnięcie obowiązku podatkowego lub zaistnienia zdarzeń mających wpływ na wysokość podatku.	
Miejsce składania: Urząd Miejski w Stroniu Śląskim, ul. Kościuszki 55.	
A. MIEJSCE SKŁADANIA DEKLARACJI	
3. Burmistrz Stronia Śląskiego Urząd Miejski w Stroniu Śląskim ul. Kościuszki 55, 57-550 Stronie Śląskie.	
B. DANE SKŁADAJĄCEGO DEKLARACJĘ (niepotrzebne skreślić) * - dotyczy składającego deklarację nie będącego osobą fizyczną ** - dotyczy składającego deklarację będącego osobą fizyczną	
B.1 DANE IDENTYFIKACYJNE	
4. Rodzaj składającego deklarację (zaznaczyć właściwą kratkę) ☐ 1. osoba fizyczna ☐ 2. osoba prawna ☐ 3. jednostka organizacyjna ☐ 4. spółka nie mająca osobowości prawnej	
5. Rodzaj własności, posiadania (zaznaczyć właściwą kratkę) ☐ 1. właściciel ☐ 2. współwłaściciel ☐ 3. posiadacz samoistny ☐ 4. współposiadacz samoistny ☐ 5. użytkownik wieczysty ☐ 5. współużytkownik wieczysty ☐ 6. posiadacz zależny (np. dzierżawca) ☐ 7. współposiadacz zależny (np. dzierżawca)	
6. Miejsce/a (adres/y) położenia lasu oraz identyfikator/y działek (Uwaga! Wykazuje się odrębnie dla każdej nieruchomości)	

F. OŚWIADCZENIE I PODPIS SKŁADAJĄCEGO / OSOBY REPREZENTUJĄCEJ SKŁADAJĄCEGO
Niniejsze dane potwierdzam własnoręcznym podpisem, świadomy(a) odpowiedzialności karnej z art. 233 § 1 Kodeksu Karnego
(Dz.U.Nr 88 poz. 553 z 1997 r. ze zmian.).

21. Imię	22. Nazwisko
23. Data wypełnienia (dzień - miesiąc - rok)	24. Podpis (pieczęć) składającego / osoby reprezentującej składającego

Niniejsza deklaracja stanowi podstawę do wystawienia tytułu wykonawczego zgodnie z art. 3a § 1 ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (j.t. Dz.U.Nr 110 poz. 968 z 2002 r.).

G. ADNOTACJE ORGANU PODATKOWEGO

25. Uwagi organu podatkowego	
26. Identyfikator przyjmującego formularz	27. Data i podpis przyjmującego formularz

Pieczęć podłużna o następującej treści:
Przewodniczący Rady Miejskiej
w Stroniu Śląskim
/-/Ryszard Suliński